Kroó György Zene- és Képzőművészeti Kőbányai Alapfokú Művészeti Iskola

OM: 039706

Ikt.sz.: K/30/1/2020

HELYI TANTERV
KIFUTÓ

Kroó György Zene- és Képzőművészeti
Kőbányai Alapfokú Művészeti Iskola
1102 Budapest, Szent László tér 34.
Tel.: 261-7497
OM: 039706

Kroó György Zene- és Képzőművészeti Kőbányai Alapfokú Művészeti Iskola
OM: 039706

Ikt. sz.: K/30/1/2020

Bevezetés az 1. sz. melléklethez

2020. február 8-án hatályát vesztette az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet (a továbbiakban: Rendelet).

A Rendelet 1. számú melléklete változatlan formában jelen alapprogram 1. melléklete, amely szerint – az az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet módosításáról szóló 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelet hatályba lépését megelőzően – folytatott képzések felmenő rendszerben folytathatók, oly módon, hogy a tanulmányaikat már megkezdett tanulók azt legkésőbb a 2026/2027. tanévig be tudják fejezni.

Budapest, 2020. április 30.

Kroó György Zene- és Képzőművészeti Kőbányai Alapfokú Művészeti Iskola 1102 Budapest, Szent László tér 34.

Dr. Széll Rita
intézményvezető

1. melléklet

Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja

I. Rész

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A követelmény szerepe a művészetoktatás tartalmi szabályozásában

1. A közoktatásról szóló, többször módosított 1993. évi LXXIX. törvény (a továbbiakban: közoktatásról szóló törvény) 10. § (3) bekezdése kimondja, hogy a gyermeknek, tanulónak joga, hogy adottságainak, képességeinek, érdeklődésének megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön, képességeihez mérten tovább tanuljon, valamint tehetségének felismerése és fejlesztése érdekében alapfokú művészetoktatásban vegyen részt. Az alapfokú művészetoktatás a művészi kifejezőkészségeket alapozza meg, illetve felkészít a szakirányú továbbtanulásra. A művészetoktatás fontos szerepet tölt be a nemzeti hagyományok ápolásában, a nemzeti értékek megőrzésében, a különböző kultúrák iránti nyitottság kialakításában.

2. A közoktatásról szóló törvény 8/B. § (5) bekezdésében foglaltak alapján az alapfokú művészetoktatási intézményekben folyó nevelő és oktató munka, illetve a helyi tanterv a művelődési és közoktatási miniszter által - művészeti áganként - kiadott alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjára épül.

Az alapfokú művészetoktatás követelménye a művészeti-kulturális műveltség azon továbbépíthető alapjait tartalmazza, amelyeket ezekben az intézményekben elsajátíthat minden tanuló. A követelmény és a tantervi program szakít a központi tantervi szabályozás formájával, ehelyett alap a helyi tantervek, a tantárgyi programok kidolgozásához.

3. A követelmény a tartalmi szabályozást úgy valósítja meg, hogy az egységesítést szolgáló közös alapra az iskolák, a pedagógusok, a tanulók sokféle, differenciált tevékenysége épülhessen.

Lehetőséget ad az iskolafenntartók, a szülők, a tanulók érdekeinek, a pedagógusok szakmai törekvéseinek érvényesítésére, valamint az adott körülmények, feltételek figyelembevételére. Lehetővé teszi, hogy az iskolák és a tanulók a tananyag feldolgozásához, elmélyítéséhez és kiegészítéséhez, a követelmények teljesítéséhez, sajátos szükségleteik, igényeik kielégítéséhez megfelelő idővel rendelkezzenek. E célok érdekében a tantervi program és óraterve az egységes követelményeket úgy állapítja meg, hogy azok teljesítéséhez - átlagos feltételek mellett - a jogszabályokban meghatározott képzési idő keretében lehetőség nyíljon kiegészítő tartalmak és követelmények meghatározására is.

4. A követelmény és tantervi program lehetővé teszi különböző tankönyvek, segédletek és taneszközök alkalmazását, illetve az iskolai pedagógiai programok és a helyi tantervek kidolgozását, ezeket a tartalmi szabályozás elengedhetetlen részeként kezeli.

Irányelvek

1. Az alapfokú művészetoktatási intézmény a zeneművészet, táncművészet, képző- és iparművészet, valamint a színművészet és bábművészet területei iránt érdeklődő tanulók számára biztosítja készségeik, képességeik fejlesztését, az alkotó és önkifejező képességeik kibontakoztatását, tehetségük gondozását. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi

programja (a továbbiakban: követelmény és tantervi program) a speciális művészeti készségek és ismeretek fejlesztését képező tartalmakat és tudásszintet meghatározó alapdokumentum. A követelmény és tantervi program segítséget nyújt ahhoz, hogy az alapfokú művészetoktatás valamennyi hazai iskolájában az alapvető nevelési és oktatási tartalmak egységesen és arányosan érvényesüljenek.

2. A követelmény és tantervi program határozza meg azon kötelező és alapvető tartalmakat, amelyek adott művészeti ágon belül az alapfokú művészetoktatási intézmények közötti átjárhatóságot biztosítják. Az egységesítést szolgáló közös alapra építhetik az alapfokú művészetoktatási intézmények pedagógiai programjukat és tantervüket, melyet a helyi igények és célok figyelembevételével fogalmazhatnak meg.

3. Az alapfokú művészetoktatás olyan fejlesztőpedagógiát képvisel, amelyben a hangsúly a meghatározott követelmények teljesítésével történő képességfejlesztésen van. A tananyag a különböző művészeti területek azon alapvető tartalmait foglalja magába, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a zene-, a tánc-, a képző- és iparművészeti, valamint a szín- és bábművészeti műveltség megalapozásához. A tananyag eszköz a tanulók értelmi, érzelmi és kifejezőképességeinek fejlesztésében. A művészetoktatás a készség- és képességfejlesztést, az ismeretgazdagítást, a személyiségformálás eszközeként kezeli, követelményeit a gyermek életkori fejlődési jellemzőihez igazítja.

4. A művészetoktatás tantervi programja az egyes művészeti területek követelményeire, a művészeti ágak sajátos nevelési és oktatástörténeti értékeire, a művészeti nevelés tapasztalataira, a művészetpedagógiai és művészetpszichológiai kutatások eredményeire, a magyar művészeti nevelés nemzetközileg is elismert gyakorlatára épül.

Az alapfokú művészeti nevelés szerepe a tanulók személyiségfejlesztésében

1. A művészeti tevékenység mint minden tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét. A művészeti nevelés alapja a nemzeti és egyetemes kultúra és a mindennapi élet esztétikai jelentéssel bíró tartománya. A művészeti nevelés biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját. A tanulók élményszerűen tapasztalhatják meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a zeneművészetben, táncművészetben, képző- és iparművészetben, valamint a színművészetben és bábművészetben ötvöződnek.

2. Az alapfokú művészeti nevelés feltárja a művészet megörökítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás a legértékesebb emberi alapképesség.

3. A művészeti nevelés megalapozza a tanuló esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az értékes alkotások iránti igényét. A rendszeresen átélt pozitív élmények alakítják ki azokat az emberi tulajdonságokat, magatartási szokásokat, melyek a művészetek területén az eredményes szereplés összetevői.

4. A művészeti nevelés az alkotó típusú tevékenységek megismertetése által járul hozzá az akarati, az alkotó-alakító cselekvőképesség fejlesztéséhez.

5. A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozót segíti abban, hogy megtalálja, megőrizze és fejlessze identitását, vállalja másságát, elfogadja és másoknak is megmutassa a kisebbség értékeit, erősítse a közösséghez való kötődést.

Az alapfokú művészetoktatás követelményrendszerének értelmezése

1. E dokumentum a teljesítendő, elvárható követelmények tartalmát, mélységét az egyes szakaszok végére tervezi. A követelmények az alapfok és a továbbképző évfolyam befejezésére írják elő a tanulóktól elvárható alapvető tudást, ezzel lehetőséget kíván adni a tanulók tudásának elmélyüléséhez, az egyéni fejlődési különbségek, gyorsabb vagy lassúbb tanulási tempó figyelembevételéhez.

2. A követelmény és tantervi program a nélkülözhetetlen ismeretek megértésére, feldolgozására, rendszerezésére, kellő elsajátítására, s ezzel párhuzamosan azok alkalmazására helyezi a hangsúlyt. Mindezzel a tanulóknak az ismeretek eredményes alkalmazását lehetővé tevő jártasságait, készségeit, a tevékenységek széles körében érvényesíthető képességeit, azok fejlődését, fejlesztését kívánja megalapozni úgy, hogy az életkori sajátosságoknak megfelelően, egymásra épülően határozza meg a követelményszinteket.

3. A követelmények meghatározásának célja az, hogy a különböző intézményekben azonosan érvényesüljenek az elvárások. A követelmények jelzik azokat a feladatokat és feltételeket, amelyeket minden alapfokú művészetoktatási intézménynek teljesítenie, biztosítania kell.

4. A követelmények az egyes tanszakokon az adott szakaszokban (alapfok, továbbképző) a tanulók elérendő tudását, készségszintjét határozzák meg.

5. A követelmény és tantervi program kötelező jellege azt jelenti, hogy a különböző helyi tantervekben olyan tananyagokat, tevékenységeket kell előtérbe állítani, amelyek megalapozzák az általános és részletes követelmények megvalósítását.

II. Rész

ZENEMŰVÉSZETI ÁG

A) KLASSZIKUS ZENE

I. Fejezet

A MŰVÉSZETI ÁG SPECIÁLIS SZABÁLYOZÁSA

AZ ALAPFOKÚ ZENEOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

1. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.

2. A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység - nyitottság, igényesség, fogékonyság - alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.

3. A zeneoktatás a különböző zenei műfaj sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA, ÓRATERVE, TANTÁRGYAI

Hangszeres tanszakok: furulya, fuvola, oboa, klarinét, fagott, kürt, trombita, harsona, tuba, szaxofon, ütő, hárfa, gitár, cimbalom, csembaló, zongora, orgona, harmonika, hegedű, brácsa, gordonka, nagybőgő.

Vokális tanszak: magánének

Elméleti tanszakok, tantárgyak: szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet

Egyéb tantárgyak: zenekar, kórus

Egyéb tanszak: kamarazene

„A" tagozaton
- 2+6+4 évfolyam (furulya, fuvola, trombita, ütő, hárfa, gitár, cimbalom, zongora, harmonika, hegedű, gordonka)
- 2+4+4 évfolyam (oboa, klarinét, fagott, kürt, harsona, tuba, csembaló, nagybőgő)
- 2+4+2 évfolyam (szaxofon)
- (2+4)+4+4 évfolyam (orgona)
- (2+4)+2+4 évfolyam (brácsa)
- 1+6 évfolyam (magánének)

Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfok, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik. Az orgona és brácsa tanszakon a zárójelbe tett számjegyek az előképző és a hangszeres előtanulmányokat jelölik.

„B" tagozaton
- 5+4 évfolyam (furulya, fuvola, trombita, ütő, hárfa, gitár, cimbalom, zongora, harmonika, hegedű, gordonka)
- 3+4 évfolyam (oboa, klarinét, fagott, kürt, harsona, tuba, orgona, csembaló, nagybőgő)
- 3+2 évfolyam (szaxofon)
- 1+4 évfolyam (brácsa)
- 5 évfolyam (magánének)

„B" tagozatra a tanulót a zenei előtanulmányokat követően az alapfok második évfolyamától javasolt irányítani. Az első számjegy az alapfok „B" tagozat évfolyam számainak, a második számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.

Elmélet és egyéb főtanszakok
„A" tagozaton
- 4+4 évfolyam (szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet)
- 4 évfolyam (kamarazene)

„B" tagozaton
- 3+4 évfolyam (szolfézs)

Az első számjegy az alapfok, a második számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik, a kamarazene főtanszak számjegye a továbbképző évfolyamszámát jelöli. „B" tagozatra a tanulót a zenei előtanulmányokat követően, az alapfok második évfolyamától javasolt irányítani.

Óraterv

	Évfolyamok											
Tantárgy	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tárgy	2	2	2	2	2	2						
Kötelezően választható tárgy							2	2	2	2	2	2
Választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
ÖSSZESEN	2-6	2-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Az adott tanszakokon az óratervet az évfolyamok számának megfelelően kell érteni.

Főtárgy:
- hangszeres és magánének tanszakok (egyéni)
- elméleti és kamarazenei tanszakok (csoportos)

Kötelező tárgy:
- szolfézs
- zongora (adott tanszakok óratervének megfelelően)
- Kötelező hangszer (az alapfokú évfolyamokon főtárgyként tanult hangszer kamarazene tanszakon)

Kötelezően választható tárgy:
- elméleti: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció
- gyakorlati: zongora, második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus.

Választható tárgy: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció, zongora, második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus, népzene.

Zenei ismeret: a szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció tantárgyak tantervi programjai alapján, mint együttes műveltségi terület, önálló zenei alapismereteket tartalmazó helyi tanterv készíthető.

Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres (kivéve hárfa, gitár, csembaló, zongora, orgona, harmonika) és magánének főtárgyhoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

A TANÍTÁSI ÓRÁK SZÁMÁRA ÉS KÉPZÉSI IDEJÉRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

A tanítási órák (foglalkozások) száma és azok képzési ideje egyheti időtartamra értendő.

„A” és „B” tagozat, 2+10 évfolyamos (hosszú) tanszakok

Főtárgy:
„A” tagozaton minimum 2x30 perc (egyéni) vagy minimum 2x45 perc (csoportos)
„B” tagozaton minimum 2x45 perc (egyéni)

Korrepetíció (zongorakíséret) ideje:
„A” tagozaton (minimum)
- 1. évfolyamig 5 perc
- 2-3. évfolyamon 10 perc
- 4. évfolyamtól 15 perc

„B” tagozaton (minimum)
- 1-2. évfolyamon 10 perc
- 3-4. évfolyamon 15 perc
- 5. évfolyamtól 20 perc

Kötelező tárgy: a képzési ideje minimum 2x45 perc
„A” tagozaton a 4. évfolyam végéig
„B” tagozaton a 10. évfolyam végéig

Kötelezően választható tárgy:
„A” tagozaton az 5-10. évfolyamig

Választható tárgy: az előképző 1. évfolyamától *egy* vagy *két* foglalkozás
„B” tagozaton
- elmélet: minimum 1x45 perc
- gyakorlat: minimum 1x45 perc (csoportos), vagy minimum 1x30 perc (egyéni)
- hangszer minimum 2x30 perc (egyéni)

Kamarazene: minimum 1x45 perc
A kamarazene csoportlétszáma a műfajnak megfelelően 2-8 fő, maximum 15 fő.

Zenekar, kórus: minimum 2x45 perc
Kötelező zongora: minimum 1x30 perc

„A” és „B” tagozat, rövid tanszakok

Főtárgy:
„A” tagozaton minimum 2x30 perc (egyéni) vagy minimum 2x45 perc (csoportos)
„B” tagozaton minimum 2x45 perc (egyéni)

Korrepetíció (zongorakíséret) ideje:
Hangszeres tanszakon
„A” tagozaton (minimum)
- 1. évfolyamig 5 perc
- 2. évfolyam 10 perc
- 3. évfolyamtól 15 perc

„B” tagozaton (minimum)
- 1. évfolyam 10 perc
- 2. évfolyam 15 perc
- 3. évfolyamtól 20 perc

Magánének tanszakon
„A” tagozaton minimum 20 perc

„B” tagozaton minimum 30 perc

Kötelező tárgy: a képzési idő minimum 2x45 perc
„A” tagozaton a 4. évfolyam végéig
„B” tagozaton az utolsó évfolyam végéig

Kötelezően választható tárgy „A” tagozaton az 5. évfolyamtól:
- elmélet: minimum 1x45 perc
- gyakorlat: minimum 1x45 perc (csoportos), vagy minimum 1x30 perc (egyéni)

Választható tárgy: az előképző 1. évfolyamától 1 vagy 2 foglalkozás
„B” tagozaton
- elmélet: minimum 1x45 perc
- gyakorlat: minimum 1x45 perc (csoportos), vagy minimum 1x30 perc (egyéni)

Kamarazene: minimum 1x45 perc
A kamarazene csoportlétszáma a műfajnak megfelelően 2-8 fő, maximum 15 fő.

Zenekar, kórus: minimum 2x45 perc

Kötelező zongora: minimum 1x30 perc

A zeneoktatás kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más művészeti ág (képző- és iparművészeti, táncművészeti, szín- és bábművészeti ág) képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok központilag meghatározott tanítási óráin részt vehet.

A ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI, FELADATAI

A zenei műveltség megalapozása és fejlesztése.

A zenei képességek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység kialakítása).

A zenei olvasás és írás alapfokot meghaladó készségének megalapozása és kifejlesztése.

A technikai készség, az improvizációs készség és képesség, az alkotó magatartás, a kreativitás kialakítása.

Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség átadása.

A zenei műszavak és jelentésük megismertetése.

A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.

A főbb zenei stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.

A kortárs zene befogadására nevelés.

A tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.

Az értékes zene megszerettetése. A tanulók zenei ízlésének formálása.

A tanulók életkorának megfelelő zenei tárgyú könyvek, ismeretterjesztő művek olvasására való ösztönzés. A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.

A zenei élet eseményei iránti érdeklődés felkeltése, illetve részvétel a zenei életben.

Tehetséggondozás.

A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

A tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.

A tanuló aktív társas muzsikálásra nevelése.

Közreműködés az egyéb intézmények kulturális rendezvényein.

Az amatőr zenekarokban, kamaraegyüttesekben, kórusban történő aktív részvételre való előkészítés, ösztönzés.

Cserekapcsolatok létesítése hazai és - lehetőség szerint - külföldi zeneoktatási intézményekkel.

II. Fejezet

FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

1. HANGSZERES TANSZAKOK

FURULYA

A furulyatanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)

- a furulya lehetőségeit, saját irodalmát és a furulyán is játszható egyéb művek minél szélesebb körét;
- hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait, a furulyairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a furulyacsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező furulyahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
- hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Tegye jártassá a tanulót a furulyairodalom javát képező reneszánsz és barokk művek díszítésében.

Fordítson figyelmet

- az előkészítő hangszerként furulyázni tanulók alapfunkcióinak gondos megalapozására,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a különböző alaphangú furulyák használatakor az abc-s névvel történő helyes (nem transzponáló) olvasásra,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- az elsősorban barokk irodalomban gazdag hangszer más korokban keletkezett darabjainak tananyagba kerülésére,

- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulót a hangszer karbantartására.

Követelmények az előképző évfolyam(ok) elvégzése után

Abban az esetben, ha a furulya más fúvós hangszerek előkészítő hangszere, a tanuló az előképző vagy az első évfolyam elvégzése után általában abbahagyja furulyatanulmányait.

A tanuló ebben az esetben is:

- tudjon a tanult hangterjedelemben abc-s hangnévvel biztosan kottát olvasni,
- rendelkezzék jól megalapozott légzéstechnikával, hangindítással és ujjtechnikával.

A tanulók egyéb hangszeres tanulmányaik után sokszor visszatérnek a furulyához; ezért az alábbiakról akkor sem mondhatunk le, ha csak előképző hangszerként foglalkozunk ezzel a hangszerrel:

- legyen képes barokk (angol) fogásrendszerű hangszer használatára,
- rendelkezzék biztos hüvelykujjtechnikával.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén (az előképző követelményein felül)

A tanuló

- legyen képes a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően megszólaltatni,
- rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel,
- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,
- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya klasszikusan értelmezett hangterjedelmében f1-(f3-ig) g3-ig - in F,
- tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,
- alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait, többek között a t, r, d hangindításokat és ezek különböző kombinációit,
- ismerje az f1-(f3) g3 hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat,
- törekedjék játékában a tiszta intonációra, javítsa tudatosan hangszere intonációs hibáit,
- rendelkezzék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges ujjtechnikával,
- tudjon önállóan hangolni,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- ismerje a furulya történetét, rokon hangszereit,
- ismerje a furulya szerepét különböző zenei korszakokban.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- dúr és moll skálák 3 #, 4 b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat- és dominánsszeptim négyeshangzat-felbontásokkal, minimum az f1-g3 (in F) hangterjedelem teljes kihasználásával (esetleg a fisz3 kihagyható),
- két etűd vagy egy variációsorozat,
- legalább két tétel egy nagybarokk szonátából vagy versenyműből.

További követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló

- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya XX. századi elvárásainak megfelelő hangterjedelemben (e1)f1-a3(c3)-ig in F,
- alkalmazza önállóan a hangindítás és zárás különböző módjait (ízlésének és a játszott zenei anyagnak megfelelően),
- ismerje az f1-a3 hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat, tisztító- és trillafogásokat, a háromvonalas hangok fogáslehetőségeit,
- legyen képes a segédfogások önálló megválasztására,
- rendelkezzék egyenletes, laza ujjtechnikával,
- legyen fogalma a furulya történetéről, fizikai sajátosságairól, irodalmáról, különböző műfajokban betöltött szerepéről,
- legyen képes önállóan megválasztani az előadandó mű stílusának, jellegének megfelelő zenei kifejezőeszközöket, és játékában alkalmazza ezeket,
- a játszott zenei anyagot kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
- legyen képes az új darabok egyszerűbb, de önálló dallami díszítésére,
- legyen képes megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő előadási darabok, kamarazenei szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására, a hibák önálló javítására,
- rendelkezzék az egyéni és társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképességgel, lapról olvasási készséggel, zenei képzelőerővel.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- hangszere történetét és irodalmát,
- f1-c3-ig (in F) a fogásokat,
- a trilla-, segéd-, piano-, forte- és akkordfogásokat,
- az irodalomra legjellemzőbb tánc- és tételtípusok tempóit és karaktereit,
- a hangszer avantgarde irányzatait.

Legyen képes

- a természetes, könnyed hangszerkezelésre,
- megfelelő légzéstechnika alkalmazására,
- a levegő tudatos beosztására,
- vibrato-mentes hang képzésére,
- segédfogások önálló kikeresésére és alkalmazására,
- értelmesen tagolt, kifejező előadásra.

Rendelkezzék

- összehangolt ujj- és nyelvtechnikával,

- fürge szimpla-nyelvtechnikával,
- saját adottságainak megfelelő gyakorlási módszerrel,
- megfelelő lapról olvasási készséggel.

Tudjon
- tisztán intonálni,
- pontos ritmusban játszani,
- dúr és moll hangsorokat játszani 7 #, 7 b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat- és dominánsszeptim-felbontásokkal f1-a3-ig (in F).

FUVOLA

A fuvolatanítás szakirányú feladatai:
- a helyes légzés kialakítása,
- a kifejező fuvolahang elsajátíttatása,
- a kéz-, test-, fej-, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
- a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
- a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
- a belső hallás fejlesztése,
- a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
- rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal
- a fuvola történetét,
- a fuvola társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
- a hangszer irodalmát,
- a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát.

Tudatosítsa
- a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
- a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
- a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
- a fuvola hangképzésének fizikai törvényszerűségeit,
- a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
- a kottahű játék - mint legfontosabb alapelv - pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit
- hangszeres technikáját,
- improvizációs tevékenységét (kreativitását),
- lapról játszási készségét.

Ösztönözze a tanulót
- a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje
- a fuvola és a fafúvós hangszerek múltját, irodalmát,
- a hangszer teljes hangterjedelmét,
- a tudatos és helyes légzéstechnikát,
- a fuvola intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat),

- a dúr és moll hangnemeket 6 #, 6 b előjegyzésig,
- a bonyolultabb ékesítések (trilla utókával vagy anélkül, kettős ékesítés stb.) írásmódját és ritmusát,
- a különböző korok zenéinek díszítésrendszerét (pl. barokk),
- a vibrato szerepét a zenei megvalósításban,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a jelentősebb fúvolás előadóművészeket.

Legyen képes
- a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására,
- a különböző nyelvütések (szimpla és dupla staccato) gyorsaságának fejlesztésére,
- az önálló hangolásra,
- a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
- a kottahű játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
- hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),
- egyenletes, pergő-technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes
- dúr és moll skálákat játszani 4 #, 4 b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat- és dominánsszeptim-felbontásokkal, szimpla- és duplanyelvvel is,
- szélsőséges dinamikák megvalósítására,
- készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására (pl. Eördögh, Platonov stb.),
- nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására (pl. Köhler op. 33-as és op. 66-os etűdsorozata),
- egy barokk szonáta lassú és gyors tételének eljátszására egyszerűbb díszítésekkel,
- hosszabb terjedelmű művek memorizálására (pl. Járdányi: Szonatina, Szervánszky: Szonatina stb.).

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló legyen képes
- a szép, kifejező hang tudatos megteremtésére,
- a tiszta intonációra,
- a hangszerét könnyedén kezelni,
- a levegő tudatos beosztására,
- hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- a nagyobb lélegzetű, összetett feladatokat tartalmazó etűdök eljátszására,
- a vibrato sűrűségének fokozására, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazására,
- a különböző zenei korok stílushű díszítéseinek önálló alkalmazására,

- a technikai és zenei szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, a pontos ritmus feltétel nélküli megtartására,
- az értelmes, tagolt, árnyalt előadásra,
- a legfontosabb zenei karakterek megjelenítésére,
- önállóan 1-2 ütemes rövid zárlati kadenciák (pl. futamok, akkordfelbontás, skálamenetek stb.) rögtönzésére,
- egyszerűbb javítási műveletek elvégzésére (pl. csavar meghúzása, rugó visszatétele, a hangolódugó folyamatos ellenőrzése stb.).

A tanuló rendelkezzék
- megfelelő hangszeres technikával, előadói és formálókészséggel,
- képzelőerővel,
- biztos zenei memóriával,
- koncentrálóképességgel,
- olyan lapról olvasási készséggel, amely a kamarazenei és zenekari játékhoz szükséges,
- olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befúvási érzetek rövid időn belül elérhetők,
- a tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.

A tanuló tudja alkalmazni
- a hang képzésének fizikai törvényszerűségeit (légzés, rekesz, felhangok stb.),
- a különböző artikulációs előírásokat (staccato, legato, tenuto, marcato stb.).

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje
- a modem zenei effektusokat,
- az újabb légzéstechnikákat,
- a fuvola társhangszereit, azok transzponálási módjait,
- korunk zenéjének intonációs sajátosságait.

Legyen képes
- biztos hangindításra és -befejezésre,
- nehéz etűd virtuóz előadására (pl. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 III. kötet, Wehner: 12 nagy etűd vagy Jean-Jean: Modern etűdök),
- nehezebb előadási darab, kamaramű, zenekari szólam önálló zenei és technikai megoldására.

Rendelkezzék
- olyan biztos hangszeres tudással, előadói és formálókészséggel, zenei ismerettel, amelynek birtokában zenei pályára is irányítható - közép-, esetleg felsőfokra is.

OBOA

Az oboatanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal
- az oboa lehetőségeit, irodalmát, hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait,
- az oboairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- az oboa kialakulását, fejlődését, sajátosságait,
- a hangszer részeit, összeállítását, tisztítását,
- a nád szerepét,
- a rokon hangszereket.

Tudatosítsa a kis b és e3 közötti hangok ismeretét, gyors olvasását és fogásait, (egy hang többféle fogásának ismeretét és alkalmazását: f-ek, esz-ek).

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező oboahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, tiszta intonáció mellett,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Tegye jártassá a tanulókat az oboairodalomban előforduló díszítések kivitelezésében.

Fordítson figyelmet

- a megfelelő légzéstechnika, száj-, hangszer-, kéz- és testtartás kialakítására, tudatosítására és automatikussá tételére,
- az önkontroll fejlesztésére,
- biztos és differenciált hangindításra és szép hangbefejezés kialakítására,
- kiegyenlített, szép hang létrehozására, megfelelő levegővezetéssel a különböző regiszterekben,
- a repetíció gyorsítására a torok és nyelv lazaságának megőrzése mellett,
- a nyelv és az ujjak szinkronjának állandó ellenőrzésére, tökéletesítésére (ujjgyakorlatok, szekvenciák különböző artikulációval és ritmusképlettel),
- a hallás, a ritmus- és a tempóérzék fejlesztésére,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló legyen képes

- az oboázáshoz szükséges hasi légzést és rekeszizommal való támaszt alkalmazni,
- szabályos kéz-, hangszer- és testtartással játszani,
- jó hangindítással, közepes és nagy hangon hosszú hangokat fújni, lekerekített befejezéssel,
- megfelelő gyorsasággal egyenletes legato skálameneteket játszani,
- skálák eljátszására 4 #, 4 b előjegyzésig, b-e3 hangterjedelemben (legato, tenuto és staccato, fokról fokra, tercmenet, hármashangzatok),
- két teljes etűdöt eljátszani a Schmitt I., Wiedemann- vagy Vizthum-kötetek könnyebb etűdjeiből válogatva,
- barokk szonáta vagy concerto lassú és gyors tételpárját, vagy hasonló nehézségű más stílusú darabot kotta nélkül, zongorakísérettel előadni.

Ismerje
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
- az oboázáshoz szükséges hasi légzést és a rekeszizommal történő támasztást megfelelően alkalmazni,
- hosszú (tenuto) és különböző staccato hangokat játszani egy hangot repetálva és skálamenetben b-e3 hangterjedelemben,
- két teljes (kétféle karakterű) etűdöt eljátszani megfelelő tempóban a Schmitt I-II. és a Wiedemann-kötetekből,
- egy barokk mű lassú és gyors tételét kotta nélkül, zongorakísérettel előadni, korhű, technikailag kivitelezhető díszítéssel.
Tudjon
- önállóan hangolni,
- a játékát kontrollálva, gazdaságosan gyakorolni.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
A tanuló ismerje
- a hangszerét és tudjon megjavítani apró hibákat,
- a nádkészítés alapfogásait.
Legyen képes
- helyes testtartásra, hangszertartásra, a jó légzéstechnika tudatos alkalmazására,
- oldott, természetes hangszerkezelésre,
- tudatos és kontrollált gyakorlásra,
- dinamikailag árnyalt hangképzésre,
- tiszta intonációval, jó kötéssel és dinamikailag árnyaltan játszani,
- a kéz- és nyelvtechnika összehangolására,
- a fürge szimplanyelv és a duplanyelv használatára,
- képességeinek megfelelő zenei anyag stílusos, zeneileg értelmes, kifejező előadására,
- kamara- és zenekari művek előadásában közreműködni,
- előadási darabokat korhű díszítéssel előadni,
- romantikus műveket vibrato alkalmazásával játszani.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje a hangszerét és saját nádon fújjon.
Legyen képes
- a sima kötés megvalósítására,
- az összehangolt kéz- és nyelvtechnika tudatos alkalmazására,
- technikájának önálló továbbfejlesztésére.
Tudjon
- a hangszerén b-g3 között egyenletes ujjtechnikával játszani,

- lassú tételeket stílusos variációkkal előadni.

KLARINÉT

A klarinéttanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten) hangszerük történetét, akusztikai sajátosságainak alapjait, a klarinétirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit, a klarinétcsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket (szaxofon, tárogató).

Alakítson ki

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező klarinéthangot,
- differenciált hangindítást, elválasztást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást,
- könnyed hangszerkezelést.

Gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával (pl. *mf<ff>pp*), az intonáció megtartásával,
- hangsorokat fokozatosan táguló hangterjedelemben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló

- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,
- e-f3 hangterjedelemben legyen képes a klarinét biztonságos megszólaltatására,
- tudjon valamennyi regiszterben dinamikailag árnyalt, kulturált hangot képezni,
- alkalmazza játékában a hangindítás és elválasztás különböző módjait,
- ismerje az e-f3 hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat,
- törekedjék játékában a tiszta intonációra, javítsa tudatosan hangszere intonációs hibáit,
- rendelkezzék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges ujjtechnikával,
- tudjon önállóan hangolni, legyen tisztában a klarinét transzponáló jellegével,
- legyen tisztában a náddal és a nádválasztással kapcsolatos alapvető tudnivalókkal,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető módjait, és végezze ezeket önállóan,
- tudjon folyékonyan kottát olvasni,

- ismerje a tanult anyagban előforduló ritmikai elemeket, ütemfajtákat, tempó- és karakterjelzéseket, dinamikai és egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (dinamika, agogika, lassítás, hangsúlyozás stb.),
- rendelkezzen a játszott anyagra vonatkozó formai ismeretekkel, ismerje az egyes tételtípusok jellegzetességeit,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes e-g3 hangterjedelemben a hangszer biztonságos megszólaltatására.

Legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- dúr és moll skálák 4 #, 4 b előjegyzésig tercmenetekkel, hármashangzat-, dominánsszeptim- és szűkített szeptim-felbontásokkal,
- Jeanjean: Etűdök I/2.
- egy szabadon választott etűd, az előbbitől eltérő stílusú,
- az alábbi versenyművek bármelyikének lassú tétele:
- Leopold Koželuch: Esz-dúr klarinétverseny
- Tuček: B-dúr klarinétverseny
- Rössler-Rosetti: Klarinétverseny
- egy szabadon választott előadási darab vagy szélső gyors tétel, amely az előbbitől eltérő stílusú.

További követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló

- legyen képes e-g3 hangterjedelemben a hangszer biztonságos megszólaltatására,
- tudjon valamennyi regiszterben széles dinamikai határok közt mozgó, színes, telt, kifejező hangot játszani,
- alkalmazza önállóan a hangindítás és hangelválasztás különböző módjait (ízlésének és a játszott zenei anyagnak megfelelően),
- ismerje az e-g3 hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat, tisztító- és trillafogásokat, a háromvonalas hangok fogáslehetőségeit,
- legyen képes a legmegfelelőbb ujjrend önálló megválasztására,
- rendelkezzék egyenletes, laza ujjtechnikával,
- legyen fogalma a klarinét történetéről, fizikai sajátosságainak alapjairól, irodalmáról, a különböző műfajokban betöltött szerepéről,
- rendelkezzen átfogó ismeretekkel a ritmikai elemekre, ütemfajtákra, tempó- és karakterjelzésekre stb. vonatkozóan,
- legyen képes új ismeretek önálló megszerzésére (új ritmikai elemek megértésére, zenei műszavak lefordítására, fogások kikeresésére különböző táblázatokból stb.),
- legyen képes önállóan megválasztani az előadandó mű stílusának, jellegének megfelelő zenei kifejezőeszközöket, és játékában alkalmazza ezeket,
- a játszott zenei anyagot kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,

- legyen képes megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő előadási darabok, kamarazenei, illetve zenekari szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására, a hibák önálló javítására,
- rendelkezzék az egyéni és társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképességgel, lapról olvasási készséggel, zenei képzelőerővel.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes
- legyen képes e-a3 hangterjedelemben a hangszer biztonságos megszólaltatására,
- tudatosan alkalmazni a helyes légzéstechnikát,
- hangsorokat játszani: valamennyi dúr és moll hangnemben hármas- és négyeshangzat-felbontásokkal, hangközmenetekkel, valamint kromatikus skálát,
- kiegyenlített hangon játszani a különböző regiszterekben, kielégítő intonáció mellett.

Ismerje a különböző előadási jelek jelentését és tudja azokat megvalósítani a hangszerén.

Tudjon
- kielégítően transzponálni „A" klarinétra,
- jól lapról olvasni.

Rendelkezzék alapvető ismeretekkel a nádfaragásról.

SZAXOFON

A szaxofontanítás szakirányú feladatai

A szaktanár ismertesse meg a tanulókkal
- a szaxofon kialakulásának és fejlődésének történetét,
- a hangszer sajátosságait,
- a szaxofon irodalmát, felhasználásának és felhasználhatóságának sokszínűségét (pl. alkalmazását szimfonikus és fúvószenekarban, jazz-együttesekben stb.),
- a hangszer legkiválóbb előadóművészeinek munkásságát.

Hangszertechnikailag alakítsa ki
- a helyes légzéstechnikát,
- a helyes befúvásmódot és nyelvtechnikát,
- a stabil, de nem merev szájtartást,
- a megfelelő test-, fej-, kéz- és hangszertartást,
- a dinamikailag árnyalt, megfelelően intonált és jól képzett szaxofonhangot.

Fordítson figyelmet
- a helyes légzés gyakorlására, fejlesztésére intenzív légzésfejlesztési gyakorlatokkal,
- a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló

- a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
- rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel,
- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot,
- sajátítsa el az ajak és a kéz összehangolt munkáját,
- ismerje a szaxofon legáltalánosabban használatos hangterjedelmén belül (b-f3-ig) kromatikusan az összes fogást, beleértve a leggyakoribb segéd- és tisztítófogásokat, és tudja ezeket alkalmazni a gyakorlatban is,
- tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,
- alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait,
- törekedjék játékában a tiszta intonációra,
- rendelkezzék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges technikával,
- tudjon önállóan hangolni,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- ismerje a szaxofon történetét, rokon hangszereit,
- ismerje a szaxofon szerepét különböző zenei korszakokban.

Legyen képes

- hangsorokat játszani 4 #, 4 b előjegyzésig,
- egészséges és jól intonált szaxofonhang megszólaltatására.

Rendelkezzék olyan hangszertechnikai és olvasási készségekkel, hogy a továbbképző évfolyamokban elkezdhetőek legyenek a C-be történő transzponálási gyakorlatok.

Tudjon

- előadási darabokat kotta nélkül előadni,
- könnyebb kamarazenei és zenekari szólamokat eljátszani.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- hangszerének transzponáló jellegét,
- a hangszercsalád többi tagját, hangolásukról és hangfekvésükről legyen fogalma,
- a nehezebb előadási daraboknál, a kamarazenei és zenekari szólamoknál leggyakrabban előforduló zenei műszavak jelentését.

Legyen képes

- hangsorokat játszani 6 #, 6 b előjegyzésig,
- *pp-ff*-ig a dinamikai skála megvalósítására,
- a hangszer regisztereinek kiegyenlített megszólaltatására.

Rendelkezzék olyan hangszeres és elméleti tudással, amely alapján közreműködhet amatőr zenekarban vagy zenei együttesben.

Tudjon nehezebb előadási darabokat kotta nélkül eljátszani.

FAGOTT

A fagott-tanítás szakirányú feladatai:

- ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten) a fagott lehetőségeit, irodalmát, hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait, a fagott-irodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a rokon hangszereket.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező fagotthangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
- hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a helyes légzésre és a folyamatos rekesztámasz kialakítására, állandó fejlesztésére, erősítésére,
- a rendszeres társas muzsikálásra,
- a kamarazenében és zenekarban egyaránt szükséges intonációs, ritmikai és dinamikai alkalmazkodási készség kialakítására már egész kis ambitusnál.

Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló

- a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
- rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel,
- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,
- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a klasszikus hangterjedelemben,
- tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,
- alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait,
- törekedjék játékában a tiszta intonációra,
- rendelkezzék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges ujjtechnikával,

- tudjon önállóan hangolni,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- ismerje a fagott történetét, rokon hangszereit,
- ismerje a fagott szerepét különböző zenei korszakokban.

Ismerje és tudja játszani
- a dúr és moll hangsorokat a különböző játékmódokkal és a portamento alkalmazásával,
- a kromatikus hangsort.

Legyen képes
- nagyobb hangközök törésmentes kötésére,
- igényes és stílusos hangképzésre,
- a dinamikai árnyalatok alkalmazására (p-f keretein belül),
- hosszú és rövid előke, utóka, parántrilla, mordent és kettős ékesítés megoldására,
- könnyebb művek lapról játszására,
- az előadási darabok igényes felépítésére,
- basszus- és tenorkulcs váltakozó alkalmazására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
- egy dúr és egy moll skála (4 #, 4 b előjegyzésig), legato, staccato, tenuto játékmóddal,
- két különböző karakterű etűd,
- két könnyű, rövid, eltérő karakterű előadási darab zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló legyen képes
- az előző pontokban megfogalmazottak tudatos (a tanuló zenei adottságainak, életkorának, és technikai felkészültségének megfelelő) alkalmazására az igényes zenei kifejezés és a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltető előadás érdekében,
- életkorának megfelelő szinten értelmesen tagolt, árnyalt előadásra, szép kifejező hangon lassú és középgyors tempóban, staccato játékban is,
- az előadási darabokat fejből eljátszani,
- technikai továbbfejlődésre,
- hosszabb gyakorlásra,
- kamara-, illetve ifjúsági zenekarban játszani.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje
- hangszerét, tudjon megoldani apróbb javítási problémákat,
- a nádfaragás alapjait,

- a hangszer múltját, irodalmát.

Legyen képes

- természetes, oldott hangszerkezelésre, helyes testtartásra, hangszertartásra,
- a hangszerregiszterek színkülönbségeinek kiegyenlítésére
- az összehangolt kéz- és nyelvtechnika alkalmazására,
- technikai szempontból tudatos, elemző gyakorlásra.

KÜRT

A kürttanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)

- a hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait,
- a kürtirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a kürtcsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.

Alakítson ki

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező kürthangot,
- differenciált hangindítást, elválasztást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást,
- könnyed hangszerkezelést.

Gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával (pl. *mf,ff,pp*), az intonáció megtartásával,
- hangsorokat fokozatosan táguló hangterjedelemben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló

- a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
- rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel,
- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,
- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a klasszikus hangterjedelemben,
- tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező kürthangot képezni,

- alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait,
- törekedjék játékában a tiszta intonációra,
- rendelkezzék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges technikával,
- tudjon önállóan hangolni,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- ismerje a kürt történetét, rokon hangszereit,
- ismerje a kürt szerepét különböző zenei korszakokban.

Legyen képes
- 2 kantiléna,
- 2 különböző karakterű gyakorlat,
- 2 különböző stílusú darab, vagy tétel előadására kotta nélkül.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
- egy skála a tanuló meglévő hangterjedelmében (alap, terc és I. fokú hármashangzat, nyelvvel és kötve, negyed és nyolcad értékekben),
- egy kantiléna,
- két etűd,
- egy előadási darab - ajánlott:
  = Skroup: B-dúr koncert (rövid kadenciával)
  = Beethoven: Románc
  = Concone: Téma és variáció.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló ismerje hangszere múltját, irodalmát, a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát.

Legyen képes
- természetes, oldott hangszerkezelésre, helyes testtartásra, hangszertartásra, a tudatos légzéstechnika alkalmazására,
- C-g2 hangterjedelemben kiegyenlítetten, különböző dinamikai árnyalattal, tiszta intonációval játszani, a nyelvtechnika tudatos alkalmazásával,
- életkorának és képességeinek megfelelő zenei anyag kottahű, stílusos, a zenei összefüggéseket visszaadó, értelmesen tagolt, árnyalt előadására, szép kifejező kürthangon,
- az előadási darabokat fejből játszani,
- technikai szempontból tudatos, elemző gyakorlásra,
- igényesebb kamarazenei művek előadásában közreműködni.

Rendelkezzék
- a zenei kifejezést lehetővé tevő képzelőerővel, technikával, formálókészséggel,
- koncentrálóképességgel,

- lapról olvasási készséggel, amely a mindenkori darab megszólaltatásához, illetve a kamarazenéléshez szükséges.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- F-c3 között kiegyenlítetten, tiszta intonációval, a nyelvtechnika tudatos alkalmazásával játszani,
- az ajaktrilla megvalósítására.

TROMBITA

A trombitatanítás szakirányú feladatai:

- a tanuló egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása, kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására,
- a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása,
- a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,
- a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,
- a zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,
- az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a trombita történetét,
- a trombitának a rézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét, szakmai lehetőségeit,
- a hangszer irodalmát,
- a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat,
- a trombita hazai és külföldi művészeinek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát,
- a helyes szájtartás mint a jó „ansatz”, befúvási mód kialakulása alapfeltételének fontosságát,
- a mindennapi gyakorlás didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti szükségességét,
- a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.

Fejlessze a tanuló

- hallását, belső hallását, „intonációs” képességét,
- hangszeres adottságait,
- hangszertechnikai tudását,
- megformáló- és előadói képességét.

Tegye képessé a tanulókat

- rendszeres, hatékony, igényes gyakorlásra,
- a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására,
- a beállított alapfunkciók önellenőrzésére,
- a tiszta intonációra,
- folyamatos hangszerjátékra, árnyalt stílusos előadásra,
- a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasítások megvalósítására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló

- a helyes test- és hangszertartást,
- a helyes légzéstechnikát,
- a hangszere múltját, irodalmát,
- a dúr és moll hangnemeket 7 #, 7 b előjegyzésig,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes

- a helyes légzéstechnika alkalmazására, fejlesztésére,
- az alapvető funkciók helyes alkalmazására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével:
  = fúvóka nélkül, csupán ajakrezgéssel,
  = csak fúvókával,
  = hangszerrel,
- az előírt hangterjedelmen belül (fisz-b2-ig) kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
- a tanult darabok stílushű megszólaltatására,
- folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
- a különböző artikulációs előírások (staccato, tenuto, legato, marcato) megszólaltatására,
- skálázni egy oktávon keresztül valamennyi hangnemben.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- egy dúr és egy moll skála 5 képlete a másfél oktávos rendszerben,
- Clodomir: Trombitaiskola I./26., 28., 29.,
- Telemann: F-dúr szonáta I-II., vagy
- Händel: B-dúr szonáta I-II.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló

- a hangszere múltját, a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát,
- a rézfúvós hangszerek közötti azonosságot, különbséget.

Legyen képes a tanuló

- az előforduló légzéstechnikai és funkcionális problémák korrigálására a mindennapi gyakorlatok segítségével,
- az előírt hangterjedelmen belül (fisz-c3-ig) kiegyenlített és kifejező hang elérésére,
- a különböző hangindítások, hangbefejezések megvalósítására,
- a különböző nyelvütések (szimpla, dupla, tripla) gyorsaságának fejlesztésére,
- önálló hangolásra,

- a hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- skálázni másfél oktávon keresztül valamennyi hangnemben,
- az adott zenei anyagot egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezéssel megszólaltatni.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló rendelkezzék megfelelő állóképességgel.
Ismerje a hangképzés folyamatát.
Legyen képes a tudatos légzéstechnika alkalmazására.
Tudja
- az ajak-, a nyelv- és a manuális technika alapjait,
- az összes dúr és moll skálát a kétoktávos rendszerben, 7 képletben.

HARSONA

A képzés legeredményesebb módjának az tekinthető, ha a tanuló 9-10 éves korában tenoron vagy baritonon kezdi a mélyrézfúvós hangszerek tanulását, és csak a tanulmányok 3. évében, 11-12 éves korban tér át a harsona tanulására, amennyiben fizikuma, muzikalitása erre alkalmassá teszi. A tenoron vagy baritonon megszerzett készségek birtokában kétéves harsonaoktatás elegendő a zeneművészeti szakközépiskolai felvételi követelmény eléréséhez.

A harsonatanítás szakirányú feladatai:

Ismertesse meg a tanulókkal
- (életkoruknak megfelelő szinten) a harsona lehetőségeit, irodalmát; hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait, a harsonairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a rokon hangszereket.
Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, száj-, hangszer- és kéztartást, tolókezelést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező harsonahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes kartechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és karmozgást.
A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
- hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.
Fordítson figyelmet
- a helyes légzés kialakítására, gyakorlására, fejlesztésére intenzív légzésfejlesztési gyakorlatokkal,
- a helyes szájtartás kialakítására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével:
  = fúvóka és hangszer nélkül csupán ajakkal,
  = csak fúvókával,
  = hangszerrel,

= mindezek ellenőrzése fúvóka karikával,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló

- a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
- rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel,
- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot,
- sajátítsa el az ajak és a kéz összehangolt munkáját; harsonánál a helyes tolókezelést,
- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására az előírt hangterjedelemben,
- tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,
- alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait,
- törekedjék játékában a tiszta intonációra,
- rendelkezzék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges technikával,
- tudjon önállóan hangolni,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- ismerje a használt hangszer történetét, rokon hangszereit,
- ismerje az adott hangszer szerepét különböző zenei korszakokban.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- egy szabadon választott skála és hármashangzat-felbontás két oktávon keresztül, E-b1 hangterjedelemben,
- két, lehetőleg különböző jellegű gyakorlat (minimális szint: Ujfalusi-Pehl-Perlaki: Harsonaiskola II/300., 352.),
- egy előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül (minimum Pergolesi: Ária című mű nehézségi szintjén).

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A légzés, levegővezetés terén tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.

A hangterjedelem további bővítése, fokozott figyelemmel a szép hangra és a tiszta intonációra.

A kamarazenélés és a zenekari játék előtérbe helyezése.

A tanuló ismerjen és tudjon gyakorlatban alkalmazni különböző

- díszítéseket,
- trillákat,
- előkéket, tripla- és duplanyelves megoldásokat.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- hangszere múltját, irodalmát,
- a kiművelt hangszeres technika alapjait.

Legyen képes

- minden regiszterben kiművelt harsonahang megszólaltatására,
- biztonságos, pontos, hibátlan hangindításra,
- pontos kézmunkával végrehajtott legato-technikára,
- dupla- és triplanyelv alkalmazására,
- vibratóra és trillákra.

TUBA

A tubatanítás szakirányú feladatai:

- a tanuló egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása - kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására,
- a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása,
- a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,
- a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,
- a zenei elképzelések fejlesztése, a zenei előrelátás, a folyamatos kottaolvasás kialakítása,
- a zenei hallás átfogó fejlesztése,
- zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,
- az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a tuba történetét,
- a tuba a mélyrézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét, szakmai lehetőségeit,
- a hangszer irodalmát,
- a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat,
- a tuba hazai és külföldi művészeinek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát,
- a helyes szájtartás - mint a jó „ansatz", befúvási mód - kialakulása alapfeltételének fontosságát,
- a mindennapi gyakorlás - didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti - szükségességét,

- a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.

Fejlessze a tanuló

- hallását, belső hallását, intonációs képességét,
- hangszertechnikai tudását,
- megformáló- és előadói képességét.

Tegye képessé a tanulókat

- a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására,
- a beállított alapfunkciók önellenőrzésére,
- a tiszta intonációra,
- folyamatos hangszerjátékra, árnyalt stílusos előadásra,
- a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasításainak megvalósítására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

Ismerje a tanuló

- a helyes szájtartást, légzéstechnikát, befúvást, hangszertartást, a könnyed hangszeres játékmódot,
- a rokon rézfúvós hangszereket,
- a tuba felépítését, alkalmazási területeit,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes a tanuló

- ideális tubahang kialakítására, megszólaltatására,
- különböző játékmódok megvalósítására,
- a zenei mondanivaló megformálására (legato, staccato stb.),
- az ajak és a kéz összehangolt munkájának kialakítására,
- a helyes befúvás és légzéstechnika alkalmazására,
- a zenei gyakorlatok, előadási darabok pontos, kottahű előadására,
- az előadási darabok kotta nélküli játszására,
- a gyakorlás során előforduló hibák felismerésére, azok önálló kijavítására,
- a hangszer építéséből fakadó intonációs problémák korrigálására,
- a hangszer önálló behangolására,
- a hangszer szakszerű karbantartására.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- egy dúr vagy moll skála (a tanuló meglévő hangterjedelméhez igazítva),
- két különböző karakterű etűd a végzett anyagból,
- két különböző karakterű előadási darab zongorakísérettel.

A skálát és az előadási darabot kotta nélkül kell játszani.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje meg a tanuló

- a tuba és a rézfúvós hangszerek rokon vonásait (fogások, részhangok, befúvási mód, fúvástechnika stb.),
- a tuba irodalmát,
- a zeneirodalom híres tubaszólóit.

Legyen képes a tanuló

- a technikailag és művészileg igényesebb előadási darabok, kamarazenei és zenekari művek interpretálására,
- a skálaformációkat élénk tempóban, kiegyenlítetten, különböző dinamikai árnyalatokkal 7 #, 7 b előjegyzésig játszani dúrban és mollban egyaránt,
- az általa képzett hangszerhang szépségét, teltségét, plasztikusságát folyamatosan fejleszteni,
- a megtanult előadási darabok közönség előtti színvonalas bemutatására,
- tiszta intonációra, tiszta hangszeres játékra,
- az önálló munkára.

Tudja alkalmazni a tanuló

- a hangszerhang képzésének fizikai sajátosságait,
- a különböző zenei utasításokat az előadás módjára, tempójára, dinamikájára vonatkozóan.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- természetes, oldott hangszerkezelésre,
- helyes test- és hangszertartásra,
- a tudatos légzéstechnika alkalmazására.

Tudjon kontra F és f1 között

- kiegyenlítetten,
- különböző dinamikai árnyalatokkal,
- tiszta intonációval,
- megfelelő nyelvtechnikával játszani.

ÜTŐ

Az ütőhangszer-tanítás szakirányú feladatai

Az ütőhangszerek sokszínűségéből és zeneirodalmi sajátosságaiból eredően a kamarazenélés lehetőségeinek megteremtése a hangszertanulás kezdetén.

A társas muzsikálás elősegítése.

Az egymáshoz való alkalmazkodásra és egymásra figyelésre nevelés.

Ismertesse meg a tanulókkal

- az ütőhangszercsalád leggyakrabban használatos tagjait,
- a különböző ütőhangszerek megszólaltatásának módját,
- a helyes ütéstechnikákat.

Fordítson figyelmet

- a különböző hangszerek speciális technikai elemeinek alkalmazására,
- a precíz, pontos ritmikai megoldásokra, külön figyelemmel a legáltalánosabb ütőhangszeres elemekre,
- az eltérő kézrendi megoldásokra,

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására.

Végeztessen az egyes zenei kíséret-formákhoz szükséges improvizációs gyakorlatokat.

Tanítsa meg a tanulókat a hangszereken elvégzendő kisebb igazításokra, az üstdob hangolására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Ismerje a tanuló

- az alapfokú művészetoktatási intézményben használatos ütőhangszereket, ezek magyar és leggyakrabban használt idegen nyelvű elnevezéseit,
- a különböző ütőhangszerek megszólaltatásának módját, a helyes ütéstechnikákat,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes a tanuló

- kottahű játékra és lapról olvasásra folyamatos, mérsékelt tempóban,
- árnyalt dinamikák alkalmazására, a hangszínbeli különbségek felismerésére és megvalósítására,
- a speciális technikai elemek alkalmazására a különböző hangszereken (tremolo, előkék, egyszerű függetlenítés),
- hosszabb zenei gondolatok összefogására, a művek értelmes, tagolt előadására,
- az üstdob önálló hangolására,
- a különböző ütőhangszerek eltérő kézrendi problémáinak megoldására,
- rugalmas beilleszkedésre kamarazenei együttesbe,
- céltudatos, módszeres gyakorlásra.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Ismerje a tanuló

- a legfontosabb ütőhangszerek múltját, származását, fejlődését,
- az ütőhangszerek irodalmát.

Legyen képes a tanuló

- szép és kifejező hang képzésére a különféle ütőhangszereken,
- nagyobb lélegzetű, összetett feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok megszólaltatására,
- sűrű, egyenletes, árnyalt dinamikájú tremolo alkalmazására a különböző hangszereken,
- zeneileg és technikailag tudatos, módszeres gyakorlásra, a művek önálló megtanulására,
- értelmes, tagolt, kifejező előadásmódra.

Rendelkezzék a tanuló

- megfelelő technikai felkészültséggel, előadói és formálókészséggel,
- egyszerű improvizációhoz szükséges képzelőerővel,
- biztos zenei memóriával és koncentrálóképességgel,
- kamarazenéléshez és zenekari játékhoz szükséges lapról olvasási készséggel,

- megfelelő gyakorlási módszerekkel, amelyekkel a megfelelő technikai készenlét gyorsan elérhető,
- tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.

HÁRFA

A hárfatanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)
- a hárfa felépítését, akusztikai sajátosságait, hangolhatóságának elveit, a hangszer lehetőségeit,
- a hárfa irodalmát, történetét, a hárfairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
- megfelelő pedáltechnikát, helyes test-, láb-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező hárfahangot,
- differenciált pengetést és helyes fojtástechnikát,
- megfelelő repetíciós és glissando-technikát,
- laza, egyenletes kartechnikát,
- pontosan összehangolt láb-, kar- és ujjmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
- hangsorokat különböző figurációkkal,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a precíz hangszerhangolásra,
- a pedálváltások megtervezésének begyakorlására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a legszükségesebb karbantartási feladatok elvégzésére.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló legyen képes
- zenei igényességgel önállóan megtanulni és megformálni életkorának megfelelő szintű műveket,
- az adott mű helyes metrikai és ritmikai megoldására,
- a megtanult műveket a zenei-érzelmi tartalom kifejezésével előadni,
- a különböző karakterek között különbséget tenni,
- a tanult darabokat stílushűen megszólaltatni,
- a barokk zenében a szólamvezetésre, ismerje és tudja alkalmazni a különböző díszítéseket,
- a romantikus stílus érzelmi és kifejezésbeli sajátosságait megérezni és megvalósítani,
- megfelelően pedált váltani.

Ismerje
- legalább hozzávetőlegesen a művek keletkezési időpontját, és tudja azt az adott történelmi korba belehelyezni,

- az impresszionizmust mint művészeti irányzatot a képzőművészetben és a zenében; törekedjék a dinamikai, tempó és egyéb utasítások megvalósításával az impresszionista művek hangulatának megközelítésére,
- a modern zenei effektusokat és azok technikai kivitelezését,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Tudjon
- korának megfelelő szinten kottát olvasni, és ezt a készségét fejlessze folyamatosan,
- a felkészültségének megfelelő fokon kamarazenei együttesben vagy zenekarban közreműködni.

Hangszerkezelésben ismerje
- az összes dúr és moll skálát oktáv-, szext-, decima- és tercpárhuzamban, ellenmozgásban, a két kéz közötti kánonban,
- a hármas- és négyeshangzatokat akkordban, arpeggióban, felbontásban és futamban,
- a kadenciákat akkordban, arpeggióban, felbontásban és futamban,
- a különböző ujjgyakorlatokat, trillákat, a pergő-játékot,
- modern effektusokat (glissando, üveghang, pedálglissando stb.)

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményem felül)

A tanuló legyen képes a tudásáról pódiumon is számot adni.

Hangszerkezelésben:
- tudja a skálajáték tempóját fokozni,
- a hármas- és négyeshangzatokat akkordban, arpeggióban, különböző felbontásokban és futamban nagyobb tempóban játszani.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló legyen képes
- a hangszer biztos kezelésére,
- a dallamívek kirajzolására, árnyalt dinamikai megoldásokra, a harmóniaváltások érzékeltetésére.

Ismerje
- hangszere történetét és irodalmát,
- és alkalmazza a tipikus hárfahangzásokat (étouffé, üveghang, près de la table, arpeggio, csúszások, kéz- és pedál-glissando stb.).

Legyen képes igényes tónusú, zengő, zajmentes hárfajátékra.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudását pódiumon is bemutatni közreműködőként, vagy önálló koncertet adni.

GITÁR

A gitártanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)
- a gitár felépítését, akusztikai sajátosságait, hangolását, a hangszer lehetőségeit,
- a gitár irodalmát, történetét, a gitárirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a gitáron megszólaltatható főbb zenei stílusok előadási sajátosságait,
- a leggyakrabban előforduló akkordokat és akkordfűzéseket.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
- helyes test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező gitárhangot,
- differenciált pengetést és helyes fogástechnikát,
- laza, egyenletes kar- és ujjtechnikát,
- a két kéz pontosan összehangolt mozgását.

Tanítsa meg
- a játszott művek karakterének, tempó és dinamikai jellegzetességeinek kifejezését,
- a legato játékot,
- a staccato, portato, tenuto játékmód alkalmazásával az artikuláció megvalósítását,
- a gitárjáték alapvető technikai elemeit (fekvésváltás, barré, kötések, apoyando, tirando, arpeggio, törtakkordok),
- a tompítás különféle lehetőségeit.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
- hangsorokat különböző figurációkkal,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Ösztönözze a tanulókat a helyes hangszertechnika folyamatos gondozásával szép gitárhangszín elsajátítására.

Fordítson figyelmet
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a precíz hangszerhangolásra,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Alakítsa ki a lapról játék technikáját, mindig az előző év nehézségi szintjén gyakoroltatva.

Tanítsa meg a tanulókat a legszükségesebb karbantartási feladatok elvégzésére.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló rendelkezzék a gitárjátékhoz szükséges koncentrálóképességgel.

Alkalmazza a tanulmányai során elsajátított zenei és technikai ismereteket. Különböző stílusú darabok önálló feldolgozásával és memorizálásával artikulált, dinamikailag árnyalt hangszerjátékot valósítson meg.

Ismerje
- a gitár hangjait, tudja hangszerét behangolni,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Ismerje és készségszinten alkalmazza a gitárjáték alapvető technikai elemeit:
- a fekvésjátékot, fekvésváltást,

- a kis és nagy barré-t,
- a kötéseket (ráütés, elpengetés),
- a dallamjátékot apoyando és tirando pengetéssel,
- az akkordfelbontás (arpeggio) különböző formáit,
- a törtakkord megszólaltatását,
- a nem kívánt hangösszecsengések tompítását (jobb és bal kézben egyaránt).

Legyen képes különböző játékmódok megvalósítására:
- dallam akkordkísérettel (pl. Neusiedler-darabok),
- harmóniafelbontásos játék (pl. Carcassi, Diabelli, Giuliani),
- egyszerű többszólamú darabokban szólamvezetés, dallamkiemelés (pl. Losy, Campion, Robert de Visée).

Rendelkezzék az egyszerű kortárs darabok (pl. Borsody, Brouwer) eljátszásához szükséges zenei alapismeretekkel és technikai készségekkel.

Repertoárjának egy részét tudja kotta nélkül játszani.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
- G-dúr, C-dúr skála 2 oktávon, háromoktávos E-dúr skála, transzponálva, repetíciós pengetéssel is, kromatikus skálák, arpeggio-gyakorlatok,
- 2 etűd (pl. Carcassi: Etűdök op. 60),
- 1 vagy 2 reneszánsz vagy barokk mű,
- XX. századi művek (pl. Bartók - Szendrey).

A választott etűdök tartalmazzanak egymástól eltérő technikai feladatokat.

A teljes anyagot kotta nélkül kell előadni.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

Rendelkezzék a tanuló ismeretekkel
- a fontosabb korok és stílusok gitáron megszólaló darabjainak jellemző vonásairól,
- a különféle hangeffektusokról és azok használatáról (rasgueado, üveghang, étouffé, dobolás),
- a gitárdarabok szerzőinek és előadóművészeinek munkásságáról,
- a hangszer múltjáról, hagyományairól.

Legyen képes az életkorának és képességeinek megfelelő zene még árnyaltabb, kifejezőbb előadására, mely kiterjed a kötetlenebb előadású romantikus és impresszionista művekre is.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje a különböző hangeffektusokat és azok használatának módját.

Legyen képes
- a darabok hibátlan megszólaltatására,
- a szólamvezetések pontos megvalósítására,
- természetes, oldott hangszerkezelésre,
- az egész fogólapot uralni,
- tiszta, könnyed fekvésváltásra,
- a vibrato alkalmazására,
- a fontosabb zenei karakterek megjelenítésére,
- a tiszta játék érdekében történő hangtompítások végrehajtására,

- értelmesen tagolt, árnyalt és kifejező előadásra.

Rendelkezzék
- kimunkált előadói és technikai képességekkel,
- biztos memóriakészséggel,
- koncentrálóképességgel,
- hangszere rendeltetésszerű használatához és karbantartásához szükséges alapvető ismeretekkel.

CIMBALOM

A cimbalomtanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal
- a cimbalom történetét, irodalmát, változatait (pl. hackbrett),
- a hangszer akusztikai sajátosságait, a húrok elrendezését,
- a cimbalomirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a hangszerkezeléshez vezető mozgásformákat, azok kapcsolatát a zenei elképzelés megvalósításával.

Nyújtson gazdag zeneirodalmi ismeretanyagot
- a cimbalom eredeti irodalmából (kortárs zene),
- a népzenéből és népzenei ihletésű művekből,
- a zeneirodalom minden korszakának cimbalmon előadható irodalmából.

Alakítson ki
- könnyed hangszerkezelést,
- helyes pedálhasználatot.

Fordítson figyelmet
- a tanult művek stílusos előadására,
- árnyalt frazeálásra, artikulációra,
- a különböző ütésmódokra,
- a díszítések biztos ismeretére és pontos megszólaltatására,
- a táncrendek elemeire,
- a virtuóz játéktechnikára való törekvésre,
- magyar népdalcsokrok harmonizálására.

Segítse készségfejlesztő gyakorlatokkal az ismeretanyagok elsajátítását:
- valamennyi dúr és moll skála, kromatikus skála, akkordjáték,
- lapról olvasás,
- transzponálás,
- népdalkíséret rögtönzése.

Tanítsa meg a hangolási és a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokat.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
- dúr és moll skálák biztos ismerete 7 #, 7 b előjegyzésig; kromatikus skála,
- egyszerűbb darabok biztos lapról olvasása, minden stíluskorszakból,
- a tanult művek stílusos előadása,
- árnyalt frazeálás, artikuláció,

- díszítések biztos ismerete, játszása,
- a kortárs zene anyanyelvi szintű ismerete,
- magyar népzenei és műzenei feldolgozások, átiratok zenekari kísérettel, illetve ennek hiányában zongorával előadva,
- a népdalok és néptáncdallamok harmonizálása,
- a táncrendek ismerete,
- népies műdalok játszása,
- a tanult művek stílusos, szép eljátszásához való ütésmódok önálló alkalmazása, megválasztása,
- az összes dúr és moll skála, hangközmenetek, futamok, hármas- és négyeshangzatok, harmóniafüzér, kromatikus skála játszása,
- törekvés a virtuóz játéktechnikára,
- helyes pedálhasználat,
- hallás után, illetve kottából megtanult harmonizált népdalok és néptáncok előadása,
- nehezebb etűdök játszása (pl. Allaga: Vihar, vagy válogatás az Öt koncertetűdből, Hét koncertetűdből),
- különböző stílusú, középnehéz technikai szintű előadási darabok élményszerű eljátszása (Lavotta: Magyar szerenád, Bach csellószvit-részletek, Scarlatti: Toccata, Szonáták, Bartók: Három csíkmegyei népdal, Román táncok, Szokolay: Játék a hangközökkel stb.),
- magyar népdalcsokrok harmonizálása,
- népzenei feldolgozások játszása.

Ismerje a tanuló
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
- skálák biztos és virtuóz játszása 7 #, 7 b előjegyzésig, terc-, szext- és oktávmenetek, futamok, hármas- és négyeshangzatok, harmóniafűzés, kromatikus skála,
- virtuóz játéktechnika,
- különböző stílusú, technikailag komoly követelményeket támasztó előadási darabok élményszerű eljátszása (pl. Allaga: Öt koncertetűd-ből, Paganini: 5. caprice, Debussy: Gyermekkuckó 1-1 tétele, Bartók: 15 magyar parasztdal-ból, Lendvay: Dispositioni II. tétel),
- ütésmódok, dinamikai árnyalás önálló megválasztása,
- kortárs művek élményszerű megszólaltatása.

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
- skála és lapról olvasás,
- 1 Allaga-etűd,
- 1 J. S. Bach-mű,
- 1 szabadon választott mű,
- 1 eredeti cimbalomszonáta, vagy klasszikus szonáta tétele,
- 1 kortárs cimbalommű,
- 1 népzenei, vagy népzenei ihletésű mű.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

- a tanult művek önálló elképzelése, megtanulása, megoldása,
- előadói kvalitások megnyilvánulása,
- a tanult művek stílusos, szép eljátszása,
- zenei képességek (hallás, ritmusérzék, dinamikai és hangszínérzékenység) a játszott anyag színvonalának megfelelően,
- zenei fantázia, emlékezet és előadói készség,
- improvizációs készség,
- népdalok, virágénekek, történelmi dallamok átírása cimbalomra (kottából),
- népi eredetű műzene játszása,
- virtuóz skálajáték, hangközmenetek, hangzatfűzések, hármas- és négyeshangzatok,
- az ütésmódok, pedáltechnika helyes megválasztása, alkalmazása,
- nehéz etűdök eljátszása (Allaga, Dancla, Czerny, Cramer),
- a különböző stílusokban való jártasságot megmutató művek előadása (Bach: Szonáták és partiták szóló hegedűre - egyes tételek, Scarlatti: Szonáták, Händel-szvitek, Mozart- és Haydn-szonáták, Schumann: Kinderszenen-tételek, Chopin: Keringők, Mazurkák, Liszt-karakterdarabok, Bartók: Duók, 15 magyar parasztdal, Lendvay: Dispositioni, Hollós M.: Feltekintés egy csillagra, Szokolay: 4 sirató stb.),
- kamarazenélés,
- zenekari szólamok megtanulása és játszása magnóról szóló zenekari kísérettel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

- a különböző zenei stílusok jellemző vonásai, valamint a cimbalom népzenei vonatkozásai,
- nagyfokú figyelem, biztos memorizálókészség,
- fejlett hallás, önellenőrző készség,
- a társas zenélés alapjául szolgáló lapról olvasási készség,
- az adottságoknak megfelelő zenei kifejezésmód, előadó- és formálókészség,
- természetes, oldott hangszerkezelés, az egész hangszer birtoklása,
- magas fokú technikai biztonságérzet,
- skálázás folyamatosan, szép hangon terc-, szext-, oktáv- és decimamenetben,
- mozgásformák harmonikus működtetése a belső hangzásigénynek megfelelő ütésmódokkal, kézrenddel, pedálkezelési technikával,
- a zenei anyag korhű, megjelenítő erejű előadása,
- zenei és technikai szempontból tudatos, elemző gyakorlás, a hangszeres technika zenei igényen alapuló továbbfejlesztése,
- a mű stílusának, karakterének megfelelő gondolat, elképzelés kivitelezése.

CSEMBALÓ

A csembalótanítás célja a XVI-XVIII. századig terjedő időszak egyik legjelentősebb - a későbbiekben elfeledett, de napjainkban újjáélesztett - billentyűs hangszerén való játék alapfokú elsajátítása.

A csembalótanítás szakirányú feladatai:

- a csembaló megszólaltatásának és optimális kezelésének alapfokú elsajátíttatása,
- a koronként eltérő hangzásigények, technikai, billentési, artikulációs és ornamentációs elvek megismertetése,

- a koronként változó notáció sajátosságainak felismerése, és a hiteles (faksimile és urtext) kották iránti igény kialakítása,
- a csembaló mechanikájának, szerkezetének és felépítésének megismertetése,
- a teljes csembalóirodalom - beleértve a XX. századi műveket - megismertetése,
- egyfajta elemző, gondolkodó és szabadon alkotó szemlélet kialakítása, amely nélkülözhetetlen a régi zene előadásában,
- a régi zenét értő módon hallgató és művelő amatőrök nevelése.

Az oktatás ismertesse meg a tanulókkal
- a csembaló történetét, a rokon billentyűs hangszereket,
- a csembaló felépítését és működési elvét (a különböző építéstechnikákra tekintettel),
- a hangszer akusztikai sajátosságait, a regisztereket,
- a csembalóirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit.

Alakítson ki
- könnyed hangszerkezelést,
- helyes test-, kar- és kéztartást,
- sokszínű, kidolgozott játékmód-kultúrát,
- laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- könnyed manuálváltást, a különböző manuálok egy időben történő használatának természetességét.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
- dúr és moll skálákat külön kézzel, két kézzel párhuzamosan és ellenmozgásban, különböző tempókban és billentésmódokkal, oktáv, terc, szext és decima távolságban,
- hármas- és négyeshangzatokat akkordfogásban, különböző felbontásokban, futamokban a skálákhoz hasonló módokon,
- technikai gyakorlatokat, etűdöket, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző speciális játékmódok elsajátítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a continuo-játék készségének kialakítására és feladataira,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Fejlessze a tanuló
- zenei hallását, a melodikus, polifon és funkciós hallást,
- metrum- és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartást,
- hangszerkezelését, technikáját, a kezek függetlenségét az ügyesítők, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával,
- muzikalitását a hajlékony dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával.

Tanítsa meg a tanulónak a hangolási és az alapvető karbantartási feladatokat.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló legyen tisztában a csembalójáték és a zongorázás közti alapvető különbségekkel és tudatosan alkalmazza is az eltérő játéktechnikát mindkét hangszernél.

Ismerje a csembalón használatos billentésmódokat, különös tekintettel a könnyed, kizárólag ujjtőből képzett non legatóra, és a karsegítség nélküli legatóra.

Ismerje meg - korának megfelelő szinten - a reneszánsz, barokk, valamint a korai klasszikus zenék legfontosabb stílusjegyeit.

Tudjon különbséget tenni különféle nemzetek zenéi között, és ezt alkalmazza az előadásban is.

Legyen tisztában a leggyakoribb díszítésekkel (a korok és nemzetek közti különbségekkel is).

Legyen tisztában a leggyakoribb műfajokkal, kompozíciós technikákkal (táncok, polifon-homofon szerkesztés stb.) és azok előadásával.

Tudjon valamennyi hangnemben skálázni három oktávon keresztül, két kézzel, különféle billentésmódokkal (futam, akkord, akkordfelbontás is); tudja a skálákat modern ujjrenddel, de ismerjen meg néhány régi ujjazatot is.

Tudjon akkordokat és több-kevesebb szólamú arpeggót játszani, egy és két kézzel.

Tegyen szert a korának megfelelő, biztos technikára: a pergő-játék, ugrások (kézkeresztezés), kettősfogások, repetíció, akkordjáték terén.

Ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését, a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- 1 Couperin-rondeau,
- 1 sarabande és 1 menüét Rameau-tól,
- 1 gyors Scarlatti-szonáta,
- 1 mű Bach: Clavierbüchlein für W. Fr. Bach című kötetéből,
- 1 Haydn-szonáta.

A Scarlatti-szonátát fejből kell játszani, a többi mű kottából is előadható.

További követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló fejlessze tovább technikai tudását a következőkben:

- skála gyors tempóban, különböző billentésekkel; gyors ugrások, tremolo, gyors trillák és egyéb ornamensek,
- legyen jártas a lapról játékban,
- ismerkedjék meg a continuo-játék alapjaival és gyakorlati alkalmazásával,
- legyen képes fokozott zenei igényességgel a már megismert stílusokban önállóan is megtanulni és megformálni egy-egy könnyebb művet,
- ismerje meg a kamarazenélés legfontosabb szempontjait:
  = ismerje és kövesse a kamarapartnerek szólamát,
  = rugalmasan alkalmazkodjék a többi partnerhez,
  = éljen a continuo-szólamban alkalmazható szabadság jogával.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a csembaló megszólaltatásának valamennyi lehetséges módját (szóló- és continuo-hangszerként egyaránt),

- a hangszer szerkezetét, mechanikáját, valamint kialakulásának történetét és a rokon hangszereket (clavichord, virginál stb.),
- a csembaló irodalmát, a reneszánsz kortól a hangszer fénykorán át napjainkig,
- a régi iskolákat és a hangszerről, valamint a régi zene előadásmódjáról szóló korabeli forrásmunkákat.

Tudjon
- a csembalón kifejezően, virtuózan, és a stílustól függően érzelemgazdagon játszani,
- eligazodni biztos stílusérzékkel valamennyi korszak és nemzet zenéjében.

Legyen tisztában
- a jó kottaválasztás szükségességével,
- a faksimile kiadványok használatával,
- a notáció koronkénti és szerzőnkénti különbözőségeivel,
- az előadói szabadság jelentőségével,
- valamennyi billentésfajtával (legato, a Bach által tanított befelé húzott ujjas non legato, staccato stb.), és tudja ezeket adott helyen önállóan alkalmazni,
- a különféle szerzőknél használatos díszítésekkel, azok elnevezésével és kivitelezésével,
- az olyan speciális előadói, korhoz és stílushoz kötött hagyományokkal, mint pl. a francia „inegal", a szabad „prélude", illetve „fantasia" vagy a túlpontozás stb.,
- a régi ujjrendek használatával,
- a régi és a ma használatos egyenletes hangolásfajták közti alapvető különbségekkel.

Ismerje
- a leggyakoribb kompozíciós technikákat (homofon, polifon szerkesztés, háromtagú, szonáta-, rondó-, variációs forma stb.),
- a legfontosabb reneszánsz és barokk tánctípusokat, azok jellegzetességeit és változásait korok szerint,
- a continuo-játék alapvető szabályait, összhangzattani ismeretei nyomán legyen képes azokat egyszerűbb formában alkalmazni.

Legyen képes
- hangológép segítségével hangolni, illetve fül után oktávokat és a két manuált tisztára hangolni,
- hallgatóság előtt - szóló- és kamaraművek előadásával egyaránt - művészi produkciót nyújtani,
- zenekari continuo-játékosként egyszerűbb feladatokat megoldani (pl. Vivaldi-versenyművek, korabeli szimfóniák stb. continuo-szólamai),
- ismétléses formájú előadási darabokban kisebb improvizatív variációk megszólaltatására.

Rendelkezzék
- a művek megtanulásához szükséges önállósággal,
- a gyakorláshoz elegendő kitartással,
- kellő szereplési rutinnal,
- biztos technikával és koncentrálóképességgel,
- jó ízléssel és ítélőképességgel.

ZONGORA

A zongoratanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a zongora alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét (kalapács-mechanika, pedálszerkezet, hangolás), akusztikai sajátosságait,
- a hangszer gazdag irodalmának legjelentősebb zeneszerzőit és előadóművészeit,
- a hangszer kialakulásának vázlatos történetét.

Alakítson ki
- a testarányoknak megfelelő elhelyezkedéssel természetes hangszerkezelést,
- megfelelő kéztartást,
- független játszóapparátust (ujjak, kar), a kezek önállóságával,
- rugalmas, laza ízületeket (váll, könyök, csukló, ujjtő),
- az adottságok alapján kiegyenlített zongoratechnikát (sima pozícióváltást, a kezek ügyes alá- és fölétevését),
- differenciált billentést, ujjvégérzetet.

Tegye képessé a tanulókat arra, hogy
- tudjon a billentyűzet teljes terjedelmében tájékozódni és azon játszani,
- tudja a zongorajáték alapelemeit, játékformáit (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), a billentésmódokat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- tudja a zongorapedálokat megfelelően használni (prolongációs, bal - tompító, jobb),
- a mű mondanivalójának megfelelően tudja kifejező hangon, hangszínben, hangerőben, gazdagon megszólaltatni a hangszert, a zenei karaktereket megvalósítani,
- a zongoradarabokat stílus- és kottahűen játszani.

Fejlessze a tanuló
- muzikalitását a hajlékony, dinamikában árnyalt dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával, billentéskultúrával,
- zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, a polifon és funkciós hallást,
- metrum- és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartását,
- kottaolvasási készségét, lapról játékát, memóriáját,
- hangszerkezelését, technikáját az ügyesítők, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje
- hangszere alapvető sajátosságait, működési elvét (kalapács-mechanika, pedálszerkezet, húrozat, hangolás, rezonáns szekrény),
- a zongorairodalom legjelentősebb alkotóit és alkotásait,
- a tanulandó zenemű formáját és vázlatos harmóniai szerkezetét,
- a kottában előforduló jeleket és zenei műszavakat, különös tekintettel a hangszerre vonatkozó speciális utasításokra (pl. una corda, prol. ped.),
- a kortárs zenei notáció alapvető jelzéseit,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes
- természetes hangszerkezelésre és az ehhez szükséges gyakorlatok elvégzésére,
- egyenletes és helyes tempóban, pontos ritmusban zongorázni,
- zenei és technikai szempontból tudatos, önálló gyakorlásra,

- a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- a játszandó zongoraművek értelmes tagolására,
- a zenei karakterek megvalósítására,
- a zongorapedálok használatára (elő-, után- és együttnyomás),
- életkorának és képességeinek megfelelően a zongorázandó anyag kottahű, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
- az együttzenélésre (négykezes, hatkezes, kétzongorás darab, zongorakíséret).

Rendelkezzék
- biztonságos kotta- és lapról olvasási készséggel,
- adottságainak megfelelő zenei memóriával,
- képességei alapján kiművelt zenei hallással.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
- 2 fúgaszerkesztésű J. S. Bach-mű (invenciók, kis prelúdiumok, fughetták stb.),
- 1 teljes klasszikus szonáta,
- 1 virtuóz etűd,
- 2 különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik XX. századi magyar mű legyen.

A teljes anyagot kotta nélkül kell előadni.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló ismerje
- hangszere múltját, irodalmát és a jelentősebb külföldi és hazai előadóművészeket (pl. Sz. Richter, Rubinstein, Fischer Annie, Cziffra György...),
- a kottában előforduló jelek és zenei műszavak pontos jelentését, különös tekintettel a zongorára vonatkozó speciális utasításokra.

Legyen képes
- technikai és zenei szempontból tudatos, önálló munkára,
- a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- saját kézalkatának megfelelő ujjrendek készítésére,
- a zongorapedálok tudatos használatára,
- a zongoraművek formálására és kifejező előadására.

Rendelkezzék
- olyan zenei műveltséggel, amely képessé teszi az értékes zene befogadására,
- az együttzenélés igényével.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes
- A zongorázandó anyag kottahű, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
- skálákat, gyakorlatokat minden hangnemben játszani,
- a különböző játékformákat, játékmódokat a zenei anyagnak megfelelően alkalmazni,

- a zenei karakterek és a hozzájuk kapcsolódó billentésmódok megjelenítésére,
- dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre,
- a zongorapedálok tudatos és változatos használatára.

Rendelkezzék
- megfelelő hangszeres ügyességgel, virtuozitással,
- biztos memóriával, koncentrálóképességgel,
- megfelelő lapról olvasási készséggel.

A „B” tagozatos tanuló rendelkezzék olyan szintű zongoratudással, hogy zenei képességei alapján - adott esetben - legyen alkalmas szakirányú tanulmányok elkezdésére.

ORGONA

Az orgonatanítás szakirányú feladatai

A tanuló a zenei anyagot életkora, évfolyama és egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

E cél elérése érdekében szükséges
- a kottaolvasás és a lapról játék fejlesztése,
- a két kéz önállóságának fejlesztése, amely biztosítéka a jobb és bal kéz összjátékának, s ez az alapja a manuál-pedál összjátéknak is,
- a polifon (barokk) zenében a tiszta szólamvezetés, a logikus frazeálás és artikulálás, az agogika és a díszítések alkalmazása,
- a romantikus stílus értelmi és kifejezésbeli sajátosságainak megérzése és megvalósítása,
- a redőny stílusos használatának elsajátítása,
- a tanuló saját alkatának is megfelelő logikus ujj- és lábrend készítésének elsajátítása.

A szaktanár ismertesse a tanulókkal
- az orgona történetét, a más hangszercsaládokkal meglévő rokon vonásokat,
- a hangszer felépítését és működési elvét (a különböző építéstechnikákra tekintettel),
- az orgona akusztikai sajátosságait, az alapvető regisztereket,
- az orgonairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit.

Alakítson ki
- könnyed hangszerkezelést,
- helyes test-, kar-, kéz- és lábtartást,
- sokszínű, kidolgozott játékmód-kultúrát,
- laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- könnyed manuálváltást, a különböző manuálok egy időben történő használatának természetességét,
- a különböző testrészek összehangolt munkáját.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
- dúr és moll skálákat külön kézzel, két kézzel, valamint pedálon, párhuzamosan és ellenmozgásban, különböző tempókban és billentésmódokkal, oktáv, terc, szext és decima távolságokban,
- hármas- és négyeshangzatokat akkordfogásban, különböző felbontásokban, futamokban a skálákhoz hasonló módokon,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat,
- technikai gyakorlatokat, etűdöket.

Fordítson figyelmet
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Fejlessze a tanuló
- zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, polifon és funkciós hallást,
- metrum- és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartást,
- hangszerkezelését, technikáját, a kezek és lábak függetlenségét az ügyesítők, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával,
- muzikalitását a hajlékony dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló ismerje
- hangszere múltját, történetét,
- a különböző zenei stílusok jellemző vonásait,
- a díszítések különböző fajtáit,
- a regisztrálás alapvető szabályait,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes
- az adott mű helyes metrikai és ritmikai megoldására,
- a barokk zenében tiszta szólamvezetésre, értelmes frazeálásra és artikulációra, a díszítések alkalmazására,
- könnyebb művek lapról olvasására.

Rendelkezzék
- a művek megvalósítását lehetővé tevő technikával,
- koncentrálóképességgel,
- megfelelő gyakorlási módszerrel.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

orgonán:
- 1 Bach-korálelőjáték,
- 1 Bach- prelúdium és fúga (a Nyolc kis prelúdium és fúga sorozatból),
- 1 könnyebb, más stílusú mű;

zongorán:
- 1 Bach-mű (nehezebb kis prelúdium, két- vagy háromszólamú invenció),
- 1 klasszikus szonátatétel,
- 1 romantikus mű,
- 1 XX. századi magyar mű,

- 2 etűd (az egyik lehetőleg a bal kézben mozgó szólammal).

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje hangszere irodalmát, a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát.

Legyen képes

- a különböző korok műveit biztos technikával, stílushűen megszólaltatni és zenei élményt nyújtani,
- a romantikus stílus értelmi és kifejezésbeli sajátosságait megérezni és megvalósítani,
- a művek karakterének megfelelően regisztrálni, valamint a saját alkatának megfelelő ujj- és lábrendeket önállóan készíteni,
- új műveket önállóan megtanulni, repertoárját bővíteni.

Rendelkezzék

- a művek művészi előadásához szükséges képzelőerővel, előadói és formálókészséggel,
- fejlett hallási kontrollal,
- a hangszeréhez kapcsolódó stílus- és anyagismerettel, megfelelő repertoárral.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a díszítések különböző fajtáit, és azok kivitelezésének eltérő nemzeti hagyományait,
- a regisztrálás részletes szabályait.

Legyen képes

- az adott mű helyes metrikai, ritmikai és regisztrálási megoldására,
- a barokk zenében tiszta szólamvezetésre, értelmes frazeálásra és artikulációra, a díszítések precíz alkalmazására.

Rendelkezzék

- a nehezebb művek megvalósítását lehetővé tevő technikával,
- koncentrálóképességgel,
- jó lapról olvasási készséggel,
- harmonizálási és improvizációs készséggel.

HARMONIKA

A harmonikatanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a harmonika alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét, akusztikai sajátosságait, regisztereit, azok elnevezéseit,
- a hangszer történetét, fajtáit, a rokon billentyűs hangszereket.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést

- helyes hangszer-, test-, kar- és kéztartást,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező harmonikahangot,
- sokszínű billentéskultúrát,
- kidolgozott légszekrényvezetést,
- a művek karakterének megfelelő regisztrálási képességet,
- gyors és megbízható regisztерváltási készséget,

- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- a két kéz függetlenségét,
- a különböző testrészek összehangolt munkáját.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- dúr és moll skálákat különböző tempókban és billentésmódokkal, párhuzamosan és ellenmozgásban, oktáv, terc, szext és decima távolságban,
- hármas- és négyeshangzatokat akkordfogásban, különböző felbontásokban, futamokban, a skálákhoz hasonló módokon,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat,
- technikai gyakorlatokat, etűdöket.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Fejlessze a tanuló

- zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, a polifon és funkciós hallást,
- metrum- és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartást,
- hangszerkezelését, technikáját, a kezek függetlenségét az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával,
- légszekrénykezelését,
- muzikalitását a hajlékony dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával, billentéskultúrával.

Tanítsa meg az alapvető karbantartási feladatokat.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló

- a zeneművek stílusához jól illeszkedő regiszterek, hangszínek kiválasztásának alapvető szempontjait, a regiszterkapcsolók jeleit, a regiszterek oktávfekvéseit,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Tudja

- hangszerét helyesen tartani,
- a légszekrény-technikai elemeket automatikusan használni.

Legyen képes

- előre megtervezett légvezetéssel játszani,
- a záróhangokat légszekrénnyel zárni,
- differenciált dinamika alkalmazására,
- valamennyi dinamikai tartomány alkalmazására,
- a zenei formát visszatükröző légvezetésre,
- a bal kéz valamennyi funkciójának használatára,

- szépen vezetett crescendo, decrescendo ívek megvalósítására,
- a hangszere regisztrálási lehetőségeit kihasználni,
- zeneműveket fejből is előadni.

Rendelkezzék
- évfolyamának megfelelően kiművelt hangszeres technikával,
- helyes kéztartással,
- telt, erőteljes *mf* alaphanggal,
- kifejező játékmóddal,
- a zeneművek stílusának, karakterének megfelelő előadásmóddal,
- a hangszere karbantartására vonatkozó alapvető ismeretekkel.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
- dúr és összhangzatos moll skálák 6 #, 6 b előjegyzésig, ellenmozgásban, terc- és szextmozgásban, hármashangzatokkal,
- 1 élénk tempójú jobbkezes etűd,
- 1 élénk tempójú balkezes etűd,
- 1 élénk tempójú kétszólamú barokk mű,
- 1 többszólamú barokk mű,
- 1 szonatina,
- 1 harmonikadarab kortárs szerzőtől,
- 1 szabadon választott mű.

A teljes anyagot kotta nélkül kell előadni.

További követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A" tagozat végén

Ismerje és legyen képes megfelelően előadni a kortárs külföldi és magyar szerzők harmonikaműveit.

Legyen képes
- a tanult kéz- és légszekrénytechnikai elemeket egy meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani,
- az alapfok évfolyamaiban elért színvonalának eredményes megőrzésére, annak lehetőség szerinti továbbfejlesztésére,
- pontos levegőgazdálkodásra hosszabb légszekrényutak esetén, differenciált dinamika és kifejező játékmód mellett is,
- különböző korok és stílusok előadási darabjainak ízléses, igényes előadására,
- egyszerűbb műveket zeneileg és technikailag önállóan megoldani,
- kamarazenei művek előadásában közreműködni.

Rendelkezzék
- kiművelt hangszeres technikával,
- helyes kéztartással,
- telt, erőteljes *mf* alaphanggal,
- kifejező játékmóddal,
- a zeneművek stílusának, karakterének megfelelő előadásmóddal,
- a hangszere karbantartására vonatkozó alapvető ismeretekkel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- lehetőség szerint a bariton balkezes koncertharmonika zenei és technikai sajátosságait,
- a gyors kéztechnika alapjait, a kéz tizenhatod mozgású egyenletes vezetését, az ujjak alacsony, aktív, pontos munkáját,
- a „shake” technikát,
- a művek karakterének megfelelő regisztrálás szempontjait,
- a hangszer koncertirodalmát,
- a művek harmóniai, formai szerkezetét, valamint a játszott művek stílusjegyeit.

Legyen képes

- a pontos levegőgazdálkodásra, egyenletes légszekrényvezetésre, pontos, gyors, törésmentes légszekrényváltásra, valamint egyenletesen vezetett crescendo, decrescendo ívek megvalósítására,
- két-, három-, illetve négyszólamú művek előadására,
- saját kézalkatának megfelelő, célszerű ujjrendeket készíteni,
- a többszólamú művekben tiszta szólamvezetésre, pontos tagolásra, világos, érthető megformálásra,
- művészi kifejezésmód, megfelelő stílusismeret és technikai felkészültség birtokában zenei élményt nyújtani,
- kifejező és dinamikailag árnyalt hangon játszani,
- a zeneművek érzelmi tartalmát átélni,
- szubjektív zenei élményét esztétikailag igényesen kifejezni,
- olyan művészi szándékú kifejezésmódra, amely összefüggő egységben tükrözi zenei tudását, képzelőereje fejlettségét, valamint előadókészsége érettségét.

Tudja a tanult kéz- és légszekrénytechnikai elemeket egy meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani.

Tudjon

- nagyobb terjedelmű műveket előadni,
- kamarazenében - lehetőleg más zenekari hangszerekkel - közreműködni,
- műveket önállóan is elsajátítani,
- ritmikailag pontos, stílusos díszítéseket játszani,
- pontosan kottát olvasni a zenei karakter, a hangok, a ritmus, az ujjrend, a légvezetés, a regisztrálás pontos figyelembevételével.

Legyen igénye a zeneművek ideális megformálására.

Rendelkezzék megfelelő alaptónussal.

HEGEDŰ

A hegedűtanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
- a hegedű akusztikai sajátosságait,
- a hangszer hangolását,
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit,

- a különböző ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
- a hegedűirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a vonós hangszercsalád többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
- megfelelő vonóvezetést, balkéz-technikát,
- helyes, test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező hegedűhangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
- hangsorokat és hangzatokat különböző vonásnemekkel valamennyi húron és fekvésben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj- és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek elsajátítására,
- a pizzicato-technikára, a pergő-technikára,
- az üveghangok megszólaltatására,
- a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések alkalmazására,
- a hangköz és akkordjáték sajátosságaira,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
- a fontosabb tempó- és karakterjelzéseket, valamint a dinamikára vonatkozó jeleket,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a lábtól való távolságának összefüggése),
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes
- a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,

- ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott, könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
- szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni,
- technikai eszközeit a stílusos és kifejező játék szolgálatába állítani,
- tájékozódni, szabad fekvésváltással közlekedni a fogólapon, törekedve az igényes intonációra,
- az alapvonások, valamint a dallamnak, a ritmusnak, a dinamikának megfelelő vonóbeosztás alkalmazására,
- szép hangon való, karakteres előadásra,
- a megismert mozgások, izomérzetek felidézésére, tudatos alkalmazására.

Kottaolvasási készsége legyen olyan szintű, hogy belső elképzelés vezesse játékát.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
- háromoktávos skála, akkordfelbontásokkal,
- 2 szabadon választott etűd,
- 1 versenyű saroktétele,
- 1 barokk szonáta lassú és gyors tétele, vagy 1 lassú és 1 élénk tempójú előadási darab. A választott etűdök tartalmazzanak egymástól eltérő technikai feladatokat.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló legyen képes
- szép hangon, kifejezően koncertet, szonátákat, előadási darabokat eljátszani,
- gazdagabb hangszínek és karakterek megvalósítására, gyors tempójú, technikailag nehezebb művek eljátszására,
- a stílusnak és karakternek megfelelő vonásnemek, a célszerű ujjrendek megválasztására,
- igényes intonációra, az előforduló dinamikai fokozatok természetes hangképzéssel való megszólaltatására,
- előadási darabokat, kamaraműveket, zenekari szólamokat önállóan is megtanulni.

Bővítse repertoárját.

Lapról játéka olyan fokú legyen, hogy képes legyen beilleszkedni a társas muzsikálásba.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes
- természetes, oldott hangszerkezelésre,
- az egész fogólapot uralni,
- a tiszta intonáció érdekében érzékeny billentésre, folyamatos, könnyed fekvésváltásra,
- a különböző skálákat 3 - esetleg 4 - oktávon keresztül akkordfelbontásokkal, tisztán, ritmikusan, élénk tempóban játszani,
- differenciált vibrato alkalmazására,
- a jobb és bal kéz játszómechanizmusának összehangolására,
- az alapvonások - legato, détaché, martelé, spiccato, staccato - alkalmazására,
- dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre.

Rendelkezzék
- igényes, fejlett hallással, kontrollálóképességgel,
- biztos memóriakészséggel,

- koncentrálóképességgel,
- megfelelő lapról olvasási készséggel.

BRÁCSA

A brácsatanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal
- a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
- a brácsa akusztikai sajátosságait,
- a hangszer hangolását,
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit,
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
- a brácsairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a vonós hangszercsalád többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést
- megfelelő vonóvezetést, balkéz-technikát,
- helyes, test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező brácsahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
- hangsorokat és hangzatokat különböző figurációkkal és szólamszámmal valamennyi húron és fekvésben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj- és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek elsajátítására,
- a pizzicato-technikára,
- az üveghangok megszólaltatására,
- a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések beosztására,
- a hangköz és akkordjáték sajátosságaira,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a brácsa- és violinkulcsok folyamatos olvasásának kialakítására,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
A tanuló ismerje

- a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
- a fontosabb tempó és karakterjelzéseket, valamint a dinamikára vonatkozó jeleket,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a hídtól való távolságának összefüggése),
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, születési dátumát, a korszakot, amelyben élt és alkotott, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a tanulandó darab vagy mű formáját.

Legyen képes
- a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
- ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
- szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni,
- technikai eszközeit a stílusos és kifejező játék szolgálatába állítani,
- tájékozódni, szabad fekvésváltással közlekedni a fogólapon, törekedve az igényes intonációra,
- az alapvonások, valamint a dallamnak, ritmusnak, dinamikának megfelelő vonóbeosztás alkalmazására,
- szép hangon való, karakteres előadásra,
- a megismert mozgások, izomérzetek felidézésére, tudatos alkalmazására.

Kottaolvasási készsége legyen olyan szintű, hogy belső elképzelés vezesse játékát.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
- 2 különböző jellegű gyakorlat,
- 1 versenyműsaroktétele,
- 1 lassú és 1 gyors tétel egy barokk szonátából.

További követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló és tudja alkalmazni a virtuózabb vonásfajtákat.

Legyen képes a tanuló
- a zenei kifejezés szolgálatába állítva a játék folyamata alatt is tudatosan irányítani, szabályozni hangszeres műveleteit,
- kettősfogás-meneteket kötött formában és külön vonással, détachéval is megoldani,
- egyenletes futamokat megszólaltatni,
- mindenkor kifejező és dinamikailag gazdagon árnyalt hangképzéssel játszani,
- egyéni adottságai szintjén olyan művészi szándékú kifejezésmódra, amely összefüggő egységben tükrözi zenei tudása és képzelőereje fejlettségét, hangszeres felkészültségét, valamint előadókészségének érettségét.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- természetes, oldott hangszerkezelésre,
- a különböző hangsorokat 3 oktávon keresztül akkordfelbontásokkal, tisztán, ritmikusan, élénk tempóban játszani,
- különböző módon vibrálni,
- a jobb és bal kéz játékának összehangolására,
- a legfontosabb zenei alapkarakterek megjelenítésére és a hozzájuk kapcsolódó alapvonások alkalmazására,
- dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre.

Rendelkezzék

- képzett hallással,
- biztos memóriával,
- koncentrálóképességgel,
- megfelelő lapról olvasási készséggel.

GORDONKA

A gordonkatanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
- a gordonka akusztikai sajátosságait,
- a hangszer hangolását,
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit,
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
- a gordonkairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a vonós hangszercsalád többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő vonóvezetést, balkéz-technikát,
- helyes, test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező gordonkahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- hangsorokat és hangzatokat különböző figurációkkal és szólamszámmal valamennyi húron és fekvésben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj- és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek elsajátítására,
- a pizzicato-technikára,
- az üveghangok megszólaltatására,

- a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések beosztására,
- a hangköz- és akkordjáték sajátosságaira,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a basszus-, tenor- és violinkulcs folyamatos olvasásának kialakítására,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló ismerje

- a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
- az egyes húrok és az egyes fekvések hangkészletét,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a hídtól való távolságának összefüggése),
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést.

Legyen képes

- a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
- ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
- szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni.

Tudjon kottát olvasni basszus-, tenor- és violinkulcsban.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- dúr és moll skálák, hármashangzatok 3 oktávon keresztül, 3 #, 3 b előjegyzésig, tercek és szextek, az alsó fekvésekben kettes kötéssel is,
- négy etűd (pl. Dotzauer: Etűdök II.),
- egy preklasszikus szonáta lassú és gyors tétele,
- egy előadási darab.

További követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A" tagozat végén

Tudjon a tanuló szép hangon, kifejezően koncertet, szonátákat, előadási darabokat eljátszani.

Legyen képes gazdagabb hangszínek és karakterek megvalósítására, virtuózabb darabok eljátszására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes tisztán
- 4 oktáv terjedelemben gyors tempóban egyenletesen skálázni,
- hármashangzatokat, terceket és szexteket játszani,
- *p* és *f* dinamikában kantilénaíveket megszólaltatni.
Tudjon
- a magasabb fekvésekben is tartalmas hangot képezni,
- kifejezően, minden ujjal vibrálni.
Legyen képes
- gördülékeny fekvésváltások végrehajtására,
- mérsékelten gyors tempóban egyenletes pergő-játékra,
- zenei agogikák helyes kivitelezésére,
- a jobb és bal kéz könnyed mozgásainak összehangolására,
- a dinamikai árnyalatok megvalósítására,
- a zenei alapkarakterek (dolce, espressivo, risoluto, grazioso) megjelenítésére.
Ismerje
- az abszolút intonáció fogalmát szemben a temperálttal,
- a különböző vonásnemeket és azok kombinációit.

NAGYBŐGŐ

A nagybőgőtanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal
- a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
- a nagybőgő akusztikai sajátosságait,
- a hangszer hangolását (külön tekintettel a 4-, illetve az 5-húros nagybőgőkre),
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit,
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
- a nagybőgő-irodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a vonós hangszercsalád többi tagját.
Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
- megfelelő vonóvezetést, balkéz-technikát,
- helyes, test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező nagybőgőhangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- a kezek pontosan összehangolt mozgását.
A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
- hangsorokat és hangzatokat különböző vonásnemekkel valamennyi húron és fekvésben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj- és vonógyakorlatokat.
Fordítson figyelmet
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek elsajátítására,

- a pizzicato-technikára,
- az üveghangok megszólaltatására,
- a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések beosztására,
- a hangköz- és akkordjáték sajátosságaira,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a basszus-, tenor- és violinkulcs folyamatos olvasásának kialakítására,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló ismerje

- a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
- az egyes húrok és az egyes fekvések hangkészletét,
- a tanult fekvéseket,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a hídtól való távolságának összefüggése),
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést.

Legyen képes

- a hangszert és a vonót helyesen tartani,
- tisztán és pontosan játszani, helyesen fekvést váltani,
- szép hangon, különféle vonásokkal skálázni,
- különféle stílusú és tempójú darabokat eljátszani,
- a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
- ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
- szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni.

Tudjon kottát olvasni basszus-, tenor- és violinkulcsban.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

Tudja a tanuló a skálákat hüvelykujjfekvésig bezárólag különféle vonásokkal játszani.

Legyen képes

- megfelelően vonót vezetni és váltani,
- helyesen fekvést váltani,
- többféle artikulációt alkalmazni,
- sokféle dinamikával nagybőgőzni,

- egyszerűbb zenekari szólamrészleteket eljátszani.

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
- skála 2 oktávon,
- 2 szabadon választott etűd,
- 3 zongorakíséretes darab.

A választott gyakorlatok egymástól eltérő technikai feladatokat tartalmazzanak, a darabok különböző stílusúak legyenek. Az utóbbiakat kotta nélkül kell előadni.

További követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A" tagozat végén

Ismerje a tanuló a VII. alapfekvés mellett a hüvelykujjfekvéseket.

Tudjon szép hangon, kifejezően koncertet, szonátákat, előadási darabokat eljátszani.

Legyen hasznos tagja zenekarnak, vagy kamarazenei együttesnek.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes
- tisztán és pontosan játszani,
- az alapvonások sokrétű alkalmazására,
- dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre,
- természetes, oldott hangszerkezelésre,
- folyamatosan, szép hangon vibrálni,
- a jobb és bal kéz játszómechanizmusának összehangolására,
- gazdagabb hangszínek és karakterek megvalósítására,
- virtuóz darabok eljátszására.

Rendelkezzék
- igényes és fejlett hallással,
- precíz ritmusérzékkel,
- koncentrálóképességgel,
- biztos memóriával, jó lapról olvasási készséggel.

Ismerje a nagybőgő múltját, irodalmát.

Legyen hasznos tagja zenekarnak, vagy kamarazenei együttesnek.

2. VOKÁLIS TANSZAK

MAGÁNÉNEK

A magánének-tanítás legfőbb sajátossága, hogy a technikai, zenei képzés mellett alapfeladata az énekhang (mint hangszer) kiépítése, képzése. Erre csak a mutálás befejezése után kialakult hangképzőszervek (felnőtt gége, illetve hangszalagok) alkalmasak, így a magánének-tanulást 15-18 éves korban lehet elkezdeni (ez nemtől és hangfajtól függően változik). Az énektanulás megkezdéséhez gégeorvosi javaslatot kell beszerezni.

A magánének tárgy tanításának a *célja*, hogy
- adjon helyes alapot a tanulók hangi adottságai és zenei képességei optimális kifejlesztéséhez,
- felkészítse a tanulókat a vokális társas muzsikálásra,
- nyújtson segítséget az énekhang és beszédhang karbantartásában.

A magánének tárgy tanításának szakirányú feladatai

Ismertesse a tanulókkal
- az emberi hang anatómiai, működésbeli, hangfaji sajátosságait, technikai lehetőségeit,
- a vokális irodalmat, annak jeles alkotó- és előadóművészeit,
- a különböző éneklési technikák (legato, staccato, portato, leggiero, tenuto) alkalmazását.

Alakítson ki
- helyes légzési módot,
- tiszta intonációs képességet,
- a tanuló saját hangterjedelmében egységes hangszínt,
- árnyalt dinamikai megoldásokat,
- igényt és képességet a rezonáns üregek és a rekesz minél szakszerűbb alkalmazására,
- érthető és szép szövegmondást,
- helyes hangeszményt.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
- beéneklő-, hangképző-, hangterjedelem-növelő gyakorlatokat,
- rezonancia- és rekesz-gyakorlatokat,
- szövegmondó feladatokat,
- koloratúra-, trilla- és díszítő gyakorlatokat.

Fordítson figyelmet
- a tanuló saját hangjának helyes hangfaji megítélésére,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról éneklési készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg és énektechnikailag igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas éneklésre.

Tanítsa meg a tanulókat hangképző szervük egészségi állapotának felmérésére, és a szükséges egészségügyi tennivalókra.

Követelmények a program elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje
- az emberi hang anatómiai, működésbeli, hangfaji sajátosságait, technikai lehetőségeit,
- a vokális irodalmat, annak jeles alkotó- és előadóművészeit,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult művek zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Tudjon
- az énekléshez szükséges módon helyesen lélegezni,
- könnyed izomérzet mellett az előadandó mű kívánalmai szerinti hangot adni,
- tisztán intonálni,
- hangfajának hangterjedelemén belül színben egyöntetűen, dinamikailag pedig árnyaltan énekelni,
- bánni rezonáns üregeivel, illetve rekeszével, és azokat maximálisan kihasználni,
- érthető és szép szövegmondással énekelni és beszélni,

- összhangot teremteni a szöveg és a zenei anyag között,
- értelmezni és megvalósítani tempóbeli és dinamikai előírásokat a tanult darabokban,
- zeneműveket az évfolyamának és egyéni képességeinek megfelelően stílushűen, művészi kifejezéssel megszólaltatni.

Legyen képes
- rendszeres gyakorlásra, a saját hangképző szerv feletti ellenőrzésre,
- helyes hangeszmény kialakítására, elsősorban saját hangjának helyes hangfaji megítélésére, ezen belül az eszményi hangzás elérésére.

Rendelkezzék
- megfelelő zenei memóriával, koncentráló- és állóképességgel,
- jó előadói készséggel, művészi fantáziával, a közönséggel való kapcsolatteremtési készséggel.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
- bonyolultabb koloratúra-gyakorlatok, trilla és nehezebb díszítő elemek,
- a legato, staccato, portato, leggiero, tenuto éneklés biztonságos alkalmazása,
- a hangterjedelem teljes kiépítése.

Nagyobb anyag igényesebb feldolgozásával magasabb szint elérése.

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
- 1 népdal vagy népdalfeldolgozás
- 1 preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal,
- 1 romantikus dal.

3. ELMÉLETI TÁRGYAK, TANSZAKOK

SZOLFÉZS

A szolfézstanítás *célja* a zenei képességek sokoldalú fejlesztése és olyan zenei gondolkozás kialakítása, amely segíti a tanulókat a zenei anyag helyes értelmezésében és megszólaltatásában. A szolfézs tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy
- az általános zenei képességek fejlesztését, és
- a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.

Külön figyelmet fordít arra, hogy e folyamat gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömével.

A szolfézstanítás szakirányú feladatai:
- a tanuló személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; érzelemvilágának kibontakoztatása, nemzeti identitástudatának megalapozása,
- átfogó zenei műveltség kialakítása,
- a hangszertanulás segítése,
- a társművészetek iránti nyitottság megalapozása,
- a zenei készségek kiművelése, a képességek fejlesztése (mind befogadásban, mind reprodukálásban) az alábbi területeken:
  = ritmus-metrum,
  = tiszta intonáció,
  = tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök),
  = dallamhallás,
  = többszólamúság-harmóniaazonosítás,

= zenei olvasás-írás,
= zenei szerkezet (forma, frazeálás, agogika),
= zenei memória,
= rögtönzés,
= zenehallgatás (szemben az előbbiekkel: a szintetizáló hallás fejlesztése),
- a zenei pályára készülő tanulók felkészítése a továbbtanulásra.

A szolfézstanítás - a hangszertanítással szerves egységben - a zene megszerettetését, a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.

Követelmények a program elvégzése után

Általános követelmények

Rendelkezzék a tanuló
- olyan késztetéssel, mely a választott - eddig tanult - muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,
- mindazokkal a zenei készségekkel, jártasságokkal, ismeretekkel, melyek eszközt biztosítanak a zene stílushű megszólaltatásához,
- olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség-készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
- a tanulmányai során elsajátított készség- (K), jártasság- (J), ismeret-repertoárral (I).

Követelmények az alapfok elvégzése után

Hangszeres tanszakok és szolfézs főtanszak „A" tagozat

Ismerje a tanuló a ritmuselemeket a harminckettedektől az egész értékű kottáig (I). Tudjon tájékozódni ezeknél nagyobb és kisebb értékekben is.

Ismerje fel hallás után és kottaképről az alábbi ritmusképleteket: szinkópa, éles és nyújtott ritmus, egyszerűbb átkötések (K).

Legyen jártas ezek diminuált és augmentált formáiban is (J).

Legyen áttekintőképessége a 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8, 2/2, 3/2, 4/2-es ütemekben (K).

Ismerje az egyszerűbb aszimmetrikus metrumokat (J-I).

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben (könnyebb alterációkban is) 4 #, 4 b-ig (K).

Ismerje a pentaton hangsort (J-I).

Tudja a dúr és moll hangsorokat 7 #, 7 b-ig (J).

Ismerje a háromféle moll hangsort (J-I), ismerje a modális hangsorokat (J-I).

Tudja megállapítani a hangnemeket - hangszeres anyagához kapcsolódóan is (K).

Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban:
- ismerje fel hallás után az oktávon belüli tiszta, kis és nagy hangközöket (K),
- ismerje a bővített szekund, bővített kvart, szűkített és bővített kvint, szűkített szeptim hangközöket; tudja ezeket kottaképről is azonosítani (J).

Ismerje a négyféle hármashangzat, a dúr és moll fordítások, valamint a dominánsszeptim-hangzat felépítését (K).

(A szűkített és bővített hármashangzatok megfordításait csak ismeret szinten.)

Legyen képes ezeket hallás után felismerni, és kottaképről azonosítani (K).

Ismerje a mollbeli VII. fokú szűkített szeptimhangzat felépítését (I).

Ismerje a funkciós főakkordokat 4 #, 4 b-ig (K). Tudja ezeket kottaképről felismerni hangszeres anyagához kapcsolódóan is (J-I).

Ismerje a funkciós vonzást (I).

Ismerje a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát. (J-I)

Tudjon lejegyezni:

- rövid szótagszámú, tempó giusto magyar népdalt szöveggel (K),
- igen könnyű műzenei periódust, funkciót jelző basszussal (K).

Legyen képes fentieknek megfelelő nehézségi fokú dallamot lapról olvasni (K).

Ismerje és tudja kottaképről is azonosítani (hangszeres tanulmányaiban alkalmazni):

- a magyar népzene stílusjegyeit,
- a periódus fogalmát,
- a kis formákat,
- a triós formát,
- a szonátaformát,
- a rondót,
- a barokk és klasszikus táncokat (J-I).

Rendelkezzék alapvető zenetörténeti tájékozottsággal: a zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (J-I).

Legyen képes zenehallgatás alapján felismerni barokk, klasszikus, romantikus és XX. századi zenét.

Ismerje a leggyakrabban előforduló zenei kifejezéseket.

Zenei anyag

Tudjon

- 20 magyar népdalt élményszerű előadásban megszólaltatni (kotta nélkül),
- 20 műzenei szemelvényt (ebből 10-et kotta nélkül) énekes, vagy hangszeres előadásban megszólaltatni a következő zenetörténeti korokból arányosan:

= középkor,
= reneszánsz,
= barokk,
= klasszika,
= romantika,
= XX. század.

(Ezen belül dalok, táncok, kánonok és társas énekek; témák nagyobb terjedelmű művekből.)

Hangszeres tanszakok „B" tagozat

„Hosszú" tanszakok

(Kapcsolódva a felvételi vizsgák felvételi anyagának megfogalmazásához)

Tudjon a tanuló 10 - periódus terjedelmű - barokk és klasszikus dallamot fejből szolmizálni, szöveggel előadni.

Tudjon 10 magyar népdalt fejből, szöveggel, élményszerűen előadni.

Ismerje a kvintkört, tudja a hangsorokat 7 #, 7 b előjegyzésig (dúr és háromféle moll hangsor).

Ismerje a modális hangsorokat. Tudja ezeket énekelni ábécés nevekkel 4 #, 4 b előjegyzésig.

Tudja énekelni ábécés nevekkel a hangközöket; a hármashangzatokat és fordításaikat; a dominánsszeptim- és a mollbeli VII. fokú szűkített szeptimhangzatokat dúr és moll hangsorokban, oldással.

Ismerje fel a fentieket együtthangzásban hallás után, és tudja lejegyezni 2 meghallgatás alapján.

Tudja ábécés nevekkel énekelni 4 #, 4 b előjegyzésig a főhármasokat dúrban és mollban.

Tudjon lejegyezni

- hangköz- és hangzatmenetet - mely könnyű alterációt, hangnemi kitérést tartalmazhat - 4-5 meghallgatás alapján,
- kétszólamú dallamot - mely könnyű alterációt, hangnemi kitérést, tartalmazhat - 6-8 meghallgatás alapján.

Tudjon lapról énekelni a fentiekhez hasonló nehézségű dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkel.

Legyen képes az egyszerű műzenei formákat hallás után felismerni.

Ismerje a fontosabb műzenei formák felépítését: szonáta, rondó, variáció.

Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.

Rendelkezzék alapvető zeneirodalmi és zenetörténeti tájékozottsággal.

Legyen jártas a megismert zenei stílusokban, tudjon stílushűen megszólaltatni műveket.

Legyen képes ismereteinek, zenei készségeinek szintetizálására és önálló alkalmazására.

„Rövid" tanszakok

Azonos a 6 éves tanszakok „B" tagozatos követelményrendszerével, *kivéve:*

Tudjon lejegyezni

- hangköz- és hangzatmenetet, mely könnyű alterációt, hangnemi kitérést tartalmazhat - 4-5 meghallgatás alapján,
- kétszólamú dallamot, mely könnyű alterációt tartalmazhat, - 6-8 meghallgatás alapján.

Tudjon lapról énekelni a fentiekhez hasonló nehézségi fokú dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkel.

Szolfézs főtanszak „B" tagozat

Azonos a 6 évfolyamos „B" tagozat követelményrendszerével, kivéve:

Tudjon lejegyezni

- hangközmenetet,
- hangzatmenetet, mely alterációt, hangnemi kitérést tartalmazhat - 4-5 meghallgatás alapján,
- kétszólamú dallamot, mely alterációt, hangnemi kitérést, modulációt tartalmazhat - 6-8 meghallgatás alapján.

Tudjon lapról énekelni a fentiekhez hasonló nehézségi fokú dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkel.

Ismerje fel a funkcióváltásokat.

Ismerje fel a hangnemi kitéréseket és a modulációt.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

Ismerje és tudja alkalmazni - az alapfokon tanultakon túl - a zenehallgatási anyagban, hangszeres darabjaiban és a tanult készségfejlesztési anyagban előforduló ritmuselemeket és -képleteket (K).

Legyen áttekintőképessége a 9/8, 6/4-es és a zenei anyagban előforduló egyéb ütemekben (K).

Ismerje az aszimmetrikus metrumokat (I).

Rendelkezzék biztos tájékozódóképességgel a relatív és abszolút rendszerben (alterációkban is) 7 #, 7 b-ig (K).

Ismerje a dallamhangok szerepét, tudja ezeket zeneileg értelmezni:

- melizma,
- főhang,
- váltóhang,
- átmenőhang (J-I).

Ornamensek (I).

Ismerje a kvintkört. (J)

Tudja a dúr és háromféle moll hangsorokat, a vezetőhangokat 7 #, 7 b-ig (J-I).

Ismerje

- az egészhangú skálát,
- az akusztikus hangsort,
- a modellskálákat,
- a Reihe-t (J).

Tudja

- a dodekafónia,
- az aranymetszés fogalmát (J-I).

Ismerje

- a hármas- és négyeshangzatok felépítését (dominánsszeptim, mollbeli VII. fokú szűkített szeptim), ismerje fel hallás után, tudja azonosítani kottaképről, és felépíteni abszolút rendszerben (K),
- a cluster fogalmát.

Rendelkezzék biztos tájékozottsággal a funkciós zenében:

- ismerje fel a funkciókat hallás után (K),
- ismerje a funkciós fő- és jellegzetes mellékhármasokat (K-J),
- ismerje az alterációk szerepét (J-I),
- ismerje fel a hangnemi kitérést és modulációt - kottakép alapján (J-I).

Ismerje a romantika hangzásvilágának jellegzetességeit:

- alterációk,
- tercrokonság (I).

Ismerje a tonalitás felbomlásának elvét, ismerje a bi- és a politonalitást (I).

Ismerje a legfontosabb zenei szerkesztésmódok fogalmát.

Tudja ezeket alkalmazni hangszeres tanulmányaiban is.

Ismerje

- a barokk szonátaformát,
- a Scarlatti-féle szonátaformát,
- a klasszikus szonáta-rondót,
- romantikus szonátát (I-J).

Tudjon lejegyezni

- könnyű klasszikus periódust, funkciót jelző basszussal,
- könnyű romantikus dallamot, vagy szemelvényt (K).

Tudjon lapról olvasni fentiek nehézségi fokának megfelelő dallamot.

Rendelkezzék alapos zenetörténeti tájékozottsággal, zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (I-J).

Ismerje fel hallás után a főbb zenetörténeti korok stílusjegyeit, jellemző műfajait, formáit. Tudja ezeket néhány társművészeti alkotással összekapcsolni.

Zenei anyag

Tudjon a tanuló 20 magyar népdalt élményszerű előadásban megszólaltatni (10 régi, 10 új stílusút, ebből néhány parlando, rubato, díszített népdalt),

Ismerjen minden zenetörténeti korszakból 5-5 jelentős művet, válogatva a következőkből:

- gregorián zene,
- reneszánsz kórusmuzsika (Palestrina, Lassus),
- a középkor hangszeres világi zenéje,
- kora barokk (Monteverdi, Pucell),
- barokk:
  = J. S. Bach (invenció, fúga, korál, szvit, oratorikus művek),
  = Händel (oratórium, concerto),
  = Corelli, Vivaldi (concerto, concerto grosso),
- klasszicizmus:
  = szonáta,
  = szimfónia,
  = kamarazene,
  = opera,
  = versenymű,
- romantika:
  = zongoramuzsika (Chopin, Liszt),
  = dal,
  = szimfonikus költemény,
  = opera,
- a századforduló zenéje:
  = impresszionizmus,
  = második bécsi iskola,
- Bartók, Kodály, Sztravinszkij,
- kortárs zeneszerzők.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

(A követelményrendszer kapcsolódik a felvételi vizsgák anyagához.)

Tudjon a tanuló

- 30 népdalt stílusosan énekelni és elemezni,
- 5 műdalt - különböző zenetörténeti stíluskorszakokból - saját zongorakíséretével előadni.

Ismerjen minden zenetörténeti korszakból 5-5 jelentős művet, tudja azokat elemezni formailag és harmóniailag; tudjon ezekből zenei idézetet előadni.

Tudjon éneklőtársakkal kétszólamú énekgyakorlatokat, műveket előadni.

Tudjon zongora-ének előadásban c-kulcsos műveket megszólaltatni.

Tudjon biztosan tájékozódni az alap- és középfokon megismert ütemfajtákban, tudjon ütemezni.

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben.

Ismerje az ötfokú, a hétfokú és a modális hangsorokat, tudja ezeket az abszolút rendszerben elhelyezni és énekelni.

Tudja a hármas- és négyeshangzatokat felépíteni és adott hangnemekben elhelyezni.
Ismerje fel ezek fordításait, tudja megnevezni ábécés nevekkel.
Tudjon lejegyezni
- barokk kétszólamú idézetet,
- klasszikus zenei szemelvényt,
- XX. századi dallamot.
Tudja a c-kulcsokat alkalmazni írásban is.
Rendelkezzék a tanuló zenetörténeti áttekintőképességgel.
Tudja a zenetörténeti, a történelmi korokat időben összekapcsolni, és társművészeti alkotásokhoz kötni.
Legyen képes önállóan elemezni, tudja tudását kreatív módon alkalmazni hangszeres tanulmányaiban is.

ZENEELMÉLET

A program *célja,* hogy
- biztosítsa a zene iránt érdeklődő tanuló számára, hogy műveit, zeneértő emberré válhasson,
- érje el sajátos eszközeivel, hogy a megszerzett ismereteket önállóan is alkalmazó tanulókat neveljen,
- mutasson rá az egyes művészeti stíluskorszakokban a zene és a társművészetek kapcsolatára,
- adjon alapos elméleti felkészülést a főiskolai felvételi vizsgához,
- tegye alkalmassá a tanulót, hogy speciális felkészítéssel felvételi vizsgát tehessen a zeneművészeti szakközépiskola zeneszerzés tanszakára.

A zeneelmélet-tanítás szakirányú feladatai:
- fejlessze a zenei összefüggésekben való eligazodó-, elvonatkoztató- és rendszerezőképességet,
- a tanuló szerezzen jártasságot a funkciós zene összetevőinek ismeretében (harmónia, dallam, ritmika, forma stb.),
- ismertesse meg a tanulót - zenei és általános tanulmányait, érdeklődését is figyelembe véve - az európai zenetörténet más korszakaival is,
- alakítsa ki azt a látásmódot, mellyel a zenei összefüggéseket - egy-egy tanulmányi időszaknak megfelelően - a tanuló önállóan is meg tudja közelíteni,
- ösztönözze a tanulót, hogy az elsajátított ismeretek alapján, tanulmányaiból kiinduló zenei gondolatokat fogalmazzon meg (reproduktívból produktív tevékenység),
- segítse a tanulót a hangszeres tanulmányaiban felmerülő problémák megoldásában (dallamvezetés, forma, harmónia, hangnem stb.).

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje
- a bécsi klasszikus funkciós zene harmónia- és formavilágának alapvető jelenségeit,
- fel hallás után a tanult zenei formákat,
- fel hallás után és nevezze meg a tanult harmóniai fordulatokat.
A tanuló legyen képes
- az általa tanult hangszeres darabokban a tanult zenei formákat felismerni, az elméleti ismereteket az előadásban tudatosan alkalmazni,

- a tanult zenei formákat részletesen elemezni kottából,
- egyszerűbb zenei anyagban ének-zongora együtt-játékra,
- diktálás után a tanult harmóniai fordulatokat zongorázni.

A tanuló tudja

- diktálás után a feldolgozott harmóniai fordulatokat fokszámokkal, számozott basszussal vagy négyszólamúságban lejegyezni (szűk fekvésben),
- egyszeri hallás után a tipikus zenei formákat vázlatosan, illetve többszöri hallás után részletesen elemezni,
- az összetett autentikus kadenciát (4 #, 4 b előjegyzésig) emlékezetből, illetve példákat játszani, diktálás után zongorázni (4 #, 4 b előjegyzésig).

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje meg

- a reneszánsz modális harmóniai fordulatokat (motetták alapján),
- a barokk polifon szerkesztésmódokat (Bach-invenciók és -fúgák alapján),
- a diatonikus összhangzattant, s egy-egy jellegzetes alterációt a stíluskörön belül,
- a romantikus kis formákat, elsősorban dalokon és zongoradarabokon keresztül,
- a XX. század alapvető zenei irányzatait.

A tanuló legyen képes

- a különböző tanult stílusok harmóniai és formatani jelenségeiben tájékozódni,
- kottából a tanult harmóniákat, zenei formákat részletesen elemezni,
- a tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákat zongorázni.

A tanuló tudja alkalmazni az általa tanult hangszeres darabok elemzése során - vagy új mű esetében - a zeneelmélet tárgyban szerzett ismereteit (formai, harmóniai, dallami).

ZENETÖRTÉNET-ZENEIRODALOM

A zenetörténet-zeneirodalom tanításának a *célja*, hogy

- a zene iránt érdeklődő, művelt embereket neveljen, akik zenei tanulmányaik során képessé válnak a további (egyéni) önművelésre, valamint a zene aktív (öntevékeny) művelésére,
- legyen lehetőségük zenei műveltség szerzésére azoknak is, akik nem tanultak hangszert, illetve egyéb elfoglaltságaik miatt már nem, vagy csak kisebb intenzitással képesek hangszeres tanulmányokat folytatni.

A zenetörténet-zeneirodalom tanításának szakirányú feladatai

- a zene iránti fogékonyság elmélyítése, a zenei ismeretek bővítése,
- hosszú távon a teljes zenetörténet átfogó megismertetése.

Az egyes zenetörténeti stíluskorszakok mestereinek, műfajainak, alkotásainak részletesebb megismertetése, elemzése, széles körű kitekintéssel az adott kor főbb tendenciáira, stílusjegyeire, társművészeteire, mestereire, alkotásaira.

Neveljen az értékes zene szeretetére: ösztönözze a tanulókat

- rendszeres hangverseny- és operalátogatásra,
- a rádió és a televízió zenei műsorainak meghallgatására,
- a zenei élet eseményei iránti érdeklődésre,
- értékes hangfelvételek és videofelvételek gyűjtésére és meghallgatására,

- aktív társas muzsikálásra.

Alakítson ki szilárd értékrendet a tanulóban, melynek segítségével a későbbiekben a zene bármely műfajában és korszakában biztosan tájékozódni tud.

Tegye nyitottá és érdeklődővé a tanulót minden újdonság iránt, a kortárs zenében (és társművészetekben).

Fejlessze a tanulók esztétikai érzékét és érzelmi fogékonyságát.

Követelmények a program elvégzése után

A tanulók mutassanak kellő tájékozottságot a tanult zenetörténeti stíluskorszakban.

Ismerjék fel az órákon bemutatott, meghallgatott zenei példák, elemzett művek jellegzetes tematikus részleteit.

Tudják definiálni és konkrét példákkal megvilágítani az adott stíluskorszakokhoz, műfajokhoz, művekhez, formaegységekhez szorosan kapcsolódó szakkifejezéseket.

Tudjanak eligazodni a megismert korszakok szerteágazó zenei sajátosságaiban, a társművészetek idevonatkozó legfőbb stiláris jelenségeiben.

Az egyes évfolyamokban elérendő minimális követelményeket a helyi tantervben rögzítse a szaktanár az adott tanévben feldolgozandó anyag célirányainak, szerkezetének, a csoport összetételének, teljesítőképességének figyelembevételével.

IMPROVIZÁCIÓ

Az improvizálás és a komponálás a zenealkotás kétféle lehetősége.

Az improvizáció spontán szerkesztés, gyors reagálás egy zenei problémára, amelynek az azonnaliság ad különös izgalmat; a kompozíció hosszabb ideig tartó szerkesztés eredménye, melyben a gondolat finomítására, csiszolására nyílik lehetőség.

A kétféle tevékenység folyamatos és egyidejű jelenléte segíti a kreatív, problémamegoldó gondolkodás kialakítását, felkelti és fokozza a figyelmet, döntésre késztet és kialakítja a gyors reagálókészséget.

Az improvizáció tantárgy szakirányú feladatai:

- az improvizációs készség kialakításának és fejlesztésének módszeres megvalósítása, kiegészítve kompozíciós feladatokkal, esetleg vizuális - és egyéb - analógiákkal, különös tekintettel az interdiszciplináris kapcsolatokra,
- az improvizációnak a zeneművek interpretációs feladataival párhuzamosan és azokkal összhangban - kölcsönhatás formájában - szerepet kell kapnia a képzés teljes folyamatában,
- a zenei nyelv spontán, önálló elsajátításának és alkalmazásának segítése,
- a zenei hallás és ritmusérzék fejlesztése,
- bizonyos általános képességek (memória, önkontroll, döntési készség, szuggesztivitás) fejlesztése,
- a zenei szerkesztés (összhangzattan, ellenponttan, formatan stb. elemeinek) zeneművekben való felismerése és kreatív alkalmazása,
- tájékozódás a különböző zenei stílusokban, az egyes stílusok mélyebb ismerete és a stílusokban való önálló rögtönzőkészség megszerzése,
- az interpretációs készség fejlesztése,
- a zenei fantázia és a zenei érzékenység fejlesztése,

- a zenei kreativitás és általában a kreatív gondolkodás kialakítása és fejlesztése.

Követelmények a program elvégzése után

Az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló

- ismerje a zene alapelemeit és ezek tulajdonságait,
- ismerje a legfontosabb zenei szerkesztési módokat,
- sajátítsa el a különböző képzési szintek zenei ismeretanyagát, amelyet a szolfézs és a hangszeres tárgyakkal szinkronban tanul,
- ismerje mindazokat a hangszertechnikai problémákat, amelyek nélkülözhetetlenek a meggyőző és hiteles zenei megnyilatkozáshoz,
- ismerje az egyes zenei stílusok lényegét, a jazz- és a népzene sajátos nyelvezetének alapjait,
- legyen képes a közös improvizációkban egymásra figyelve, kreatív módon részt venni,
- ismerje a régi és a mai kottaírás különböző lehetőségeit,
- az ismeretek birtokában - a hétköznapi beszédhez hasonlóan - tudjon önállóan zenei gondolatokat megfogalmazni, törekedve az érzékeny, kifejező zenei megszólaltatásra,
- legyen képes felfedezni zenei tanulmányain keresztül a világban lévő összefüggéseket és törvényszerűségeket, gazdagítva ezáltal saját személyiségét.

A „B” tagozatos tanulók számára ezen túlmenően követelmény az évenkénti tananyag - minőségben és mennyiségben egyaránt - maximális szintű elvégzése.

A továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló az alapfok követelményeire építve legyen képes életkorának megfelelő szintű, sajátos zenei megnyilatkozásra és igényes interpretálásra.

A „B” tagozatos tanulók számára követelmény az „A” tagozatos anyag - minőségben és mennyiségben egyaránt - maximális szintű elvégzése.

4. KÖTELEZŐEN VÁLASZTHATÓ, ILLETVE VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK[1]

FAFÚVÓS KAMARA

Az alapfokú művészetoktatási intézményben folyó kamarazene-tanítás - különösen a nem zenei pályára készülő tanulók esetében - az oktató-nevelő munka lényeges, kiemelt elemét jelenti.

A fafúvós kamarazene-tanítás szakirányú feladatai

Fejlessze a tanulók életformájává a kamarazenélést, növelje azok táborát, akik a későbbiekben egyéb tanulmányaik vagy munkájuk mellett szabadidejük egy részét kamaramuzsikálással töltik.

Készítse fel a tanulókat amatőr kamaraegyüttesben való közreműködésre, tegye képessé őket a kamarazene önálló művelésére, a szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására és megszólaltatására.

Használja ki az együttmuzsikálás közösségformáló erejét, teremtsen bensőséges kapcsolatot a kamaraegyüttes tagjai között. Növelje a tanulók egymás iránti felelősségérzetét, ugyanakkor

[1] A kamarazene főtárgyként is választható.

használja ki a társas muzsikálás által nyújtott biztonságérzetet a szorongó tanulók gátlásainak feloldására.

A kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség fejlesztésével járuljon hozzá a tanuló személyiségének, egyéniségének formálásához.

A tananyag megválasztásával a lehetőségekhez mérten igyekezzék sokoldalú képet adni a fafúvós kamarairodalomban fellelhető zenei stílusokról, műfajokról.

Végeztessen rendszeresen intonációs gyakorlatokat.

Gyakoroltassa rendszeresen a lapról olvasást, törekedjék a zenei anyag folyamatos, kottahű, zeneileg igényes megszólaltatására.

Fejlessze a tanulók igényességét a kiegyenlített hangzásra, egységes stílusú előadásra.

Ismertesse meg a tanulókkal a fafúvós hangszercsaládhoz tartozó, illetve a fafúvókhoz leggyakrabban társított egyéb hangszerek sajátosságait.

Tanítsa meg a tanulókat tájékozódni a partitúrában.

A kamaraegyüttesek közreműködésével színesítse az alapfokú művészetoktatási intézmény és egyéb intézmények rendezvényeinek műsorát.

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló legyen képes
- önállóan hangolni,
- beintésre-leintésre játékát pontosan megkezdeni és befejezni,
- jól értelmezhetően be- és leinteni,
- pontos ritmusban, biztos tempótartással játszani,
- új tempót felvenni, tempót változtatni a kamarapartner jelzései alapján,
- saját maga jelezni a tempóváltozásokat,
- hiba esetén az összjáték komolyabb mérvű megzavarása nélkül tévedését kiigazítani, szólamában visszatalálni,
- önállóan, tisztán intonálni,
- a tiszta intonáció érdekében szükség esetén lebegés- és vibrato-mentes hangokat képezni,
- figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama között,
- figyelemmel kísérni az együttes összhangzását,
- kamarazenei anyagot folyamatosan lapról olvasni,
- a nehezebb állásokat otthon kigyakorolni,
- szólamát technikailag és zeneileg igényesen megszólaltatni,
- megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő szólamokat önállóan elsajátítani,
- az alapfokú művészetoktatási tanulmányai befejezését követően a kamarazene önálló művelésére.

Rendelkezzék
- a társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképességgel,
- a kamarazenei játékban nélkülözhetetlen alkalmazkodóképességgel a hangképzés, dinamika, artikuláció, stílus stb. terén,
- a játszott művekre vonatkozó formai ismeretekkel,
- minimális partitúraismerettel.

Legyen tisztában
- a fafúvós hangszercsaládhoz tartozó és a fafúvókhoz leggyakrabban társított egyéb hangszerek intonációs sajátosságaival,

- a fafúvós kamarazene-irodalomban szereplő transzponáló hangszerek szólamainak írásmódjával és hangzásával.

Ismerje

- a játszott kamarazenei anyag szerzőinek nevét, a művek címét, valamint tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- az egyes tételtípusok jellegzetességeit.

RÉZFÚVÓS KAMARA

Az alapfokú művészetoktatási intézményben folyó kamarazene-tanítás - különösen a nem zenei pályára készülő tanulók esetében - az oktató-nevelő munka lényeges elemét jelenti.

A rézfúvós kamarazene-tanítás szakirányú feladatai:

- adjon lehetőséget a kamarazene-irodalom megismerésére és a zene aktív művelésére,
- képezzen a közösségi együttmuzsikálásra érzékeny, önálló zenei elgondolással bíró, alkotó muzsikusokat,
- ismertesse meg a közös zenélés alapszabályait,
- fejlessze a zenei hallást, alakítsa és tudatosítsa a kamarazenei hallás fontosságát,
- ismerkedjék meg a különböző zenei stílusokkal, és előadási hagyományokkal,
- a rézfúvós hangszerek sajátosságaiból adódó problémák megoldása egyes zeneművekben, a rézfúvós hangzás kialakítása, amely képlékenyen beépül minden hangszer-összeállításba,
- a nem rézfúvós hangszerekkel való együtt-játék fejlesztése, ezáltal a tanszakok közötti „átjárhatóság” lehetősége, előkészítve és segítve a zenekari munkát,
- teremtsen lehetőséget a tanulóknak arra, hogy - az egyéni foglalkozásokon elsajátított tudás felhasználásával - érzelmileg harmonikus személyiséggé válhassanak.

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló

- rendelkezzék a saját hangszeres évfolyamának megfelelő elméleti és hangszertechnikai ismerettel,
- szerezzen jártasságot a lapról olvasásban, mely anyagban a kamarazenei szólamához igazodik,
- irányítsa figyelmét a szólamok közötti harmonikus együtt-játékhoz,
- szerezzen jártasságot a kamarazenei játék alapismereteinek elsajátításához:
  = intonáció,
  = levegővétel - zenei tagolás,
  = tempóvétel - tempótartás.

Legyen képes

- önállóan hangolni,
- beintésre-leintésre játékát pontosan megkezdeni és befejezni,
- jól értelmezhetően be- és leinteni,
- pontos ritmusban, biztos tempótartással játszani,
- új tempót felvenni, tempót változtatni a kamarapartner jelzései alapján,
- saját maga jelezni a tempóváltozásokat,

- hiba esetén az összjáték komolyabb mérvű megzavarása nélkül tévedését kiigazítani, szólamába visszatalálni,
- önállóan tisztán intonálni,
- a tiszta intonáció érdekében szükség esetén lebegés- és vibrato-mentes hangokat képezni,
- figyelmét megosztani saját és a többiek szólama között,
- figyelemmel kísérni az együttes összhangzását,
- megfelelő szinten kamarazenei anyagot folyamatosan lapról olvasni,
- a nehezebb állásokat otthon kigyakorolni,
- szólamát technikailag és zeneileg igényesen megszólaltatni,
- megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő szólamokat önállóan elsajátítani,
- alapfokú művészetoktatási tanulmányai befejezését követően a kamarazene önálló művelésére.

Rendelkezzék
- a társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképességgel,
- a kamarazenei játékban nélkülözhetetlen alkalmazkodóképességgel a hangképzés, dinamika, artikuláció, stílus stb. terén,
- a játszott művekre vonatkozó formai ismeretekkel,
- minimális partitúraismerettel.

Legyen tisztában
- a rézfúvós hangszercsaládhoz tartozó és a rézfúvókhoz leggyakrabban társított egyéb hangszerek intonációs sajátosságaival,
- a rézfúvós kamarazene-irodalomban szereplő transzponáló hangszerek szólamainak írásmódjával és hangzásával.

Ismerje
- a játszott kamarazenei anyag szerzőinek nevét, a művek címét, valamint tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- az egyes tételtípusok jellegzetességeit.

VONÓS KAMARA

A vonós kamarazene-tanítás szakirányú feladatai

Fejlessze a tanulók életformájává a kamarazenélést, növelje azok táborát, akik a későbbiekben egyéb tanulmányaik vagy munkájuk mellett szabadidejük egy részét kamaramuzsikálással töltik.

Készítse fel a tanulókat amatőr kamaraegyüttesben való közreműködésre, tegye képessé őket a kamarazene önálló művelésére, a szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására és megszólaltatására.

Használja ki az együttmuzsikálás közösségformáló erejét, teremtsen bensőséges kapcsolatot a kamaraegyüttes tagjai között. Növelje a tanulók egymás iránti felelősségérzetét, ugyanakkor használja ki a társas muzsikálás által nyújtott biztonságérzetet a szorongó tanulók gátlásainak feloldására.

A kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó- és alkalmazkodóképesség fejlesztésével járuljon hozzá a tanuló személyiségének, egyéniségének formálásához.

A tananyag megválasztásával a lehetőségekhez mérten igyekezzék sokoldalú képet adni a vonós kamairodalomban fellelhető zenei stílusokról, műfajokról.

Végeztessen rendszeresen intonációs gyakorlatokat.

Gyakoroltassa rendszeresen a lapról olvasást, törekedjék a zenei anyag folyamatos, kottahű, zeneileg igényes megszólaltatására.

Fejlessze a tanulók igényességét a kiegyenlített hangzásra, egységes stílusú előadásra.

Ismertesse meg a tanulókkal a vonós hangszercsaládhoz tartozó, illetve a vonósokhoz leggyakrabban társított egyéb hangszerek sajátosságait.

Tanítsa meg a tanulókat tájékozódni a partitúrában, zongorakivonatban.

A kamaraegyüttesek közreműködésével színesítse az alapfokú művészetoktatási intézmény és egyéb intézmények rendezvényeinek műsorát.

Követelmények a program elvégzése után

A kamarazene, mint választható tárgy esetében

A tanuló legyen képes

- önállóan hangolni,
- beintésre-leintésre játékát pontosan megkezdeni és befejezni,
- jól értelmezhetően be- és leinteni,
- pontos ritmusban, biztos tempótartással játszani,
- új tempót felvenni, tempót változtatni a kamarapartner jelzései alapján,
- saját maga jelezni a tempóváltozásokat,
- hiba esetén az összjáték komolyabb mérvű megzavarása nélkül tévedését kiigazítani, szólamába visszatalálni,
- önállóan tisztán intonálni,
- a tiszta intonáció érdekében szükség esetén lebegés- és vibrato-mentes hangokat képezni,
- figyelmét megosztani saját és a többiek szólama között,
- figyelemmel kísérni az együttes összhangzását,
- kamarazenei anyagot folyamatosan lapról olvasni,
- a nehezebb állásokat otthon kigyakorolni,
- szólamát technikailag és zeneileg igényesen megszólaltatni,
- megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő szólamokat önállóan elsajátítani,
- alapfokú művészetoktatási tanulmányai befejezését követően a kamarazene önálló művelésére.

Rendelkezzék

- a társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképességgel,
- a kamarazenei játékban nélkülözhetetlen alkalmazkodóképességgel a hangképzés, dinamika, artikuláció, stílus stb. terén,
- a játszott művekre vonatkozó formai ismeretekkel,
- minimális partitúraismerettel.

Legyen tisztában

- a vonós hangszercsaládhoz tartozó és a vonósokhoz leggyakrabban társított egyéb hangszerek intonációs sajátosságaival,
- a vonósokhoz társított transzponáló hangszerek szólamainak írásmódjával és hangzásával.

Ismerje

- a játszott kamarazenei anyag szerzőinek nevét, a művek címét, valamint tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- az egyes tételtípusok jellegzetességeit,

- a kamarazene-irodalom néhány kiemelkedő alkotását.

A kamarazene mint főtárgy esetében (a fenti követelményeken felül)

Ismerje fel a témabelépéseket és zárlatokat.
A mindenkori vezetőszólamot tudja megkülönböztetni a kísérettől.
Ismerje a barokk zene fontosabb ritmus-konvencióit (nyújtóponthasználat, duola és triola kölcsönös alkalmazkodása, inégal játék) és a gyakoribb barokk ékesítések írás- és játékmódját.
Ismerje és alkalmazza a klasszikus művekben (főként a kísérő szólamokban) szükséges movimento ordinario játékmódot (a hangok elválasztása és határozott indítása), valamint a vonó-vibratót (a kötőív alatt staccato ponttal jelölt hangoknak, a zene karakterétől függő, lágy, alig érzékelhető elválasztása).
Legyen képes könnyű kamaramű Urtext kiadású szólamát a többi szólammal összehangoltan, egyszerű ujjrenddel és vonásjelekkel ellátni.
Tudjon kijelölt szólamból könnyebb művet együttesben lapról játszani.

ZENEKAR

A zenekari foglalkozások *célja*, hogy sajátos eszközeivel teremtsen lehetőséget az alapfok és a továbbképző évfolyamok tanulói számára, hogy - az egyéni foglalkozásokon elsajátított tudás felhasználásával - érzelmileg gazdag, harmonikus személyiséggé válhassanak.
Ösztönözze a tanulókat, hogy a zenekari játék közben megszerzett zenei kifejezőkészséget és technikai eszközöket használják fel az egyéni hangszeres játékban is.
Hozzon létre együttműködést a tanulók tudásának különbözőségéből.
Mutasson utat a közösség erejével a toleráns magatartásra.
Alakítsa ki a kultúra iránti nyitottságot.
Hangsúlyozza a művészetek aktív művelésének fontosságát.

A zenekari foglalkozások szakirányú feladatai

A tanulók megismertetése az alapvető zenekari játékmódokkal.
A különböző zenei stílusokban használt előadói hagyományok bemutatása.
A „zenekari hallás” fontosságának alakítása, tudatosítása.
A figyelem időtartamának és elmélyítésének (vertikális-horizontális) fejlesztése.
Az egységes zenekari ritmusjáték kialakítása, tudatosítása.
Az arra alkalmas tanulók felkészítése professzionális együttesben való játékra.
A különböző hangszercsoportoknak megfelelő - a zenekari ülésmódból adódó - helyes hangszerkezelés kialakítása, egységesítése.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje meg
- a zenekar/együttes egyes részeinek különböző funkcióit,
- az alapvető zenekari játékmódokat,
- az egyes zenetörténeti stílusok és hangszerek előadói hagyományait.

Legyen képes
- szólamát helyes tempóban, dinamikában, stílusban, az adott műben a zenekar egészében betöltött funkciója szerint eljátszani,

- a szólamon belüli és a szólamok közötti harmonikus együtt-játékra irányítani figyelmét,
- a szólambeosztáshoz igazodó új zenei anyagot lapról játszva is megszólaltatni.

Tudja alkalmazni
- az alapvető egységes zenekari játékmódhoz tartozó hangszertechnikai ismereteket,
- a zenekari hallásfejlesztés közben kialakuló figyelmet, a többszólamúságra, a dinamikai és ritmikai folyamatok árnyalására, a tempóvétel és -tartás differenciálására,
- a zenekari kommunikációs lánc (karnagy-zenekar, zenekari szólamok között) folyamatát.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes
- felnőtt amatőr zenekarban játszani,
- részt venni önálló kamarazenekari produkcióban.

Alkalmazza tudatosan
- a zenekari kommunikációs láncot,
- a zenekari rubato játékot.

KÓRUS

A kórusfoglalkozás célja

A kifejező, szép éneklés elsajátítása, az egy- és többszólamú kórusművek tiszta intonálása és stílushű előadása.

A tanulók zenei és közösségi élményhez juttatása.

Közösségformáló ereje által hasson az emberi kapcsolatok fejlődésére, azon belül az egyén személyiségfejlődésére (utazáson, kiránduláson, kórustáborokban a közös éneklés által).

Olyan pozitív élménynyújtás - a zene és az emberi kapcsolatok által -, amely arra ösztönzi a tanulót, hogy felnőtt korában is részt vegyen a kulturális élet különböző vokális művészeti csoportjaiban.

Hangversenyek, ünnepek színessé tétele.

A kórusfoglalkozás szakirányú feladatai

Ösztönözze a tanulót a kórusirodalom, illetve a zeneirodalom megismerésére.

Fejlessze a tanulók
- hallását,
- ritmusérzékét,
- tempó- és dinamikai érzékenységét,
- hangszínek iránti igényét,
- kottaolvasási készségét,
- zenei memóriáját,
- zenei ízlését,
- stílusérzékét,
- formaérzékét,
- hangképző- és intonációs gyakorlatok segítségével a harmonikus hallását.

Ismertesse meg a kórustagokat
- az emberi hang sajátosságaival, kifejezési lehetőségeivel a csoportos hangképzés által,

- a kórusműveken keresztül a zeneirodalom különböző stíluskorszakaival.

Tudatosítsa a tanulókban az alkalmazkodóképesség fontosságát zenei és emberi szempontból is.

Követelmények a program elvégzése után

A *kórus* legyen képes önálló, élményt adó szereplésre.

Tudjon

- fegyelmezetten viselkedni úgy a próbákon, mint a hangversenyeken,
- „vezénylésre" énekelni.

A *tanuló* ismerkedjék meg a kórusirodalom számos remekművével.

Tudjon jól tájékozódni a különböző stíluskorszakokban.

Tudja

- helyes légzéstechnikával,
- tiszta intonációval,
- pontos ritmusban,
- érthető szövegmondással,
- helyes tempó- és dinamikai választással,
- művészileg kidolgozottan - stílushű formálással, szuggesztivitással - elénekelni szólamát.

Rendelkezzék

- jó kottaolvasási kézséggel,
- zenei memóriával.

Hallgassa a többi szólamot és hangszínével alkalmazkodjék hozzá, ezáltal segítve az egységes kórushangzás megteremtését.

III. Fejezet

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

1. A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett,

2. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait - valamennyi vizsgatantárgy tekintetében - az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

A választható tantárgyak közül vizsgatantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint amely esetében a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

Hangszer, illetve magánének *(„A" tagozat)* főtanszakos tanulók szolfézs vagy zenetörténet - zeneirodalom vagy zeneelmélet vizsgatantárgyak közül választhatnak.

3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen - egyéni versenyzőként - a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet eléri.

Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet tantárgyakból megszerzett művészeti alapvizsga és záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

4. Előrehozott vizsga

Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.

Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt, egyes vizsgatárgyból, első alkalommal tett művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga.

Szolfézs tantárgyból előrehozott alapvizsga szervezhető.

5. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA RÉSZEI

Az alapvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A" tagozatos tanuló választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között. A „B" tagozatos valamint az elmélet főtanszakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező.

Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

1. Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama

Hangszer, magánének főtanszak („A” tagozat):
- Szolfézs vagy
- Zenetörténet-zeneirodalom vagy
- Zeneelmélet

Szolfézs főtanszak („A” és „B” tagozat):
- Szolfézs

Zenetörténet-zeneirodalom főtanszak:
- Szolfézs
- Zenetörténet-zeneirodalom

Zeneelmélet főtanszak:
- Szolfézs
- Zeneelmélet

Az írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból 45 perc.

2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

Hangszer és magánének főtanszak („A” tagozat):
- Szolfézs vagy
- Zenetörténet-zeneirodalom vagy
- Zeneelmélet

Szolfézs főtanszak („A” és „B” tagozat):
- Szolfézs

Zenetörténet-zeneirodalom főtanszak:
- Szolfézs
- Zenetörténet-zeneirodalom

Zeneelmélet főtanszak:
- Szolfézs
- Zeneelmélet

A szóbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból 10-20 perc.

3. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Hangszer és magánének főtanszak („A” és „B” tagozat):
- Főtárgy

A gyakorlati vizsga időtartama 15-25 perc.

Hangszer, elmélet és magánének tanszak („B” tagozat):
- zongora (az adott tanszakok óratervében jelölteknek megfelelően)

A gyakorlati vizsga időtartama 10-15 perc.

A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA RÉSZEI

A záróvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. A záróvizsgán a kötelezően választható elméleti tantárgyakból a hangszer és magánének *„A”* tagozatos főtanszakos tanulók szóbeli vizsgát tesznek. A. *„B”* tagozatos és elmélet főtanszakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

1. Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama

Hangszer, kamarazene főtanszak („B” tagozat):
- Szolfézs
Szolfézs főtanszak („A” és „B” tagozat):
- Szolfézs
Zenetörténet-zeneirodalom főtanszak:
- Szolfézs
- Zenetörténet-zeneirodalom
Zeneelmélet főtanszak:
- Szolfézs
- Zeneelmélet

Az írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból 45 perc.

2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

Hangszer, kamarazene főtanszak („A” tagozat):
- Szolfézs vagy
- Zenetörténet-zeneirodalom vagy
- Zeneelmélet
Hangszer, kamarazene főtanszak („B” tagozat):
- Szolfézs
Szolfézs főtanszak („A” és „B” tagozat)
- Szolfézs

Zenetörténet - zeneirodalom főtanszak:
- Szolfézs
- Zenetörténet - zeneirodalom
Zeneelmélet főtanszak:
- Szolfézs
- Zeneelmélet

A szóbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból 15-25 perc.

3. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Hangszer főtanszak („A” és „B” tagozat):
- Főtárgy
- Zongora (az adott tanszakok óratervében jelölteknek megfelelően)
Szolfézs, zeneirodalom-zenetörténet és zeneelmélet főtanszak:

- Zongora
- elmélet: minimum 1x45 perc
A gyakorlati vizsga időtartama főtárgyból 20-30 perc, zongora kötelező tantárgyból 10-20 perc.
Kamarazene főtanszak:
- Kötelező hangszer (az alapfokú évfolyamokon főtárgyként tanult hangszer)
A gyakorlati vizsga időtartama 10-15 perc.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA TARTALMA

1. AZ ÍRÁSBELI VIZSGA TARTALMA

SZOLFÉZS

„A” tagozat
Hangszer, magánének, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtanszakok
A vizsgán az iskola választhat *a)* és *b)* feladat közül.

Diktálás, elemzés

a) feladat
- Egy magyar népdal lejegyzése és elemzése
A népdal négysoros, legfeljebb 8-10 szótagszámú, tempó giusto, izometrikus (2/4 vagy 4/4) lehet, szinkópát, nyújtott és éles ritmust tartalmazhat. Előre meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, metrumot és kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők. A népdal tizenkétszer hangozhat el.
- Periódus terjedelmű, funkciós basszusú műzenei idézet felső szólamának lejegyzése és elemzése
Az idézet 2/4, 3/4 vagy 4/4-es lüktetésű, nem moduláló, lehetőleg a-av felépítésű, nehezebb hangközlépéseket nem tartalmazó, de akkordfelbontást, illetve könnyebb alterációt lehetőleg tartalmazó szemelvény. Előre szükséges megadni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: a funkciók bejelölése, formai felépítés, a zenei elemek megjelölése (hármashangzat-felbontás, szekvencia, késleltetés stb.). Az idézet zongorán két szólamban tizenkétszer hangozhat el.

b) feladat
- Egy magyar népdal első két sorának lejegyzése és kiegészítése
A népdal négysoros, legfeljebb 8-10 szótagszámú, tempó giusto, izometrikus (2/4 vagy 4/4) legyen, szinkópát, nyújtott és éles ritmust tartalmazhat. Előre meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, metrumot és kezdőhangot. A befejezéshez meg kell adni a szöveget. A népdal tizenkétszer hangozhat el.
- Periódus terjedelmű, funkciós basszusú műzenei idézet előtagjának lejegyzése és befejezése két szólamban, vagy felső szólamának lejegyzése
Az idézet 2/4, 3/4 vagy 4/4-es lüktetésű, nem moduláló, lehetőleg a-av felépítésű, nehezebb hangközlépéseket nem, de akkordfelbontást, illetve könnyebb alterációt lehetőleg tartalmazó szemelvény. Előre szükséges megadni a kulcsokat, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán tizenkétszer hangozhat el.

Szolfézs főtanszak
- Egy magyar népdal lejegyzése szöveggel együtt, és elemzése
A népdal négysoros, 8-10 szótagszámú, tempó giusto, izometrikus, szinkópát, nyújtott és éles ritmust, valamint színező hangokat tartalmazhat. Előre meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, metrumot és kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők. A népdal nyolcszor hangozhat el.
- Periódus terjedelmű műzenei idézet lejegyzése funkciós basszussal
Metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 lehet. Ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig. Lehet benne szinkópa, éles és nyújtott ritmus, triola, valamint átkötések. Az

idézetben előfordulhatnak nehezebb hangközlépések, alterált hangok, és hangnemi kitérés, esetleg moduláció is. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

„B" tagozat

Hangszer, magánének, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtanszakok

- *Hangközmenet lejegyzése*

10 hangközből álló hangközmenet lejegyzése tonális keretben (oktávon belüli tiszta, kis és nagy hangközök, bővített kvart és szűkített kvint). Diktálás előtt meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, és a kezdő hangközt, elnevezéssel együtt. A hangközlánc zongorán hatszor hangozhat el.

- *Hangzatlejegyzés*

10 akkordból álló akkordsor lejegyzése tonális keretben, vagy 10 akkord felismerése és lejegyzése adott hangra, oldással együtt (valamennyi hármashangzat és fordításaik, valamint domináns szeptim). Diktálás előtt meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést és a kezdő harmóniát, elnevezéssel együtt, illetve adott hangra felépítésnél az adott hango(ka)t. A harmóniasor zongorán hatszor hangozhat el.

- *Egy négysoros, közepesen nehéz magyar népdal lejegyzése szöveggel együtt, és elemzése*

Előre meg kell adni a violinkulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők. A népdal nyolcszor hangozhat el.

- *Periódus terjedelmű műzenei idézet lejegyzése funkciós basszussal*

Metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 legyen. A ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig. Az idézet tartalmazhat változatos ritmikai, dallami fordulatokat, átkötéseket. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

Szolfézs főtanszak

- *Hangközmenet lejegyzése*

10 hangközből álló hangközmenet lejegyzése tonális keretben, hangnemi kitérésekkel. Diktálás előtt meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, és a kezdő hangközt, elnevezéssel együtt. A hangközlánc zongorán háromszor hangozhat el.

- *Hangzatlejegyzés*

10 akkordból álló akkordsor lejegyzése tonális keretben, maximum egykvintes hangnemi kitéréssel, vagy 10 akkord felismerése és lejegyzése adott hangra, oldással együtt. Diktálás előtt meg kell adni a violinkulcsot, az előjegyzést és a kezdő harmóniát, elnevezéssel együtt, illetve adott hangra felépítésnél az adott hango(ka)t. A harmóniasor zongorán hatszor hangozhat el.

- *Egy közepesen nehéz, enyhén díszített magyar népdal lejegyzése szöveggel együtt, és elemzése*

Előre meg kell adni a violinkulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők. A népdal nyolcszor hangozhat el.

- *Periódus terjedelmű kétszólamú műzenei idézet lejegyzése*

Metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 3/8, 6/8 lehet. Az idézet tartalmazzon változatos ritmikai, dallami fordulatokat átkötéseket, lehetnek benne hangnemi kitérések és moduláció. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

ZENETÖRTÉNET-ZENEIRODALOM

„A” tagozat

Hangszer, magánének, zenetörténet-zeneirodalom főtanszak

- A zenei korszakok felsorolása időrendben. A barokk korszak ideje, rövid általános jellemzése és zenei jellegzetességei.

- A barokk zeneszerzők felsorolása, a korszak vokális és hangszeres műfajai. Néhány hangszeres műfaj bemutatása részletesebben (pl. concerto, concerto grosso, szvit [táncok, táncpárok], fúga). Domenico Scarlatti és a barokk szonáta jellemzése. Két - a tanuló által ismert, meghallgatott - mű bemutatása (pl. Händel: Vízizene, Vivaldi: Négy évszak, Bach: A fúga művészete vagy a Wohltemperiertes Klavier kötetei). Egy vokális műfaj jellemzése (pl. Bach kantátái, a kantáták tételei).

- A bécsi klasszicizmus időszakának 3 jelentős és több kevésbé ismert, de fontos zeneszerzőjének felsorolása. A klasszikus zene általános jellemzése. A bécsi klasszika korszakának jellemzése a barokkal összehasonlítva. A bécsi klasszika műfajai és jellemző formái, a szonátaforma részei. Joseph Haydn életéről röviden, fontosabb művei; a szimfónia tételei; Haydn szimfóniáinak három korszaka egy-egy példán keresztül; a vonósnégyes hangszerei. W. A. Mozart műveinek jellemző műfajai egy-egy példával; két különböző műfajú művének részletes bemutatása.

ZENEELMÉLET

„A” tagozat

Hangszer és magánének főtanszak

- Négyszólamú példa számozott basszusának lejegyzése 4#, 4b előjegyzésig.
- Számozott basszus kidolgozása négy szólamban, szűk fekvésben.
- Formatani elemzés kottakép után.

Zeneelmélet főtanszak

- Négyszólamú példa számozott basszusának lejegyzése 5#; 5b előjegyzésig.
- Számozott basszus kidolgozása négy szólamban, szűk fekvésben.
- Formatani elemzés kottakép után.

2. A SZÓBELI VIZSGA TARTALMA

SZOLFÉZS

„A” tagozat

Hangszer, magánének, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtanszak

- A „hozott anyag”: a vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül 10 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 5 műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/ barokktól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), abból kettőt kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.

- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság egyszerű zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai, és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

Szolfézs főtanszak

- Egyszólamú dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4, vagy 6/8 lehet; ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig, lehet benne szinkópa, nyújtott és éles ritmus, triola, átkötések; lehetnek benne nehezebb hangközlépések, alterált hangok, és hangnemi kitérés, moduláció is.
- A „hozott" anyag: 10 népdal éneklése emlékezetből, és azok elemzése (forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők alapján); 10 műzenei szemelvény (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) - ezek közül három kotta nélkül - saját kísérettel előadva. A vizsgázó ismerje ezek hangsorát, hangnemét, az előforduló előadási jeleket, utasításokat, tudja meghatározni az előadott szemelvények műfaját, stílusát és formáját.
- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

„B" tagozat

Hangszer, magánének főtanszak

- Egyszólamú dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 lehet; ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig, tartalmazhat változatos ritmikai, dallami fordulatokat, átkötéseket; alterált hangokat és hangnemi kitérést, modulációt is.
- A „hozott anyag": a vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül 10 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 4 műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), ebből kettőt kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.
- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

Szolfézs főtanszak

- Egyszólamú dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 3/8, 6/8 lehet; ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig, lehet benne szinkópa, nyújtott és éles ritmus, triola, átkötések; lehetnek benne nehezebb hangközlépések, alterált hangok, és hangnemi kitérés, moduláció is.
- A „hozott anyag": 10 népdal éneklése emlékezetből, és azok elemzése (forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők alapján); 10 műzenei szemelvény (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) - ezek közül hármat kotta nélkül - saját kísérettel előadva. A vizsgázó ismerje ezek hangsorát, hangnemét, az

előforduló előadási jeleket, utasításokat, tudja meghatározni az előadott szemelvények műfaját, stílusát és formáját. - A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

ZENETÖRTÉNET-ZENEIRODALOM

„A" tagozat

Hangszer, magánének, zenetörténet-zeneirodalom főtanszak

- Teszt, ami 15-20 általános zenei-zenetörténeti ismeretekkel kapcsolatos feladatot tartalmaz.
- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

ZENEELMÉLET

„A" tagozat

Hangszer és magánének főtanszak

- Kadenciák és mintapéldák zongorázása a fő hármashangzatokkal és fordításaikkal.
- Zongorázás diktálás után fő hármashangzatokkal és fordításaikkal.
- Számozott basszus zongorázása négy szólamban, szűk fekvésben.
- Formatani elemzés kottakép után.

Zeneelmélet főtanszak

- Nápolyi szextes mintapéldák zongorázása mollba, dúrban.
- V7 akkord és fordításai; mintapéldák zongorázása.
- A fentiek zongorázása diktálás után.
- Zongorázás számozott basszusról.
- Formatani elemzés kottakép után.

3. A GYAKORLATI VIZSGA TARTALMA

Gyakorlati vizsgát főtárgyból, elméleti tanszakok esetén zongora kötelező tárgyból, illetve kamarazene főtanszakon a tanult hangszerből kell tenni.

FURULYA

„A" tagozat

- Egy etűd vagy technikai jellegű mű szoprán- vagy altfurulyán (Kállay G.: Hangnemgyakorló, Paubon: Etűdök, Baroque Solo Book-ból könnyebb darabok, Giesbert: Furulyaiskola 2. rész nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is (Anon: Greensleeves to a Ground, Marcello: d-moll szonáta, Loeillet de Gant: Szonáták op. 1 és

op. 3, Vivaldi: F-dúr szonáta RV 52, d-moll RV 36, Telemann: F-dúr szonáta, kamaraművek: Boismortier: Leichte Duos, 6 Suite, Loeillet: 6 szonáta 2 furulyára, Naudot: Triószonáta, Czidra: Régi magyar táncok nehézségi szintjén).

Az előadási darabot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Egy etűd vagy szólómű (Kállay G.: Hangnemgyakorló, V. Eyck: Variációk, Braun: etűdök/Baroque Solo Book, Winterfeld: 12 etűd altfurulyára nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is (Telemann: C-dúr szonáta, Veracini: a-moll szonáta, Lavigne: Rondeau és Tambourin I-II. tétel, Fesch: F-dúr szonáta op. 6. no. 2; Telemann: 6 duett, Telemann: Kánonszonáták, Loeillet de Gant: Szonáta 2 altfurulyára nehézségi szintjén).

Az etűd és kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

FUVOLA

„A" tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Jeney: Fuvolaiskola II. kötet/56-85., Bántai: Válogatott etűdök II. kötet/12., Köhler: Etűdök op. 33 no. 1/1-3. nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonátatétel (Marcello: d-moll szonáta, Telemann: F-dúr szonáta valamelyik tétele nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Romantikus album, 3 Menüett, 3 Tambourin, Népszerű előadási darabok nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Két különböző karakterű etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Platonov: 30 etűd 1-10., Köhler: Etűdök op.33 no. 1/1-5., Eördögh: Technikai és olvasógyakorlatok 1/1-4. nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonáta-tételpár (Händel: Hallei szonáták nehézségi szintjén).
- Egy karakterdarab vagy kamaramű (Járdányi Pál: Szonatina nehézségi szintjén).

A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

OBOA

„A" tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab vagy technikai jellegű mű (Sellner: Etűdök, Snieczkovsky: Etűdök I., Hinke: Skálaetűdök, Wiedemann: 45 etűd nehézségi szintjén).
- Két előadási darab, amelyből az egyik lehet kamaramű is (Albinoni: B-dúr concerto III. t., Geminiani: e-moll szonáta: I-IV. t., Sosztakovics: Románc nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Wiedemann: 45 etűd, Pietzsch: Schule für die Oboe, Braun: 18 caprice).
- Két előadási darab, amelyből az egyik lehet kamaramű is, pl. egy barokk mű lassú és gyors tétele, vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab (Corelli: Barbirolli: F-dúr concerto, Händel:

Ária és Rondinella, Telemann: c-moll szonáta, Albinoni: B-dúr concerto: II-III. t., Cimarosa: Oboaverseny III-IV. t., Head: Gavotte, Presto, Elégikus tánc, Lawson: Honeysuckle Reg, Vivaldi: C-dúr oboaverseny - kis C-dúr P.V. 44-F. VII. no. 4/1. t. nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

KLARINÉT

„A" tagozat

- Két különböző karakterű etűd vagy technikai jellegű mű (Perényi Éva: Klarinétetűdök 60-tól, Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II: 13., 28. nehézségi szintjén).
- Két különböző stílusú és műfajú előadási darab, melyek közül az egyik lehet kamaramű is (Dancla: Románc [Perényi Éva-Perényi Péter: Repertoár 39.], Weber: Sonatina [Perényi Éva-Perényi Péter: Repertoár 44], Haydn: Szent Antal korál [200 év klarinétmuzsikája] Barokk és klasszika, Mozart: Románc [Klarinétmuzsika 10.], Weber: Vadászkórus [Kis előadási darabok 19]; Ludwik Kurkiewicz I.: 57., 72., 74., Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 15., 69., 84., Balassa György-Berkes Kálmán: Klarinétiskola II.: 13., 27., 28., 30., 74, nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Két különböző karakterű etűd vagy technikai jellegű mű (Perényi Éva: Klarinétetűdök 86-tól, Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 36., 46., 59., 75.; Jean-Jean I: 2. nehézségi szintjén).
- Két különböző stílusú és műfajú előadási darab, melyek közül az egyik lehet kamaramű is (Bärmann: Románc, Debussy: Kis néger, Mozart: Sonatina, Mendelssohn: Dal szöveg nélkül, (Berkes: Előadási darabok klarinétra és zongorára II. kötetből a 9-es), Donizetti: Concertino II. tétel, Glinka: Vocalise, Tuček: B-dúr klarinétverseny II. tétel, Leopold Kozeluch: Esz-dúr Klarinétverseny II. tétel nehézségi szintjén; kamaraművek: Devienne: 6 duó, Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 72., 86., Balassa György-Berkes Kálmán II.: 31., 40., 55., Kocsár Miklós: Ungaresca nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

SZAXOFON

„A" tagozat

A vizsga bármilyen hangolású szaxofonon teljesíthető.

- Egy etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű a felsorolt kötetekből, vagy az alábbi példákhoz hasonló nehézségű, tetszőleges egyéb gyakorlat: Easy Classical Studies (J. Harle, Universal Edition UE 17 770) 50., 222 etűd (Perényi É.-P., EMB Z. 14371) 158., 178., 182., 24 könnyű etűd (M. Mule, A. Leduc AL 20455) 5., 13., 35 Studies (J. v. Beekum, Harmónia, HU 3794) Valsette (in a), Tiroler Landler (in Esz).
- Két különböző stílusú és karakterű, az alábbi példáknak megfelelő nehézségi szintű kíséretes előadási darab, legalább az egyik kotta nélkül: J. S. Bach: Gavottes (A. Leduc AL 19 664), B. Marcello: Adagio (Schuster-Perényi: Szaxofoniskola III/5., Simonffy 028), A. Corelli: Adagio (A. Leduc AL 25 707), Dancla: Románc (Szaxofonmuzsika kezdőknek - Kraszna L. EMB 14 251), Fr. Schubert: Sérénade (A. Leduc AL 25 708), Glinka: Vocalise (Simonffy 014), Debussy: A lenhajú lány (Hofmeister FH 2136).

Játszható a két kíséretes darab helyett egy kíséretes darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes és egy kamaramű.

Egy kíséretes vagy szólóművet lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Klasszikus irányban tovább tanulni szándékozók számára a vizsga kötelező alaphangszere az altszaxofon, egy előadási darabnál azonban más hangolású hangszer is használható.

- Két különböző karakterű etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű a felsorolt kötetekből, vagy az alábbi példákhoz hasonló nehézségű, tetszőleges egyéb gyakorlat: Schuster-Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028) 37., 222 etűd (Perényi É.-P., EMB Z. 14 371) 192., 194., 201., Szaxofon ABC II. (Perényi, EMB Z 14 299) 99., M. Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20 455) 9., 15., J. v, Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794) Square Dance (in B), Tarantella (in c), Invention (in f), Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402) 8.
- Két különböző stílusú és karakterű, az alábbi példáknak megfelelő nehézségi szintű kíséretes előadási darab, kotta nélkül (pl. egy barokk tételpár esetében még egy más stílusú művet is választani kell): G. Fr. Händel: Sicilienne et Gigue (A. Leduc AL 20 834), G. Pescetti: Presto (Hresztomatyija 5-6 Muzika 14 103), F. Mendelssohn: Andante (Perényi: Szaxofon ABC II/53. EMB 14 299), M. Muszorgszkij: Ódon kastély (Simonffy 053/C), Rimszkij-Korszakov: Hindu dal (Simonffy 053/D), Cl. Debussy: A kis néger (Simonffy 074 v. A. Leduc AL 19 555), E. Bozza: Aria (A. Leduc AL 19 714).

Játszható a két kíséretes darab helyett egy kíséretes darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes és egy kamaramű (pl. egy kíséretes előadási darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes darab és egy etűd).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

FAGOTT

„A” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Weissenborn: Fagottetűdök kezdőknek op. 8/1. kötet III. fejezet 23. G-dúr, IV. fejezet 1. C-dúr, 2. F-dúr nehézségi szintjén).
- Két-három előadási darab, amelyből az egyik lehet kamaramű egyik tétele (Beethoven: Kontratánc/G-dúr, L. Fischer: Pincemester dala, Grecsanyinov: Tréfacsináló nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Weissenborn: Fagottetűdök kezdőknek op. 8/1. kötet IV. fejezet 2. F-dúr, op. 8/2. kötet 14. F-dúr, 15. d-moll, Neukirchner: 23 középfokú gyakorlat I., 4. nehézségi szintjén).
- Két-három különböző karakterű darab vagy tétel-pár, az egyik lehet kamaramű tétel (Farkas F.: Népdalszonatina I-II. tétel, Telemann: F-dúr szonáta, Wiessendorf: Téma és variációk nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

KÜRT

„A” tagozat

- Egy kantiléna (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/31., II/47., II/52., II/73. nehézségi szintjén).

- Két különböző karakterű etűd (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/9., II/15., II/16., II/37., II/42., II/68., II/90. nehézségi szintjén); az egyik etűd helyett lehet kamaramű is (Tarjáni Ferenc: Muzsikáljunk c. gyűjteményéből G. F. Händel: Sándor-ünnep nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (J. Mattheson: Ária, A. J. Varlamov: Orosz népdal, J. A. Hasse: Két tánc, G. F. Händel: Bourrée, Mező: Tánc, Schubert: A tavaszhoz nehézségi szintjén),

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Egy skála különböző képletekkel, a meglévő hangterjedelemben.
- Egy kantiléna (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/110., II/116., II/142., II/155. nehézségi szintjén).
- Két etűd (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/119., II/150., II/167., II/209. nehézségi szintjén; az egyik etűd helyett lehet kamaramű is.
- Egy előadási darab (Beethoven: Románc, Loeillet: Szonáta, Skroup: B-dúr koncert, Frehse: Andante, Székely: Szonatina II-III. tétel nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

TROMBITA

„A" tagozat

- Egy másfél oktávos skála első képlete.
- Egy etűd (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./1-65., Clodomir: Petits exercices 1-21., Arban: Trombitaiskola - ritmustanulmányok, díszítés- és trillaelőkészítő tanulmányok, egyszerű díszítések és trillák nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./66-74., Baldassari: Szonáta, Händel: Hallei szonáta, Rangers: Velencei karnevál, Tornyos: Szonatina nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Egy másfél oktávos skála öt képlettel.
- Egy etűd (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./1-65., IV./1-53., Clodomir: Petits exercices 1-29., Arban: Trombitaiskola - ritmustanulmányok, díszítés- és trillaelőkészítő tanulmányok, egyszerű díszítések és trillák nehézségi szintjén.
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele (Albinoni: Esz-dúr concerto III-IV. tétel, Albinoni: F-dúr concerto I. tétel, Händel: B-dúr szonáta, Telemann: F-dúr szonáta nehézségi szintjén).
- Egy, az előbbitől eltérő stílusú előadási darab (Balay: Andante et allegro, Bogár: I. és II. Concertino nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

HARSONA

„A" tagozat

- Egy dúr hangsor másfél oktávon keresztül, a hozzá tartozó hármashangzat-felbontással.
- Egy etűd (Ujfalusi-Pehl-Perlaki: Harsonaiskola II./151., 158., 247., Steiner: Harsona-ABC 16/2. Andante, 17/1. Andantino, 18/2. Allegretto, 19/2. Allegretto nehézségi szintjén).

- Egy előadási darab (Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből F. Schubert: Bölcsődal [20.], L. Mozart: Trombitaszó [22.], Anonymus: Hornpipe [24.], H. Purcell: Induló [26.], Corelli: Gavotta [28.], Rimsky-Korsakov: Mazurka [35.], vagy hasonló nehézségű előadási darabok).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Egy dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl.: hármashangzat-felbontás, tercmenet, futóskála, futóskála oktávzárással).
- Egy etűd (Ujfalusi-Pehl-Perlaki: Harsonaiskola I./136., 137., Ujfalusi-Pehl-Perlaki: Harsonaiskola II./217., 300., 352., Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I./4. Poco Allegro, 6. Allegro, 12. Allegretto nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből J. S. Bach: Menüett [27.], Nagy Olivér: Chorea Hungarica [31.], G. Giordani: Arietta [33.], G. B. Pergolesi: Ária [34.], Bogár István: 4 bagatell [36.]; Harsona-ABC 69. o. Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

TENORKÜRT

„A" tagozat

- Egy másfél oktávos skála első képlete.
- Egy etűd (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II. 51-116. nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Dr. Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből F. Schubert: Bölcsődal [20.], L. Mozart: Trombitaszó [22.], Anonymus: Hornpipe [24.], H. Purcell: Induló [26.], Corelli: Gavotta [28.], Rimsky-Korsakov: Mazurka [35.], vagy hasonló nehézségű előadási darabok).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Egy másfél oktávos skála három képlettel.
- Egy etűd (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II. [51-116.] Clodomir: Etűdök I-II. nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Dr. Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből J. S. Bach: Menüett [27.], Nagy Olivér: Chorea Hungarica [31.], G. Giordani: Arietta [33.], G. B. Pergolesi: Aria [34.], Bogár István: 4 bagatell [36.]; Harsona-ABC 69. o. Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

BARITON

„A" tagozat

- Egy másfél oktávos skála első képlete.
- Egy etűd (Steiner: Bariton-ABC 56-66; Perényi: 347 etűd harsonára 100-115. nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Dr. Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c, gyűjteményből F. Schubert: Bölcsődal [20.], L. Mozart: Trombitaszó [22.], Anonymus: Hornpipe [24.], H. Purcell:

Induló [26.], Corelli: Gavotta [28.], Rimsky-Korsakov: Mazurka [35.], vagy hasonló nehézségű előadási darabok).

- Egy periódusnyi könnyebb zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Egy másfél oktávos skála három képlettel.
- Egy etűd (Steiner: Bariton-ABC 70-86; Perényi: 347 etűd harsonára 130-137. nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Dr. Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből J. S. Bach: Menüett [27.], Nagy Olivér: Chorea Hungarica [31.], G. Giordani: Arietta [33.], G. B. Pergolesi: Aria [34.], Bogár István: 4 bagatell [36.]; Harsona-ABC 69. o. Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok).
- Egy periódusnyi zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

TUBA

„A" tagozat

- Egy skála (legalább három variációval).
- Egy gyakorlat (Kietzer: I. kötet, Sára: Tubaiskola, Jakab Gedeon: Tubaiskola I. kötet 172., 183., 187., 192., gyakorlatainak nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (F. Schubert: Bölcsődal [169], H. Purcell: Rigaudon [166] nehézségi szintjén). Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Egy skála (dúr és moll változata, legalább három variációval).
- Egy gyakorlat (Kietzer: I. kötet, Sára: Tubaiskola, Jakab G.: Tubaiskola 1 kötet 161., 163., 179., 186. gyakorlatainak nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (J. Brahms: Bölcsődal - [176] H. Purcell: Rigaudon - [166] nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

ÜTŐHANGSZEREK

„A" tagozat

- Két dobgyakorlat (Knauer: Kisdobiskola 10., 16., 18., 29., 36., II. rész 11., 17., 27.; Keune: Kisdobiskola 48., 69., 127., 145., 173. nehézségi szintjén).
- Egy dallamhangszeres mű (Vivaldi: Largo; Bononcini: Allegro; Haydn: Szerenád nehézségi szintjén).
- Egy kamaraműű (Krell-Holzmann: Cake Walk Parádé; Camidge: Sonatina; Gebauer: Duó; Pleyel: Menuetto; Larson: Mexikói szvit; Zempléni L.: Párok; Váray L.: Gukhe/low drums szólam; Jack McKenzie: Három tánc, Bartók Béla: Gyermekeknek 1.,2.,3., Mikrokozmosz nehézségi szintjén).
- Egy periódusnyi könnyebb zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két kisdobgyakorlat (Knauer: Kisdobiskola 19., 20., 22., 24. (4/8), 31., 37., II. rész 2., 5., 14.; Keune: Kisdobiskola 67., 75., 108., 150., 153., 146. nehézségi szintjén).
- Egy skála hármashangzat-felbontással.
- Egy dallamhangszeres mű (Bach: h-moll szvit/1 tétel; Hacsaturján: Rózsalányok tánca; Rameau: Gavotte; Händel: a-moll menüett HWV 602, 603 nehézségi szintjén).
- Egy kamaramű (J. S. Bach: Kétszólamú invenciók, Zempléni L.: Üzenetek - Hét SMS-tanulmány dobokra/1 tétel; Váray L.: Gukhe/high drum szólam; Balázs O.: Nyolc trió 5., 6. nehézségi szintjén).
- Egy periódusnyi zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat kotta nélkül kell játszani.

HÁRFA

„A” tagozat

- Egy etűd (Nadermann: 15 etűd/5., 6., Bochsa: 40 celebres études pour la harpe op. 318 nehézségi szintjén).
- Egy barokk mű (Bach: Lant prelúdium, Bach: Fantázia B-dúr., Haendel: Prelúdium B-dúr nehézségi szintjén).
- Egy szonáta (Dusik: 6 szonatina nehézségi szintjén).
- Egy szabadon választott darab (Durand: Chaconne, Godefroid: Dal szöveg nélkül nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy etűd (Nadermann: 30 fortscreitende Etuden, Heller: Six etudes, Posse: Sechs kleine Etuden nehézségi szintjén).
- Egy barokk mű (Ph. E. Bach: Solfeggio nehézségi szintjén).
- Egy szonáta (Dusik 6 szonatina nehézségi szintjén.
- Egy szabadon választott darab (Tournier: Lolota a táncosnő, Debussy: A lenhajú lány nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

GITÁR

„A” tagozat

- Egy etűd (Szendrey-Karper: Gitárgyakorlatok V-VII. kötet, Carcassi: 25 Etűd op. 60, nr. 3., 4., 7., 10., Giuliani: Etűdök gitárra op. 100 nr. 13., 15., Leo Brouwer: 10 etűd nr. 1., 5., 6., 7., Carcassi: Capriccio, Legnani: Capricci nehézségi szintjén).
- Három különböző stílusú előadási darab (Dowland: Táncok és Fantáziák, Mertz: Magyar honi virágok 1., 2., Milán: Pavane-ok, Villa-Lobos: I. IV. prelude, J. S. Bach-Szendrey-Karper: 20 könnyű darab, de Vissee szvit tánctétel, Mosóczi: 1V-V kötetből klasszikus szerzők darabjai, vagy spanyol és latin-amerikai romantikus szerzők darabjai: F. Tárrega: Lágrima, Mazurka, Polka, Antonio Lauro: Vals Venezolano nr. 2.; vagy XX. századi darabok Farkas Ferenc, Bartók-Szendrey nehézségi szintjén).

Az előadási darabokat lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy etűd (Szendrey-Karper: Gitárgyakorlatok VII-VIII. kötet; Carcassi: 25 Etűd op. 60 nr. 13., 18., 19.; Legnani: Capricciok, Giuliani: Etűdök gitárra op. 48 nr. 19., op. 100 nr. 13., 15.; F. Sor: op. 31 nr. 18., 23.; Leo Brouwer: 10 Etűd nr. 9., 10. nehézségi szintjén).
- Három különböző stílusú előadási darab (Francesco da Milano: 14 Fantasie; Luys Milán: 6 Pavan; J. S. Bach: 20 könnyű darab; Robert de Visée: d-moll szvit; J. S. Bach: d-moll prelúdium; klasszikus és romantikus darabok: Mertz: Magyar honi virágok: 3, 4, 5, Tarrega darabok vagy spanyol és latin-amerikai szerzők darabjai: Antonio Lauro: Vals Venezolano nr. 2., 3 nehézségi szintjén).
- XX. századi darabok (Bartók-Szendrey, Farkas Ferenc, Sári J., Huzella, Villa-L., Choros-Mazurka, Prelűdök nehézségi szintjén).

Az előadási darabokat kotta nélkül kell játszani.

CIMBALOM

„A” tagozat

- Egy etűd (Allaga: Válogatott etűdök nehézségi szintjén).
- Egy barokk mű (J. S. Bach: Kétszólamú invenciók, Francia szvitek 1 tétele, Szólószonáta tétel [cselló, hegedű]., Francia csembalómuzsika [Rameau, Daquin, Couperin: A nádas, Mónika nővér, Szélmalmocska, Szüretelő lányok, A bohóc, Kötögető nők], Vivaldi concerto-tételek nehézségi szintjén).
- Egy szonáta (Conti, Chiesa, Monza, Haydn, Mozart, Beethoven és mások könnyebb szonátáinak nehézségi szintjén).
- Egy XX. századi mű (Bartók: Három csikmegyei népdal, Bartók: Román népi táncok, Kodály: Epigrammák, Szokolay: Játék a hangközökkel, Kurtág: 13 duó, Stravinsky: Három könnyű darab [Waltz, Polka] Farkas F.: Négy cimbalomszonáta, Bartók: Este a székelyeknél, Duók, Szonatina, Román népi táncok, Weiner: 3 magyar népi tánc, Papp: Bagatellek nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy nehezebb etűd (Allaga: A vihar, Keringő, Allaga: Cimbalomiskola II-III. kötetének etűdjei, Brada: 30 etűdből két különböző technikai felkészültséget igénylő kisebb etűd, vagy Czerny, Wohlfart: nehezebb etűdjei nehézségi szintjén).
- Egy Bach-mű, vagy más barokk szerző műve (J. S. Bach: Kétszólamú invenciók, a hegedűre és csellóra írt szólószonáták/szvitek egy tétele, francia vagy angol szvit-tétel, Scarlatti-szonáta vagy toccata, a barokk díszítési technika elsajátításának bemutatása a francia szerzők, Couperin, Rameau, Dandrieu, Daquin darabjai által, pl. Szerelmes dal, Olajütők, La Sophie, Gavotte, A kakukk, Madárlakodalom nehézségi szintjén).
- Egy klasszikus szonáta tétel.
- Egy XX. századi szerző műve (Bartók: Szonatina, Duók, 15 magyar parasztdal, Kurtág: 13 duó, Lendvay: 24 duó, Balassa: Divertimento nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

CSEMBALÓ

„A” tagozat

- Egy XVII. századi mű (G. Frescobaldi: Corrente e Ciaccona; Balletto, Corrente e Passacagli; Corrente, Gagliarda; Partite sopra Passacagli [Edizioni Suvini Zerboni-Milano]; vagy Byrd, Bull, Gibbons, Peerson, Farnaby és mások [Fitzwilliam Virginal Book-Dover]; vagy W. Croft: Szvitek [Stainer & Bell, London]; H. Purcell: Ground Chacone [Könemann]; vagy Bach-elődök, ill. kortársak művei: J. J. Froberger: Szvitek [Heugel]; Pachelbel: Hexachordum Apollinis; orálpartiták [Bärenreiter]; D. Buxtehude: Szvitek; G. Böhm: Szvitek [Breitkopf & Härtel]; J. K. F. Fischer: 9 szvit csembalóra [Schott] nehézségi szintjén).

- Egy polifon szerkesztésű mű (J. S. Bach: Kétszólamú invenciók BWV 772-786; Fantasie „duobus subiectis" BWV 917; Fantasie c-moll BWV 919; Kis prelúdiumok BWV 924-930, BWV 933-938; W. Fr. Bach: Fúgák, polonézek [Peters]; Telemann: Fantáziák [Bärenreite]); Ouverturen [Schott]; Könnyű fúgák [Schott]; G. Fr. Händel: Einzelne Suiten und Stücke [VEB Deutscher Verlag für Musik Lei]) nehézségi szintjén).

- Egy XVIII. századi mű, a következők (Fr. Couperin [Zeneműkiadó], J. Ph. Rameau [Heugel], J. B. Boismortier [Leuckartian], Daquin, Dandrieu [Early French Keyboard Music]; vagy egy szonáta-tétel: J. Chr. Bach [Henle], C. Ph. E. Bach [Könemann], J. Haydn [Könemann], J. A. Benda [Artia Praga] vagy Scarlatti/Soler szonáta* [Zeneműkiadó, ill. Henle] nehézségi szintjén).

- Egy periódusnyi könnyebb zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

A vizsgaműsor tartalmazzon egy karakterdarabot és egy tánctételt is.

A csillaggal jelölt darabokat kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Egy XVII. századi mű (G. Frescobaldi: Corrente e Ciaccona; Balletto, Corrente e Passacagli; Corrente, Gagliarda; Partite sopra Passacagli; Partite sopra Follia; Partite sopra L'aria della Romanesca [Edizioni Suvini Zerboni - Milano]; Byrd, Bull, Gibbons, Peerson, Farnaby stb. [Fitzwilliam Virginal Book - Dover]; W. Croft: Szvitek [Stainer & Bell, London]; H. Purcell: Ground; Chacone [Köneman]; vagy Bach-elődök, ill. kortársak művei: J. J. Froberger: Szvitek [Heugel] Pachelbel: Hexachordum Apollinis; Korálpartiták [Bärenreit]; D. Buxtehude: Szvitek; G. Böhm: Szvitek [Breitkopf & Härtel]; J. K. F. Fischer: 9 szvit csembalóra [Schott] nehézségi szintjén).

- Egy polifon szerkesztésű mű (J. S. Bach: Kétszólamú invenciók BWV 772-786; Fantasie „duobus subiectis" BWV 917; Fantasie c-moll BWV 919; Kis prelúdiumok BWV 924-930; BWV 933-938; Kis prelúdiumok és fugetták BWV 895, 899, 900, 987/a, 901, 902; W. Fr. Bach: Fúgák, polonézek [Peters]; G. Telemann: Fantáziák [Bärenreiter]; Ouverturen [Schott]; Könnyű [Schott]; G. Fr. Händel: Einzelne Suiten und Stücke [VEB Deutscher Verlag Für Musik Leipzig] nehézségi szintjén).

- Egy XVIII. századi mű (Fr. Couperin [Zeneműkiadó]; J. Ph. Rameau [Heugel]; J. B. Boismortier [Leuckartian]; Daquin, Dandrieu [Early French Keyboard Music]; vagy egy szonáta-tétel, J. Chr. Bach [Henle] C. Ph. E. Bach [Könemann]; J. Haydn [Könemann]; J. A. Benda [Artia Praga] nehézségi szintjén).

- egy virtuóz Scarlatti/Soler szonáta*.

- Egy periódusnyi zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Egy vizsgaműsor tartalmazzon egy karakterdarabot és egy tánctételt is.

A csillaggal jelölt darabokat kotta nélkül kell játszani.

ZONGORA

„A" tagozat

A 4 stílusból választható 3 különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.

- Barokk mű, lehet tánc, vagy többszólamú szerkesztést bemutató darab (Bach: 18 kis prelúdium 13, 15, 18, Händel: Válogatott darabok, Telemann: Kezdők zongoramuzsikája nehézségi szintjén).
- Klasszikus szonatina vagy szonáta-tétel, könnyebb variáció (Könnyű szonatinák, 15 könnyű szonáta, Szonatina album, Clementi: C Op. 36 Nr. 3., Haydn: D Hob. XVI/4, Beethoven: 6 könnyű variáció egy svájci népdalra, Csurka: Szonatina-gyűjtemény I-II. kötet nehézségi szintjén).
- Romantikus mű (Schumann: Emlékezés, Színházi utóhangok, Csajkovszkij: Édes álmodozás, Pacsirtadal, Schubert: Táncok, Keringők nehézségi szintjén).
- XX. századi mű (Bartók Béla: Mikrokozmosz III/84 Mulatság, 90 Oroszos 91-92, Kromatikus invenció IV/97 Nottumo, Kodály: Gyermektáncok 5-10 nehézségi szintjén).

A három mű közül lehetőség szerint egy éneklő, egy pedig virtuóz jellegű legyen.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Négy különböző stílusú darab:

- Barokk mű, többszólamú szerkesztésben írt darab, vagy szvit-tétel (J. S. Bach: 18 kis prelúdium 9, 16, 17, Kétszólamú invenciók C, a, F nehézségi szintjén).
- Klasszikus szonatina vagy szonáta-tétel, variáció (15 könnyű szonáta, Haydn: Szonáták A Hob. XVI/12, E Hob. XVI/13, D Hob. XVI/14, Mozart: 6 bécsi szonatina, Beethoven: Szonatinák, Grazuoli: G-dúr Szonáta nehézségi szintjén).
- Romantikus mű (Schumann: Fantáziatánc, Chopin: Keringők a, h, nehézségi szintjén).
- XX. századi mű (Bartók: Mikrokozmosz IV/100 népdalféle, 109 Bali szigetén, Mikrokozmosz: V/128, Dobbantós tánc, Kurtág: Játékok nehézségi szintjén).

A vizsgaműsorban legyen egy éneklő és egy virtuóz jellegű darab.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

ORGONA

„A” tagozat

Három különböző karakterű darab előadása a következőkből (az egyik lehetőleg triós tétel vagy korálelőjáték legyen.

- Egy XII. vagy XIII. századi kismestertől származó kompozíció (Lübeck: c-moll prelúdium és fúga, Bruhns: (kis) e-moll praeludium, g-moll praeludium, Buxtehude-korálelőjátékok, Kittel-prelúdiumok, Krebs-triók nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab J. S. Bachtól (8 kis prelúdium és fúga BWV 553-560, korálelőjáték az Orgelbüchlein-ből BWV 599-644, (kis) c-moll prelúdium és fúga BWV 549, C-dúr prelúdium és fúga BWV 531, vagy egy könnyebb triós tétel, pl.: G-dúr trió BWV 586 nehézségi szintjén).
- Egy romantikus orgonamű (Franck: L’Organiste II. kötet, Schumann: Négy vázlat, Liszt: Angelus, Consolations, Brahms korálelőjátékainak nehézségi szintjén).
- Egy XX. századi vagy kortárs mű (Vierne: 24 pièces en style libre op. 31, Dupré: Cortège et Litanie, Kodály: Organoedia, Koloss: III. és IV. partita nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot nem kell kotta nélkül játszani.

„B” tagozat

Három előadási darab: egy közepes nehézségű barokk kompozíció (lehetőleg prelúdium és fúga), egy romantikus stílusú vagy egy XX. századi mű, és egy triós vagy korális tétel (triós korálelőjáték vagy korálelőjáték).

- A XVII. és XVIII. századi irodalomból választott prelúdium és fúga, variációs szvit (Buxtehude: [kis] F-dúr Toccata és fúga, g-moll prelúdium és fúga, Bruhns: [nagy] e-moll praeludium, Bach: [kis] e-moll prelúdium és fúga BWV 533, d-moll prelúdium és fúga BWV 539, c-moll partita BWV 767, e-moll partita BWV 770 nehézségi szintjén).
- Egy triós tétel vagy korálelőjáték (egy Bach triós-korál, illetve Telemann vagy Homilius triós szerkezetű darabjainak nehézségi szintjén).
- Egy romantikus mű (Liszt: Gyászóda, Choral, Franck: Pastorale, Reger: korálelőjátékok, d-moll toccata nehézségi szintjén).
- XX. századi, illetve kortárs szerzők művei (Kodály: Csendes mise, Antalffy: Madonna, Pikéthy: G-dúr toccata, Hidas: Fantázia, Koloss: Réflexions, II. partita nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot nem kell kotta nélkül játszani.

HARMONIKA

„A" tagozat

- Egy etűd (Bartók Karola: Harmonikaetűdök, 54., 59., 67. számú Czerny-etűd nehézségi szintjén).
- Egy barokk mű (egy barokk tánc vagy egy prelúdium - Bartók Karola: Harmonikaátiratok [Bach és Händel kisebb zongoraművei] 15., 23., 27. nehézségi szintjén).
- Egy szonatina-tétel (egy szonatina tétel Bartók Karola-Bogár István Szonatina-album harmonikára; Beethoven, Steibelt, Haslinger szonatinája nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Bartók Karola: Kis előadási darabok harmonikára [Csajkovszkij: Olasz dal, Bogár István: Bolgár tánc, Bartók Karola: Harmonika-album] Schumann: Tüzes lovas nehézségi szintjén).
- Egy periódusnyi könnyebb zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Dúr és összhangzatos moll skálák 6#, 6b előjegyzésig, ellenmozgásban, terc- és szextmozgásban; hármashangzat-felbontások.
- Egy élénk tempójú jobbkezes etűd (Bartók Karola: Harmonikaetűdök/65., 71. számú Czerny-etüd nehézségi szintjén).
- Egy élénk tempójú balkezes etűd (Bartók Karola: Harmonikaetűdök/69., 70., 74. számú Czerny-etüd nehézségi szintjén).
- Egy élénk tempójú kétszólamú barokk mű (Régi angol orgonazene - Trevor: John Travers Cornet voluntary, Anonimous a-moll voluntary, William Hine Flute piece nehézségi szintjén).
- Egy többszólamú barokk mű (Bartók Karola: Harmonikaátiratok - Bach és Händel kisebb zongoraművei/28., 30., 31. nehézségi szintjén).
- Egy szonatina vagy egy nehezebb szonatina tétel (Bartók Karola-Bogár István: Szonatina-album harmonikára; Sugár Rezső, Hajdú Mihály, vagy Bogár István szonatinája, Diabelli, Kuhlau szonatinatételei nehézségi szintjén).
- Egy harmonikadarab kortárs szerzőtől (Bogár István: Hat kis darab, Kis szvit, Csajkin: Kis rondó).
- Egy szabadon választott mű nehézségi szintjén.

- Egy periódusnyi zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

HEGEDŰ

„A" tagozat

- Egy etűd (Dénes: V-VI. Hegedűiskola, vagy Dancla op. 68/2., 9., 14., vagy Dont op. 38, vagy Mazas: Études speciales op. 36.1/2., 8., 9. nehézségi szintjén).
- Két különböző karakterű előadási darab, koncert-tétel, vagy szonáta-tétel (Beethoven: Menuett és Trió, Rameau: Gavotte, Dancla: Variációk-sorozat, Vivaldi: G-dúr koncert I. tétel, Seitz: D-dúr koncert I. tétel, Corelli: e-moll, A-dúr szonáta nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Két különböző technikai követelményt tartalmazó etűd.
  = A játék technikai biztonságának felmérésére (Dont op. 68/12., 15., Mázas: Études speciales op. 36. I/2., 7., 9., 15., 17., 18., Mazas: Études brillantes op. 36. II. nehézségi szintjén).
  = Karakteretűd a zenei kifejezés felmérésére (Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37, a könnyebbek szintjén).
- Egy előadási darab vagy barokk szonáta tételpár (lassú-gyors) (Boyce: Matelotte, Járdányi: Magyar tánc. Wieniawski: Kuyawiak nehézségi szintjén).
- Egy koncert- vagy szonáta-tétel (Komarovszkij: A-dúr koncert I. tétel, Vivaldi: a-moll Koncert I. tétel Accolay: a-moll koncert, Seitz: g-moll koncert op. 12 no. 3 I. tétel, Dancla: Concert-solo op. 77 no. 2, 3 Telemann: A-dúr szonáta, Händel: E-dúr Szonáta nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

BRÁCSA

„A" tagozat

Két különböző stílusú zongorakíséretes előadási darab.

- Egy versenyműv és 1 szonáta saroktétele (barokk szonáta esetén két tétel), (versenyművek: Händel: h-moll brácsaverseny I. tétel, Telemann: G-dúr brácsaverseny I-II. tétel, vagy III-IV. tétel, Chr. Bach: c- moll brácsaverseny I. vagy III. tétel; szonáták: Bonporti: Due invenzioni; nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab és 1 kamaraműv (előadási darabok: Brácsamuzsika I-III. - EMB; Frescobaldi: Toccata, Wieniawski: Álmodozás; kamaraművek: M. Haydn: Szonáták, Bartók: 44 duó - W. Primrose).

A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Egy háromoktávos (mélyebb fekvésekből induló) hangsor, akkordfelbontásokkal.
- Két különböző technikai jellegű etűd (Dancla: Etűdök op. 68; Mazas: Etűdök op. 36 I-II. kötet; Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II-III. kötet; Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37; Kaiser: 36 etűd op. 20 III. kötet nehézségi szintjén).
- Egy brácsaverseny-saroktétel (Händel: h-moll brácsaverseny III. tétel, Vanhal: C-dúr brácsaverseny, Zelter: Esz-dúr brácsaverseny nehézségi szintjén).

- Egy zongorakíséretes darab vagy 1 szonátatétel, vagy 2 barokk szonátatétel (Brácsamuzsika I-III. - EMB, Csajkovszkij: Melódia, Marcello: F-dúr szonáta, Corelli: Szonáták - Nagy S. nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

GORDONKA

„A" tagozat

- Egy etűd (Somló: Tanulmányok gordonkára, Lee: 40 melodikus etűd op. 31/I. - Schott/1., 2., 3., 4., 11.; Lee: 40 melodikus etűd op. 31, op. 131 - PWM/1., 5., 13. nehézségi szintjén).
- Két különböző karakterű előadási darab (Mező: 4 magyar népdal, Beethoven: Menüett, Mattheson: Ária, G. Marie: La Cinquantain, Beethoven: Szonatina, Dvořak: Melódia nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Két különböző technikai követelményt támasztó etűd:
  = a játék mozgékonyságának felmérésére,
  = kantilenás etűd a zenei kifejezés felmérésére,

(Dotzauer: Etűdök I-II. - Klingenberg, Lee: 40 melodikus etűd op. 31/I-II. - Schott 967, Lee: 40 etűd op. 31 és op. 131-ből - PWM, Kummer Melodikus etűdök op. 57 - Peters nehézségi szintjén).

- Két különböző karakterű előadási darab (Popper: Gavotte, Mazurka, Saint-Saëns: A hattyú, vagy barokk szonáta-tételpár [lassú, gyors]: Marcello: e-moll szonáta I-II. tétel, Marcello: G-dúr szonáta III-IV. tétel, de Fesch: C-dúr szonáta, d-moll szonáta, Vivaldi: e-moll szonáta I-II. tétel, Vivaldi: a-moll szonáta I-II. tétel vagy egy koncerttétel Klengel: C-dúr Concertino nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

NAGYBŐGŐ

„A" tagozat

- Egy skála, hármashangzat-felbontással, 2 oktávon.
- Egy etűd (Montag L.: Nagybőgőiskola II. kötetből 47. old. 21. d-moll etűd, 76. old. 20. G-dúr etűd; Fr. Simandl: 30 etűdből 3. B-dúr etűd, 8. g-moll etűd, 17. e-moll etűd nehézségi szintjén).
- Preklasszikus szonáta 2 - lassú és gyors - tétele B. Marcello: e-moll, a-moll szonáta, Galliar: e-moll szonáta, W. de Fesch: F-dúr szonáta nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Bach: Arioso, Magyar szerzők művei gordonra és zongorára I-II. kötet, A. Rubinstein: Melódia nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Egy skála, hármashangzat-felbontással, 2 oktávon.
- Két különböző technikai követelményt támasztó etűd:
  = a játék mozgékonyságának felmérésére,
  = kantilenás etűd a zenei kifejezés felmérésére

(Montag L.: Nagybőgőiskola II. kötetből 129. old. 2. e-moll etűd, III/B kötetből 32. old. 29. B-dúr etűd; E. Stokch: 32 etűdből 3. e-moll etűd, 7. a-moll etűd; Fr. Simandl: 10 etűdből: 4. b-moll etűd, 10. d-moll etűd nehézségi szintjén).

- Preklasszikus szonáta 2 tétele, vagy klasszikus versenymű 1 tétele (W. de Fesch: d-moll szonáta, B. Marcello: 6 szonáta, Ariosti: Szonáta; W. Pichl: Koncert, Capuzzi: Koncert, A. Vivaldi: a-moll koncert nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Bach: Air, Arioso, Sosztakovics: Adagio, Farkas F.: Népdalszonatina, Magyar szerzők művei gordonra és zongorára I-II. kötet, A. Rubinstein: Melódia nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

MAGÁNÉNEK

„A" tagozat

- Egy népdalfeldolgozás (Farkas Ferenc: Béres legény..., Molnár-Kern: Szól a kakas már..., Zöld erdőben, zöld mezőben... népdalfeldolgozások, ill. a Százszínű csokor c. kötet dalai: Pierlala, francia népdal, Vira, portugál népdal nehézségi szintjén).
- Egy preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal, esetleg ária (A dal mesterei I-II. kötet: Scarlatti: Meddig tart e kínos élet, Caldara: Fényben fürdik a táj, Morley: Leány és legény, Haydn: Az elhagyott, Beethoven: Szeretlek nehézségi szintjén).
- Egy romantikus dal (Schubert: A vadrózsa, Jókedv, Könnyzápor, Schumann: Az árva, Az elhagyott lányka, Zöld hímes rét, Mendelssohn: A dalnak lenge szárnyán, Szívek, ha végül válnak, Viszontlátásra, Aratódal, ill. A dal mesterei II-III. kötet dalainak nehézségi szintjén).

A műveket lehetőleg kotta nélkül kell énekelni.

„B" tagozat

- Egy dal Kodály: A magyar népzene sorozatból (Kocsi szekér, kocsi szán..., Ludaim, ludaim, Bárcsak engem valaki megkérne... nehézségi szintjén).
- Egy preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal, vagy ária (Caldara: Szívem szép álma; Carissimi: Így élni nem tudok; Händel: Jöjj és járjad; Ó, jaj, vajon csak emlék; Pergolesi: Nina; Beethoven: Rózsalánc; Mozart: Barbarina áriája a Figaro házassága c. operából, illetve A dal mesterei: IV., V., VII/a kötetek dalai nehézségi szintjén).
- Egy romantikus dal (Csajkovszkij: Csak az, ki vágyban ég; Egy szót sem, ó, kérlek; Áldás; Brahms: Útban a kedveshez; Vasárnap; Kárbaveszett szerenád, Wolf: Harmatos reggel, illetve A dal mesterei VII/c, Énekiskola III., Csajkovszkij: Dalok és románcok darabjai nehézségi szintjén).
- Egy XX. századi szerző dala (Farkas: Gitárdalok, Kósa: Veronika dala; Gyermekdalok).

A műveket kotta nélkül kell énekelni.

A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA TARTALMA

1. AZ ÍRÁSBELI VIZSGA TARTALMA

SZOLFÉZS

„A" tagozat

Zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtanszakok

Diktálás, elemzés

- Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése és elemzése. Az idézet átlagos zenei mondat/periódus hosszúságú, egyszerűbb hangnemi kitérést tartalmazhat. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: formai felépítés, zenei értelmezés (felütések, kötések, előadásmódra vonatkozó jelek bejelölése), zenei elemek megjelölése (hangzatfelbontás, késleltetés, szekvencia). Az idézet zongorán két szólamban nyolcszor hangozhat el.
- Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam felének lejegyzése és befejezése. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az idézet átlagos zenei mondat/periódus hosszúságú, amely zongorán hatszor hangozhat el.

Szolfézs főtanszak

- Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése. A dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok. Hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.
- Periódus terjedelmű kétszólamú bécsi klasszikus idézet lejegyzése. Az idézet tartalmazzon változatos dallami és ritmikai fordulatokat. Hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

„B" tagozat

Hangszer, kamarazene főtanszak

- Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése. A dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok. Hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.
- Periódus terjedelmű kétszólamú bécsi klasszikus idézet lejegyzése. Az idézet tartalmazzon változatos dallami és ritmikai fordulatokat. Hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

Szolfézs főtanszak

- Kétszólamú barokk idézet lejegyzése. Az idézet tartalmazzon változatos dallami és ritmikai fordulatokat. Hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne. Előre meg kell adni a kulcsokat, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.
- Egyszólamú XX. századi dallam lejegyzése. Az idézet tartalmazhat változatos dallami és ritmikai fordulatokat. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

ZENETÖRTÉNET-ZENEIRODALOM FŐTANSZAK

- Gregorián elnevezése, általános jellemzői, műfajai. Egy műfaj részletes bemutatása. A többszólamúság kialakulása (orgánum típusai). Világi zene a középkorban (trubadúr, trouvére,

Minnesängen). Reneszánsz (szó jelentése, ideje, általános jellemzése, jellegzetes műfajainak ismerete.) Korareneszánsz, reneszánsz fénykora, későreneszánsz zeneszerzőinek felsorolása. Homofónia, polifónia fogalma. Mise típusai, mise részei, (Ordinarium, Proprium), motetta és madrigál összehasonlítása. Világi vokális műfajok felsorolása.

- A barokk korszak általános stílusjegyei és zenei jellemzése, vokális és hangszeres műfajok sorolása. Egy vokális műfaj (pl. kantáta) tételeinek bemutatása, két hangszeres műfaj (pl. concerto, fúga) részletesebb magyarázata zenei példát hozva. A szvit (táncok és táncpárok), egy tánc bemutatása (pl. menüett). Barokk zeneszerzők felsorolása.
- A bécsi klasszika sajátosságai (formák, szerkezet, hangnem). Főbb műfajok sorolása, szonáta vagy szimfónia tételeinek általános jellemzése, pl. szonátaforma bemutatása. Haydn vagy Mozart művészete, (egy mű bemutatása alapján).
- Romantika - új műfajai, élményanyaga (témái). Chopin zongorazenéje (kisformák), Schumann zongoradarab-ciklusai (címek).
- A programzene (példával). A századforduló zenéje - Debussy művészete, impresszionista művei (zenéje, jellemzői). Egészhangú skála, politonalitás, dodekafónia magyarázata zenei példa alapján. Bartók életműve, jelentősége, népdalgyűjtő útjai. Kodály egy művének részletes bemutatása (pl. Psalmus Hungaricus, Háry-szvit, Felszállott a páva - variációk).

ZENEELMÉLET FŐTANSZAK

- Négyszólamú példa számozott basszusának lejegyzése.
- Számozott basszus kidolgozása négy szólamban 7#, 7b-ig.
- Bach korálelemzése.
- Formatani elemzés a négy év anyagából.

2. A SZÓBELI VIZSGA TARTALMA

SZOLFÉZS

„A” tagozat

Hangszer, kamarazene, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtanszak

- Periódus terjedelmű dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet tartalmazzon változatos ritmikai és dallami fordulatokat, hangnemi kitérést, esetleg modulációt.
- A „hozott anyag”: a vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül 15 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 5 műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

Szolfézs főtanszak

- Periódus terjedelmű dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet tartalmazzon változatos ritmikai és dallami és fordulatokat, hangnemi kitérést, esetleg modulációt.

- A „hozott anyag”: 15 népdal éneklése emlékezetből, és azok elemzése forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők alapján; 10 műzenei szemelvény (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig), ezek közül három kotta nélkül, saját kísérettel előadva. A vizsgázó ismerje ezek hangsorát, hangnemét, az előforduló előadási jeleket, utasításokat, tudja meghatározni az előadott szemelvények műfaját, stílusát és formáját.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

SZOLFÉZS

„B” tagozat

Hangszer, kamarazene főtanszak

- Periódusnyi dallam lapról éneklése - rövid átnézés után - szolmizálva vagy hangnévvel; a dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok, hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne.
- A „hozott anyag”: a vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül 15 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 6 műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

Szolfézs főtanszak

- Periódusnyi dallam lapról éneklése - rövid átnézés után - szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet tartalmazzon változatos ritmikai és dallami fordulatokat, lehet benne hangnemi kitérés és moduláció is; C-kulcs előfordulhat.
- A „hozott” anyag: 15 népdal éneklése emlékezetből, és azok elemzése (forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők alapján); 10 műzenei szemelvény (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) - ezek közül három kotta nélkül - saját kísérettel előadva. A vizsgázó ismerje ezek hangsorát, hangnemét, az előforduló előadási jeleket, utasításokat, tudja meghatározni az előadott szemelvények műfaját, stílusát és formáját.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

ZENETÖRTÉNET-ZENEIRODALOM

„A” tagozat

Hangszer, kamarazene és zenetörténet-zeneirodalom főtanszak

- Teszt, ami 10-15 egyszerű, általános zenei-zenetörténeti ismeretekkel kapcsolatos kérdést tartalmaz.
- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

ZENEELMÉLET

„A” tagozat
Hangszer, kamarazene főtanszak
Mintapéldák zongorázása 5#, 5b-ig amelyekben szerepel
- váltódomináns,
- késleltetések,
- mollbéli akkordok dúrban,
- bőszextes hangzatok,
- könnyebb modulációk,
- formatani elemzés a négy év anyagából.

ZENEELMÉLET FŐTANSZAK

Mintapéldák zongorázása 7#, 7b-ig amelyekben szerepel
- váltódomináns,
- késleltetések,
- mollbéli akkordok dúrban,
- bőszextes hangzatok,
- könnyebb modulációk,
- formatani elemzés a négy év anyagából.

3. A GYAKORLATI VIZSGA TARTALMA

Gyakorlati vizsgát főtárgyból, elméleti tanszakok esetén zongora kötelező tárgyból, illetve a tanult hangszerből kell tenni.

FURULYA

„A” tagozat
- Egy technikai jellegű mű vagy szólódarab (Paubon: Études Melodiques 1., 7., Brüggen: Etűdök, Linde: Neuzeitliche Übungsstücke, Winterfeld: Technische Studien, Telemann: Fantáziák, Eyck: Dér Fluyten Lust-hof I-III. nehézségi szintjén).
- Egy teljes szonáta vagy concerto (kettősverseny) és egy korabarokk, vagy XX. századi mű, vagy tétel (Telemann: f-moll szonáta, d-moll szonáta, Telemann: Metodikus szonáták 1-6., Vivaldi: G-dúr concerto, Dornel: Sonate op. 3 no.7, 3 altfurulyára nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
- Egy etűd vagy szólódarab (Brüggen: 1., Quantz: Solos 1-5./Baroque Solo Book, Eyck, J. van: Der Fluyten Lust-hof I-III., G. Ph. Telemann: Fantázia 2, c-moll nehézségi szintjén).
- Egy teljes szonáta vagy concerto és 1 korabarokk vagy XX. századi mű vagy tétel, amelyből 1 lehet kamaramű (Krähmer, E: Variációk op. 18, Händel: g-moll szonáta (V.), Castrucci, P.: Szonáták op. 1/5, op. 1/6, Vivaldi: a-moll piccoloverseny RV445 nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

FUVOLA

„A” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Bántai: Fuvolaetűdök III. kötet, vagy Köhler: Etűdök op. 33 no. II. kötet valamelyik darabja nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonáta két tétele, vagy egy barokk kamaramű (Marcello, Veracini, Telemann műveinek nehézségi szintjén).
- Egy karakterdarab, vagy XX. századi mű vagy kamaramű (Fauré, Doppler, Mező Imre, Szervánszky Endre műveiből).

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Köhler: Etűdök op. 33 no. III. 1-5., Andersen: 24 etűd fuvolára/1.; Hangversenyetűdök fuvolára c. gyűjtemény valamelyik darabja nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonáta két tétele, vagy egy barokk kamaramű (Händel: Hat szonáta, egy barokk triószonáta két tétele nehézségi szintjén).
- Egy XX. századi mű (Farkas: Bihari román táncok nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

OBOA

„A" tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab vagy technikai jellegű mű (Ferling: 48 etűd, Nazarov: 27 etűd oboára, Lamotte: 18 etűd, Schmidt: I-II., Luft: 24 etűd oboára, Kerényi Sándor: 22 etűd oboára nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonáta, vagy koncert-tételpár, vagy
- Egy karakterdarab, vagy 1 kamarazenei mű.

Javasolt előadási darabok: Donizetti: Szonáta, Telemann: a-moll szonáta, Telemann: g-moll szonáta, Vivaldi: d-moll concerto, Vivaldi: a-moll concerto, Marcello: d-moll concerto, Bartók: Három csíkmegyei népdal, Gaál: Szonatina, Rösler-Rosetti: F-dúr concerto I., Nielsen: Románc és Humoreszk, Glinka: Ária és Rondo, Cimarosa: c-moll oboaverseny I-II.

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

A javasolt vizsgaanyag megegyezik az „A" tagozat anyagával, kiegészítve a következőkkel. Ferling: 18 gyakorlat, Paessler: 6 capricco, Schumann: 3 románc, Bellini: Concertino, Dubois: Középkori ballada, Bozza: Conte pastorale, Haydn: C-dúr oboaverseny, Webber: Concertino, Hummel: Bevezetés, Téma és variációk, Ránki: Don Quijote y Dulcinea, Händel: c-moll szonáta, Händel: g-moll szonáta, Hindemith: Szonáta.

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

KLARINÉT

„A" tagozat

- Két etűd, vagy technikai jellegű mű (Klosé: Karakterisztikus etűdök, Jean-Jean: Etűdök I. nehézségi szintjén);
- Két különböző stílusú és műfajú zongorakíséretes előadási darab, vagy kamaramű (Wagner: Adagio, Barat: Szláv dal, Donizetti: Concertino I-II. tétel, Niels Gade: Fantáziadarab op. 43., Bartók: Három csíkmegyei népdal, Draskóczy: Korondi táncok; kamaraművek: Pranzer: 3 duó

concertante, Pleyel: Duók: I-II., Devienne: Concertino 2 klarinétra és zongorára nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Két etűd, vagy technikai jellegű mű (Klosé: Napi gyakorlatok, Klosé Karakterisztikus etűdök, Jean-Jean: Etűdök II. nehézségi szintjén).
- Két különböző stílusú és műfajú zongorakíséretes előadási darab, vagy kamaramű (Danzi: Szonáta, Stamitz: Esz-dúr koncert, Weiner: Csűrdöngölő, Dimler: B-dúr klarinétverseny, Wasilenko: Keleti táncok, Weber: Variáció op. 33; kamaraművek: Kreutzer: Duók, Pleyel: Duók I-II., Pranzer: 3 duó concertante nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

SZAXOFON

„A" tagozat

A vizsga bármilyen hangolású szaxofonon teljesíthető.

- Egy szabadon választott dúr vagy harmonikus és melodikus moll skála legalább három előjegyzéssel, hármashangzat-felbontással, tercmenettel, domináns-, ill. szűkített szeptim-felbontással, minél teljesebb hangterjedelemben, kotta nélkül.
- Egy etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű az itt felsorolt, ill. a szakközépiskola tantervében 2. évfolyamtól szereplő kötetekből; vagy az alábbi példákhoz hasonló nehézségű, tetszőleges egyéb gyakorlat: Easy Classical Studies (J. Harle, Universal Edition UE 17 770) 49., 66.; 222 etűd (Perényi É.-P., EMB Z 14 371) 210., 211., 221.; Schuster-Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028) 9.; M. Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20 455) 9., 15.; J. v. Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794) Musette (in G); Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402) 13-tól; Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A. Leduc AL 6403) 9-től; Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A. Leduc AL 6404) bármely etűd; Ferling: 48 etűd (A. Leduc AL 20 402) bármely azonos hangnemű lassú-gyors gyakorlatpár.
- Két különböző stílusú és karakterű, az alábbi példáknak megfelelő nehézségi szintű kíséretes előadási darab, legalább az egyik kotta nélkül: A. Corelli: Gigue (Muzika 13 672); G. Fr. Händel: Allegro, Largo et Final (A. Leduc AL 20 835); G. Fr. Händel: 4. szonáta (A. Leduc AL 20 828); J. S. Bach: Badinerie (A. Leduc AL 19 511); J. S. Bach: Esz-dúr szonáta (Hresztomatyija 5-6. Muzika 14 103 v. G. Schirmer 45 722); J. B. Singelée: Rondo Op. 63. (Perényi: Szax. ABC II/84 EMB 14 299); J. B. Singelée: Solo de concert (H. Lemoine 26 260 H.L.); A. Chailleux: Andante és Allegro (A. Leduc AL 22 177); E. Bozza: Aria (A. Leduc AL 19 714); M. Ravel: Darab Habanera formában (A. Leduc AL 17 679); Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon-Trade); lásd még a szakközépiskolai tanterv 11-13. évfolyam anyagát.
- Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Játszható a két kíséretes darab helyett egy kíséretes darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes és egy kamaramű.

Egy kíséretes vagy szólóművet minden esetben kívülről kell játszani.

„B" tagozat

Klasszikus irányban tovább tanulni szándékozók számára a vizsga kötelező alaphangszere az altszaxofon, egy előadási darabnál azonban más hangolású hangszer is használható.

- Két dúr vagy harmonikus és melodikus moll skála, legfeljebb öt előjegyzéssel, hármashangzat-felbontással, tercmenettel, domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontással, minél teljesebb hangterjedelemben, kotta nélkül.

- Két különböző karakterű, a 6. évfolyam szintjének megfelelő etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű a felsorolt kötetekből, vagy az alábbi példákhoz hasonló nehézségű, tetszőleges egyéb gyakorlat: Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402) 19-től; Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A. Leduc AL 6403) 9-től; Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A. Leduc AL 6404) bármelyik etűd; Ferling: 48 etűd (AL 20 402) egy azonos hangnemű lassú-gyors gyakorlatpár; lásd még a szakközépiskolai tanterv 11-13. évfolyam anyagát.

- Két különböző stílusú és karakterű, az alábbi példáknak megfelelő nehézségi szintű kíséretes előadási darab, kotta nélkül (ajánlott pl. egy barokk szonáta vagy versenyműlassú-gyors tétele, és egy romantikus, impresszionista vagy későbbi mű): J. S. Bach: Szonáta (A. Leduc AL 20 831); G. Fr. Händel: 2. szonáta (A. Leduc AL 20 829); G. Fr. Händel: 6. szonáta (A. Leduc AL 20 830); A. Vivaldi: Concerto Op. 3/6 RV 356 (Universal Edition UE 19 075); R. Schumann: Fantáziadarab (G. Schirmer 45 722); J. B. Singelée: Fantaisie brillante (H. Lemoine 26 260 H.L.); J. B. Singelée: Solo de concert (H. Lemoine 26 259 H.L.); E. Bozza: Scaramouche (A. Leduc AL 20 299); Busser: Aragon (A. Leduc AL 21 143); Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon-Trade) bármely darab; lásd még a szakközépiskolai tanterv 11-13. évfolyam anyagát.

- Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Játszható a két kíséretes darab helyett egy kíséretes darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes és egy kamaramű.

Minden esetben összesen két vizsgadarabot kívülről kell játszani: pl. egy kíséretes előadási darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes darab és egy etűd.

FAGOTT

„A" tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Neukirchner: 23 középfokú gyakorlat, Weissenborn: 2. kötet etűdjei nehézségi szintjén.).

- Két-három előadási darab, amelyből lehet egy kamaramű, versenyművagy szonáta tétel-pár (Pécsi J.: Dörmögő Dömötör, Vivaldi: d-moll fagottverseny II-III. tétel, Milde: Andante, Tarantella nehézségi szintjén; kamaradarabok: Mozart: Könnyű triók KV. 240, 252-oboa, fagott, zongora, Telemann: Kánonszonáták, Debussy: A kis néger-fúvósötös-nehézségi szintjén.).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Neukirchner: 23 középfokú etűd, Weissenborn: Fagottiskola II. kötet, Jacobi: Hat középfokú gyakorlat nehézségi szintjén).

- Egy szonáta, vagy versenyműtétel-pár (Vivaldi: d-moll fagottverseny, Marcello: e-moll szonáta, Telemann: f-moll szonáta nehézségi szintjén).

- Egy kamaradarab vagy kamaramű (Mirosnyikov: Scherzo, M. Read: 3 fantasztikus darab, Telemann: Kánonszonáták, Vivaldi: G-dúr kettősverseny - oboa-fagott, Farkas F.: Régi magyar táncok - fúvósötös nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

KÜRT

„A” tagozat

- Egy kantiléna transzponálása Esz-kürtben (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/110., II/161., II/203. nehézségi szintjén).
- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, ill. versenymű, vagy szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül; az egyik előadási darab helyett kamaramű játszható; (Schubert: Szerenád, Telemann: Allegretto, Mozart: D-dúr kürtverseny, Händel: Ária, Skroup: B-dúr koncert, Csajkovszkij: Édes álom, Glinka: Északi fény, Martini: Gavotte, Székely: Szonatina, Szervánszky: Kis szvit nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Transzponálás Esz-, vagy D-kürtben (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/136., II/187. nehézségi szintjén).
- Egy etűd (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/182., II/193., II/210. nehézségi szintjén).
- Egy kamaramű (Mozart-kürtduók, Haydn: Divertimento, Farkas F.: Régi magyar táncok - fúvósötös - nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab, vagy 2 különböző karakterű tétel zongorakísérettel (ajánlott előadási darabok a hatályos zeneművészeti szakközépiskolai tanterv 8-10. oldalán, valamint Bogár: Változó felhők, Zempléni: Rapszódia).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

TROMBITA

„A” tagozat

- Egy másfél oktávos skála öt képlettel.
- Egy etűd (Clodomir: Petits exercices 22-70., Clodomir: Etűdök II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola etűdjeinek nehézségi szintjén).
- Két különböző karakterű előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is (előadási darabok: Albinoni: Esz- dúr, g-moll, C-dúr concerto, Barat: Fantázia, Gedicke: Koncertetűd; kamaraművek: Borst: Trombitaduók, Mező Imre: Variációk, Clodomir: Six petits duo és Six duo faciles, Reschofsky: Trió, Farkas Ferenc: Régi magyar táncok nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy dúr és 1 moll skála másfél oktávon, öt képlettel.
- Két etűd, vagy 1 etűd és 1 kamaramű (Clodomir: Petits exercices 22-70., Clodomir: Etűdök II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola etűdjeinek nehézségi szintjén; kamaraművek: Clodomir: Six duo Faciles, Scheidt: Brass: Quintets I-II., nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele (Albinoni: Esz-dúr, g-moll, C-dúr concerto, Corelli: e-moll szonáta, Purcell: B-dúr szonáta, Vivaldi: d-moll concerto nehézségi szintjén).
- Egy más stílusú előadási darab (Bozza: Capricco nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

HARSONA

„A” tagozat

- Egy etűd (Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I.: 14. Andante, 16. Allegretto leggiero, 17. Allegro moderato, 18. Allegro moderato, 19. Andante, 20. Andante con moto, 27. Allegretto, 28. Mazurka, 30. Allegro moderato, 31. Allegretto, 32. Allegro moderato nehézségi szintjén).
- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab (az ajánlott darabokat lásd a hatályos tanterv 46. oldalán).
- Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Két etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható) (Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I.: 33-35., 37., 38., 44., 46-50.; II.: 3., 4., 9-12., 14-16., 18., 20., 21., 29., 30., 32., 33., 38-40., 46. gyakorlatok nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonáta két tétele (lassú-gyors), és egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel (az ajánlott darabokat lásd a hatályos zeneművészeti szakközépiskolai tantervben).
- Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

TENORKÜRT

„A" tagozat

- Egy dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl. hármashangzat-felbontás, tercmenet, szekvenciák: futóskála, futóskála oktávzárással).
- Két etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható) (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola IV. 1-30. nehézségi szintjén).
- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab (az ajánlott darabok: Corelli: Szonáták, Marcello: Szonáták, Vivaldi: Szonáták, valamint a trombitairodalom szólóművei).
- Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Egy dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl. hármashangzat-felbontás, tercmenet, szekvenciák: futóskála, futóskála oktávzárással).
- Két etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható) (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola IV. 30-53. nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonáta két tétele (lassú-gyors), és egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel (az ajánlott darabokat lásd a hatályos zeneművészeti szakközépiskolai trombita tantervben).
- Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

BARITON

„A" tagozat

- Egy dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl. hármashangzat-felbontás, tercmenet, szekvenciák: futóskála, futóskála oktávzárással).

Két etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható) (Kopprasch: Technikai etűdök 7-16. Perényi: 347 etűd harsonára 250-270. nehézségi szintjén).

- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab (az ajánlott darabok: Corelli: Szonáták, Marcello: Szonáták, Vivaldi: Szonáták, valamint a trombitairodalom szólóművei).
- Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Egy dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl. hármashangzat-felbontás, tercmenet, szekvenciák: futóskála, futóskála oktávzárással).
- Két etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható) (Kopprasch: Technikai etűdök 7-22. Perényi: 347 etűd harsonára 250-270; Bordogni: Vocalises nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonáta két tétele (lassú-gyors), és egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel (az ajánlott darabokat lásd a hatályos zeneművészeti szakközépiskolai harsona tantervben).
- Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

TUBA

„A" tagozat

- Két etűd (Kietzer Tubaiskola I-II. kötet, Jakab G.: Tubaiskola II. kötet 291., 297. gyakorlatok nehézségi szintjén).
- Két előadási darab (G. F. Händel: Siciliana, W. A. Mozart: Menuet nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Két gyakorlat (Kietzer Tubaiskola I-II. kötet, Jakab G.: Tubaiskola II. kötet 291 297. gyakorlatok nehézségi szintjén).
- Két előadási darab (B. Marcello: Szonáta I. tétel, Hidas F.: Három kis tétel tubára nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

ÜTŐHANGSZEREK

„A" tagozat

- Két kisdobgyakorlat, vagy 1 kisdob- és 1 üstdobgyakorlat (Knauer: Kisdobiskola/II. rész 16.,18.,35.; Keune: Kisdobiskola 84., 135., 148., 161., 176.; Knauer: Üstdobgyakorlatok 6., 11., 15., 20. gyakorlat nehézségi szintjén).
- Egy dallamhangszeres mű (Dvořak: Humoreszk, Mozart: Török induló, Weiner: Rókatánc, Haydn: Magyaros rondo nehézségi szintjén).

- Egy kamaramű (Bartók Béla: Gyermekeknek, Mikrokozmosz, Evelyn Glennie: Kis imádság, Joplin: Ragtime - Percherine, Entertrainer, John O'Reilly: Három epizód, G. d. Monica: Movi-rock, Steve Reich: Zene fadarabokra, Balázs O.: Nyolc trió/1 tétel, Sigfried Fink: Trommeltanz/Junior's beat nehézségi szintjén).
- Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

A megszólaltatott gyakorlatok száma változtatható, de a vizsgázó ritmus- és dallamhangszeres műveket is szólaltasson meg. A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Két kisdobgyakorlat vagy 1 kisdob- és 1 üstdobgyakorlat (Knauer: Kisdobiskola/II. rész 20., 21., 26., 29., 30.; Keune: Kisdobiskola 83., 97., 138., 147., 158.; Knauer: Üstdobgyakorlatok: 14., 19., 24., 27., 33., 46.; S. Fink: Kisdobszvit - Marcia nehézségi szintjén).
- Egy skála hármashangzat-felbontással (4#/4b-től).
- Egy hosszabb lélegzetű mű megszólaltatása dallamhangszeren (pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele: J. S. Bach: a-moll partita, Rimszkij-Korszakov: Dongó, Gounod: Faust/Tánc no.6, Vivaldi: a-moll hegedűverseny, Masser: Etűdök/1 tétel, Bach: Seven chorales/1 korál, Luis Milan: Pavana, Händel: Spanish Royal Marsh, Haydn: Sonata no. 9. Hob XVI/4, W. Kraft: Francia szvit, M. Getano: Multiple Episode, Cserepnyin: Szonatina, S. Fink: Etudes in Jazz nehézségi szintjén).
- Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

HÁRFA

„A" tagozat

- Egy etűd (Nadermann: 18 Etuden für die höhere Ausbildung, Godefroid: 20 études mélodiques pour la harpe nehézségi szintjén.
- Egy barokk mű (Haendel: Chaconne, Pachelbel: Canon nehézségi szintjén).
- Egy szonáta (Parry: Sonata D-dúr, Rössler-Rosetti: Sonata D-dúr nehézségi szintjén).
- Egy szabadon választott darab (Tedeschi: Pattuglia spagnoula op. 31., Hassalmanns: Priere., Verdalle: Sevillana op.27., Farkas: Régi magyar táncok nehézségi szintjén.
- Egy kamaramű (J. Bosch: Passacaille for Violin and Harp nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Egy etűd (Boscha: 50 celebres étüdes pour la harpe op. 34. nehézségi szintjén).
- Egy barokk (Haendel: Passacaille, J. S. Bach: C-dúr Andante nehézségi szintjén)
- Egy szabadon választott mű (Schuëcker: Mazurka, Debussey: Holdfény, Tournier: Jazz-Band, Maros: Szvit hárfára nehézségi szintjén).
- Egy kamaramű (Debussy: Rêverie for Violin and Harp, Mel Bonis: Mélisande pour 2 harpes nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

GITÁR

„A” tagozat

- Egy etűd (Carcassi: 25 Etűd op. 60 nr. 19., 20., 23., F. Sor op. 29 nr. 1., Aguado: Etűdök II. kötetből nr. 9., 11., 12., Giuliani: 24 etűd op. 48 nr. 20., 21., Leo Brouwer 8., 9., 10. nehézségi szintjén).
- Három különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik lehet többtételes (reneszánsz és barokk darabok: John Dowland: Táncok és Fantáziák; J. S. Bach: Könnyű tánctételek (Lantszvitek cselló szvit); klasszikus és romantikus darabok: F. Carulli, Giuliani, F. Sor művei; tételek Vivaldi gitárversenyeiből, Carulli, Johann Kaspar Mertz: Románc, F. Tarrega: Marieta, Rosita nehézségi szintjén).
- XX. századi szerzők: Leo Brouwer, Farkas Ferenc, Villa-Lobos: Prelud II. V.).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két különböző karakterű etűd (Carcassi: 25 Etűd op. 60 nr. 24., 25.; F. Sor: Zwölf Etuden op. 29 nr. 4., Giuliani: Etűdök gitárra op. 48. nr. 22., 23., 24., Villa-Lobos: Etűdök nehézségi szintjén).
- Három különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik lehet egy szvit vagy versenymű több tétele, vagy egy szonáta, a másik egy kortárs mű (reneszánsz szerzők: Bakfark Bálint, J. Dowland: Luis Mylan, Gaspar Sanz, Frescobaldi művei, J. S. Bach: Lantszvitek és csellószvitek tételei, valamint szonáták és partiták tételei; D. Scarlatti szonátái; klasszikus versenyművek: Vivaldi, Diabelli szonátái; romantikus és kortárs szerzők, pl. F. Tárrega Romantikus darabok J. K. Mertz továbbá Moreno Torroba, Manuel de Falla, Isaak Albéniz, Augustin Barrios Mangoré művei nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

CIMBALOM

„A” tagozat

- Egy barokk szonáta, szvit vagy koncert tételpár (Bach hegedű- és cselló szólószonátái, -szvitjei, Francia szvitek, Angol szvitek; Händel szvitek, Vivaldi és Bach-koncertek nehézségi szintjén).
- Szabadon választott előadási darabok (Chopin: Keringők, Mazurkák, Schumann: Gyermekjelenetek, Debussy: Gyermekkuckó, Paganini: 24 capriccio, Liszt-karakterdarabok nehézségi szintjén).
- Egy XX. századi, illetve kortárs magyar szerző műve (Bartók: Kis szvit, Román kolinda dallamok, 15 magyar parasztdal, 3 Csíkmegyei népdal, Borsody: 4 darab cimbalomra és gitárra, Hollós: Impromtu, Kurtág: Szálkák, Petrovics: Mouvement en Ragtime, Szokolay: Nocturne és capriccio, Vajda: Gregorián ének).

A kamaraműkivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy barokk mű (Bach és Vivaldi koncertek, Bach: Olasz koncert, Haendel és Corelli concertók nehézségi szintjén).
- Egy nehezebb előadási darab zongorakísérettel (Paganini: Mózes-fantázia, e-moll szonáta, Brahms: Magyar táncok, Monti: Csárdás, Tartini: Variációk egy Corelli-témára, Massenet: Thais méditation, Chopin, Saint-Saëns, Wieniawski, Albeníz művei nehézségi szintjén).

- Egy XX. századi szerzők szóló- és kamaraműveiből, továbbá autentikus népzene vagy népzenei ihletésű műzene (Bartók: Szonatina, Kis szvit, 15 magyar parasztdal; Stavisky: Rag-Time; Joplin: Ragtimes Kocsár: Kassák-dalok; Lendvay: Dispositioni; Sári: Nyolc duó; Szokolay: Nocturne és capriccio; Vántus: Meditatio).

A kamaramű kivételével vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

CSEMBALÓ

„A" tagozat

- Egy XVII. századi mű preludje (L. Couperin - Heugel-kiadás, G. Le Roux, Clerambault, H. d'Anglebert, L. Marchand - Fuzeau-kiadás vagy egy mű a Fitzwilliam Virginal Book-ból [Byrd, Bull, Farnaby, Gibbons] vagy Frescobaldi, Rossi Toccata [CEKM], vagy Froberger: Lamento, Tombeau nehézségi szintjén).
- Egy polifon szerkesztésű mű (J. S. Bach: Háromszólamú invenciók BWV 787-801, f-moll szvit BWV 823, a-moll szvit BWV 966, Prelúdium és fúga a Wohltemperiertes Klavier-ból BWV 846-896 és BWV 870-893 [ajánlott a Könemann-kiadás] nehézségi szintjén).
- Egy mű a felsorolt stílusokból (Scarlatti, Soler szonáta* [Zeneműkiadó vagy Henl], vagy XVIII. századi francia szerző műve: Fr. Couperin [Zeneműkiadó/Gát], J. Ph. Rameau, J. Duphly, A. Forqueray művei, vagy 18. századi mű [szonáta, variáció]: J. Chr. Bach [Henle], C. Ph. E. Bach [Könemann], J. Haydn [Könemann], J. A. Benda [Edito Artia Praha], J. Chr. Fr. Bach [Schott] nehézségi szintjén).
- Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

A vizsgaműsor tartalmazzon egy karakterdarabot és egy tánctételt is.

A *-gal jelölt darabokat kotta nélkül kell játszani. A zárójelben feltüntetett kiadások ajánlások, más Urtext kiadások is használhatók.

„B" tagozat

- Egy XVII. századi mű: ütemvonal nélküli prelude (L. Couperin - Heugel-kiadás, G. Le Roux, Clerambault, H. d'Anglebert, L. Marchand - Fuzeau-kiadás), vagy egy mű a Fitzwilliam Virginal Book-ból (Byrd, Bull, Farnaby, Gibbons), vagy Frescobaldi, Rossi Toccata (CEKM), vagy Froberger: Lamento, Tombeau nehézségi szintjén).
- Egy polifon szerkesztésű mű (J. S. Bach: Háromszólamú invenciók BWV 787-801, f-moll szvit BWV 823, a-moll szvit BWV 966, Prelúdium és fúga a Wohltemperiertes Klavier-ból BWV 846-896 és BWV 870-893 [ajánlott a Könemann-kiadás], Toccata BWV 910-916, c-moll fantasia BWV 906, Francia szvitek BWV 812-817 nehézségi szintjén).
- Egy virtuóz szonáta Scarlatti, Soler, Albero* műveiből.
- XVIII. századi francia szerző műve: Fr. Couperin (Zeneműkiadó/Gát), J. Ph. Rameau, J. Duphly, A. Forqueray művei vagy XVIII. századi mű (szonáta, variáció): J. Chr. Bach (Henle), C. Ph. E. Bach (Könemann), J. Haydn (Könemann), J. A. Benda (Edito Artia Praha), W. Fr. Bach: Fantáziák (Schott), J. Chr. Fr. Bach (Schott).
- Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

A vizsgaműsor tartalmazzon egy karakterdarabot és egy tánctételt is.

A *-gal jelölt darabokat kotta nélkül kell játszani. A zárójelben feltüntetett kiadások ajánlások, más Urtext kiadások is használhatók.

ZONGORA

„A” tagozat

A négy stílusból választható három különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.

- Barokk mű, többszólamú szerkesztésű darab, vagy szvit-tétel, vagy könnyebb barokk variáció (nehézségi szint: Händel: Könnyű zongora darabok Schaconne, Scarlatti: Szonáta C K.513 h K. 377, Bach: Francia szvit G tánctételek).
- Klasszikus szonáta-tétel (Beethoven: Szonáta G Op. 49 no 2 I tétel, Beethoven: Szonáta G. Op. 79.; rondók, variációk, bagatellek Beethoven: Bagatelle C Op. 33 nehézségi szintjén).
- Romantikus mű (Schumann: Kinderszenen, Mendelssohn: Dalok szöveg nélkül 14., 19, Chopin: Mazurka g Op. 67 no. 2 nehézségi szintjén).
- XX. századi mű (Bartók: Mikrokozmosz IV/102 Felhangok, V/130 Falusi tréfa nehézségi szintjén).

A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Három különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.

- Egy barokk mű: többszólamú szerkesztésben írt darab, vagy szvit-tétel (J. S. Bach: h-moll háromszólamú invenció, Francia szvit, Esz Allemande, Courande, Sarabande. Scarlatti: A-dúr szonáta K.453. nehézségi szintjén).
- Egy klasszikus szonáta-tétel (Haydn: Szonáta D Hob. XVI/19, Mozart: C-dúr szonáta KV. 309 nehézségi szintjén).
- Romantikus mű (Liszt-Zempléni: Etűd 2 a, Liszt: Consolation Desz nehézségi szintjén).
- XX. századi mű (Bartók: Szonatina, Mikrokozmosz VI/Hat tánc bolgár ritmusban, Debussy: Arabesque E nehézségi szintjén).

A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

ORGONA

„A” tagozat

Három különböző karakterű darab (ebből egy triós tétel) előadása a következőkből:

- Egy közepes nehézségű barokk prelúdium és fúga, concerto vagy variációsorozat (Buxtehude: fisz-moll Praeludium, korálfantáziák, vagy partita, Lübeck: E-dúr prelúdium és fúga, Böhm: d-moll prelúdium és fúga, Bruhns: (nagy) e-moll Praeludium, Bach: a-moll prelúdium és fúga BWV 543, f-moll prelúdium és fúga BWV 534, concertók BWV 592-596, f-moll partita BWV 766, Walther: h-moll concerto, Partita „Jesu meine Freudé” nehézségi szintjén).
- Egy triós tétel (Bach 6 triószonátájából BWV 525-530 lehetőleg gyors tétel), vagy triós korálelőjáték (nehézségi szint: Bach: Allein Gott in der Höh sei Ehr BWV 664, Krebs-triók, Homilius: Christ lag in Todesbanden triós korál nehézségi szintjén).
- Egy romantikus vagy XX. századi kompozíció (Liszt: Orpheus, Evocation, Schumann: B-A-C-H-fúgák, Mendelssohn: A-dúr szonáta, c-moll szonáta, Franck: a-moll Choral, Vierne fantázia-darabok, szimfóniatételek, Messiaen: Le banquet céleste, Lisznyai: Szent István fantázia nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot nem kell kotta nélkül játszani.

„B” tagozat

A „B” tagozat követelményrendszere a szakközépiskolai anyaghoz igazodik. Itt a tanulónak (az „A” tagozathoz képest) a darabok nehézségében, mennyiségében és kidolgozottságában is magasabb kritériumoknak kell megfelelnie.

A vizsgán a tanulónak négy különböző karakterű előadási darabot kell játszani: *1)* egy nagyobb lélegzetű Bach művet, *2)* egy triószonáta tételt, *3)* egy romantikus művet és *4)* egy XX. századi vagy kortárs darabot.

- Egy nagyobb lélegzetű Bach-mű (g-moll fantázia és fúga BWV 542, Concertók BWV 592-596 nehézségi szintjén).
- Egy triószonáta-tétel (lehetőleg gyors tétel) Bach 6 triószonátájából BWV 525-530.
- Egy romantikus mű (Mendelssohn: d-moll prelúdium és fúga, D-dúr szonáta, Franck: h-moll Choral, E-dúr Choral, Final, Liszt: B-A-C-H prelúdium és fúga nehézségi szintjén).
- Egy XX. századi vagy egy kortárs kompozíció (Vierne szimfónia-tételek, Messiaen: Nativité - részletek, Antalffy: Változatok néger spirituálékra, Gárdonyi Zsolt: Grand Chœur).

A vizsgaanyagot nem kell kotta nélkül játszani.

HARMONIKA

„A" tagozat

- Különböző stílusú, karakterű, valamint tempójú klasszikus zenei anyag (Czerny: G-dúr etűd 74.; G. F. Händel: d-moll courante; Kabalevszkij: Scherzo; Bogár István: Hat kis darab nehézségi szintjén).
- Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

A gyakoribb standard basszusos harmonika esetén a zeneművészeti szakközépiskolák felvételi anyaga az irányadó, mint záróvizsga követelmény.

Kromatikus balkezű képzés esetén a záróvizsga anyaga:

- Egy reneszánsz blokk Szabolcsi Bence: A XVI. és XVII. sz. magyar tánczenéje c. munkájából (Chorea 20, Alia 43, Tantz 52 nehézségi szintjén).
- Két szonáta vagy toccata D. Scarlatti, Seixas, Carvalho műveiből (D. Scarlatti: a-moll szonáta, d-moll szonáta, D-dúr szonáta, Seixas: h-moll toccata, Carvalho: g-moll toccata nehézségi szintjén).
- Három szvit-tétel vagy egy fúga J. S. Bach műveiből (h-moll francia szvitből Allemande, Menuet, Gavotte; c-moll fúga nehézségi szintjén).
- Egy mű a Trevor-kiadású Régi angol orgonazene c. füzetekből, vagy egy Frescobaldi Canzona (John James: a-moll voluntary, Anonymous: Cornet voluntary, Starling Goodwin: Cornet voluntary nehézségi szintjén).
- Két harmonikadarab kortárs szerzők műveiből (W. Jacobi: Rondó, H. Brehme: Szvit, Bogár István: Toccata és fúga, Szolotarjov: Ferraponti kolostor nehézségi szintjén).
- Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

HEGEDŰ

„A" tagozat

Két különböző karakterű zongorakíséretes mű (barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab), az egyik lehet kamaramű is (pl. Bartók: Hegedűduók).

A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Háromoktávos hangsortanulmány.
- Két etűd (Mazas: Études brillantes op. 36. II., Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37, Kreutzer: 42 gyakorlat, Rode: 24 Caprices/2., 7., 10. nehézségi szintjén).
- Barokk szonáta két tétele (Händel: g-moll, D-dúr, A-dúr szonáta nehézségi szintjén).
- Egy koncert-tétel, vagy előadási darab (Bach: a-moll, E-dúr, Haydn: C-dúr, Mozart: D-dúr - Adelaide, Beriot: a-moll op. 104 koncertek 1. tétele, Raff: Cavatine, Fiocco: Allegro, Beethoven: F-dúr románc, Weiner: Rókatánc nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

BRÁCSA

„A” tagozat

- Egy brácsaverseny-tétel (Tartini: Brácsaverseny, J. Chr. Bach: c- moll brácsaverseny, Stamitz:, F-dúr brácsaverseny I. tétel, J. Schubert: C- dúr brácsaverseny nehézségi szintjén).
- Egy szólószvit-tétel J. S. Bach csellószvitjeiből (G-dúr; d-moll; C-dúr csellószvit nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Brácsamuzsika I-III. - EMB, vagy a hatályos tantervben felsoroltak közül: Mozart: E-dúr Adagio, J. Joachim: Héber melódiák, Szőnyi E.: Francia szvit, Kodály: Adagio nehézségi szintjén).
- Egy kamaramű: hegedű-brácsa duó, vagy kétbrácsás duó, brácsa-cselló duó vagy barokk triószonáta (Bruni: Hat duó - hegedű-brácsa, Beethoven: Duó brácsára és gordonkára nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy versenymű saroktétele (Stamitz: D-dúr brácsaverseny, J. Haydn: G-dúr brácsaverseny - a C-dúr oboaverseny átirata, Hoffmeister: D-dúr brácsaverseny, Dávid Gyula: Brácsaverseny nehézségi szintjén).
- Két szólószvit-tétel (G-dúr, d-moll, C-dúr csellószvit nehézségi szintjén).
- Egy virtuóz jellegű előadási darab (Brácsamuzsika I-III. - EMB, Bruch: Románc, Vitali: g-moll ciacona, Weber: Variációk egy osztrák népdalra, Dohnányi: D-dúr hangversenydarab op. 12 nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

GORDONKA

„A” tagozat

Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonátatételpár (lassú, gyors), vagy egy versenymű-tétel (nehézségi szint: Vivaldi: a-moll-szonáta I-II., Csajkovszkij: Szentimentális keringő, Vivaldi: G-dúr koncert I. tétel).

A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy tétel Bach szólószvitjeiből (G-dúr szólószvit nehézségi szintjén).
- Preklasszikus szonáta 2 tétele, vagy 1 előadási darab (Eccles: g-moll szonáta, Sammartini: G-dúr szonáta, Lisznyai: Ősz, Járdányi: Melódia nehézségi szintjén).

- Egy koncert-tétel (Goltermann: G-dúr koncert, J. Chr. Bach: c-moll koncert nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

NAGYBŐGŐ

„A" tagozat

- Egy hosszabb terjedelmű, nehezebb technikai feladatot tartalmazó etűd (Montag L.: Nagybőgőiskola III.a kötet 16. oldal 12. etűd, Fr. Simandl: Nagybőgőiskola IV., V., VI., Fr. Simandl: 10 etűd/3. D-dúr, 4. b-moll etűd, E. Storch: 32 etűd/2. Asz-dúr, 7. a-moll etűd nehézségi szintjén).
- Preklasszikus szonáta 2 tétele, vagy klasszikus versenymű 1 tétele zongorakísérettel (B. Marcello: 6 szonáta/a-moll, e-moll; W. de Fesch: d-moll, F-dúr szonáta; Ariosti: G-dúr, F-dúr szonáta, illetve Capuzzi: Koncert, W. Pichl: Koncert, A. Vivaldi: a-moll koncert nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Magyar szerzők művei gordonra és zongorára II. kötet/Bach: Air, Arioso, A. Rubinstein: Melódia nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Egy hosszabb terjedelmű, nehezebb technikai feladatot és változatos ritmikát tartalmazó etűd (Montag L.: Nagybőgőiskola III.a kötet 23. oldal 16. etűd, III.b kötet 68. oldal 9. etűd, Fr. Simandl: 9 etűd/1., 2. etűd, Fr. Simandl: Koncert-etűd, E. Storch: 32 etűd/8. G-dúr, 13. F-dúr etűd, J. Hrábe: Etűdök nehézségi szintjén).
- Preklasszikus szonáta 2 tétele, vagy klasszikus versenymű 2 tétele (Eccles: g-moll szonáta, Corelli: d-moll szonáta, W. de Fesch: F-dúr, d-moll szonáta, illetve Hoffmeister: Koncert, W. Pichl: Koncert, K. Dittersdorf: E-dúr koncert nehézségi szintjén).
- Egy előadás darab (Bottesini: Elégia, Saint-Saëns: A hattyú, Koussevitzky: Szomorú dal, Miniatűr keringő nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

MAGÁNÉNEK

„A" tagozat

- Egy barokk dal, vagy kantáta-részlet (Händel: Csordul a könnyem, Bach: Már örvendj bús lelkem, Purcell: Jöjj, bűvös éj, Bach kantátáinak áriái, ill. A dal mesterei IV., V., VI. kötetéből és más gyűjteményekből nehézségi szintjén).
- Egy bécsi klasszikus szerzők dalaiból (Mozart: Das Vailchen/Az ibolya/ Die Zufriedenheit, Haydn: Der Wanderer nehézségi szintjén).
- Egy romantikus dal (Schubert: An die Musik, Schumann: Die Lotosblume, Kjui: A fecske, Glinka: A pacsirta? Richárd Strauss: Ajánlás nehézségi szintjén).
- Egy XX. századi szerző dala (Bartók Béla: 8 magyar népdal, Kodály Zoltán: Magyar népzene köteteiből /nehézségi fok szerint/, Kelen H., Kerekes J., Kosa P., Farkas F., Fauré, Debussy nehézségi szintjén).

A műveket lehetőleg kotta nélkül kell énekelni.

„B" tagozat

- Egy barokk kantáta-, vagy oratórium-ária (Parisotti: Arie Antiche I.-II.-III. kötetéből, Vivaldi: Glória, Bach kantátái, áriái nehézségi szintjén).
- Egy bécsi klasszikus szerző igényesebb dala vagy áriája (Mozart: Abendenfindung, Ridente la calma, An Chloe, Haydn Fideliti, Das Leben ist ein Traum, Mozart: Figaro házassága c. operából megfelelő hangfajok áriái, vagy Bastien és Bastiene áriái nehézségi szintjén).
- Egy nehezebb, romantikus vagy késő romantikus dal, vagy rövidebb romantikus operaária (Schubert, Brahms, Liszt, Csajkovszkij, Rubinstein, Masenet, Glinka, Grieg dalai vagy Puccini: Lauretta áriája nehézségi szintjén).
- Egy XX. századi szerző dala (Kodály: A magyar népzene, I.-XI. [nehezebb darabok], Bartók: 20 magyar népdal., Orbán: Dalok, Wolf: Olasz daloskönyv, Kósa: Válogatott dalok, Külföldi szerzők dalai hasonló nehézségi fokon nehézségi szintjén).

A műveket kotta nélkül kell énekelni.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÉRTEKELÉSE

1. A gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai

Fúvóshangszerek
- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Ütőhangszerek
- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség (pl. üstdobon keresztütések és kerülések jobbról-balról),
- hangszerkezelés, speciális technikai elemek alkalmazása különböző hangszereken (tremoló, előkék),
- több verővel való játék dallamhangszeren,
- különböző hangszerkombinációk kezelése, hangszer- és verőváltások alkalmazása,
- előadásmód,
- árnyalt dinamikák alkalmazása, pontos ritmikai megoldások,
- változó tempók önállóan és együttesben,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Pengetős hangszerek
- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- artikulációk és díszítések megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség,
- technikai felkészültség,
- jobb- és balkéz-technika,
- intonáció.

Billentyűs hangszerek
- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes test- és kéztartás,
- hangminőség, billentés,
- pedálhasználat,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Vonóshangszerek
- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Magánének
- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes légzés, testtartás,
- intonáció,
- helyes ritmus és tempó,
- zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- állóképesség,
- előadásmód, tartalmi érzékenység,
- technikai és művészi megvalósítás,
- hangszínek iránti differenciáló képesség,
- szép, érthető szövegmondás.

2. Az írásbeli vizsga értékelésének általános szempontjai

Szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet
- teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
- fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
- dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.

3. A szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai

Szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet
- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
- zenetörténeti tájékozottság,
- stílusismeret,
- formai ismeretek,
- tájékozódás a zenei műfajok között.

B) NÉPZENE

I. Fejezet

A MŰVÉSZETI ÁG SPECIÁLIS SZABÁLYOZÁSA

AZ ALAPFOKÚ NÉPZENEOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

1. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó népzenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók sajátos képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására. Az énekes és hangszeres népzene anyanyelvi szintű elsajátíttatásával a hagyományos kultúra értékeinek tiszteletére, őrzésére, gyarapítására, továbbadására nevel.

2. A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység - nyitottság, igényesség, fogékonyság - alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszer- és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.

3. A zeneoktatás a különböző zenei műfajok sajátosságait és hiteles megjelenítési módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

A NÉPZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYE, FELADATA

A népzene sajátos gondolkodásmódjának (logikájának), a dallam- és harmóniavilág és a formai szerkezet összefüggéseinek, a ritmus és intonáció szabadabb értelmezésének, a magyar nyelv sajátságaival is összefüggő hangsúlyviszonyainak megismertetése.

Az önkifejezés eszköztárának gazdagítása, a népzene sajátos értékrendszerének felismerése, alkalmazása.

A technikai készség, a variációképző rögtönzőkészség kialakítása, személyiségfejlesztés és tehetséggondozás.

A korábban gyűjtött vagy még élő népzenei anyag segítségével (különös tekintettel a hangzóanyagok hallgatására, értelmezésére) a tanuló megismertetése a különböző népzenei műfajok, dialektusok, stílusok sajátosságaival, a népzenekutatás történetével, a népzene nagy előadó-egyéniségeivel. A művészeti értékek befogadására, alkalmazására, a hagyományos kultúra értékeinek önálló, egységes szemléletű feldolgozására nevelés.

Az alkotó magatartás, a pozitív beállítódások és magatartási szokások kialakítása, az általános és speciális zenei képességek (hallás, ritmusérzék - különös tekintettel a népzene sajátos hangközeire és ritmusfajtáira - stílusérzék, intonációs érzékenység, zenei memória, fantázia, előadói és manuális készség) fejlesztése. Rendszerezett zenei-népzenei ismeretek átadása, az általános zenei műveltség megalapozása.

A zenei írás-olvasáshoz, az önálló lejegyzéshez és dallamértelmezéshez, az eredeti előadásmód alapvető jellegzetességeinek felismeréséhez és alkalmazásához, dallamfüzérek, zenei folyamatok, táncciklusok szerkesztéséhez szükséges alapok megtanítása.

Rendszeres, céltudatos, igényes, önálló munkára, értő zenehallgatásra nevelés, igény kialakítása a társas muzsikálásra.

Aktív közművelődési tevékenységre, koncerteken, fesztiválokon, táncházakon, táborokban, valamint gyűjtőutakon való részvételre ösztönzés, az egyházzenei élet segítése a népzene eszközeivel.

A tanulók hazai és - a lehetőségeknek megfelelően - nemzetközi programokban való részvételének, cserekapcsolatok kialakulásának szorgalmazása.

Nyitottság kialakítása a klasszikus zene, régizene, jazz, az értékes szórakoztató zene iránt, a zenei értékek élményt adó felismerésére és befogadására nevelés.

A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA, ÓRATERVE, TANTÁRGYAI

Hangszeres tanszakok: hegedű, brácsa, bőgő/cselló, furulya, duda, klarinét/tárogató, citera, tambura, koboz, tekerő.

Vokális tanszak: népi ének.

Elméleti tanszakok: népzenei ismeretek, néprajz, szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom; valamint népi játék-népszokás.

Egyéb tantárgyak: kamarazene, zenekar (mindkettő kétéves hangszertanulás után), népdalkör, népi játék-népszokás.

Elméleti tantárgyak: szolfézs, népzenei ismeretek, néprajz, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció.

A képzés időtartama

Megjegyzés: az évfolyamszámok magukban foglalják az előképző, alapfok és továbbképző évfolyamait. A képzési idő első számjegye az elméleti és egyéb előtanulmányokat jelöli.

Hangszeres és vokális tanszakok:
2+10 évfolyam (hegedű, furulya, duda),
1+10 évfolyam (citera),
2+6 évfolyam (klarinét/tárogató),
10 évfolyam (tekerő, népi ének),
8 évfolyam (koboz),
6 évfolyam (brácsa, bőgő/cselló, tambura).
Elméleti és egyéb tanszakok:
2+10 évfolyam (szolfézs),
2+6 évfolyam (népzenei ismeretek, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet),
4 évfolyam (néprajz),
2 évfolyam (népi játék-népszokás).

Általános óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező vagy kötelezően választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Összesen	2-6	2-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Az óratervet az adott tanszakon meghatározott évfolyamok száma szerint kell értelmezni.

Előképző: szolfézs; hangszer, népzenei ismeretek, népi játék-népszokások.
Főtárgy: népi hangszer, népi ének tanszakok (egyéni foglalkozás);
elméleti tanszakok (csoportos foglalkozás).
Kötelező tárgy: szolfézs.

Kötelezően választható tárgyak:

- elméleti: szolfézs, népzenei ismeretek, néprajz, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció;
- gyakorlati: második hangszer, népi játék-népszokás, népdalkör, kamarazene, zenekar.

Választható tárgy: a fentiek vagy más művészeti tárgyak (a zeneoktatás kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más művészeti ág - zeneművészeti, képző- és iparművészeti, táncművészeti, szín- és bábművészeti ág - képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok központilag meghatározott tanítási óráin részt vehet).

Zenei ismeret: a szolfézs, népzenei ismeretek, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció tantárgyak tantervi programjai alapján, mint együttes műveltségi terület, önálló zenei alapismereteket tartalmazó helyi tanterv készíthető.

A TANÍTÁSI ÓRÁK SZÁMÁRA ÉS KÉPZÉSI IDEJÉRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

A tanítási órák (foglalkozások) száma és azok ideje tanítási hetenként értendő.

Főtárgy:
minimum 2x30 perc (egyéni), vagy
minimum 2x45 perc (csoportos).

A korrepetíció (zongorakíséret) ideje:
minimum 5 perc.

Kötelező tárgy:
a 4. évfolyam végéig
a képzési idő minimum 2x45 perc.

Kötelezően választható tárgy:
hosszú tanszakokon az 5-6. évfolyamon,
rövid tanszakokon az 5. évfolyamon
elmélet: minimum 1x45 perc,
gyakorlat: minimum 1x45 perc (csoportos) vagy
minimum 1x30 perc (egyéni).

Választható tárgy:
az előképző 1. évfolyamától 1 vagy 2 foglalkozás.

Kamarazene:
minimum 1x45 perc,
csoportlétszám: a műfajnak megfelelően 2-8 fő, maximum 15 fő.

Zenekar, népdalkör:
minimum 2x45 perc.

II. Fejezet

HANGSZERES TANSZAKOK

NÉPI HEGEDŰ

A hegedűtanítás szakirányú feladatai

A hegedű főtárgy tanításának célja olyan zenészek képzése, akik képesek a magyar népzene hangszeres darabjait a zenei hagyományokhoz hűen, hitelesen, stílusosan megszólaltatni hangszerükön.

A program ismertesse meg a tanulókkal

- a hegedű alkalmazási területeit a magyar népzenei hagyományban,
- a különböző tájegységek jellemző tánctípusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,
- hangszerük jellegzetes, hagyományos repertoárját, ennek irodalmát,
- a program elvégzéséhez szükséges hangszertechnikát,
- azokat a jellegzetes hangszertechnikákat, amelyekkel a hegedű, a magyar népzene sajátos előadásmódjának megfelelően (jellegzetes hangképzés, hangsúlyozás, ritmizálás és díszítés, ezek általános és különleges formái) szólaltatható meg,
- a magyar népzenére jellemző és a népi hegedűjátékban előforduló improvizációs módszereket,
- a prímás szerep feladatait,
- a tanult dallamanyag kíséretmódját és annak kíséretét (hegedűn vagy kontrán),
- a különböző tájegységekre jellemző hagyományos vonós együtteseket (bandákat) és ezek hangzását.

A képzés alapozza meg és fejlessze a tanuló

- formaérzékét, zenei képességeit (hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, érzékenységét a dinamika és a hangszín változásaira, stílusérzékét, zenei képzelőerejét) és zenei kifejezőkészségét.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes

- népzenei darabokat a zenei hagyományokhoz hűen, hitelesen, stílusosan, élményt adóan megszólaltatni hangszerén,
- hallás után zenét tanulni,
- népzenei ismereteit, hangszeres tudását önállóan továbbfejleszteni, tudatosan, elemzően gyakorolni.

Rendelkezzék

- az ehhez szükséges hangszertechnikai tudással,
- kiművelt zenei képességekkel (hallás, ritmusérzék, emlékezőtehetség, koncentrálóképesség, stílusérzék, fantázia),
- a népzene alapszintű lejegyzéséhez szükséges kottaismerettel és lejegyzési gyakorlattal.

Ismerje

- a népzene előadásmódjának jellegzetességeit és ezen belül részletesen a hangképzés, hangsúlyozás, ritmus, a forma és a díszítés jellemző módjait, az előadás általános és különleges sajátosságait, valamint a zenei improvizáció népzenénkre jellemző módjait,
- a magyar népzene nyelvjárás-területeit és ezek stílusbeli jellemzőit,

- a hangszeres zene szerepét a magyar nép zenei hagyományában,
- a hangszeres népzene műfajait,
- a tanult hangszeres dallamok formai sajátságait,
- a különböző népzenei tájegységek (dialektusok) jellemző tánctípusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,
- a tanult hangszeres dallamanyag kíséretmódját és kíséretét (hegedűn vagy kontrán),
- a különböző tájegységekre jellemző hagyományos népi hangszereket, hangszeregyütteseket, valamint a vonós bandák különböző felállásait és ezek hangzását,
- népzenénk múltját,
- hangszere múltját, elterjedését a magyar népzenében,
- alapfokon a népzenekutatás történetét, nevesebb személyiségeit, választott hangszerének kiemelkedő művelőit, eredeti előadóit.

Legyen képes
- dallamok összekötésére, ismerje a dallamok fűzésének, s az így kialakított összetett formák (például táncrend) szabályait,
- legyen képes zenésztársaival zenei kapcsolatteremtésre,
- szólistaként együttesét irányítani (prímás szerep),
- tánc kísérésére, táncossal való kapcsolatteremtésre.

További követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje
- a magyar népi vonós zene történetét,
- a cigányság szerepét a magyar vonószenei hagyomány kialakulásában és falvaink zenei életében,
- a szomszéd népek, valamint az európai népek vonószenei hagyományát.

Legyen fogékony
- más népek zenéjének befogadására.

Rendelkezzék
- a népzenei gyűjtőmunkához nélkülözhetetlen zenei felkészültséggel, jó kapcsolatteremtő képességgel, megfelelő előadói készséggel, szereplési tapasztalattal, állóképességgel.

Tudjon számot adni
- választott (falusi) mestere dallamanyagának, stílusának anyanyelvi szintű elsajátításáról.

NÉPI BRÁCSA

A brácsatanítás szakirányú feladatai

A tanuló ismerje meg
- hangszere hangolását, felépítését, részeit,
- a különféle ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a vonós hangszercsalád többi tagját,
- a tánczenei folyamatok szerkezetét, zenei tartalmát, a régi és új stílusú táncok zenéjének jellegzetességeit,
- a tánchoz nem kapcsolódó szokásdallamokat és alkalmi hangszeres darabokat,
- a szükséges zeneelméleti fogalmak gyakorlati alkalmazását a brácsák különféle fajtáin (funkciós rend, harmóniák, szekvenciák stb.),

- hangszere múltját, fajtáit, elterjedését a magyar nyelvterület különböző vidékein, a jelentősebb zenekarokat és muzsikus egyéniségeket, zenészcsaládokat.

Alakítson ki

- könnyed hangszerkezelést, a kezek pontosan összehangolt mozgását,
- helyes test-, hangszer- és kéztartást a hagyományokhoz igazodva,
- rögtönzési készséget.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek, ujjrendek elsajátítására,
- a lapról olvasási készség, a memorizáló képesség, valamint a rögtönzőképesség fejlesztésére,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes

- természetes, oldott hangszerkezelésre, árnyalt és kifejező hangképzésre,
- az alapvonások, valamint a különböző vonásnemek alkalmazására,
- a jobb és bal kéz technikájának összehangolására,
- az adott tánczenére jellemző hangsúlyozás, aszimmetria és dinamika tudatos alkalmazására,
- énekes dallamok kíséretének megformálására az adott dialektus stílusának megfelelően,
- hangszeres népzenei darabok önálló megtanulására,
- a teljes tánczenei folyamat kíséretére a prímás játéka alapján (tempóváltás, típusváltás stb.),
- önálló zenekari számok összeállítására.

Rendelkezzék

- biztos tempótartással, ritmusérzékkel,
- periódusérzékkel,
- biztos zenei memóriával, fejlett hallással, kontrolláló képességgel,
- lapról olvasási készséggel.

Ismerje

- hangszere felépítését, részeit, hangolását, húrozását,
- a háromhúros kontra, a hegedűkontra és a négyhúros brácsa fogásait, legjellegzetesebb akkordmeneteit, vonókezelését, vonásnemeit.

NÉPI BŐGŐ, CSELLÓ, ÜTŐGARDON, DOB

A bőgő/cselló tanításának szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a magyar népzene főbb dialektusait és azok formakultúráját, a magyar népzene főbb műfajait, a tánctípusokat,
- a magyar népzene improvizatív, az előadásmód hagyományaira épülő gondolkodásmódját, a népzenét, mint zenei anyanyelvet,
- a hangszerkezeléshez, zenei kifejezéshez vezető mozgásformákat, tudatosítsa e mozgásformák és a zenei elképzelés összefüggő egységét,
- a hangszer hangolását, felépítését, részeit,
- a különböző ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást.

Alakítson ki

- könnyed vonóvezetést, helyes test-, hangszer- és kéztartást,
- differenciált hangindítást és lezárást,
- a kezek összehangolt mozgásán alapuló játéktechnikát,
- képességet dallamok rögtönző összetűzésére, tánctételek és táncciklusok kialakítására, valamint önálló lényegfelismerő képességet, előadókészséget,
- pontos tempótartást hosszabb ideig tartó játék esetében is.

Fordítson figyelmet
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek és a pengetett játék elsajátítására,
- a basszusfunkciók megértésére, felismerésére és alkalmazására,
- hallás utáni dallamtanulásra és segédeszköz (kotta, emlékeztető) nélküli muzsikálásra,
- az aszimmetrikus ritmizálás megtanulására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje
- hangszerei múltját, változatait, a magyar nyelvterület különböző vidékein,
- a rokonnépek hasonló hangszereit és példákat azok dallamaiból,
- hangszerei repertoárját, előadói hagyományát a magyar nyelvterület különböző vidékein, és azok jellemző zenei stílusjegyeit, hangszere irodalmát, a gyűjtött anyagot.

Legyen képes
- természetes, oldott hangszerkezelésre, ezen belül megfelelő ujjrendek és vonásnemek kialakítására (legato, détaché, martelé, marcato, staccato, pizzicato),
- tiszta intonációra, dinamikusan árnyalt hangképzésre,
- zenei és technikai szempontból tudatos elemző gyakorlásra,
- technikájának önálló továbbfejlesztésére,
- elemezni a népdalok formai és harmóniai szerkezetét,
- énekes dallamok megformálására hangszerei segítségével, az adott dialektus stílusának megfelelő hagyományos előadásmódban,
- több dialektus tánckíséretének eljátszására,
- a dallamok stílusának és karakterének, valamint saját kézalkatának megfelelő ujjrendek és vonások önállóan variált alkalmazására,
- életkorának és képességeinek megfelelő zenei anyag autentikus, stílushű, a zenei összefüggéseket visszaadó, értelmesen tagolt, árnyalt és kifejező előadására.

Rendelkezzék
- biztos zenei hallással, memóriával és megfelelő kottaolvasási készséggel,
- önellenőrző és összpontosító kézséggel,
- a magyar nyelv és a népzene kapcsolatára épülő ritmus- és hangsúlyozási készséggel,
- a megismert népzenei dialektusok előadói hagyományára épülő rögtönzőkészséggel,
- az igényes zenei kifejezés eszközeivel.

NÉPI FURULYA

A furulyatanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulóval
- a furulyák fontosabb fajtáinak játéktechnikáját, a furulya hangszercsalád történeti múltját,

- a magyar népzene főbb dialektusaiban a furulyajáték jellegzetességeit, az ezekkel összefüggő énekelt és hangszeres dallamokat, táncfajtákat, népszokásokat, mindezek formai és tartalmi elemeivel, zenei gondolkodásmódjaival együtt,
- a hangszerjátékhoz szükséges elméleti ismereteket.

Fejlessze
- a tanuló hallását,
- a nyelvvel is összefüggő ritmus- és hangsúlyérzékét, formaérzékét, stílusérzékét, rögtönzőkészségét, zenei emlékezetét,
- képességét dallamok rögtönző összefűzésére, tánctételek és ciklusok kialakítására,
- önálló lényegfelismerő képességét,
- a táncosokkal, illetve az énekessel való zenei kommunikációkészségét.

Alakítson ki
- könnyed hangszerkezelést,
- megfelelő légzéstechnikát, helyes és a hagyományoknak megfelelő befúvásmódokat,
- test-, hangszer- és kéztartást, billentést, laza, egyenletes ujjtechnikát.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes
- természetes hangszerkezelésre,
- tiszta intonációra,
- a hang, illetve hangszín kialakítására, díszítésére a hagyomány adta kereteken belül,
- hangszeres népzenei darabok önálló megtanulására hangfelvételről,
- énekes dallamok megformálására hangszerein az adott dialektus hagyományos előadásmódján,
- énekkíséretre,
- más hangszerekkel való együttjátékra a hagyomány adta kereteken belül (furulyák, gardon, citera, esetleg hegedű, címbalom),
- népzenei darabok értelmes, tagolt előadására a ritmus, a hangsúlyok, az összetartozó és elkülönülő hangok helyes felfogása, illetve alkalmazása révén,
- a tanult dialektusok táncrendjeinek eljátszására.

Rendelkezzék
- az adott dialektus előadói hagyományára épülő rögtönzőkészséggel,
- zenei emlékezőtehetséggel,
- a magyar nyelv és a népzene kapcsolatára épülő ritmus és hangsúlyozási készséggel, formaérzékkel,
- a táncossal, énekessel való zenei kommunikáció képességével,
- olyan irányú kottaismerettel, mely a népzenei darabok megtanulását segíti,
- a szükséges zeneelméleti ismeretekkel.

Ismerje
- hangszerei múltját és változatait a magyar nyelvterületen,
- hangszerei repertoárját, illetve annak jellemző részét és előadói hagyományát a fontosabb dialektusterületeken.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje valamennyi magyar furulyafajta játékmódját, tudjon rajtuk a hagyományos előadókét megközelítő szinten önállóan összeállított dallamfüzért játszani minden jellemző tájegység anyagából szolisztikusan és más hangszerekkel együtt.

A tanuló legyen képes

- minden ismert dialektusból dallamfüzéreket, táncrendeket játszani magas technikai színvonalon, hallgatóság előtt is,
- más hangszeren vagy énekes formában fennmaradt dallamok önálló adaptálására.

Ismerje

- hangszere repertoárját, illetve annak jellemző részét és előadói hagyományát minden magyar népzenei dialektusban,
- a hangszer szerepét a történeti zenében,
- a rokonnépek hasonló hangszereit és példákat azok repertoárjából,
- a szomszédnépek hasonló hangszereit és példákat azok repertoárjából,
- hangszere elterjedtségét a Földön.

DUDA

A dudatanítás szakirányú feladatai

A kontrasípos magyar duda bolhalyukas és bolhalyuk nélküli altípusai játékmódjainak megtanítása egyidejűleg a népi furulya játékának megismertetésével.

A dudát fenntartó népzenei dialektusok, zenei formakultúrájának, dallamkincsének, zenei gondolkodásmódjának megtanítása, díszítésmódjainak, a dudán, illetve furulyán játszott énekes, illetve táncdallamainak és tánctípusainak részletes megismertetése.

A magyar nyelvterület többi - a dudát már nem használó - dialektusának áttekintő ismerete, különös figyelemmel a népi furulyára és hangszeres tánczenére.

A duda magyar és európai történeti múltjának, előadói hagyományának, más népek kultúrájában elfoglalt szerepének ismertetése.

Fejlessze

- a tanuló hallását, a nyelvvel is összefüggő ritmus- és hangsúlyérzékét, stílusérzékét, rögtönző készségét, motivikus zenei gondolkodását, formaérzékét, zenei emlékezetét,
- képességét dallamok rögtönző összetűzésére, tánctételek és ciklusok kialakítására,
- a táncossal és énekessel való zenei kommunikációra, önálló lényegfelismerésre.

Alakítson ki

- könnyed hangszerkezelést, megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, helyes test-, kéz- és hangszertartást,
- egyenletes erősségű játékot, pontos tempótartást.

A tanuló ismerje meg

- hangszere felépítését, részeit, hangolását, karbantartását,
- a hangszerjáték általános és speciális jellegzetességeit (pontos intonálás, variálás, díszítés, apráják, a bolhaluk használata, „rikkantás”, kontrajáték stb.).

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes

- természetes hangszerkezelésre,
- tiszta intonációra,

- hangszerét önállóan behangolni,
- a hang és hangszín kialakítására, díszítésére a hagyomány adta kereteken belül,
- hangszeres népzenei darabok önálló megtanulására hangfelvételről,
- énekes dallamok megformálására hangszerén az adott dialektus hagyományos előadásmódján,
- népzenei darabok értelmes, tagolt előadására a ritmus, a hangsúlyok, az összetartozó és elkülönülő hangok helyes felfogása révén,
- táncrendek eljátszására.

A tanuló rendelkezzék
- az adott dialektus előadói hagyományára épülő rögtönző készséggel, zenei emlékezőtehetséggel,
- a magyar nyelv és a népzene kapcsolatára épülő ritmus- és hangsúlyozási készséggel, formaérzékkel,
- a táncossal és énekessel való zenei kommunikáció képességével,
- olyan szintű kottaismerettel, mely a népzenei darabok megtanulásakor segít.

Ismerje
- hangszere múltját, fajtáit, illetve változatait a magyar nyelvterület fontosabb vidékein.

Tudjon
- stílusosan díszített dudanótákat és aprájákat játszani, ismerje a kontrajáték szabályait, tudja használni az oktávlyukat, megfelelően el tudja választani a dallam törzshangjait, tudjon táncot és éneket kísérni.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes
- minden ismert dialektusból dallamfüzéreket, táncrendeket játszani magas technikai színvonalon, hallgatóság előtt is,
- más hangszeren vagy énekes formában fennmaradt dallamok önálló adaptálására.

Ismerje
- hangszere repertoárját, illetve annak jellemző részét és előadói hagyományát a magyar népzenei dialektusokban,
- a hangszer szerepét a történeti zenében,
- a rokonnépek hasonló hangszereit és példákat azok repertoárjából,
- a szomszédnépek hasonló hangszereit és példákat azok repertoárjából,
- hangszere elterjedtségét a Földön.

NÉPI KLARINÉT / TÁROGATÓ

A klarinét/tárogató tanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal
- a magyar népzenében használatos klarinétfajták és a tárogató történetét, az európai kultúrában és a Kárpát-medence népzenei világában elfoglalt helyüket és szerepüket,
- a hangszerek kezelését, fúvás- és játéktechnikáját,
- a klarinétot és a tárogatót fenntartó tájegységek zenei formáit, műfajait és tánckíséret-típusait,
- az egyes tájegységek jellemző stílusjegyeit,
- a hagyományos népzenei előadás gondolkodásmódját,
- a Kárpát-medence népzenéjének alapvető jellemzőit.

Fejlessze
- zenei hallását, dallam- és harmóniaérzékét,
- ritmus- és hangsúlyérzékét,
- zenei emlékezetét,
- lapról olvasási készségét,
- intonációs és dinamikai érzékenységét,
- motivikus és strófikus gondolkodásmódját,
- képességét motívumok és dallamok rögtönzött összefűzésére, tánczenei folyamatok önálló megvalósítására, népzenei darabok koncertszerű előadására,
- kamarazenei alkalmazkodóképességét és kommunikációját.
Alakítsa ki
- a fejlett légzéstechnikát,
- a kiegyenlített tónusú, hangszínekben telt klarinéthangot,
- a biztonságos hangindítást és lezárást,
- az egyenletes ujjtechnikáját.
A tárogató tárgy választható, nem kötelező.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje
- a klarinétot és a tárogatót fenntartó tájegységek tánctípusait, a hangszeres játék fő stílusjegyeit, díszítésmódjait,
- az egyes tájegységek harmonizálási szokásait.
Legyen képes
- tiszta intonációra,
- Böhm-rendszerű klarinéton írott „E”-ig „paraszt”-klarinéton (és fakultatív tárogatón) H’-ig kiegyenlített hangzásra,
- biztos hangindításra,
- zökkenőmentes regisztertváltásra (legatoval is),
- díszített játékmód megvalósítására,
- friss csárdás tempó előadására,
- hangszeres kamarazenélésre.
Rendelkezzék
- fejlett ujjtechnikával,
- biztos légzéstechnikával,
- tartós kondícióval,
- a hagyományra épülő rögtönző és variálóképességgel.
Szerezzen gyakorlatot
- népzenei darabok önálló előadásában,
- hangszeres együttessel a táncкíséretben.
Ismerje
- a klarinét mint transzponáló hangszer lehetőségeit és problémáit,
- a népzenei felvételek lelőhelyeit,
- az egyes tájegységek jelentős adatközlőit,
- a népzenei mozgalom eseményeit, fórumait, előadóit.
Legyen képes
- hallás után önállóan bővíteni repertoárját,

- népzenei lejegyzéseket használni.

CITERA

A citeratanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- a citera lehetőségeit, a rajta játszható dallamok minél szélesebb körét (a tanterv a magyar népzenei gyakorlatra épül, elzárkózik a hangszertől idegen zenei anyagoktól, nem számítva az archív forrásokból is ismert adaptációkat),
- a citerával rokon pengetős hangszereket, illetve a hasonló repertoárt használó más („burdon") hangszereket,
- a hangszer irodalmát, a hangzó vagy kottás formában közölt anyagok minél nagyobb részét,
- a citerajáték jellegzetes hangsorait, pengetésformáit,
- a játékot megelőző zenei elképzelést, a citera kezelésének jellegzetes mozgásformáit, és tudatosítsa a tanulóban ezek kapcsolatát.

Alakítsa ki

- a rendszeres napi munka szükségességét, megismertetve a tanulókkal a céltudatos gyakorlás módszereit,
- a könnyed hangszerkezelést, a helyes testtartást, kéztartást, ujjmozgást, összehangolt bal- és jobbkéz-játékot.

Fordítson figyelmet

- a hangzóanyagok önálló feldolgozására, a lapról olvasási készség, a zenei memória fejlesztésére.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- a hangszer kialakulásának történetét és a népzenei dialektusokat,
- a citerazene hangzóanyagát és kottában rögzített irodalmát, valamint az általános népzenei gyűjteményeket, szakkönyveket,
- hangszere felépítését, karbantartását (húrcsere) és hangolását.

Legyen képes

- a hangszernek megfelelő népzene stílushű és improvizatív előadására,
- szólóban és zenekarban saját énekét kísérni,
- szólóban és zenekarban táncot kísérni.

Ismerje

- a citerazene különböző tájegységeinek (Dél-Alföld, Nagykunság, Nyírség, Dél-Dunántúl, Szlavónia, Gyimes, Moldva) általános stílusjegyeit, a citerán leggyakrabban játszott dallamokat,
- ismerje a kiemelkedő adatközlőket,
- a „kiszedős" játék, a pergetés, a váltogatott lassú és sűrű pengetés, a húrlefogás, a parlando rubato játékmód alapjait.

Rendelkezzék

- biztos zenei memóriával,
- megfelelő technikával, stílusismerettel, előadói készséggel,
- tánckíséreti tapasztalattal,
- szereplési (színpadi) gyakorlattal.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje
- a citerán használatos valamennyi hangsort,
- a citerával történő tánckíséret technikai jellegzetességeit.

Legyen képes
- igényesen megformálni az általa előadott dallamokat a különböző dialektusok díszítésmódjainak, játékmódjainak felhasználásával,
- önállóan összeállításokat készíteni a különböző dialektusterületek dallamaiból.

Tudjon
- hangsúlytalan előképeket, tizenhatod ritmusú díszítéseket és dallamokat játszani, tremolózni a dallam megfelelő hangjain.

KOBOZ

A koboztanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg
- a koboz felépítését, történetét, egykori és mai használatát,
- a hangzó vagy kottás formában elérhető anyagokat, ezek kezdetben segítséggel, majd önállóan történő feldolgozását, értelmezését,
- a hangszer hangolásával, kezelésével kapcsolatos gyakorlati tudnivalókat.

Alakítson ki
- helyes testtartást, kéztartást, ujjmozgatást,
- könnyed, természetes, összehangolt bal- és jobbkéz-játékot,
- biztos intonációt, ritmusos játékot,
- rögtönzési készséget,
- képességet a szolisztikus játékra és a kíséretre.

Fordítson figyelmet
- a zenei memória, a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- az önálló kíséretszerkesztés megtanulására,
- a társas muzsikálásra,
- rendszeres gyakorlásra, kitartó, céltudatos munkára.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje
- a hangszer múltját, jelenkori használatát,
- azokat a népzenei stílusokat, amelyekhez a hangszer kapcsolódik.

Legyen képes
- természetes, stílusos hangszerkezelésre,
- a szóló- és kísérőjáték begyakorolt és improvizatív jellegű módjaira,
- a tiszta intonációra szóló-, illetve akkordjáték esetén,
- hangszerét önállóan behangolni,
- a jobb- és balkéz-játék összehangolására,
- a táncritmusokhoz kapcsolódó különféle pengetéstechnikák és ritmizációk alkalmazására,
- egyes különleges kifejezőeszközök használatára.

Rendelkezzék
- a stílusos játékhoz szükséges technikai ismeretekkel, improvizációs készséggel, előadókészséggel és stílusismerettel,
- megfelelő kottaolvasási és harmóniaszerkesztési tudással.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje
- hangszerének a moldvai magyar népzenén kívüli felhasználási területeit.
Legyen képes
- magas technikai szintű hangszerkezelésre,
- technikájának önálló továbbfejlesztésére, eredetileg más hangszereken játszott dallamok adaptálására, önálló kíséretszerkesztésre,
- improvizálni minden stílusban, az egész fogólapot uralni, minden általánosan használt akkordot megszólaltatni, az ujjrendet és akkordozást egyénileg is megtervezni, begyakorolni,
- zenekari játékra, minden jellegzetes moldvai csángó hangszeres táncdallam kíséretének ismeretével,
- körülíró díszítés, akkordok, futamok együttes alkalmazására,
- gazdagabb hangszínek és bonyolultabb karakterek megvalósítására.
Rendelkezzék
- a stílusos zenei kifejezést lehetővé tevő képzelőerővel, technikával, előadói készséggel,
- igényes, fejlett hallással, biztos zenei memóriával, koncentrálóképességgel, szereplési rutinnal,
- az önálló munkához szükséges hangzóanyag-értelmezési, lapról olvasási készséggel.

TAMBURA

A tamburatanítás szakirányú feladatai

Az alapfokú tamburaoktatás - figyelembe véve a hangszer hagyományos használatát - magába foglalja a prímtambura, valamint a basszprím és a tamburakontra (E kontra) ismeretanyagának tanítását.
A tambura bőgő oktatási terve a vonós bőgő oktatási tervéhez igazodik.
A tamburafélék oktatási terve kvart hangolású, E alapú hangszerekre készült.
Tudatosítsa
- a tervszerű és rendszeres munka szükségességét,
- a gyakorlás módszereit.
A tanuló ismerje meg
- a hangszercsalád és hangszere kialakulásának történetét,
- a tamburajáték hagyományos területeit és ezek zenei jellemzőit.
Sajátítsa el
- a könnyed pengetést és laza pergetést,
- a laza billentést, amelyből kialakul a gyors, virtuóz dallamvezetés.
Ismerje meg
- azokat a modális harmóniákat, illetve harmóniafűzéseket, amelyek a népi hangszerelésre jellemzőek,
- az együtt zenélés alapkövetelményeit,

- a népi variációs, rögtönzésszerű hangszeres dallamvezetés alapvető szabályait.

Váljon nyitottá

- más népi hangszerek, más népek zenéje, más zenei műfajok, művészeti ágak iránt. A tamburazene tanulásával a tanuló nem csak a magyar, hanem más európai népek (délszláv, bolgár, török stb.) zenéjével is megismerkedhet, széleskörűen gazdagítva zenei műveltségét.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- a közép-európai tamburafélék kialakulásának történetét, típusait és zenei dialektusait,
- a tamburazene hazai hangzó, lejegyzett és elméleti forrásanyagát, valamint az általános népzenei irodalmat.

Legyen képes

- laza pengetésre, kiegyensúlyozott pergetésre,
- könnyed és magabiztos hangszerkezelésre,
- különféle hangsorokat egy oktáv terjedelemben tisztán és pergően játszani,
- a használatos hangzatok és harmóniák lefogására,
- a hangszernek megfelelő népi dallamok stílushű előadására,
- kontrajáték esetén a tempótartásra és gyors harmóniaváltásokra,
- tájékozódni a teljes fogólap fekvéslehetőségeiben,
- szóló és kísérő szerepkört ellátni különféle hangszeres együttesekben,
- zenekarral énekszólistát kísérni,
- zenekarral táncot kísérni.

Rendelkezzék

- stílusismerettel,
- képzelőerővel,
- magas szintű technikával,
- előadói készséggel, tapasztalattal,
- korának megfelelő önállósággal a zenei anyag kiválasztásában és a megszólaltatás színvonalában.

TEKERŐ

A tekerőtanítás szakirányú feladatai

A tekerő tanterv alapvetően a magyar paraszti hagyományra épít. Ennek megfelelően a törzsanyag túlnyomórészt a tekerő ismert elterjedési területéről származik (Csongrád és Bács-Kiskun megye egésze, valamint Pest és Jász-Nagykun-Szolnok megye déli része). Az e területről származó dallamkincs alkotja hangszerünk magyar zenei anyanyelvét. Ennek tanításában-tanulásában az eredeti gyűjtések, hang- és videofelvételek játsszák a főszerepet. Ezen túlmenően a tanuló kapjon átfogó képet a magyar népzene egészéről, a hangszeres zene-tánc-népszokások-hagyományok összefüggésrendszeréről.

A program célja továbbá, hogy a tananyagon keresztül megvilágítsa e hangszer szerepét az európai műveltség fejlődésében. Ennek megfelelően lehetőséget biztosít a régi zenében, európai népzenében, klasszikus zenében történő elmélyedésre is.

A program eredményes megvalósításának alapfeltétele, hogy az oktatás magyar rendszerű tekerőn történjen. A magyar hangszerek ugyanis több, nagyon fontos alkatrészben eltérnek más

instrumentumoktól: a klaviatúra alapvetően más, a recsegőszerkezet egyedi, a kottaház szélesebb, a kerék és a hajtókar átmérője jóval kisebb.

Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)

- a magyar népzene főbb dialektusait és azok formakultúráját, különös tekintettel az Alföld, még inkább a Dél-Alföld hagyományára,
- a hangszer adottságaiból következő zenei kifejezésmódokat,
- a hangszer működési elvét, beállításának módszereit, a karbantartás napi gyakorlatát,
- a tekerő sokszínűségét, történelmi múltját és jelenét, népi, történeti, klasszikus és modern zenei hagyományát,
- a hangszer szakirodalmát, a hozzáférhető zenei felvételeket, gyűjteséket.

Fejlessze a tanuló

- hallását, ritmusérzékét,
- zenei memóriáját, fantáziáját,
- játéktechnikáját, stílusérzékét,
- a kottaolvasás és -írás készségét,
- a magyar nyelvvel is összefüggő hangsúlyérzékét,
- az improvizációs készséget, a zenei folyamatokban való gondolkodás képességét.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- hangszere történetét, változatait, elterjedtségét Magyarországon és más országokban,
- a magyar tekerő hagyományos repertoárját és játékstílusát,
- hangszere irodalmát, hangfelvételeit, a jelentősebb magyar adatközlőket.

A tanuló legyen képes

- hangszerét behangolni,
- természetes, oldott hangszerkezelésre,
- zenei és technikai szempontból tudatos elemző gyakorlásra,
- életkorának és képességeinek megfelelő zenei anyag stílusos előadására,
- közepes nehézségű dallami és ritmikai zenei problémák megoldására (leváltóhangok alkalmazása, lezárások, trillák, recsegési modusok, recsegések dallamon belüli építkezése),
- a díszítőmotívumok megfelelő alkalmazására.

A tanuló rendelkezzék

- megfelelő zenei memóriával,
- jó hallással, koncentrálóképességgel,
- kottaolvasási rutinnal.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- a dél-alföldi tekerőzene stílusjegyeit és repertoárját,
- a magyar történeti zene tekerőn játszható repertoárját,
- az európai népek tekerőzenéjét és a hangszer klasszikus zeneirodalmát.

A tanuló legyen képes

- hangszerét karbantartani, behúrozni, rajta egyszerűbb javításokat elvégezni,
- repertoárjának és technikájának önálló továbbfejlesztésére,
- egyszerűbb akkordfelbontásokat, skálákat, tartott váltóhangos hosszú trillákat játszani,

- aszimmetrikus dallamelemeket és ritmusokat játszani,
- tánczenei folyamatot, koncertprogramot önállóan összeállítani.

A tanuló rendelkezzék
- a tekerő hagyományos előadói gyakorlatára épülő rögtönzőkészséggel.

III. Fejezet

VOKÁLIS TANSZAK

NÉPI ÉNEK

A népi ének tanításának szakirányú feladata

Ismertesse meg a tanulókat
- az énekes népzene hagyományaival, a népdalok hiteles megszólaltatásához szükséges elméleti és technikai ismeretekkel, hogy tanulmányaik végeztével képességeiknek és megszerzett tudásuknak megfelelően tudatosan vállalják a megtanult népdalkincs megőrzését, továbbadását, átmentését,
- az emberi hang sajátosságaival, kifejezési lehetőségeivel, a népdalok élményszerű, ugyanakkor autentikus megszólaltatáshoz szükséges természetes éneklés technikai hátterével,
- a magyar népzenei dialektusok sajátosságaival (hangszín, tempó, ornamentika, szöveg).

Fejlessze folyamatosan, módszeresen és sokoldalúan
- az énekhang technikai adottságait (légzés, vokális hangzók, hangterjedelem, hangszín),
- a tanulók zenei képességeit: hallását, intonálási képességét, ritmusérzékét,
- az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességét,
- a népdalok memorizálási képességét,
- az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma-, dallam- és tempóérzéket,
- a különböző népzenei dialektusok felismerésének képességét,
- a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségeket.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje
- az emberi hang sajátosságait, és képes legyen ezeket alkalmazni a dallamok megszólaltatásakor,
- a magyar népdalok alapvető stílusjegyeit és az öt magyar népzenei dialektus fő jellemzőit és népdalok díszítési és variációs lehetőségeit,
- kiemelkedő munkásságú népzenekutatóink tevékenységét és eredményeit,
- a legjelentősebb hagyományőrző népi énekeseket.

Tudjon
- helyesen lélegezni,
- tisztán intonálni,
- önállóan beéneklő gyakorlatokat végezni,
- kezdőhangokat önállóan megtalálni,
- hangfajának megfelelő terjedelemben törésmentesen énekelni,
- érthető szövegmondással énekelni,

- életkorának, képességének, egyéniségének megfelelő módon, a tanult dialektusok figyelembevételével, stílusosan népdalokat megszólaltatni.

Rendelkezzék

- a szükséges kottaolvasási, lejegyző készséggel, memóriával és összpontosító képességgel,
- jó előadói készséggel, önállósággal.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Ismerje a tanuló

- a magyar népzene minden dialektusterületét (mindegyik dialektusból tudjon önállóan dalfüzért szerkeszteni és azt előadni): dunántúli dialektus és Szlavónia, északi dialektus, alföldi dialektus (Dél-Alföld, Felső-Tiszavidék), erdélyi dialektus (Mezőség, Kalotaszeg, Székelyföld, Gyimes), moldvai dialektus.

IV. Fejezet

ELMÉLETI TANTÁRGYAK, TANSZAKOK

NÉPZENEI ISMERETEK

A népzenei ismeretek tanításának szakirányú feladatai

Fejlessze a tanuló

- általános zenei képességeit: hallását, ritmusérzékét, intonációs képességét, zenei emlékezetét,
- zenei gondolatvilágát, stílusérzékét, zenei ízlését, általános esztétikai érzékét.

Ismertesse

- a hagyományokra jellemző dallamvilágot és az autentikus forrásokból származó néphagyományt.

Tudatosítsa

- a hatékony, tervszerű és rendszeres munka szükségességét,
- a népzene és műzene közötti hasonlóságokat és különbségeket.

Ösztönözze a tanulót

- önálló munkára,
- népzenei koncertek, egyéb rendezvények látogatására, azokon való szereplésre,
- a népzenei hagyomány ápolására, értékeinek megőrzésére és továbbadására,
- eredeti hangzó és videofelvételek gyűjtésére, tanulmányozására,
- a rádió és televízió népzenei műsorainak figyelemmel kísérésére.

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló ismerje

- a magyar népzene stílusrétegeit, dialektusait és azok kisebb táji tagozódását,
- a stílusrétegeken belül részletesen is ismerje a fontosabb dallamtípusokat, valamint a népzene és a műzene kapcsolatát (zenetörténeti vonatkozású dallamok),
- a magyar népzene műfajait (gyermekdalok, párosítók, népballadák, népszokások stb.), azok jellemzőit,

- a magyar népi hangszerek fajtáit, jellemzőit, illetve külső jegyeik és hangzásuk alapján ismerje fel azokat,
- a magyar népzenekutatás korszakait, képviselőit, azok főbb műveit és néhány kiemelkedő adatközlőt,
- a népzenei dialektusok földrajzi elhelyezkedését Magyarország 1913-as, vármegyék szerinti térképén,
- a tanult témákhoz kapcsolódó zenei és népzenei kifejezéseket, jelöléseket.

Legyen képes
- hallás után népdal, illetve egyszerűbb hangszeres népzene lejegyzésére, illetve kottakép alapján való leéneklésére, azok formai és tartalmi elemzésére,
- kb. 150 népdal eléneklésére kotta nélkül.

NÉPRAJZ

A néprajztanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal a magyar népi kultúra
- kialakulásának folyamatát, történeti fejlődését,
- a kultúra más területeivel való kapcsolatát,
- helyét Eurázsia kultúrájában,
- táji-történeti tagolódását,
- tárgyi, szellemi és társadalmi emlékeit, tényeit és összefüggéseit,
- a rokon népek és a Kárpát-medence népeinek az együttélés során létrejött kulturális kölcsönhatását, kapcsolatát.

Mutassa be
- a magyar néprajztudomány szakágazatait, társtudományait, intézményeit, főbb kézikönyveit.

Ösztönözze a tanulót
- a néprajzi gyűjtés lehetőségeinek megismertetésével az önálló gyűjtő- és feldolgozó munkára.

Alakítsa ki
- az önálló tájékozódás, problémamegoldás, véleményalkotás igényét és képességét.

Szoktassa a tanulókat
- a rendszeres ön- és továbbképzésre (múzeumlátogatás, a szakirodalom figyelemmel kísérése stb.).

Segítse elő
- más népek kulturális értékeinek megértését és befogadását.

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló ismerje
- a magyar nép fejlődéstörténetét, helyét Eurázsia, ezen belül a Kárpát-medence népeinek körében,
- a magyar parasztság kialakulását és történetét napjainkig,
- a hagyományos paraszti életmód gazdasági, társadalmi tényezőit, változásának törvényszerűségeit,
- a magyar népi kultúra tájait és népcsoportjait,
- a népművészet fogalmát, kutatási területeit,
- a folklór fogalmát, részterületeit,

- a népzenének a népi kultúrában elfoglalt helyét és szerepét,
- a néprajztudomány történetét, önállósult szakágazatait, intézményeit,
- a néprajzi gyűjtés és kutatás nagy egyéniségeinek munkásságát.

Legyen képes
- önállóan tájékozódni az érintett témakörök néprajzi szakirodalmában.

Ismerje
- a néprajzi, ezen belül a népzenei gyűjtőmunka lehetőségeit, a gyűjtések rögzítésének, rendszerezésének, feldolgozásának, felhasználásának módjait és lehetőségeit.

V. Fejezet

KÖTELEZŐEN VÁLASZTHATÓ, ILLETVE VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK

NÉPI JÁTÉK-NÉPSZOKÁS

(A/B változat 1-2. évfolyam)
„A” változat (1-2. évfolyam, 6-8 éves korosztály számára),
„B” változat (1-2. évfolyam, 8-10 éves korosztály számára).

A népi játék-népszokás tanításának szakirányú feladatai

A népi játék-népszokás tantárgy tanításának célja, hogy a tanulók ismerjék meg és éljék át a jeles napokhoz, ünnepekhez, a munkaalkalmakhoz, a gazdasági évhez kötődő népszokásokat. Érezzék át a hétköznapok és ünnepek váltakozását, cselekvő módon vegyenek részt a szokások eljátszásában. Készítsenek az ünnepekhez tartozó hagyományos tárgyakat, tárgyi kellékeket. Ismerjenek meg hagyományos népi játékokat és cselekvő módon vegyenek részt bennük. Ismerjék fel a népszokások, népi játékok szerepét, fontosságát a természetes hagyományozódásban, a közösségi kapcsolatok kialakításában és ápolásában. Éljék át a közösségi együttlétek hagyományos alkalmait, és ismerjék meg közösségteremtő és hagyományőrző szerepét. Fedezzék fel, hogy a nemzedékeken át létrehozott közösségi hagyomány összeköti őket a múlttal, és segít nekik kiigazodni a jelenben is.

Fejlessze a tanuló
- értelmi képességét,
- emlékezőtehetségét,
- hallását,
- zenei emlékezetét,
- ritmusérzékét,
- esztétikai ízlését,
- értékítélő képességét,
- szóbeli, írásbeli, képi kifejezőképességét,
- kezdeményezőkészségét,
- találékonyságát,
- önállóságát,
- koordinációs készségét,
- helyes testtartását,
- egyensúlyérzékét,

- térérzékét,
- ügyességét.

Alapozza meg

- a nemzeti önismeretet, a nemzettudatot, a közösségtudatot, a tevékeny hazaszeretetet.

Bővítse a tanulók

- művelődéstörténeti ismereteit, egyúttal segítse elő olyan emberi magatartás kialakítását, amelynek lényeges eleme a hagyományőrzés, népi kultúránk, nemzeti értékeink megbecsülése.

Segítse a tanulót

- pozitív személyiségvonásai kialakításában, érzelmi, erkölcsi fejlődésében,
- az emberi kisközösségek, társadalmi környezetük megismerésében és az abban való eligazodásban,
- a társadalomba való beilleszkedésben.

Ösztönözze a tanulót

- aktív, kreatív részvételre a játéktevékenységekben, a népszokásokban,
- önálló gyűjtőmunkára,
- a lakóhely, a szűkebb pátria és a haza néphagyományainak ápolására, hogy a múlt tisztelete, a szülőföld szeretete, a hozzá való kötődés erősödjék a tanulóban.

Követelmények a program elvégzése után

Ismerjen a tanuló

- mozgásos játékokat (ölbeli gyermek játékai, hintázók, guggolós és kifordulós játékok, fogócskák, ugró és szökellő játékok, sor- és láncjátékok, kapus- és hidasjátékok) különféle ügyességi és erőjátékok, fogócskák, vonulások; az elsajátított játékok során fejlődjön ritmus- és térérzéke,
- szellemi játékokat: szellemi-ügyességi játékokat (rajzolók, vonáshúzogatók, tanító rigmusok, nyelvtörők, nyelvgyakorlók), beugratósokat, kitalálós játékokat, rejtő-kereső játékokat (gyűrűsdik, bújócskák), tiltó játékokat; fejlődjön értelmi képessége a különböző szellemi játékok megismerésével,
- eszközös játékokat: tárgykészítő játékokat, ügyességi játékokat, labdajátékokat, sportjellegű népi játékokat (abroncshajtás, csigázás, ugrókötelezés, kapókövezés, gombozás), az eszközös játékok elsajátításával fejlődjön ügyessége,
- párválasztó játékokat (párválasztó kör- és társasjátékok, leánykérő játékok), hogy erősödjön szabálytudata, közösségi magatartása,
- kiolvasókat, mondókákat, fejlődjön emlékezőtehetsége, ritmusérzéke, erősödjön az anyanyelv ismerete, szeretete, használja fel a tanultakat a különböző játéktevékenységek során,
- köszöntőket, dramatikus népszokásokat, a jeles napokhoz, az ünnepekhez, a gazdasági év szokásaihoz, a munkaalkalmakhoz fűződő népszokásokat:
  = Szent Mihálytól Szent András haváig a munkaalkalmakhoz kötődő népszokások (pl. szüret, kukorica, tollfosztó, fonó),
  = karácsonyi ünnepkör hagyományai (pl. Miklós napja, Luca napi kotyolás, karácsonyi kántálás, betlehemezés, névnapi köszöntők, újévi köszöntők, háromkirály-járás),
  = farsangi szokások (pl. farsangi köszöntők, alakoskodás),
  = húsvéti ünnepkör szokásai (pl. böjti játékok, villőzés, kiszehajtás, húsvéti szokások, komatálküldés),
  = pünkösdi ünnepkör (pl. májusfa állítás, pünkösdölés),
  = Szent Ivántól Kisasszony haváig (pl. Szent Iván napi tűzugrás, aratóünnepek).

Váljon fogékonnyá
- a népszokások, népi játékok zenei anyagának elsajátításával a népzene befogadására.
Ismerje
- a népszokásokhoz kapcsolódó alapfokú néprajzi tudnivalókat,
- lakóhelye hagyományait.
Tudjon készíteni
- az ünnepekhez, jeles napokhoz kapcsolódó tárgyi kellékeket,
- a játékokhoz szükséges, néhány könnyen elkészíthető eszközt, játékszert.
Cselekvő módon vegyen részt
- a népi játékok eljátszásában,
- népszokások stílusos, hagyományhű előadásában.
Alakuljon ki benne
- képzelőerő,
- koncentrálóképesség,
- a meghallgatott, illetve látott eredeti felvételek (népi játékok, népszokások) stílusát követő előadói készség.
Tudjon
- ritmusgyakorlatokat végezni, a tanult ritmusképleteket felismerni,
- egyenletesen járni (negyedes, nyolcados járás),
- egyszerű kar- és lábmozgásokat (pl. lépés, dobbantás, taps), egyszerű mozgáselemeket összekapcsolni (pl. egyenletes járás közben különböző ritmusképleteket tapsolni, dobogni zenére, illetve énekre).
Szerezzen tapasztalatot
- a népköltészet köréből egyéni olvasás alapján is,
- hallgasson, illetve lehetőség szerint nézzen meg minél több eredeti felvételt a népszokásokról,
Legyen képes megfogalmazni segítséggel
- ismereteit és gyűjtőmunkájának eredményeit életkorának megfelelő szinten,
- a népköltészeti alkotások legfontosabb jellemzőit (pl. művek keletkezése, műfajai, költői eszközök, szerkezeti sajátosságok),
- a népköltészet és műköltészet különbségeit néhány jellemző jegy alapján.

KAMARAZENE

A népzene tanításában a kamarazenének kiemelt jelentősége van, hiszen a hagyományos népzenei gyakorlatban is fontos szerepe van két vagy több hangszer együttes játékának, másrészt pedagógiai szempontból is előnyökkel jár a megszerzett egyéni tudás ilyen formában történő felhasználása. A gyűjtés technikai nehézségei miatt a népi kamarazenélés világából jóval kevesebb hangzó forrás maradt fenn, mint a vokális népzenéből vagy a szolisztikus hangszeres zenéből. Emiatt a helyi adottságoknak és elvárásoknak megfelelően, elsősorban az autentikus formákon belül maradva a tanár elképzeléseit kell érvényesíteni. A népi kamarazenélésben nincsenek szigorú kötöttségek a hangszerek összetételére vonatkozóan.

A népi kamarazene-tanítás szakirányú feladatai

Népszerűsítse
- a társas zenélés hagyományos formáit, ösztönözze a tanulókat együtt muzsikálásra, akár saját örömükre, akár színpadi ének- vagy tánckíséret céljait szolgálva.

Készítse fel a tanulókat
- a hagyományos népzenei kamarazenélés önálló művelésére,
- a szólamok önálló, technikailag magas szintű, stílushű elsajátítására és megszólaltatására.
Járuljon hozzá
- a kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség fejlesztésével a tanuló személyiségének, egyéniségének formálásához.
Ismertesse meg a tanulókat
- a hangszeres népzene világával, gyakoroltassa a hangzó anyagok, kották egyéni és közös feldolgozását, ezek szabad alkalmazását, a zenei anyag folyamatos, dallam-, ritmus- és stílushű megszólaltatását, fejlesztve az igényességet a jó hangzásra, lendületes megszólalásra,
- az egymással társítható népi hangszerek sajátosságaival.
Fordítson figyelmet
- az egymás játékához, valamint az énekesekhez vagy táncosokhoz való alkalmazkodásra. A kamaraegyüttesek közreműködésével színesítse az iskolai és más rendezvények műsorait.

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló legyen képes
- hangszerét önállóan hangolni,
- a szólista vagy zenésztársa jelzésére játékát pontosan megkezdeni és befejezni, tempót váltani, illetve ezekhez pontos és jól értelmezhető jelzéseket adni,
- hibáit önállóan korrigálni, szólamába visszatalálni,
- önállóan, tisztán intonálni, pontos ritmusban, biztos tempótartással játszani, szólamát magas szintű hangszertudással, stílusérzékkel megszólaltatni,
- állandóan figyelemmel kísérni az együttes összjátékát,
- saját szólamát önállóan megtanulni és kigyakorolni akár kotta, akár hangzóanyag alapján,
- iskolai tanulmányai befejezésével a kamarazene önálló művelésére.
Rendelkezzék
- a társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképességgel, alkalmazkodóképességgel,
- a játszott népzenei anyagra vonatkozó formai ismeretekkel,
- kottaolvasási, illetve hangzóanyag feldolgozási készséggel.

ZENEKAR

A zenekari foglalkozások alapvető célja az, hogy a tanulókat megismertessék egyéni tudásuk magasabb szintű, közösségi alkalmazásának módjaival, a zenekari muzsikálásban rejlő örömökkel, és felkészítsék őket arra, hogy a későbbiek során amatőr vagy professzionális együttesekben működjenek. A zenekari játék során a tanulók a hangszeres zene mellett megismerhetik a népzene világának énekelt dallamait, a táncokat, a hangszeres zenével összekapcsolódó népszokásokat. Mivel a hangszeres népzene gyűjtése viszonylag későn kezdődött meg, és az együtt megszólaló hangszerek tekintetében nincsenek szigorú szabályok, nagy szerepe van a tanár elképzeléseinek, illetve az állandóan formálódó zenei-népzenei közízlésnek. A zenekari játék alkalmat ad a gyakorlatlanabb tanulónak is a zene élvezetére, a fejlődésre, az egyénileg tanult zenei formák kipróbálására és alkalmazására, fejlesztve az egymás iránti odafigyelés, nyitottság képességét.

A zenekari foglalkozások szakirányú feladatai

Megismerteti a tanulókat a népzenében használatos alapvető zenekari játékmódokkal, az ének- és tánckíséreti formákkal, a különböző hangszerek szerepével, előadói hagyományaival a népzene dialektusain belül.

Kialakítja a speciális népzenei „zenekari hallást", a figyelemmegosztás képességét.

Felkészíti a tehetségesebb tanulókat professzionális népzenei együttesekben való játékra.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- a zenekari játékban részt vevő hangszerek sajátságait,
- az alapvető zenekari játékmódokat, kíséreti formákat,
- a népzenei stílusok és dialektusok előadói hagyományait, a gyűjtött anyagot hangzó és kotta formában,
- a különböző dialektusterületekre alapvetően jellemző hangszeres és énekelt dallamokat, táncokat,
- a zenekaron belüli kommunikáció sajátos formáit, tudjon társainak jeleket adni, illetve értse és alkalmazza társainak jelzéseit.

Legyen képes

- szólamát helyes tempóban, dallam- és stílushűen, az adott műben a zenekar egészében betöltött funkciója szerint eljátszani,
- hosszabb időn keresztül is figyelemmel kísérni társainak játékát, alkalmazkodni a dallam- és ritmusváltásokhoz, hibáit önállóan, társainak minél kevesebb problémát okozva kijavítani,
- az újonnan tanulandó zenei anyagot önállóan feldolgozni.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- valamennyi dialektus alaprepertoárját, tudjon improvizatív módon is részt venni a zenekari játékban, kövesse az előre meg nem beszélt változásokat, illetve tudja vezetni a zenekart ilyen szituációban is.

Tudjon

- zeneileg kommunikálni énekesekkel, táncosokkal, zenekari szólistákkal.

Legyen képes

- felnőtt amatőr zenekarban játszani,
- önálló kamarazenekari produkcióban részt venni.

NÉPDALKÖR

A népdalkör a népzenetanítás sajátos kórusa. Mivel a magyar vokális népzene alapvető jellegzetessége az egyszólamúság, a népdalkör az unisono hangzásvilágon belül igyekszik megszólalását minél hatásosabbá és stílushűbbé tenni. (A nemzetiségi anyagban - német, szerb, horvát, szlovák, rutén stb. - természetesen nagy szerepet kap a többszólamúság is, itt tehát sajátos szempontok érvényesülnek.)

A népdalkör segíti a tanulókat megszerzett egyéni tudásuk gyarapítására, alkalmazására, közösségformáló ereje által hat az emberi kapcsolatok fejlődésére, illetve a harmonikusabb személyiség kialakulását segíti elő. Elmélyíti a kapcsolatot a hagyomány és ennek a mindennapi

életben való alkalmazása között, ösztönzi a tanulókat a közös éneklésre, akár saját örömükre, akár szereplések formájában.

A népdalkör-foglalkozás szakirányú feladatai

Ösztönözze a tanulókat az énekelt népzene sokszínű világának minél alaposabb megismerésére, különös tekintettel a közösségi formákra.

Fejlessze a tanulók
- hallását,
- ritmusérzékét,
- stílusérzékét,
- kottaolvasási és hangzóanyag értelmezési készségét,
- zenei memóriáját, ízlését.

Ismertesse meg a tanulókat
- a népzenei hangképzés sajátosságaival, az énekelt népzene kifejezőeszközeivel, az énekelt népzene hagyományaival, a benne rejlő értékekkel és ezek átadási formáival,
- a népzene alapvető stílusjegyeivel,
- a népi éneklés alkalmaival, az élet fordulóihoz, a jeles napokhoz kapcsolódó énekekkel, egyházi népénekekkel,
- a táncokhoz kapcsolódó főbb énektípusokkal,
- a népi énekléshez kötődő fontosabb hangzóanyagokkal, kottás gyűjteményekkel.

Követelmények a program elvégzése után

A népdalkör legyen képes
- önálló, élményt adó szereplésre.

A népdalkörben éneklő tanuló tudjon
- fegyelmezetten viselkedni, vezetőjének jelzéseire (kezdés, dallam- és tempóváltások stb.) figyelni és utasításait végrehajtani,
- jól tájékozódni a különböző népzenei stílus- és dialektusterületekben,
- helyes légzéstechnikával, tiszta intonációval, helyes szövegmondással, megfelelő tempóválasztással, stílushűen énekelni,
- alkalmazkodni társainak énekléséhez, segítve az egységes hangzás megvalósítását.

C) JAZZ-ZENE

I. Fejezet

A MŰVÉSZETI ÁG SPECIÁLIS SZABÁLYOZÁSA

AZ ALAPFOKÚ ZENEOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

1. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó jazz-zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók jazz-zenei képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti (népi) hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.

2. A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység - nyitottság, igényesség, fogékonyság - alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.

3. A jazzoktatás a műfajok sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

A JAZZ-ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI, FELADATAI

A jazz- és általános zenei műveltség megalapozása és fejlesztése.

A zenei képességek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység kialakítása).

A zenei olvasás és írás alapfokot meghaladó készségének megalapozása és kifejlesztése.

A technikai készség, az improvizációs készség és képesség, az alkotó magatartás, a kreativitás kialakítása.

Rendszerezett zenei ismeretek, jazz- és általános zenei műveltség átadása.

A zenei műszavak és jelentésük megismertetése.

A jazz- és klasszikus zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.

A főbb klasszikus zenei stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a jazz történetének, stílusainak és a jazzirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.

A kortárs zene befogadására nevelés.

A tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.

Az értékes zene megszerettetése. A tanulók zenei ízlésének formálása.

A tanulók életkorának megfelelő zenei tárgyú könyvek, ismeretterjesztő művek olvasására való ösztönzés. A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.

A zenei élet eseményei iránti érdeklődés felkeltése, illetve részvétel a zenei életben.

Tehetséggondozás.

A jazz-zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

A tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.

A tanuló aktív társas muzsikálásra nevelése.

Közreműködés az egyéb intézmények kulturális rendezvényein.

Az amatőr jazz-zenekarokban, kamaraegyüttesekben, illetve vokálegyüttesekben történő aktív részvételre való előkészítés, ösztönzés.

Cserekapcsolatok létesítése hazai és - lehetőség szerint - külföldi jazzoktatási intézményekkel.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA, ÓRATERVE, TANTÁRGYAI

Hangszeres tanszakok: jazz-basszusgitár, jazzbőgő, jazzdob, jazzgitár, jazz-harsona, jazz-szaxofon, jazz-trombita, jazz-zongora.

Vokális tanszak: jazzének.

A jazz főtárgy kiegészítő tárgya a klasszikus főtárgy.

Egyéb tantárgy: szolfézs, illetve szolfézs-elmélet, jazzirodalom, zenekari gyakorlat, zongora kötelező tárgy.

A képzés időtartama: négy évfolyam, kivéve az ének tanszakon, amelyen két évfolyam. (Az indokolást lásd ott!)

Előképzés: a jazzképzés megkezdése előtt minimálisan három évfolyam klasszikus előképzés szükséges, de még kedvezőbb, ha a tanuló a teljes alapfokot klasszikus tanszakon végzi el, s a továbbképző tagozaton tér át jazzképzésre. Kivételt jelent a bőgő tanszak, amelyen a kötelező klasszikus előképzés a hangszer mérete miatt csak egy év. (14 éves kor előtt normál méretű hangszeren általában nem lehet tanulni.)

Általános óraterv

Tantárgy		Évfolyam			
		1.	2.	3.	4.
Főtárgy	Jazz főtárgy	2	2	2	2
	Klasszikus főtárgy	1	1	-	-
Kötelező tárgy	Szolfézs	1	1	-	-
	Szolfézselmélet	-	-	1	1
	Jazzirodalom	1	1	-	-
	Zenekari gyakorlat	-	-	2	2
	Zongora kötelező tárgy	1	1	1	1
Kötelező órák összesen		6	6	6	6
Szabadon választható tárgy	Klasszikus főtárgy	-	-	1	1
	Szolfézs	1	1	-	-
	Szolfézselmélet	-	-	1	1

A jazzgitár és a jazz-basszusgitár tanszakon klasszikus főtárgy nincs. A két évfolyamos ének tanszakon zenekari gyakorlat csak a 2. évfolyamon van, fakultatív formában.

A jazzbőgő tanszakon az első két évfolyamon heti 1 jazz főtárgy és 2 klasszikus főtárgy óra van.

Az órák időtartama: a zongora kötelező tárgy minden tanszakon kötelező (a zongora tanszakon természetesen nincs), az órák - csak ebből a tárgyból - 30 percesek.

II. Fejezet

HANGSZERES TANSZAKOK

JAZZ-BASSZUSGITÁR

Mivel a basszusgitárnak nincsen klasszikus megfelelője, a minimálisan három évfolyamos klasszikus előképzésnek más hangszeren kell történnie. Ugyanezért a jazz-basszusgitár tanszakon

klasszikus főtárgy nincs. A tanszak óraterve egyébként megegyezik a hangszeres jazztanszakoknak az anyag elején szereplő általános óratervével.

A basszusgitár-tanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal
- a basszusgitár történetét, irodalmát, a hangszer különböző változatait,
- a hangszer akusztikai sajátosságait, a húrok elrendezését, az erősítő berendezés kezelését, a helyes hangzás beállítását,
- a jazz-basszusgitározás kiemelkedő muzsikusait.

Alakítson ki
- könnyed hangszerkezelést, s az ehhez szükséges alapvető pengetési technikákat,
- megfelelő jobb- és balkéz-technikát,
- dinamikailag árnyalt, telt és kifejező basszusgitár hangot.

Fordítson különös figyelmet
- a stílusos és igen ritmikus kísérő játékra,
- az árnyalt frazeálásra, artikulációra,
- a virtuóz játéktechnikára való törekvésre,
- a zenekari darabok karakterének elsajátítására,
- a megfelelő kísérő figurák (groove-ok) tanulására,
- a megfelelő tempó és dinamika kialakítására.

Segítse készségfejlesztő improvizációs gyakorlatokkal a tanuló zenei fejlődését, különös tekintettel
- az öt- és hétfokú diatonikus skálákra, ezek módusaira, s ezek hangkészletéből kialakított rögtönzésgyakorlatokra,
- a különböző ritmikai függetlenítési gyakorlatokra,
- a jazz alapvető akkordkészletének gyakorlására, valamint az akkordbontások gyakorlására,
- a dúr és moll bluesok kíséretére, az egyszerű blues-sémák elsajátítására,
- az akkordfűzések egyszerű basszusvezetésére,
- a II-V-I funkciós-improvizációs séma differenciált gyakorlására,
- a különfajta fogások, gyors figurák, basszusmenetek tudatosítására.

Követelmények a jazzoktatási program elvégzése után

A tanuló
- ismerje a harmóniamenetes kísérés főbb formáit,
- ismerje a gyakoribb blues-sémákat, összetettebb blues-harmonizációkat, a II-V-I-es funkciós-improvizációs séma főbb formáit,
- ismerje a jellegzetes basszusmeneteket és basszus alapritmikákat,
- ismerje a különböző improvizációs skálákat, skálamodelleket,
- ismerje a tananyag fontosabb improvizációs, stílus- és ritmikai gyakorlatait,
- rendelkezzen megfelelő repertoárral (15-20 különböző karakterű jazz standard játéka kívülről, különböző kísérési formákkal, egyszerű improvizáció),
- ismerjen néhány dúr és moll bluest (különböző kísérési módok, egyszerű improvizáció),
- képes legyen 2-3 leírt kíséretet és szólót az eredeti változat magnetofon felvételével unisono eljátszani.

JAZZBŐGŐ

A hangszer mérete miatt a bőgőtanulás 14 éves kor előtt általában nem kezdhető el. Ezért a többi jazztanszaktól eltérően a klasszikus előképzés ezen a szakon csak egy év. A hosszabb klasszikus előképzés hiányát ellensúlyozza a klasszikus főtárgy nagyobb, a jazz főtárgy kisebb óraszáma az 1-2. évfolyamon.

ÓRATERV

Tantárgy		Évfolyam			
		1.	2.	3.	4.
Főtárgy	Jazzbőgő főtárgy	1	1	2	2
	Klasszikus főtárgy	2	2	1	1
Kötelező tárgy	Szolfézs	1	1	-	-
	Szolfézselmélet	-	-	1	1
	Jazzirodalom	1	1	-	-
	Zenekari gyakorlat	-	-	2	2
	Zongora kötelező tárgy	1	1	-	-
Kötelező órák összesen		6	6	6	6
Szabadon választható tárgy	Szolfézs	1	1	-	-
	Szolfézselmélet	-	-	1	1
	Zongora kötelező tárgy	-	-	1	1

A többi hangszeres jazztanszaktól eltérően ezen a tanszakon a klasszikus főtárgy a 3-4. évfolyamon kötelező.

A jazzbőgő-tanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal
- a hangszer alapvető szerepköreit, lehetőségeit, a jazzbőgőzés vázlatos irodalmát és történetét,
- a hangszer akusztikai sajátosságait,
- a hangszer erősítésének lehetőségeit, a helyes hangzás beállítását.

Alakítson ki
- helyes test-, hangszer- és kéztartást, s tudatosítsa ezeket,
- a jazzbőgőzés alapját jelentő, megfelelő pizzicato-technikát és balkéz-technikát,
- differenciált hangindítást és hanglezárását,
- pontos összehangolt mozgást a kezek között,
- a jazznek megfelelő korszerű bőgőhangot.

Fordítson különös figyelmet
- a hangsorok és jazzakkordok gyakorlására különböző figurációkkal, hangzatbontásokkal, valamennyi fekvésben, a háromféle pizzicato-mód alkalmazásával,
- az ügyességi, fekvésváltási gyakorlatokra, a legato fekvés- és húrváltás technikájára,
- a kottaolvasási készség fejlesztésére,
- a nem-diatonikus skálák sokfajta gyakorlására,

- a jazzes frazeálásra, árnyalt artikulációra, a lüktetésérzet kialakítására, az egyenletes tempótartásra,
- a speciális basszus alapritmikák, ritmusképletek (swing, latin, jazz-rock stb.) elsajátítására,
- a stílusos és igen ritmikus kísérő játék kialakítására,
- az ellenmozgásos basszusvezetési technika fejlesztésére,
- a szóló rögtönzés alapjainak megismerésére, a dallami gondolkodás fejlesztésére,
- a stílusérzéket és a hallást fejlesztő transzkripciós gyakorlatokra,
- a hangszer szerepköreinek tudatosítására a zenekari játékban (combo- és big-band játék).

Követelmények a jazzoktatási program elvégzése után

A tanuló
- ismerje a különböző skálákat, harmóniabontásokat, ezeket nagyobb tempóban is tudja játszani,
- ismerje a különböző technikai és improvizációs gyakorlatokat, etűdöket, harmóniai szekvenciákat,
- a ritmusvariációs skálákat, valamint a jazzben használt skálákat,
- ismerje a funkciós kísérés főbb formáit a különböző stílusokban (swing, latin, jazz-rock stb.),
- ismerje a jazz jellegzetes harmóniai fordulatait, turnback meneteit,
- ismerje a jazz jellegzetes basszusmeneteit és basszus alapritmikáit,
- tudjon kísérni és szólózni a II-V-I-es funkciós-kadenciális séma különböző formáira,
- ismerje a gyakoribb blues-sémákat, összetettebb blues-harmonizációkat, ezek jellegzetes basszusmeneteit,
- rendelkezzen megfelelő repertoárral (15-20 különböző karakterű jazz standard játéka kívülről, különböző kísérési formákkal),
- tudjon néhány egyszerűbb standard harmóniamenetére dallami rögtönzést játszani,
- ismerjen néhány gyakoribb dúr és moll bluest (különböző kísérési módokkal, egyszerű dallami rögtönzéssel, több egyszerű hangnemben),
- legyen képes 2-3 leírt kíséretet és szólót az eredeti változat magnetofonfelvételével unisono eljátszani,
- rendelkezzen megfelelő lapról olvasási készséggel.

JAZZDOB

A jazzdob-tanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal
- hangszerének szerepköreit, lehetőségeit, történeti és zenei irodalmát,
- a jazzdob összeállítási lehetőségeit, hangolását, kezelését és karbantartását,
- a ritmus jelzésrendszerét, egyszerű és összetett elemeit,
- a repetitív és organikus ritmusalkotás lehetőségeit,
- a gyakorlás korszerű módjait,
- a jazzben használatos egyszerű és összetett kézrendeket, ritmusrendszereket, technikai lehetőségeket,
- a ritmus- és dallamalkotás egyszerű és összetett módját, ezek zenetörténeti vonatkozásait,
- az európai, afrikai és latin-amerikai népzenék jazzel összefüggő ritmusvilágát, népies tánczenéjét,

- a jazz és a kompozíciós zene hasonlóságait és eltéréseit,
- a jazztörténeti stílusok fejlődési tendenciáit, ritmikai összefüggéseit,
- az afro-amerikai folklór és a jazz legfontosabb formáit, ezek ritmusvilágát, az ezekhez kapcsolódó kísérő és szolisztikus dobjáték sajátosságait,
- a tánczenei ritmusokat, azok jazzel való kapcsolatait,
- a tanult jazzstílusok meghatározó együtteseinek és szólistáinak munkásságát,
- a jazzdob hangszeres irodalmát.

Alakítson ki

- a hangszerjátékhoz szükséges helyes testtartást, összehangolt mozgáskészséget, igényes és sokoldalú hangszerkezelést,
- állóképes, dinamikus és sokoldalú ütéstechnikát a jazz általános tempóiban,
- megfelelő színvonalú, elemző kottaolvasási és lejegyzési készséget,
- hatékony gyakorlási módszereket és önfejlesztő képességet,
- sokoldalú stílusérzéket, zenei áttekintő képességet, általános és zenei műveltségre való törekvést,
- zenei alkalmazkodó képességeket a kisegyüttesben való játékban, különös tekintettel a basszus és az akkordikus kísérőhangszerekkel való együttműködésre.

Fordítson különös figyelmet

- a zenekari játékgyakorlat megszerzésére és fejlesztésére,
- a zenei kifejezőkészség kialakítására,
- a tanuló személyiségére, egyéni tulajdonságai és zenei fejlődése közötti kölcsönhatásra.

Követelmények a jazzoktatási program elvégzése után

A tanuló

- rendelkezzen az alapfokú jazzdob-játékhoz szükséges hangszerkezelési s gyakorlási készséggel, elméleti ismeretekkel,
- rendelkezzen megfelelő elemző kottaolvasási és lejegyzési készséggel,
- rendelkezzen megfelelő hallással, zenei memóriával,
- rendelkezzen megfelelő értékítélő képességgel,
- ismerje a ritmusalkotás egyszerű és összetett formáit,
- ismerje a ritmushangszerek főbb típusait, fajtáit,
- ismerje a jazztörténeti korszakokkal hozzávetőlegesen egyidejű tánczenei formákat,
- legyen áttekintése a fontosabb jazzstílusok ritmusvilágáról,
- ismerje hangszerével kapcsolatos legfontosabb szakirodalmat, s néhány jelentős általános jazz szakkönyvet,
- ismerjen mintegy 15 közismert jazz standardet, ezek dallamát és harmóniasorát egyszerű formában tudja zongorázni,
- ismerje a jazz különböző stíluskorszakainak meghatározó együtteseit és szólistáit, valamint vázlatosan a kiemelkedő jazzdobosok munkásságát,
- tudjon verővel és seprűvel a tanult stílusokban megfelelő nívón kísérni és szólót játszani,
- tudjon egyszerűbb egy- és többszólamú ritmuskompozíciókat elképzelni és lejegyezni,
- tudjon a gyakoribb ütemnemekben és jazz formákban stílusos szólókat rögtönözni,
- a tanult stílusokban tudjon adott basszusalapra kísérőformákat rögtönözni és komponálni.

JAZZÉNEK

Az énektanítás sajátossága az, hogy a technikai, zenei képzés mellett alapfeladata az énekhang (mint hangszer) képzése. Erre csak a mutálás befejezése után kialakult hangképző-szervek alkalmasak. Ezért a jazzének-tanulást csak 16-18 éves korban lehet elkezdeni (ez nemtől és hangfajtól függően változik), s a képzést két évre kell szűkíteni. E körülményből adódóan a jazzének tanszakra jelenthetnek azok a tanulók, akik korábban klasszikus ének tanszakon vagy valamely klasszikus hangszeres szakon vagy hangszeres jazztanszakon tanultak.

ÓRATERV

Tantárgy		Évfolyam	
		1.	2.
Főtárgy	Jazzének	2	2
	Klasszikus főtárgy (hangképzés)	1	1
Kötelező tárgy	Szolfézselmélet	1	1
	Jazzirodalom	1	1
	Zongora kötelező tárgy	1	1
Kötelező órák összesen		6	6
Szabadon választható tárgy	Zenekari gyakorlat	-	2
	Szolfézselmélet	1	1

A zongora kötelező tárgy időtartama minimum 30 perc.

A jazzének-tanítás szakirányú feladatai

Ismertesse a tanulókkal
- az emberi hang anatómiai, működésbeli, hangfaji sajátosságait, technikai lehetőségeit,
- a jazz vokális irodalmát, annak kiemelkedő előadóművészeit,
- a különböző éneklési technikák (legato, non legato stb.) alkalmazását,
- hangterjedelme kiterjesztésének lehetőségeit.

Alakítson ki
- helyes légzési módot,
- tiszta intonációs képességet,
- a tanuló saját hangterjedelmében egységes hangszint,
- árnyalt dinamikai megoldásokat,
- érthető és helyes szövegmondást,
- egyszerű, a zenei tartalmat kifejező előadásmódot,
- a téma stílusos előadásához szükséges improvizatív díszítő technikát, variálókészséget, a témát követő rögtönzéshez szükséges scat-technikát.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
- a hangképző-, hangterjedelem-növelő gyakorlatokat,
- rezonanciagyakorlatokat,
- szövegmondó feladatokat,
- improvizatív díszítő gyakorlatokat, scat-gyakorlatokat, egyéb rögtönzésgyakorlatokat és stílusgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet
- a különböző karakterű, stílusú, tempójú jazz standardek előadására, a megfelelő frazeálásra és artikulációra,

- az angol nyelvű standardek szövegmondására, helyes kiejtésére,
- a dúr és moll bluesok stílusos előadására,
- a megfelelő repertoár kialakítására (10-12 standard egyszerű rögtönzéssel vagy improvizatív variálással, néhány blues ugyanígy),
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására (a standardek harmóniameneteinek zongorán való játéka, az improvizációs skálák kikeresése stb.),
- a lapról éneklési készség fejlesztésére,
- a rendszeres közös (vokál) éneklési feladatokra.

Követelmények a jazzoktatási program elvégzése után

A tanuló
- tudjon az énekléshez szükséges módon helyesen lélegezni,
- tudjon tisztán intonálni,
- legyen képes hangterjedelmén belül színben egyöntetűen, dinamikailag pedig árnyaltan énekelni,
- tudjon érthető és helyes szövegmondással énekelni magyar és - szükség esetén - angol nyelven,
- tudjon összhangot teremteni a szöveg és a zenei anyag között,
- legyen képes a darabokat (jazz standardeket, bluesokat, spirituálékat) évfolyamának és egyéni képességeinek megfelelően stílushűen, művészi kifejezéssel előadni,
- ismerje a jazz fontosabb harmóniáit, ezek egyszerűbb megfordításait, az akkordkötéseket, ezeket tudja zongorán játszani,
- ismerje és tudja zongorázni az improvizációs skálákat,
- tudjon néhány jazz standardet úgy énekelni, hogy saját magát kíséri zongorán,
- ismerje a gyakoribb blues-sémákat, összetettebb blues-harmonizációkat, néhány sémát zongorázni is tudjon,
- rendelkezzen megfelelő repertoárral (10-12 különböző karakterű és tempójú jazz standard, néhány dúr és moll blues, afro-amerikai darab, spirituálé kívülről),
- néhány darab harmóniamenetére tudjon rögtönözni - esetleg scat-technikával - vagy improvizatív formában variálni,
- legyen képes 2-3 jazzének szólót vagy szólórészletet leírni, s azt az eredeti változat magnetofonfelvételével unisono elénekelni,
- rendelkezzen megfelelő lapról olvasási készséggel,
- legyen képes rendszeres gyakorlásra, saját hangképző szervének ellenőrzésére,
- rendelkezzék megfelelő zenei memóriával, koncentráló- és állóképességgel,
- jó előadói készséggel, művészi fantáziával, a közönséggel való kapcsolatteremtési készséggel.

JAZZGITÁR

Mivel a klasszikus gitár erősen különbözik a jazzben használatos elektromos gitártól, a minimálisan három évfolyamos klasszikus előképzés más hangszeren is történhet, nem csak gitáron. Ugyanezért a jazzgitár tanszakon klasszikus főtárgy nincs. A tanszak óraterve egyébként megegyezik a hangszeres jazztanszakoknak az anyag elején szereplő általános óratervével.

A jazzgitár-tanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal
- az elektromos gitár felépítését, hangolását, akusztikai sajátosságait,
- az erősítő berendezés kezelését, a helyes hangzás beállítását,
- a hangszer alapvető szerepköreit, lehetőségeit, a jazzgitározás vázlatos irodalmát, történetét és kiemelkedő előadóit.

Alakítson ki
- helyes test-, hangszer- és kéztartást, s tudatosítsa ezeket,
- differenciált pengetést és helyes fogástechnikát,
- laza, egyenletes kar- és ujjtechnikát,
- a két kéz pontosan összehangolt mozgását,
- dinamikailag árnyalt, a jazznek megfelelő, korszerű gitárhangot.

Fordítson különös figyelmet
- a jazzgitározás alapvető technikai elemeire,
- a diatonikus és nem-diatonikus hangsorok gyakorlására,
- a jazzakkordok gyakorlására, ezek figuratív és egyéb bontásaira,
- a jazz jellegzetes harmóniameneteire, jellegzetes harmóniai fordulataira, akkordkötéseire és akkordfordításaira,
- a stílusos és igen ritmikus kísérő játékra,
- a jazzes frazeálásra, árnyalt artikulációra, a lüktetésérzet kialakítására, az egyenletes tempótartásra,
- a szolisztikus rögtönzés alapjainak megismerésére, a dallami gondolkodás fejlesztésére, a megfelelő improvizációs technika kifejlesztésére,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a stílusérzéket és a hallást fejlesztő transzkripciós gyakorlatokra,
- a hangszer szerepkörének tudatosítására a zenekari játékban (combo- és big-band játék),
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására.

Követelmények a jazzoktatási program elvégzése után

A tanuló
- ismerje a különböző skálákat, a jazzakkordokat, ezek fordításait, a jazz jellegzetes harmóniameneteit és a harmóniai kötéseket,
- ismerje a különböző technikai és improvizációs gyakorlatokat, etűdöket, harmóniai szekvenciákat,
- ismerje a fontosabb harmóniai patterneket és turnback meneteket,
- ismerje a jazz jellegzetes ritmikai fordulatait, ritmuspatternjeit,
- ismerje az akkordkísérés főbb formáit a különböző stílusokban (swing, latin, jazz-rock stb.),
- tudjon kísérni és rögtönözni a II-V-I-es funkciós-kadenciális séma különböző formáira,
- ismerje a gyakoribb blues-sémákat, összetettebb blues-harmonizációkat, ezek alapján legyen képes akkordikus kíséretre és dallamrögtönzésre,
- rendelkezzen megfelelő repertoárral (15-20 különböző karakterű, stílusú és tempójú jazz standard játéka kívülről, ezek harmóniamenetére akkordikus kíséret és dallami rögtönzés),
- ismerjen néhány dúr és moll bluest különböző kísérési módokkal, egyszerű dallami rögtönzéssel, s tudja ezeket több hangnemben játszatni,
- legyen képes a tanult standardek harmóniameneteit egyszerű formában zongorán lejátszani,
- legyen képes néhány egyszerűbb szólót lekottázni, s ezeket az eredeti változat magnetofonfelvételével unisono eljátszani,

- rendelkezzen megfelelő lapról olvasási készséggel,
- rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel.

JAZZ-HARSONA

A klasszikus harsona-tanulás 11-12 éves korban kezdhető el, ha a tanuló fizikuma és muzikalitása ezt lehetővé teszi. Ez előtt esetleg egy könnyebb mélyrézfúvós hangszer (tenor, bariton) ajánlható. A jazzképzés tehát általában 15 éves kor körül elkezdhető; a négy évfolyamos óraterv megegyezik az anyag elején szereplő általános óratervvel.

A jazz-harsonatanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal
- a hangszer lehetőségeit, akusztikai sajátosságait, a jazz-harsonázás történetét és irodalmát, ennek kiemelkedő előadóművészeit,
- a hangszer jazzben használatos fajtáit és a rokon hangszereket.

Alakítson ki
- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, száj-, hangszer- és kéztartást, tolókezelést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, a jazznek megfelelő korszerű harsonahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes kartechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és karmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
- diatonikus és a jazzben használatos nem-diatonikus hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat.

Fordítson különös figyelmet
- a helyes szájtartás kialakítására, a szájizomzat fejlesztésére mindennapi gyakorlatok segítségével,
- a jazzakkordok különböző figurációkkal, hangzatbontásokkal való gyakorlására,
- a jazzes frazeálásra, árnyalt artikulációra, a lüktetésérzet kialakítására, az egyenletes tempótartásra,
- a szolisztikus rögtönzés alapjainak megismerésére, a dallami gondolkodás fejlesztésére, a stílusos és igen ritmikus improvizációs technika kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a stílusérzéket és a hallást fejlesztő transzkripciós gyakorlatokra,
- a hangszer szerepkörének tudatosítására a zenekari játékban (combo és big-band),
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására.

Követelmények a jazzoktatási program elvégzése után

A tanuló
- legyen tisztában a hangszerkezelés tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot,
- sajátítsa el az ajak és a kéz összehangolt munkáját, a helyes tolókezelés technikáját,

- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására megfelelő hangterjedelemben,
- tudjon dinamikailag árnyalt, a jazznek megfelelő korszerű hangot képezni,
- tudjon tisztán intonálni, illetve tudjon a jazzben gyakori, stílusos hajlításokat játszani,
- tudjon önállóan hangolni,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
- ismerje a különböző improvizációs skálákat, harmóniabontásokat, ezeket nagyobb tempóban is tudja játszani,
- ismerje a különböző technikai és improvizációs gyakorlatokat, etűdöket,
- ismerje a jazz jellegzetes harmóniai fordulatait, turnback meneteit, ezeket tudja zongorán játszani,
- ismerje és tudjon rögtönözni a II-V-I-es funkciós-kadenciális séma jazzben használatos formáira,
- ismerje a gyakoribb dúr és moll blues-sémákat, ezeket zongorán is tudja játszani, illetve harsonán tudjon ezekre rögtönözni,
- rendelkezzen megfelelő repertoárral (15-20 különböző karakterű jazz standard játéka kívülről, egyszerű rögtönzéssel, néhány dúr és moll blues-téma, egyszerű, stílusos rögtönzéssel),
- legyen képes a tanult standardek harmóniameneteit egyszerű formáiban zongorán játszani,
- legyen képes 2-3 szólót vagy szóló-részletet lekottázni, s ezeket az eredeti változat magnetofonfelvételével unisono eljátszani,
- rendelkezzen megfelelő lapról olvasási készséggel,
- rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel.

JAZZ-SZAXOFON

Azokban az iskolákban, amelyekben az általános szaxofonoktatást már bevezették, a jazz főtárgy klasszikus megfelelője természetesen ez a tárgy. Ahol ilyen jellegű képzés nincs, klasszikus főtárgyként klarinét- vagy fuvolaórát kell a programba illeszteni. De ha van is általános szaxofonoktatás, a klarinét- vagy fuvolatanulás - szabadon választott melléktárgyként, heti 1 órában - akkor is igen hasznos, mivel mindkettő a szaxofon gyakori mellékhangszere.

A jazz-szaxofon tanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal
- a hangszer lehetőségeit és sajátosságait,
- a jazz-szaxofonozás kialakulásának és fejlődésének vázlatos történetét,
- a hangszer vázlatos irodalmát és kiemelkedő előadóművészeit.

Alakítson ki
- helyes légzéstechnikát,
- helyes befúvásmódot és nyelvtechnikát,
- stabil, de nem merev szájtartást,
- megfelelő test-, fej-, kéz- és hangszertartást,
- dinamikailag árnyalt, megfelelően intonált, a jazznek megfelelő, jól képzett, korszerű szaxofonhangot.

Fordítson különös figyelmet
- a helyes légzés gyakorlására, fejlesztésére intenzív légzésfejlesztési gyakorlatokkal,
- a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével,
- a diatonikus és jazzben használt nem-diatonikus hangsorok gyakorlására,

- a jazzakkordok különböző figurációkkal, hangzatbontásokkal való gyakorlására,
- a jazzes frazeálására, árnyalt artikulációra, a lüktetésérzet kialakítására, az egyenletes tempótartásra,
- a szolisztikus rögtönzés alapjainak megismerésére, a dallami gondolkodás fejlesztésére, a stílusos és igen ritmikus improvizációs technika kialakítására,
- a stílusérzéket és a hallást fejlesztő transzkripciós gyakorlatokra,
- a hangszer szerepköreinek tudatosítására a zenekari játékban (combo- és big-band játék),
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására.

Követelmények a jazzoktatási program elvégzése után

A tanuló
- legyen tisztában a hangszerkezelés tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot,
- sajátítsa el az ajak és a kéz összehangolt munkáját,
- ismerje a hangszer legáltalánosabban használatos hangterjedelmén belül kromatikusan az összes fogást,
- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására, tudjon dinamikailag árnyalt, a jazznek megfelelő, korszerű szaxofonhangot képezni,
- tudjon tisztán intonálni, illetve a jazzben gyakori, stílusos hajlításokat játszani,
- tudjon önállóan hangolni,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, s végezze ezeket önállóan,
- ismerje a különböző improvizációs skálákat és harmóniabontásokat, s tudja ezeket nagyobb tempóban is játszani, ismerje a különböző technikai és improvizációs gyakorlatokat, etűdöket,
- ismerje a jazz jellegzetes harmóniai fordulatait, turnback meneteit, s tudja ezeket zongorán játszani,
- ismerje és tudjon rögtönözni a II-V-I-es funkciós-kadenciális séma jazzben használatos formáira,
- ismerje a gyakoribb dúr és moll blues-sémákat, tudja ezeket zongorán játszani, illetve tudjon ezekre szaxofonon rögtönözni,
- rendelkezzen megfelelő repertoárral (15-20 különböző karakterű jazz standard játéka kívülről, egyszerű rögtönzéssel, néhány dúr és moll blues-téma, egyszerű, stílusos rögtönzéssel),
- legyen képes a tanult standardek harmóniameneteit egyszerű formában zongorán játszani,
- legyen képes 2-3 szólót vagy szólórészletet lekottázni, s ezeket az eredeti változat magnetofonfelvételével unisono eljátszani,
- rendelkezzen megfelelő lapról olvasási készséggel,
- rendelkezzék a játszott anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel,
- ismerje a szaxofon hangszercsalád többi tagját, hangolásukról és hangfekvésükről legyen fogalma,
- rendelkezzék olyan hangszeres és elméleti tudással, ami szükséges ahhoz, hogy részt vehessen amatőr jazzegyüttesben.

JAZZ-TROMBITA

A jazz-trombita tanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal
- a hangszer lehetőségeit és sajátosságait,
- a jazz-trombitajáték kialakulásának és fejlődésének vázlatos történetét,
- a hangszer vázlatos irodalmát és kiemelkedő előadóművészeit.

Alakítson ki
- helyes légzéstechnikát, szájtartást és befúvásmódot,
- megfelelő test-, fej-, kéz- és hangszertartást,
- dinamikailag árnyalt, megfelelően intonált, a jazznek megfelelő, jól képzett, korszerű trombitahangot.

Tudatosítsa
- a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének a fontosságát,
- a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának technikáját.

Fejlessze a tanuló
- hallását, belső hallását, intonációs képességét,
- hangszeres adottságait,
- hangszertechnikai tudását,
- előadói képességeit.

Fordítson különös figyelmet
- a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izomzat lazaságára, terhelhetőségének fejlesztésére,
- a zenei memória fejlesztésére,
- a diatonikus s a jazzben használatos nem diatonikus hangsorok gyakorlására,
- a jazzakkordok különböző figurációkkal, hangzatbontásokkal való gyakorlására,
- a jazzes frazeálásra, árnyalt artikulációra, a lüktetésérzet kialakítására, az egyenletes tempótartásra,
- a szolisztikus rögtönzés alapjainak megismerésére, a dallami gondolkodás fejlesztésére, a stílusos és igen ritmikus improvizációs technika kialakítására,
- a stílusérzéket és a hallást fejlesztő transzkripciós gyakorlatokra,
- az együttes játékkészséget, a tempó-, ritmus- és harmóniai érzéket fejlesztő music minus one gyakorlatokra,
- a hangszer szerepköreinek tudatosítására a zenekari játékban (combo- és big-band játék),
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a céltudatos és hatékony gyakorlási módszer kialakítására.

Követelmények a jazzoktatási program elvégzése után

A tanuló
- legyen tisztában a hangszerkezelés tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot,
- sajátítsa el az ajak és a kéz összehangolt munkáját,
- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására, tudjon dinamikailag árnyalt, a jazznek megfelelő, korszerű trombitahangot képezni,
- tudjon tisztán intonálni, illetve a jazzben gyakori, stílusos hajlításokat játszani,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, s végezze ezeket önállóan,
- ismerje a dúr és moll hangnemeket, a különböző improvizációs skálákat és harmóniabontásokat, s tudja ezeket nagyobb tempóban is játszani,
- ismerje a különböző technikai és improvizációs gyakorlatokat, jazz etűdöket,

- ismerje a jazz jellegzetes harmóniai fordulatait, turnback meneteit, s tudja ezeket zongorán játszani,
- ismerje és tudjon rögtönözni a II-V-I-es funkciós-kadenciális séma jazzben használatos formáira,
- ismerje a gyakoribb dúr és moll blues-sémákat, tudja ezeket zongorán játszani, s tudjon ezekre trombitán rögtönözni,
- rendelkezzen megfelelő repertoárral (15-20 különböző karakterű és tempójú jazz standard játéka kívülről, egyszerű, stílusos rögtönzéssel, néhány dúr és moll blues-téma, egyszerű, stílusos rögtönzéssel),
- legyen képes a tanult standardek harmóniameneteit egyszerű formában zongorán játszani,
- legyen képes különböző tempójú music minus one felvételekre egyszerű rögtönzéseket játszani,
- legyen képes 2-3 szólót vagy szólórészletet lekottázni, s ezeket az eredeti változat magnetofonfelvételével unisono eljátszani,
- rendelkezzen megfelelő lapról olvasási készséggel,
- rendelkezzen a játszott anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel,
- ismerje a rokon hangszereket, hangolásukról és hangfekvésükről legyen fogalma,
- rendelkezzen olyan hangszeres és elméleti tudással, ami szükséges ahhoz, hogy részt vehessen amatőr jazzegyüttesekben.

JAZZ-ZONGORA

A jazz-zongoratanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal
- a zongora alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét, akusztikai sajátosságait,
- a jazz-zongorázás főbb stílusait, kiemelkedő muzsikusait,
- a jazzimprovizáció kialakulását, fejlődését, fontosabb technikáit.

Alakítson ki
- a testarányoknak megfelelő elhelyezkedéssel természetes hangszerkezelést,
- megfelelő kéztartást,
- független, rugalmas játszóapparátust (ujjak, kar, ízületek),
- kiegyenlített játéktechnikát, differenciált billentést.

Tegye képessé a tanulót arra, hogy
- tudjon a billentyűzet teljes terjedelmében tájékozódni, és azon játszani,
- elsajátítsa a jazz-zongorajáték alapelemeit (akkordfordítási technika, akkordkötések, jellegzetes harmóniamenetek, improvizációs skálarendszer, skála-akkord kapcsolatok, jellegzetes dallami és ritmikai fordulatok),
- elsajátítsa a jazz-zongorázás főbb játékformáit (stride, boogie woogie, blokkakkord-játék, szurkálós akkordkíséret, modális rögtönzés, tonális centrumú rögtönzés, latin kíséretek, fúziós stílus),
- elsajátítsa és a zenei anyagnak megfelelően alkalmazni tudja a különböző billentésmódokat, valamint megfelelően használni tudja a zongorapedálokat,
- együttes játékban alkalmazkodni tudjon az adott darab és a zenekar stílusához.

Fejlessze a tanuló
- általános muzikalitását és improvizációs készségét,
- hallását transzkripciós és egyéb gyakorlatokkal,

- metrum-, ritmus- és lüktetésérzékét, egyenletes tempótartását,
- kottaolvasási készségét, lapról játékát, memóriáját,
- transzponálás! készségét.

Követelmények a jazzoktatási program elvégzése után

A tanuló
- rendelkezzen megfelelő repertoárral (mintegy 15-20 jazz standard játéka kívülről, rögtönzéssel),
- ismerje a II-V-I-es funkciós-improvizációs séma főbb formáit, s tudjon ezekre rögtönözni,
- ismerje a gyakoribb blues-sémákat, az összetettebb blues harmonizációkat, s tudjon ezekre rögtönözni (dúr és moll bluesokra egyaránt),
- ismerje a jazz akkordkészletét, jellegzetes harmóniai fordulatait, turnback sémáit, akkordfordítási és akkordkötési technikáját,
- stíluskorszakok szerint is ismerjen néhány gyakoribb dallami patternt, tudja transzponálni ezeket, s legyen képes különböző harmonizációkban, különböző tempójú rögtönzésekben ezeket alkalmazni,
- rendelkezzen megfelelő harmóniai improvizációs technikával, tudjon harmóniasorokra jazzes motívumokat rögtönözni, s ezekkel improvizatív formában építkezni,
- ismerje és a gyakorlatban is tudja alkalmazni a jazz főbb játékstílusait (stride, blues, boogie woogie, akkordikus játék, rhythm and blues, latin, modern main stream, jazz-rock),
- rendelkezzen megfelelő kísérő technikával, tudjon kísérni hangszeres vagy énekes szólistát,
- legyen képes zenekari játékba beilleszkedni,
- tudjon transzkripciókat készíteni, vagyis kiemelkedő muzsikusok improvizációinak egyszerűbb részleteit lejegyezni, ezeket elemezni és az eredeti változat magnetofonfelvételével unisono eljátszani.

KÖTELEZŐ TÁRGYAK

SZOLFÉZS

A szolfézstanítás célja a zenei képességek sokoldalú fejlesztése és olyan zenei gondolkodás kialakítása, amely segíti a tanulót a zenei anyag helyes értelmezésében, valamint a jazzdarabok és improvizációk megszólaltatásában. A szolfézs tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy az általános zenei képességek fejlesztését és a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi. Külön figyelmet fordít arra, hogy e folyamat gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömével.

A szolfézstanítás szakirányú feladatai

- Járuljon hozzá a tanuló átfogó zenei műveltségének kialakításához,
- nyújtson segítséget a hangszertanuláshoz,
- ismertesse meg a jazz és a klasszikus zene közötti formai, harmóniai, ritmikai és dallami különbségeket,
- járuljon hozzá, hogy a tanuló nyitottá váljon a társművészetek iránt,
- segítse a zenei készségek kiművelését, a képességek fejlesztését a kreatív jazz előadásban az alábbi területeken:

= ritmus-metrum, különös tekintettel a jazz ritmusvilágára,
= tiszta intonáció,
= dallamhallás, hangsorok felismerése, különös tekintettel a jazz improvizációs skáláira,
= többszólamúság-harmóniafelismerés, különös tekintettel a jazzakkordokra,
= zenei olvasás-írás, különös tekintettel jazzimprovizációk lejegyzésére,
= zenei szerkezet, forma,
= zenei memória,
= rögtönzés, különös tekintettel a jazz harmóniai improvizációs technikájára,
= stíluselemző zenehallgatás, különös tekintettel a jazz főbb stílusaira,
- segítse a zenei pályára készülő tanulók felkészítését a továbbtanulásra.

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló
- hallás után ismerje fel biztosan a különböző ritmusértékű hangokat, az egyszerűbb és bonyolultabb ritmusképleteket: szinkópákat, nyújtott és éles ritmusokat, a lüktető ütés, a beat - általában negyed hang - nyolcados és triolás osztásait, s ezek szinkópás átkötéseit; tudja ezeket énekelni és hangszeren játszani,
- tudjon lejegyezni bonyolultabb ritmusokat frazírozási jelekkel, tagolt diktálás és többszöri meghallgatás alapján,
- tudjon biztosan tájékozódni a 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8 és 8/8 ütemekben,
- ismerje fel az egyszerűbb aszimmetrikus metrumokat,
- ismerje fel, tudja énekelni és hangszeren játszani a pentatónia 5, a három hétfokú hangrendszer 21 modusát, a distancia skálákat és a jazzben gyakoribb skálamodelleket,
- tudjon biztosan tájékozódni a funkciós rendszerben, ismerje fel a fő- és mellékfunkciókat, ismerje fel és tudja zongorán játszani az egyszerűbb autentikus és plagális harmóniaköröket dúrban és mollban, valamennyi hangnemben,
- ismerje fel és tudja zongorán játszani a II-V-I-es funkciós-kadenciális séma jazzben gyakoribb formáit,
- tudjon moduláló jazz standardeket hangnemi-funkciós szempontból elemezni,
- ismerje fel és tudja valamennyi hangra zongorán játszani a jazz alapakkordjait: a különböző típusú hármasokat, jazz szextakkordokat és szeptimakkordokat,
- tudja biztosan, hogy milyen típusú hármas- és négyeshangzat, valamint jazz szextakkord épül a három hétfokú hangrendszer skálafokaira,
- ismerje fel és tudja zongorán játszani a sus7 akkordot, a jazzben gyakoribb nóna, undecima és tredecima akkordokat (néhány fontosabb alterációval is), valamint a szerkezetileg állandó, nem alterálható összetett jazzakkordokat (dom76, dom7b10, dúr és moll 69),
- ismerje fel és tudja zongorázni a jazz jellegzetes harmóniai patternjeit és turnback meneteit,
- tudjon tájékozódni a különböző periódusokban: biztosan ismerje fel a jazz standardek és bluesok periódusait, rendelkezzen a jazzimprovizációhoz elengedhetetlenül szükséges, biztos periódusérzékkel,
- rendelkezzen megfelelő kottaírási készséggel, tudjon jazz standardek és egyszerűbb jazzimprovizációk nehézségi szintjének megfelelő dallamokat többszöri meghallgatás alapján, tagoltan lejegyezni,
- ismerjen kívülről, tudjon énekelni és hangszeren játszani néhány afroamerikai népies dalt, 6-8 dúr és moll blues-témát, valamint 10-15 jazz standardét,
- tudjon hangzókkal énekelve rögtönözni egyszerű blues-sémára,

- tudjon egyszerű harmóniasorra téma jellegű dallamot komponálni.

JAZZELMÉLET

(Kiegészítés a szolfézs+elmélet óra klasszikus elmélet anyagához)

A jazzelmélet-tanítás szakirányú feladatai

- Járuljon hozzá a tanuló átfogó jazz-zenei műveltségének kialakításához,
- fejlessze a zenei összefüggésekben való eligazodó, elvonatkoztató és rendszerező képességet,
- ismertesse meg a jazz és a klasszikus zene közötti formai, harmóniai, ritmikai és dallami analógiákat és különbségeket,
- segítse a tanulót, hogy jártasságot szerezzen a jazz sajátosságainak, főbb dallami, harmóniai és ritmikai stílusjegyeinek ismeretében,
- stíluselemzés segítségével ismertesse meg a tanulót a jazz főbb korszakainak jellegzetességeivel,
- tegye képessé a tanulót önálló elemző munkára, elsősorban a jazz standardek és egyszerűbb improvizációk tonális-funkciós elemzésére, valamint az elemzett darabok harmóniasorainak horizontálására,
- alakítsa ki azt a látásmódot, mellyel a tanuló a zenei összefüggéseket - egy-egy tanulmányi időszaknak megfelelően - önállóan is meg tudja közelíteni,
- segítse a tanulót a hangszeres tanulmányaiban felmerülő problémák megoldásában,
- közvetett formában járuljon hozzá a kreatív jazzelőadáshoz szükséges zenei készségek kiműveléséhez, a zenei képességek általános fejlesztéséhez.

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló

- ismerje a pentaton és a három hétfokú hangrendszer szerkezetét, hallás után biztosan ismerje fel az 5 pentaton és 21 diatonikus modust, tudja ezeket énekelni és hangszeren játszani,
- ismerje fel és tudja hangszeren játszani a distancia skálákat és a jazzben gyakoribb skála-modelleket,
- ismerje a jazz nemzetközi akkordjelzési rendszerét, az azonos akkordok jelzésváltozatait, a hazai jelzésgyakorlatot,
- ismerje fel és tudja zongorán játszani a jazz alapakkordjait: a négyféle hármashangzatot, a dúr és moll jazz szextakkordot, valamint a 8+1 szeptimakkordot,
- tudja biztosan, hogy milyen típusú hármas- és négyeshangzat, valamint jazz szextakkord épül a három hétfokú hangrendszer, a dúr, az összhangzatos és a melodikus moll skála fokaira,
- ismerje fel és tudja zongorán játszani valamennyi hangra a sus7 akkordot, a jazzben gyakoribb nóna, undecima és tredecima akkordokat (néhány fontosabb alterációval is), valamint a szerkezetileg állandó, nem alterálható összetett jazzakkordokat (dom76, dom7b10, dúr és moll 69),
- tudjon biztosan tájékozódni a funkciós rendszerben, ismerje fel a fő- és mellékfunkciókat, ismerje fel és tudja zongorán játszani az egyszerűbb autentikus és plagális harmóniaköröket, dúrban és mollban, valamennyi hangnemben,
- ismerje fel és tudja zongorán játszani a II-V-I-es funkciós-kadenciális séma jazzben gyakoribb dúr és moll formáit, ezek szekvenciális meneteit,

- tudjon moduláló jazz standardeket hangnemi szempontból elemezni, ismerje fel az egyes harmóniák funkciós hovatartozását,
- ismerje és legyen járatos a jazz improvizációs skálarendszerében, a harmóniák és skálák kapcsolatrendszerében, ismerje az egyes harmóniák skálakifejezéseit, lehetőségeit, tudjon horizontálni,
- ismerje a jazz főbb improvizációs technikáit, legyen képes ezeket a gyakorlatban alkalmazni,
- ismerje a jazz stíluskorszakainak fontosabb dallami, harmóniai és ritmikai sémáit, patternjeit, a gyakoribb turnback meneteket, s tudja ezeket a gyakorlatban is alkalmazni,
- tudjon önállóan elemezni bonyolultabb jazzkompozíciókat és improvizációkat,
- ismerje a régebbi és modernebb blues-sémákat, a gyakoribb dúr és moll blues-harmonizációkat zongorán is tudja játszani,
- ismerje a jazz főbb ritmikai sajátosságait,
- ismerje és tudja zongorán játszani a jazzben gyakoribb kétharmóniájú hangzatokat, legyen tisztában a mai jazz improvizációs törekvéseivel (politonális és polimodális tendenciák, a tonális síkok-eltolásának technikája stb.).

JAZZIRODALOM

A jazzirodalom tanításának célja, hogy
- elsősorban a jazz, de általában a zene és más művészetek iránt érdeklődő, művelt embereket neveljen, akik tanulmányaik során képessé válnak további önművelésre, valamint a jazz aktív (öntevékeny) művelésére,
- legyen lehetőségük alapfokú jazz műveltség megszerzésére azoknak is, akik nem tanultak hangszert, illetve egyéb elfoglaltságuk miatt csak kisebb intenzitással képesek hangszeres tanulmányokat folytatni.

A jazzirodalom tanításának szakirányú feladatai
- A jazz iránti fogékonyság elmélyítése, a műfajjal kapcsolatos ismeretek bővítése,
- a jazz sajátos ritmikájának, intonációjának, dallami és harmóniai nyelvezetének, a nyugati zenekultúráétól sokban eltérő kifejezési eszközeinek bemutatása és megismertetése,
- az afroamerikai zene vázlatos történetének, a jazz kialakulásának és főbb stíluskorszakainak megismertetése,
- az egyes korszakok kiemelkedő muzsikusainak, s azok legjelentősebb felvételeinek bemutatása, kitekintéssel az adott kor zenéjének és más művészeteinek főbb tendenciáira,
- folyamatosan hívja fel a figyelmet a jazz és a klasszikus zene közötti analógiákra, illetve a jelentős különbségekre.

Neveljen az értékes zene szeretetére, ösztönözze a tanulókat
- jazzkoncertek és egyéb nívós hangversenyek rendszeres látogatására,
- a rádió és a televízió ilyen jellegű műsorainak meghallgatására,
- az értékes hangfelvételek és videofelvételek gyűjtésére és rendszeres meghallgatására,
- a műfajjal kapcsolatos jelentősebb könyvek, tanulmányok, szaklapok rendszeres olvasására.

Alakítson ki szilárd értékrendet a tanulóban, melynek segítségével a későbbiekben mind a jazzben, mind a zene egyéb műfajaiban biztosan tájékozódni tud.

Tegye nyitottá és érdeklődővé a tanulót minden újdonság iránt, mellyel a jazzben, a kortárs zenében és más művészetekben találkozik.

Fejlessze a tanulók esztétikai érzékét és érzelmi fogékonyságát.

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló
- ismerje az afroamerikai zene főbb formáit, a jazz kialakulásának folyamatát,
- legyen áttekintése a jazz történetéről, ismerje a főbb stíluskorszakokat, azok jelentősebb együtteseit és szólistáit,
- ismerje fel az órákon bemutatott és elemzett felvételeket, legyen tisztában ezek főbb stílusjegyeivel,
- ismerje a jazz dallami, harmóniai, ritmikai, formai alapelemeit és sajátosságait, legyen fogalma ezeknek a jazz fejlődésfolyamatában bekövetkezett változásairól,
- ismerje az improvizatív jazz és a kompozíciós zene közötti eltéréseket, illetve hasonlóságokat,
- legyen áttekintése a jazzben és a zene egyéb műfajaiban végbemenő folyamatokról, különös tekintettel a kortárs zenére,
- legyen áttekintése az európai jazzről, ismerje a magyar jazz történetét, jelenlegi helyzetét, ismerje a jelentős magyar együttesek és szólisták felvételeit.

JAZZ-ZENEKARI GYAKORLAT

A jazz-zenekari gyakorlat szakirányú feladatai

Nyújtson lehetőséget a tanulóknak
- a közös játékra, a jazz lényegét jelentő, belső kötöttségeken és rendezőelveken nyugvó közös rögtönzésre,
- más hangszerek megismerésére, ezek zenekari szerepköreinek megtapasztalására,
- a „zenekari hallás”, a muzsikus társakra való figyelés kialakítására, a többirányú figyelem képességének fejlesztésére,
- a combo-játék belső megismerésére (ritmus-szekció, szolisztikus rögtönzés, a jazz standardek és más jazzdarabok kisegyüttesbeli feldolgozás- és előadásmódja, a combo-hangszerelés alapjai stb.),
- az együttes játék problémáinak megismerésére (a leírt szólamok azonos frazeálással való megszólaltatása, intonációs eltérések áthidalása stb.),
- az „élő”, vagyis nem music minus one típusú zenekari kíséret megtapasztalására, a szolisztikus rögtönzés ilyen jellegű kísérettel való gyakorlására.

A fentiek lehetőséget nyújtanak az arra alkalmas tanulóknak, hogy később professzionális együttesekben játszhassanak.

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló
- ismerje meg a leggyakoribb jazz-hangszerek jellegzetességeit, a combo-játékban betöltött szerepköreit,
- ismerje meg és tudatosítsa a combo-játék alapelveit, a ritmus-szekció működését, a szólisták feladatait,
- legyen tisztában a jazz kiszenekari formációival, az alapvető játékmódokkal,
- rendelkezzen a combo-játékhoz szükséges hangszeres tudással, improvizációs technikával, tempóérzékkel, stílusismerettel, beilleszkedési képességgel,
- rendelkezzen megfelelő lapról olvasási készséggel,

- legyen képes leírt szólamát helyes tempóban, stílusban, megfelelő frazeálással és dinamikával eljátszani (vonatkozik ez a combo-játékra is, de elsősorban a nagyzenekari játékra, ha az intézményben esetleg big-band működne),
- rendelkezzen megfelelő koncentrálóképességgel, tudjon egyidejűleg figyelni a saját és muzsikustársainak játékára.

ZONGORA KÖTELEZŐ TÁRGY

A zongora kötelező tárgy valamennyi hangszeres jazztanszakon és a jazzének tanszakon kötelező. (Természetesen a jazz-zongora tanszak kivételével.) A zongoratanulást a modern jazzimprovizáció teszi elsősorban szükségessé. Túlnyomórészt harmóniai rögtönzésről lévén szó, elengedhetetlen, hogy a tanuló megismerkedjen a zenének olyan elemeivel és összefüggéseivel, amilyen például a harmonizáció, akkordfűzés, dallam és harmónia kapcsolata, többszólamúság, kíséret stb. Minderre egy fúvósnak, bőgősnek, basszus-gitárosnak, ütősnek a saját hangszerén nincs módja, s vonatkozik ez az énekesre is. Bár a gitáron akkordjátékra is van mód, még a gitárosnak is szükséges zongoráznia a hangszer vizuális lehetőségei miatt: a tanulónak nem „vakon” kell kitalálnia a skála vagy az akkord hangjait, hanem látja azokat maga előtt, s így a zongorán minden könnyebbé, sokkal áttekinthetőbbé válik. Mielőtt tehát a tanuló a jazz standard harmóniasorára rögtönöznie kezdene, alaposan meg kell ismernie a darab harmóniai struktúráját, elemeznie kell azt tonális-funkciós szempontból, ki kell keresnie a megfelelő improvizációs skálát, illetve meg kell állapítania a tonális centrumokat. Hasznos, ha a tanuló egyszerű klasszikus darabokat is tanul, de a legfontosabb, hogy jazzakkordokat, akkordmeneteket, harmóniai bontásokat és improvizációs skálákat tudjon játszani. Igen fontos, hogy bizonyos idejű tanulás után a tanuló el tudja játszani egyszerű akkordkísérlettel azt a dallamot, melynek harmóniasorára a saját hangszerén rögtönözni fog.

A zongora kötelező tárgy tanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal
- a jazzimprovizáció fontosabb technikáit, elsősorban a periodikus harmóniai rögtönzés alapjait.

Alakítson ki
- a testarányoknak megfelelő elhelyezkedéssel természetes hangszerkezelést,
- megfelelő kéztartást, laza, rugalmas játszóapparátust.

Tegye képessé a tanulót arra, hogy
- tudjon a billentyűzet teljes terjedelmében tájékozódni és azon játszani,
- a zongorán felkészüljön a saját hangszerén való önálló harmóniai rögtönzésre (jazzakkordok, jellegzetes harmónia- és turaback-menetek, a harmóniákat kifejező improvizációs skálák játéka),
- minden hangnemben tudjon dúr és moll jellegű II-V-I harmóniai sémákat játszani, egyszerű, jazzes akkordfordításokkal, megfelelő akkordkötésekkel, szekvenciális formában is,
- tudjon jazz standardeket a legegyszerűbb formában játszani (dallam+1-3-7-es akkordkíséret), s néhány darabot kívülről is tudjon,
- tudjon egyszerűbb hangnemekben a jazzben gyakoribb blues harmónia-meneteket játszani, ismerje kívülről néhány dúr és moll blues-témát, s ezeket egyszerű harmóniai kísérlettel el tudja játszani.

Fejlessze a tanuló
- általános muzikalitását, hallását, metrum-, ritmus- és lüktetésérzékét,

- kottaolvasási készségét,
- általános zenei műveltségét.

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló
- a jazzakkordokat alaphelyzetben minden hangra, hosszabb keresgélés nélkül játszani tudja,
- ismerje és tudja játszani a leggyakoribb jazzakkordok néhány egyszerű, jazzes megfordítását,
- ismerje és tudja játszani a pentaton modusokat, a három hétfokú hangrendszer 21 modusát, a distancia skálákat, a jazzben előforduló skálamodelleket és egyéb, speciális hangsorokat, bármelyik hangról elkezdve,
- ismerje a II-V-I-es funkciós-improvizációs séma főbb formáit, ezeket dúrban és mollban, egyszerű, jazzes akkordfordításokkal valamennyi hangnemben tudja játszani, szekvenciális formában is,
- ismerje a gyakoribb dúr és moll blues-sémákat, s a harmóniameneteket egyszerű, jazzes akkordfordításokkal (esetleg tritonus-kísérettel) az egyszerűbb hangnemekben játszani tudja,
- a jazz standardek dallamát egyszerű, alaphelyzetű, 1-3-7-es akkordkísérettel tudja játszani, néhányat kívülről is tudjon,
- a tanult standardek harmóniameneteire improvizációs skálákat is tudjon játszani, lehetőleg egyenletes tempóban,
- a fentiek mellett a klasszikus zongora kötelező tárgy anyagából annyit sajátítson el, amennyit felkészültsége megenged.

D) ELEKTROAKUSZTIKUS ZENE

I. Fejezet

A MŰVÉSZETI ÁG SPECIÁLIS SZABÁLYOZÁSA

AZ ALAPFOKÚ ZENEOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

1. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó elektroakusztikus zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.

2. A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység - nyitottság, igényesség, fogékonyság - alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.

3. A zeneoktatás a különböző zenei műfajok sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

A ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI, FELADATAI

A zenei műveltség megalapozása és fejlesztése.

A zenei képességek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység kialakítása).

A zenei olvasás és írás alapfokot meghaladó készségének megalapozása és kifejlesztése.

A technikai készség, az improvizációs készség és képesség, az alkotó magatartás, a kreativitás kialakítása.

Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség átadása.

A zenei műszavak és jelentésük megismertetése.

A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.

A főbb zenei stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.

A kortárs zene befogadására nevelés.

A tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.

Az értékes zene megszerettetése. A tanulók zenei ízlésének formálása.

A tanulók életkorának megfelelő zenei tárgyú könyvek, ismeretterjesztő művek olvasására való ösztönzés. A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.

A zenei élet eseményei iránti érdeklődés felkeltése, illetve részvétel a zenei életben.

Tehetséggondozás.

A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

A tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.

A tanuló aktív társas muzsikálásra nevelése.

Közreműködés az egyéb intézmények kulturális rendezvényein.

Az amatőr zenekarokban, kamaraegyüttesekben, kórusban történő aktív részvételre való előkészítés, ösztönzés.

Cserekapcsolatok létesítése hazai és - lehetőség szerint - külföldi zeneoktatási intézményekkel.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA, ÓRATERVE, TANTÁRGYAI

Tanszakok:

- szintetizátor-keyboard,
- szintetizátor,
- számítógépes zene.

A képzés időtartama:

- szintetizátor-keyboard tanszakon:

„A” tagozaton 8 év (2+6 évfolyam),

„B” tagozaton 8 év (3+5 évfolyam),

- szintetizátor tanszakon: 12 év (2+10 évfolyam),
- számítógépes zene tanszakon:

„A” tagozaton 8 év,

„B” tagozaton 8 év (1+7 évfolyam).

(Megjegyzés: az évfolyamszámok magukba foglalják az előképző, alapfok és továbbképző évfolyamait. A képzési idő első számjegye az elméleti és egyéb előtanulmányokat jelöli. A „B” tagozat első számjegye az „A” tagozaton végzett előtanulmányokat jelenti. A „B” tagozatra a tanulót az alapfok 2. évfolyamától javasolt irányítani.)

ÓRATERVEK

SZINTETIZÁTOR-KEYBOARD TANSZAK

Tantárgy	Évfolyamok							
	Előképző		Alapfok					
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Főtárgy	-	-	2	2		2	2	2
Kötelező vagy kötelezően választható tárgy	2	2	2		2	2	2	2
Választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Összes óraszám	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Főtárgy: szintetizátor-keyboard (egyéni).

Kötelező tárgy: szolfézs.

Kötelezően választható tárgyak:

- elméleti: szolfézs, hangszínszolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció (mindezek együttes műveltségi programként is taníthatók);
- gyakorlati: zongora, orgona vagy egyéb második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus;
- egyéb: szintetizátor, számítógépes zene.

Választható tárgyak: szolfézs, hangszínszolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció (mindezek együttes műveltségi programként is taníthatók); zongora, második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus; szintetizátor, számítógépes zene.

(Zenei ismeret: a szolfézs, hangszínszolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció tantárgyak tantervi programjai alapján, mint együttes műveltségi terület, önálló zenei alapismereteket tartalmazó helyi tanterv készíthető.)

Az elméleti és kamarazenei tantárgyak csoportos foglalkozások.

A TANÍTÁSI ÓRÁK SZÁMÁRA ÉS KÉPZÉSI IDEJÉRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

„A” és „B” tagozat

A tanítási órák (foglalkozások) száma: és azok ideje tanítási hetenként értendő.

Főtárgy:

„A” tagozaton: minimum 2×30 perc

„B” tagozaton: minimum 2×45 perc

[A közoktatási törvény 52. § (9) bekezdés *a)* pontja alapján: egyéni - egy-három tanuló részére szervezett - foglalkozás tartható.]

Kötelező tárgy:

a képzési idő 2×45 perc

„A” tagozaton a 4. évfolyam végéig

„B” tagozaton az utolsó évfolyam végéig

Kötelezően választható tárgy:

„A” tagozaton az 5-6. évfolyamon

elmélet: minimum 1×45 perc

Választható tárgy:

az előképző 1. évfolyamától 1 vagy 2 foglalkozás

„B” tagozaton

elmélet: minimum 1×45 perc

gyakorlat: minimum 1×45 perc (csoportos), vagy

minimum 1×30 perc (egyéni)
Hangszeres előkészítő
egyéni: 2×30 perc
csoportos: 2×45 perc
Kamarazene:
minimum 1×45 perc
A kamarazene csoportlétszáma a műfajnak megfelelően: 2-8 fő, maximum 15 fő.
Zenekar, kórus:
minimum 2×45 perc
Zongora, második hangszer:
minimum 1×30 perc

SZINTETIZÁTOR TANSZAK

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	-	-	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező vagy kötelezően választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2			
Választható tárgy	-	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Összes óraszám	2	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Főtárgy: szintetizátor (amely magában foglalja a hangszerismeret és a szintetizátor kamara tananyagát is).

Kötelező tárgy: szolfézs.

Kötelezően választható tárgyak:

- elméleti: szolfézs, hangszínszolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció (mindezek együttes műveltségi programként is taníthatók);
- gyakorlati: zongora vagy egyéb második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus;
- egyéb: szintetizátor-keyboard, számítógépes zene.

Választható tárgyak: hangszeres előkészítő; szolfézs, hangszínszolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció (mindezek együttes műveltségi programként is taníthatók); zongora vagy egyéb második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus; szintetizátor-keyboard, számítógépes zene.

(Zenei ismeret: a szolfézs, hangszínszolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció tantárgyak tantervi programjai alapján, mint együttes műveltségi terület, önálló zenei alapismereteket tartalmazó helyi tanterv készíthető.)

Az elméleti és kamarazenei tantárgyak csoportos foglalkozások.

A tanítási órák számára és képzési idejére vonatkozó rendelkezések

A tanítási órák (foglalkozások) száma és azok ideje tanítási hetenként értendő.

Főtárgy:

az alapfok 1-2. évfolyamán minimum 2×30 perc,

az alapfok 3. évfolyamától minimum 2×45 perc, amelyek közül az egyik egyéni szintetizátoróra, a másik pedig 3-3 gyerekenként összevont egyéni óra, ahol - hetente váltakozva - az egyik héten hangszerismeret, a másik héten pedig szintetizátor kamara óra javasolt.

[A közoktatási törvény 52. § (9) bekezdés *a)* pontja alapján: egyéni - egy-három tanuló részére szervezett - foglalkozás tartható.]

Kötelező tárgy:

a képzési idő 2×45 perc

a 4. évfolyam végéig

Kötelezően választható tárgy:

az 5-6. évfolyamon:

elmélet: minimum 1×45 perc

Választható tárgy:

az előképző 2. évfolyamától 1 vagy 2 foglalkozás.

SZÁMÍTÓGÉPES ZENE TANSZAK

Tantárgy	Évfolyamok							
	Előképző				Alapfok			
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező vagy kötelezően választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Összes óraszám	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Főtárgy: számítógépes zene.

Kötelező tárgy: szolfézs.

Kötelezően választható tárgyak:

- elméleti: szolfézs, hangszínszolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció (mindezek együttes műveltségi programként is taníthatók);
- gyakorlati: zongora vagy egyéb második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus;
- egyéb: szintetizátor-keyboard, szintetizátor.

Választható tárgyak: szolfézs, hangszínszolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció (mindezek együttes műveltségi programként is taníthatók); zongora vagy egyéb második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus; szintetizátor-keyboard, szintetizátor.

(Zenei ismeret: a szolfézs, hangszínszolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció tantárgyak tantervi programjai alapján, mint együttes műveltségi terület, önálló zenei alapismereteket tartalmazó helyi tanterv készíthető.)

Az elméleti és kamarazenei tantárgyak csoportos foglalkozások.

A tanítási órák számára és képzési idejére vonatkozó rendelkezések

„A” és „B” tagozat

A tanítási órák (foglalkozások) száma és azok ideje tanítási hetenként értendő.

Főtárgy:

„A” tagozaton minimum 2×30 perc,

„B” tagozaton minimum 2×45 perc.

[A közoktatási törvény 52. § (9) bekezdés *a)* pontja alapján: egyéni - egy-három tanuló részére szervezett - foglalkozás tartható.]

Kötelező tárgy:

a képzési idő 2×45 perc

„A” tagozaton a 4. évfolyam végéig
„B” tagozaton az utolsó évfolyam végéig
Kötelezően választható tárgy:
„A” tagozaton az 5. évfolyamtól
elmélet: minimum 1×45 perc
Választható tárgy:
„B” tagozaton
elmélet: minimum 1×45 perc
gyakorlat: minimum 1×45 perc (csoportos) vagy
minimum 1×30 perc (egyéni)

A zeneoktatás kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló a zeneművészeti ág bármelyik területe (klasszikus zene, népzene, jazz-zene), illetve más művészeti ág (képző- és iparművészeti, táncművészeti, szín- és bábművészeti ág) képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok központilag meghatározott tanítási óráin részt vehet.

II. Fejezet

SZINTETIZÁTOR-KEYBOARD

A szintetizátor tanításának célja, hogy felkészítse a tanulókat az elektronikus zenei hatások felismerésére, befogadására és ilyen jellegű zenei önkifejezésre.

A szintetizátor-keyboard, digitális zongora tanításának szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal a hangszer sajátosságait, és alakítsa ki a hangszer biztonságos kezelését,

- alapozza meg a biztos technikai tudást a zeneelmélettel való szoros összefüggésben,
- adjon teret, lehetőséget a zenei fantázia kibontakoztatására, kreativitásra,
- a klasszikus zeneelméleti rendszeren keresztül vezesse rá őket a tánc- és jazz-zenei összefüggések logikájára,
- ismertesse meg a főbb tánc- és jazz-zenei stílusok sajátosságait, összevetve azokat klasszikus zenetörténeti előzményeikkel,
- biztosítson olyan szilárd elméleti, technikai, gyakorlati tudásanyagot, amely a számítógép és MIDI-berendezések zenei alkalmazási területén is használható,
- adjon lehetőséget arra, hogy a fiatalok rajongása a szintetizátor iránt ne korlátozódjék csak a könnyűzene és a jazzművészet területére, hanem a szerzett zenei műveltség bármikor komolyzenére váltható legyen.

Az oktatás ismertesse meg a tanulókkal

- a szintetizátor-keyboard múltját, fejlődési szakaszait,
- a hangszer-felépítési sajátosságait,
- a legfontosabb érintésvédelmi szabályokat.

Alakítson ki

- könnyed klaviatúra- és funkciókezelést,
- önálló hangszín- és ritmuskezelést,
- kielégítő improvizációs készséget,
- megfelelő játéktechnikai biztonságot.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra.

Követelmények a program elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló ismerje

- a szintetizátor-keyboard múltját, fejlődési szakaszait (monofon-polifon szintetizátorok, zenei számítógépek),
- a tánc- és jazz-zenei stílusokat, stílusirányzatokat, a zeneszerzők és előadóművészek munkásságát,
- a legelemibb érintésvédelmi szabályokat,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes

- a zenei anyag kottahű előadására,
- más hangszerekkel együtt játszani, kisebb zenekarokba beilleszkedni,
- repertoárjának egyharmad részét kotta nélkül is eljátszani és ennek az anyagnak az állandó kézben tartására,
- a szintetizátor-keyboard funkcióinak kezelésére,
- az előadott művek önálló hangszín- és ritmuskezelésére,
- megfelelő technikai tudásszintet elérni, mely az improvizációs gyakorlatokhoz szükséges.

Rendelkezzék

- megfelelő előadókészséggel, ritmus- és periódusérzékkel,
- jó zenei hallással,
- művészi előadókészséggel, kreativitással,
- vizuális, koncentráló- és memorizálóképességgel,
- a hangszer megszólaltatásához szükséges alapvető elektrotechnikai ismeretekkel.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- szélesebb körben a különböző szintetizátorok működési elvét, programozását,
- a klasszikus zeneszerzők munkásságát.

Legyen képes

- repertoárjának nagy részét kotta nélkül is eljátszani,
- repertoárjának egy részét transzponálni,
- repertoárjának egy részét improvizálni,
- összetettebb harmóniavezetésű darabokat játszani.

Rendelkezzék önálló harmóniaszerkesztési készséggel.

SZINTETIZÁTOR

A program célja:

- alakítsa ki a különböző billentéstechnikájú billentyűs hangszerek - akusztikus zongora, digitális zongora, szintetizátor - játéktechnikai és zenei alapjait,
- fejlessze a tanuló zenei képességeit a szintetizátor és a hozzá tartozó digitális eszközök segítségével,
- alapozza meg a klasszikus és kortárs zenei műveltséget a digitális és számítástechnikai eszközök segítségével,
- fejlessze a hangszínek iránti fogékonyságot és a hallást a különböző előadásmódok finomabb megkülönböztetéséhez.

A program feladata:

- adjon áttekintést a zenetörténet billentyűs irodalmáról, és ne zárkózzon el a jazz- és tánczene kiemelkedő alkotásaitól sem,
- foglalkozzon a szintetizátorra írott eredeti művekkel és átiratokkal, alakítsa ki az ezek interpretálásához szükséges játéktechnikai és stílusbeli jártasságot,
- ismertesse meg a hangszer technikai sajátosságait, hangtechnikai alapelveit,
- teremtse meg már az alsóbb évfolyamokon is az aktív kamarazenélés, zenekari játék lehetőségét,
- alakítson ki jó improvizációs készséget, ösztönözze a tanulót zenei fantáziájának kiélésére,
- készítsen fel a számítógépes zenei alkalmazások kreatív használatára,
- adjon lehetőséget a későbbi szintetizátor előadóművészi, illetve zeneszerzői pályára való felkészülésre.

Követelmények az alapfok elvégzése után

A tanuló ismerje

- az akusztikus, az elektronikus (analóg és digitális) billentyűs hangszerek kialakulását, fejlődéstörténetét, főbb szerkezeti elemeit, azok működését,
- az akusztikus, az elektronikus (analóg és digitális) eszközökre írt klasszikus és kortárs irodalmat, a meghatározó előadók munkásságát,
- az analóg és digitális hangkeltő-berendezések közötti különbségeket,
- a hangszintézissel kapcsolatos alapvető tudnivalókat,
- a számítógép felhasználási lehetőségeit a zene területén.

Legyen képes

- a maga és környezete örömére muzsikálni választott hangszerén,
- klasszikus és kortárs zeneműveket akusztikus és digitális zongorán, illetve szintetizátoron megfelelő szinten megszólaltatni,
- szintetizátorokkal és más hangszerekkel együtt zenélni (kamara- és zenekari produkcióban egyaránt),
- a szintetizátor funkciót készségszinten kezelni,
- a hangszintézis-ismeretek felhasználásával önállóan hangszíneket, hangzásokat létrehozni,
- a tanult művekből önállóan egyszerűbb átiratokat (kamaraátiratokat is), hangszereléseket készíteni,
- kisebb kompozíciókat önállóan megalkotni,
- a hangszer megszólaltatásához szükséges hangtechnikai eszközöket (erősítő, hangfal, mikrofon stb.) összeállítani, alapfokon kezelni.

Rendelkezzék

- a program anyagának megfelelő billentyűs készségekkel az elektronikus zenei területen szükséges és elvárható előadókészséggel,
- a kortárs zene olvasásához és interpretálásához szükséges alapvető elméleti ismeretekkel,
- a korszerű képzettség alapjául szolgáló kreativitással,
- a későbbi amatőr zenéléshez szükséges jártassággal a hangtechnika területén,
- a zenei alkalmazásoknak megfelelő jártassággal a számítástechnika területén.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az alapfok végére megfogalmazott követelményeken felül:
- a tanuló játéktechnikai készsége érje el azt a szintet, hogy legyen képes az ajánlott anyagnak megfelelő nehézségű művek előadására - az egyéni alkati sajátosságok figyelembevétele mellett,
- a tanuló előadói készsége tükrözze az életkorából adódó érettebb, elmélyültebb és átéltebb minőséget,
- a hangszer értő használatához tartozó számítógépes zenei, hangtechnikai, elektrotechnikai és hangszintézis-elméleti ismeretek kerüljenek tudatosabb alkalmazásra a közismereti iskolákban szerzett fizikai ismeretek felhasználása révén,
- a tanuló legyen képes önállóan elektroakusztikus zeneműveket létrehozni.

SZÁMÍTÓGÉPES ZENE

A program célja:
- komplexen gondolkodó, önálló zenei megnyilatkozásra képes személyiség fejlesztése, aki zeneelméleti téren is megfelelő alapképzettséggel rendelkezik,
- a tanuló zenei képességeinek fejlesztése a számítógépes zenei eszközök segítségével,
- teremtsen lehetőséget a művészetek közötti együttműködésre a számítógép segítségével,
- helyezzen hangsúlyt a képességek fejlesztésére, a lexikális tudás kizárólagos elsajátítása mellett,
- legyen a tanulónak átfogó, élményszerű képe a zene szerkezetéről, a művek formájáról,
- rendszeresen foglalkozzon a tanuló komponálással, improvizációval,
- erősítse a kortárs zene iránti nyitottságot,
- az új számítógépes zenei alkalmazások és digitális eszközök figyelemmel kísérése és használatának önálló elsajátítása,
- az alapvető akusztikai és elektroakusztikai ismeretek elsajátítása.

A program feladata:
- fejlessze fokozatosan zenehallgatással, kreatív kompozíciós és improvizatív feladatokkal a zenei fantáziát,
- nyújtson ismereteket a zeneelmélet alapvető szabályairól, a zenei formákról, a zene szerkezeti elemeiről,
- ismertesse a hangszerelés alapvető szempontjait, tudnivalóit,
- adjon ismereteket a számítógépes zeneszerzés és hangelőállítás különböző területeiről,
- ismertesse a szintetizátorok, a mintavevők és effektprocesszorok alapvető tudnivalóit,
- kiemelten foglalkozzon a számítógép segítségével írott művek megismertetésével és elemzésével,
- nyújtson ismereteket az elektroakusztikus darabok előadásának feladatairól,
- ismertesse az alapvető akusztikai és elektroakusztikai törvényszerűségeket.

Követelmények az alapfok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- az elektroakusztikus és számítógépes zene kialakulásának történetét,
- a klasszikus és elektroakusztikus zeneirodalom kiemelkedőbb alkotásait és szerzőit, de ne zárkózzék el a jazz- és a tánczene értékes alkotásaitól sem,
- a számítógépes zenei alkalmazásokat és digitális zenei eszközöket, valamint ezek alapfokú kezelését,
- a legfontosabb hangszintézis-technikákat.

Legyen képes

- olyan szintű zenei megnyilatkozásokra, melyek tükrözik, hogy felismeri és alkalmazni tudja a zene általános elemeit és szerkesztési szabályait a számítógépes zenei programok és digitális eszközök segítségével,
- számítógép és digitális eszközök segítségével különféle hangzásokat létrehozni,
- önálló zenei alkotásokat létrehozni,
- zenei felvételek készítésére, szerkesztésére.

Rendelkezzék

- hangszínek iránti fogékonysággal, kifinomult, az új hangzásokra nyitott hallással,
- a feladatoknak megfelelő ismeretekkel a zeneelmélet, a formatan, a hangszerelés területén,
- ismeretekkel az improvizáció és komponálás témakörében,
- megfelelő szintű általános számítógépes ismeretekkel,
- az elektroakusztikus produkciók létrehozásához és előadásához szükséges hangtechnikai ismeretekkel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- az elektroakusztikus és számítógépes zene aktuális irodalmát.

Legyen képes

- multimédiás programok együttes kezelésére,
- interaktív MIDI programokat felhasználó számítógépes zenei darabok megszólaltatására,
- elektroakusztikus zeneművek hangosítására, térbeli projekciójára.

Rendelkezzék

- ismeretekkel a koncertszervezés és a szerzői jogok területén.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén (az alapfok követelményein felül)

A tanuló

- számítógépes zenei, hangtechnikai, elektrotechnikai és hangszintézis-elméleti ismeretei kerüljenek tudatosabb alkalmazásra a közismereti iskolákban szerzett fizikai ismeretek felhasználása révén,
- kompozíciós készsége tükrözze az életkorából adódó érettebb, elmélyültebb és átéltebb minőséget.

A tanuló ismerje

- az elektroakusztikus és számítógépes zenében használatos szerkesztési technikákat,

- a digitális hangfelvevő-rendszerek felhasználói szintű kezelését,
- a legegyszerűbb homofon és polifon szerkesztési technikákat,
- a harmonizálás alapvető tudnivalóit.

Legyen képes
- önállóan készített audiofelvételeit, mintavett hangjait kompozícióiban felhasználni,
- felhasználói szinten kezelni egy kottagrafikus programot,
- improvizációt is tartalmazó zeneműveit koncertkörülmények között előadni,
- bonyolultabb dallamot megharmonizálni,
- önképzéssel továbbfejlődni.

Rendelkezzék ismeretekkel a zenei hangulatfestés eszközeiről.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló
- ismeretei és képességei legyenek mélyebbek az „A” tagozat minimális követelményeinél,
- legyen képes szakirányú továbbtanulásra.

HANGSZÍNSZOLFÉZS

A hangszínszolfézs tanításának célja:
- a tantárgy sajátos eszközeivel hozzájárulni a főtárgyi tanulmányok elmélyítéséhez, a tanuló szakmai ismereteinek bővítéséhez, képességeinek, készültségének, kritikai érzékének fejlesztéséhez,
- fejleszteni a tanulók hallási képességeit a hangszínérzékelés területén,
- megismertetni a tanulókat napjaink és a közelmúlt zenéjének sokszínű hangzásvilágával,
- megismertetni a tanulókat a legfontosabb hangzási tulajdonságokkal (hangszín, hangmagasság, hangzási felület, térbeli megjelenés),
- szempontokat adni a hangjelenségek sokaságában való eligazodáshoz,
- segíteni a tanulókat újszerű zenei tartalmak befogadásában, felkelteni a kortárs zene iránti érdeklődést,
- olyan zenei gondolkodás kialakítása, amely a XX. századi zenehallgatási körülményeket figyelembe veszi, és segíti a tanulót a hangzásjelenségek megítélésében az elektroakusztikus hangkeltés és hangvisszaadás valamennyi területén.

A hangszínszolfézs tanításának szakirányú feladatai

- Szembesíteni a tanulókat hangjelenségek sokaságával zenei és egyéb példákon keresztül,
- megismertetni a tanulókkal a legátfogóbb hangzási tulajdonságokat (hangszín, hangmagasság, hangerő stb.), szempontokat adni a hangjelenségek osztályozásához,
- fejleszteni a tanulók hangszínek, hangminőségek iránti érzékenységét és hangszínmemóriáját,
- gyakoroltatni különféle hangjelenségek különféle szempontok szerinti osztályba sorolását,
- megismertetni a tanulókkal a hangok legfontosabb fizikai tulajdonságait, szemléletesen bemutatni, hogy a fizikai és a hangzási sajátosságok között összefüggés van,
- alkalmat teremteni hangzási térélmények megtapasztalására, térben folyó hangzási történések jellemzésére, osztályozására,
- ismereteket adni hangfelvételek készítésének alapvető zenei, esztétikai követelményeiről,
- módot adni, hogy az elsajátítandó tudnivalók minél több zenei élményhez kapcsolódhassanak.

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló ismerje
- a legáltalánosabb hangzási tulajdonságokat (hangszín, hangmagasság, hangzáserősség, hangzási felület, térbeli megjelenés),
- a hangjelenségek alapvető fizikai paramétereit (frekvencia, amplitúdó, spektrum),
- a fizikai paraméterek és a hangzási sajátságok közti alapvető összefüggéseket,
- a hangjelenségek osztályozását fizikai jellemzőik szerint.

A tanuló ismerje fel hallás után az alábbi alapvető hangszínosztályokat:
- harmonikus hangzások, inharmonikus hangzások, zajok,
- gyors felfutású hangok, lassú felfutású hangok, kitartott hangok, impulzusszerű, rövid hangok, gyors lecsengésű hangok, lassú lecsengésű hangok,
- statikus hangzások, az időben változó spektrumú hangzások,
- pontszerű hangzások, a teret kitöltő hangzások, közeli hangzások, távoli hangzások.

Legyen képes
- felismerni és memorizálni különböző hangszíneket,
- különféle karakterű hangzásokat jellemezni, ismérveik alapján a megfelelő osztályokba besorolni,
- rezgésjelenségek fizikai adatai alapján hangminőségre következtetni,
- hangjelenségek hangzási sajátságai alapján fizikai jellemzőkre következtetni,
- a hang fizikai paraméterváltozásaihoz hozzárendelni a megfelelő hangszínváltozásokat,
- megszerzett ismeretei alapján zeneműveket elemezni.

Rendelkezzék
- a számítógépes zene új hangzásaira is nyitott, sokoldalúan kiművelt hallással,
- megfelelő jártassággal a kortárs zeneirodalomban felhasznált, új hangzások területén,
- hangfelvételek minőségének megítéléséhez szükséges kritikai érzékkel.

SZOLFÉZS

A szolfézstanítás célja a zenei képességek sokoldalú fejlesztése és olyan zenei gondolkozás kialakítása, amely segíti a zenét tanuló tanulót a zenei anyag helyes értelmezésében és megszólaltatásában.

A szolfézs tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy
- az általános zenei képességek fejlesztését, és
- a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.

Külön figyelmet fordít arra, hogy e folyamat gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömével.

A szolfézstanítás szakirányú feladatai
- A tanuló személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; érzelemvilágának kibontakoztatása, nemzeti identitástudatának megalapozása,
- átfogó zenei műveltség kialakítása,
- a hangszertanulás segítése,
- a társművészetek iránti nyitottság megalapozása,
- a zenei készségek kiművelése, a képességek fejlesztése (mind befogadásban, mind reprodukálásban) az alábbi területeken:
  = ritmus-metrum,

= tiszta intonáció,
= tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök),
= dallamhallás,
= többszólamúság-harmóniaazonosítás,
= zenei olvasás-írás,
= zenei szerkezet (forma, frazeálás, agogika),
= zenei memória,
= rögtönzés,
= zenehallgatás (szemben az előbbiekkel: a szintetizáló hallás fejlesztése),

- a zenei pályára készülő tanulók felkészítése a továbbtanulásra.

A szolfézstanítás - a hangszertanítással szerves egységben - a zene megszerettetését, a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.

Követelmények a program elvégzése után

Általános követelmények
Rendelkezzék a tanuló

- olyan késztetéssel, mely a választott - eddig tanult - muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,
- mindazokkal a zenei készségekkel, jártasságokkal, ismeretekkel, melyek eszközt biztosítanak a zene stílushű megszólaltatásához,
- olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség-készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
- a tanulmányai során elsajátított készség- (K), jártasság- (J), ismeretrepertoárral (I).

Követelmények az alapfok elvégzése után

Hangszeres tanszakok és szolfézs főtanszak „A" tagozat

Ismerje a tanuló a ritmuselemeket a harminckettedektől az egész értékű kottáig (I). Tudjon tájékozódni ezeknél nagyobb és kisebb értékekben is.

Ismerje fel hallás után és kottaképről az alábbi ritmusképleteket: szinkópa, éles és nyújtott ritmus, egyszerűbb átkötések (K).

Legyen jártas ezek diminuált és augmentált formáiban is (J).

Legyen áttekintőképessége a 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8, 2/2, 3/2, 4/2-es ütemekben (K).

Ismerje az egyszerűbb aszimmetrikus metrumokat (J-I).

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben (könnyebb alterációkban is) 4 #, 4 b-ig (K).

Ismerje a pentaton hangsort (J-I).

Tudja a dúr és moll hangsorokat 7 #, 7 b-ig (J). Ismerje a háromféle moll hangsort (J-I), ismerje a modális hangsorokat (J-I).

Tudja megállapítani a hangnemeket, hangszeres anyagához kapcsolódóan is (K).

Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban:

- ismerje fel hallás után az oktávon belüli tiszta, kis és nagy hangközöket (K),
- ismerje a bővített szekund, bővített kvart, szűkített és bővített kvint, szűkített szeptim hangközöket; tudja ezeket kottaképről is azonosítani (J).

Ismerje a négyféle hármashangzat, a dúr és moll fordítások, valamint a dominánsszeptim-hangzat felépítését (K). (A szűkített és bővített hármashangzatok megfordításait csak ismeret szinten.)

Legyen képes ezeket hallás után felismerni, és kottaképről azonosítani (K).

Ismerje a mollbeli VII. fokú szűkített szeptimhangzat felépítését (I).

Ismerje a funkciós főakkordokat 4 #, 4 b-ig (K). Tudja ezeket kottaképről felismerni hangszeres anyagához kapcsolódóan is (J-I).

Ismerje a funkciós vonzást (I).

Ismerje a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát (J-I).

Tudjon lejegyezni:

- rövid szótagszámú, tempo giusto magyar népdalt szöveggel (K),
- igen könnyű műzenei periódust, funkciót jelző basszussal (K).

Legyen képes fentieknek megfelelő nehézségi fokú dallamot lapról olvasni (K).

Ismerje és tudja kottaképről is azonosítani (hangszeres tanulmányaiban alkalmazni):

- a magyar népzene stílusjegyeit,
- a periódus fogalmát,
- a kis formákat,
- a triós formát,
- a szonátaformát,
- a rondót,
- a barokk és klasszikus táncokat (J-I).

Rendelkezzék alapvető zenetörténeti tájékozottsággal: a zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (J-I).

Legyen képes zenehallgatás alapján felismerni barokk, klasszikus, romantikus és XX. századi zenét.

Ismerje a leggyakrabban előforduló zenei kifejezéseket.

Zenei anyag

Tudjon

- 20 magyar népdalt élményszerű előadásban megszólaltatni (kotta nélkül),
- 20 műzenei szemelvényt (ebből 10-et kotta nélkül) énekes vagy hangszeres előadásban megszólaltatni a következő zenetörténeti korokból arányosan:

a) középkor,
b) reneszánsz,
c) barokk,
d) klasszika,
e) romantika,
f) XX. század.

(Ezen belül dalok, táncok, kánonok és társas énekek; témák nagyobb terjedelmű művekből.)

Hangszeres tanszakok „B” tagozat

„Hosszú” tanszakok

(Kapcsolódva a felvételi vizsgák felvételi anyagának megfogalmazásához.)

Tudjon a tanuló 10 - periódus terjedelmű - barokk és klasszikus dallamot fejből szolmizálni, szöveggel előadni.

Tudjon 10 magyar népdalt fejből, szöveggel, élményszerűen előadni.

Ismerje a kvintkört, tudja a hangsorokat 7 #, 7 b előjegyzésig (dúr és háromféle moll hangsor).

Ismerje a modális hangsorokat. Tudja ezeket énekelni ábécés nevekkel 4 #, 4 b előjegyzésig.

Tudja énekelni ábécés nevekkel a hangközöket; a hármashangzatokat és fordításaikat; a dominánsszeptim- és a mollbeli VII. fokú szűkített szeptimhangzatokat dúr és moll hangsorokban, oldással.

Ismerje fel a fentieket együtthangzásban hallás után, és tudja lejegyezni 2 meghallgatás alapján.

Tudja ábécés nevekkel énekelni 4 #, 4 b előjegyzésig a főhármasokat dúrban és mollban.

Tudjon lejegyezni

- hangköz- és hangzatmenetet - mely könnyű alterációt, hangnemi kitérést tartalmazhat - 4-5 meghallgatás alapján,
- kétszólamú dallamot - mely könnyű alterációt, hangnemi kitérést, tartalmazhat - 6-8 meghallgatás alapján.

Tudjon lapról énekelni a fentiekhez hasonló nehézségű dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkel.

Legyen képes az egyszerű műzenei formákat hallás után felismerni.

Ismerje a fontosabb műzenei formák felépítését: szonáta, rondó, variáció.

Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.

Rendelkezzék alapvető zeneirodalmi és zenetörténeti tájékozottsággal.

Legyen jártas a megismert zenei stílusokban, tudjon stílushűen megszólaltatni műveket.

Legyen képes ismereteinek, zenei készségeinek szintetizálására és önálló alkalmazására.

„Rövid" tanszakok

Azonos a 6 éves tanszakok „B" tagozatos követelményrendszerével, kivéve:

Tudjon lejegyezni

- hangköz- és hangzatmenetet, mely könnyű alterációt, hangnemi kitérést tartalmazhat, 4-5 meghallgatás alapján,
- kétszólamú dallamot, mely könnyű alterációt tartalmazhat, 6-8 meghallgatás alapján.

Tudjon lapról énekelni a fentiekhez hasonló nehézségi fokú dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkel.

Követelmények a továbbképző „A" tagozat évfolyamainak elvégzése után

Ismerje és tudja alkalmazni - az alapfokon tanultakon túl - a zenehallgatási anyagban, hangszeres darabjaiban és a tanult készségfejlesztési anyagban előforduló ritmuselemeket és -képleteket (K).

Legyen áttekintőképessége a 9/8, 6/4-es és a zenei anyagban előforduló egyéb ütemekben (K).

Ismerje az aszimmetrikus metrumokat (I).

Rendelkezzék biztos tájékozódóképességgel a relatív és abszolút rendszerben (alterációkban is) 7 #, 7 b-ig (K).

Ismerje a dallamhangok szerepét, tudja ezeket zeneileg értelmezni:

- melizma,
- főhang,
- váltóhang,
- átmenőhang (J-I).

Ornamensek (I).

Ismerje a kvintkört (J).

Tudja a dúr és háromféle moll hangsorokat, a vezetőhangokat 7 #, 7 b-ig (J-I).

Ismerje
- az egészhangú skálát,
- az akusztikus hangsort,
- a modellskálákat,
- a Reihe-t (J).
Tudja
- a dodekafónia,
- az aranymetszés fogalmát (J-I).
Ismerje
- a hármas- és négyeshangzatok felépítését (dominánsszeptim, mollbeli VII. fokú szűkített szeptim), ismerje fel hallás után, tudja azonosítani kottaképről és felépíteni abszolút rendszerben (K),
- a cluster fogalmát.
Rendelkezzék biztos tájékozottsággal a funkciós zenében:
- ismerje fel a funkciókat hallás után (K),
- ismerje a funkciós fő- és jellegzetes mellékhármasokat (K-J),
- ismerje az alterációk szerepét (J-I),
- ismerje fel a hangnemi kitérést és modulációt kottakép alapján (J-I).
Ismerje a romantika hangzásvilágának jellegzetességeit:
- alterációk,
- tercrokonság (I).
Ismerje a tonalitás felbomlásának elvét, ismerje a bi- és a politonalitást (I).
Ismerje a legfontosabb zenei szerkesztésmódok fogalmát.
Tudja ezeket alkalmazni hangszeres tanulmányaiban is
Ismerje
- a barokk szonátaformát,
- a Scarlatti-féle szonátaformát,
- a klasszikus szonáta-rondót és a
- romantikus szonátát (I-J).
Tudjon lejegyezni
- könnyű klasszikus periódust funkciót jelző basszussal,
- könnyű romantikus dallamot vagy szemelvényt (K).
Tudjon lapról olvasni fentiek nehézségi fokának megfelelő dallamot.
Rendelkezzék alapos zenetörténeti tájékozottsággal, zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (I-J).
Ismerje fel hallás után a főbb zenetörténeti korok stílusjegyeit, jellemző műfajait, formáit. Tudja ezeket néhány társművészeti alkotással összekapcsolni.

Zenei anyag
Tudjon a tanuló
- 20 magyar népdalt élményszerű előadásban megszólaltatni (10 régi, 10 új stílusút, ebből néhány parlando, rubato, díszített népdalt),
- ismerjen minden zenetörténeti korszakból 5-5 jelentős művet, válogatva a következőkből:
  = gregorián zene,
  = reneszánsz kórusmuzsika (Palestrina, Lassus),
  = a középkor hangszeres világi zenéje,
  = kora barokk (Monteverdi, Pucell),

= barokk:
- J. S. Bach (invenció, fúga, korál, szvit, oratorikus művek),
- Händel (oratórium, concerto),
- Corelli, Vivaldi (concerto, concerto grosso),
= klasszicizmus:
- szonáta,
- szimfónia,
- kamarazene,
- opera,
- versenymű,
= romantika:
- zongoramuzsika (Chopin, Liszt),
- dal,
- szimfonikus költemény,
- opera,
= a századforduló zenéje:
- impresszionizmus,
- második bécsi iskola,
= Bartók, Kodály, Sztravinszkij,
= kortárs zeneszerzők.

Követelmények a továbbképző „B" tagozat évfolyamainak elvégzése után (a követelményrendszer kapcsolódik a felvételi vizsgák anyagához)

Tudjon a tanuló
- 30 népdalt stílusosan énekelni és elemezni,
- 5 műdalt - különböző zenetörténeti stíluskorszakokból - saját zongorakíséretével előadni.

Ismerjen minden zenetörténeti korszakból 5-5 jelentős művet, tudja azokat elemezni formailag és harmóniailag; tudjon ezekből zenei idézetet előadni.

Tudjon éneklőtársakkal kétszólamú énekgyakorlatokat, műveket előadni.

Tudjon zongora-ének előadásban c-kulcsos műveket megszólaltatni.

Tudjon biztosan tájékozódni az alap- és középfokon megismert ütemfajtákban, tudjon ütemezni.

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben.

Ismerje az ötfokú, a hétfokú és a modális hangsorokat, tudja ezeket az abszolút rendszerben elhelyezni és énekelni.

Tudja a hármas- és négyeshangzatokat felépíteni és adott hangnemekben elhelyezni.

Ismerje fel ezek fordításait, tudja megnevezni ábécés nevekkel.

Tudjon lejegyezni
- barokk kétszólamú idézetet,
- klasszikus zenei szemelvényt,
- XX. századi dallamot.

Tudja a c-kulcsokat alkalmazni írásban is.

Rendelkezzék a tanuló zenetörténeti áttekintőképességgel.

Tudja a zenetörténeti, a történelmi korokat időben összekapcsolni, és társművészeti alkotásokhoz kötni.

Legyen képes önállóan elemezni, tudja tudását kreatív módon alkalmazni hangszeres tanulmányaiban is.

ZENEELMÉLET

A program célja, hogy

- biztosítsa a zene iránt érdeklődő tanuló számára, hogy művelt, zeneértő emberré válhasson,
- érje el sajátos eszközeivel, hogy a megszerzett ismereteket önállóan is alkalmazó tanulókat neveljen,
- mutasson rá az egyes művészeti stíluskorszakokban a zene és a társművészetek kapcsolatára,
- adjon alapos elméleti felkészülést a főiskolai felvételi vizsgához,
- tegye alkalmassá a tanulót, hogy speciális felkészítéssel felvételi vizsgát tehessen a zeneművészeti szakközépiskola zeneszerzés tanszakára.

A zeneelmélet-tanítás szakirányú feladatai

- Fejlessze a zenei összefüggésekben való eligazodó-, elvonatkoztató- és rendszerező-képességet,
- a tanuló szerezzen jártasságot a funkciós zene összetevőinek ismeretében (harmónia, dallam, ritmika, forma stb.),
- ismertesse meg a tanulót - zenei és általános tanulmányait, érdeklődését is figyelembe véve - az európai zenetörténet más korszakaival is,
- alakítsa ki azt a látásmódot, mellyel a zenei összefüggéseket - egy-egy tanulmányi időszaknak megfelelően - a tanuló önállóan is meg tudja közelíteni,
- ösztönözze a tanulót, hogy az elsajátított ismeretek alapján, tanulmányaiból kiinduló zenei gondolatokat fogalmazzon meg (reproduktívból produktív tevékenység),
- segítse a tanulót a hangszeres tanulmányaiban felmerülő problémák megoldásában (dallamvezetés, forma, harmónia, hangnem stb.).

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje fel

- a bécsi klasszikus funkciós zene harmónia- és formavilágának alapvető jelenségeit,
- hallás után a tanult zenei formákat,
- hallás után és nevezze meg a tanult harmóniai fordulatokat.

A tanuló legyen képes

- az általa tanult hangszeres darabokban a tanult zenei formákat felismerni, az elméleti ismereteket az előadásban tudatosan alkalmazni,
- a tanult zenei formákat részletesen elemezni kottából,
- egyszerűbb zenei anyagban ének-zongora együttjátékra,
- diktálás után a tanult harmóniai fordulatokat zongorázni.

A tanuló tudja

- diktálás után a feldolgozott harmóniai fordulatokat fokszámokkal, számozott basszussal vagy négyszólamúságban lejegyezni (szűk fekvésben),
- egyszeri hallás után a tipikus zenei formákat vázlatosan, illetve többszöri hallás után részletesen elemezni,

- az összetett autentikus kadenciát (4 #, 4 b előjegyzésig) emlékezetből, illetve példákat játszani, diktálás után zongorázni (4 #, 4 b előjegyzésig).

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje meg
- a reneszánsz modális harmóniai fordulatokat (motetták alapján),
- a barokk polifon szerkesztésmódokat (Bach-invenciók és -fúgák alapján),
- a diatonikus összhangzattant, s egy-egy jellegzetes alterációt a stíluskörön belül,
- a romantikus kis formákat, elsősorban dalokon és zongoradarabokon keresztül,
- a XX. század alapvető zenei irányzatait.

A tanuló legyen képes
- a különböző tanult stílusok harmóniai és formatani jelenségeiben tájékozódni,
- kottából a tanult harmóniákat, zenei formákat részletesen elemezni,
- a tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákat zongorázni.

A tanuló tudja alkalmazni az általa tanult hangszeres darabok elemzése során - vagy új mű esetében - a zeneelmélet tárgyban szerzett ismereteit (formai, harmóniai, dallami).

ZENETÖRTÉNET-ZENEIRODALOM

A zenetörténet-zeneirodalom tanításának a célja, hogy
- a zene iránt érdeklődő, művelt embereket neveljen, akik zenei tanulmányaik során képessé válnak a további (egyéni) önművelésre, valamint a zene aktív (öntevékeny) művelésére,
- legyen lehetőségük zenei műveltség szerzésére azoknak is, akik nem tanultak hangszert, illetve egyéb elfoglaltságaik miatt már nem, vagy csak kisebb intenzitással képesek hangszeres tanulmányokat folytatni.

A zenetörténet-zeneirodalom tanításának szakirányú feladatai

- A zene iránti fogékonyság elmélyítése, a zenei ismeretek bővítése,
- hosszú távon a teljes zenetörténet átfogó megismertetése.

Az egyes zenetörténeti stíluskorszakok mestereinek, műfajainak, alkotásainak részletesebb megismertetése, elemzése, széles körű kitekintéssel az adott kor főbb tendenciáira, stílusjegyeire, társművészeteire, mestereire, alkotásaira.

Neveljen az értékes zene szeretetére: ösztönözze a tanulókat
- rendszeres hangverseny- és operalátogatásra,
- a rádió és a televízió zenei műsorainak meghallgatására,
- a zenei élet eseményei iránti érdeklődésre,
- értékes hangfelvételek és videofelvételek gyűjtésére és meghallgatására,
- aktív társas muzsikálásra.

Alakítson ki szilárd értékrendet a tanulóban, melynek segítségével a későbbiekben a zene bármely műfajában és korszakában biztosan tájékozódni tud.

Tegye nyitottá és érdeklődővé a tanulót minden újdonság iránt a kortárs zenében (és társművészetekben).

Fejlessze a tanulók esztétikai érzékét és érzelmi fogékonyságát.

Követelmények a program elvégzése után

A tanulók mutassanak kellő tájékozottságot a tanult zenetörténeti stíluskorszakban.

Ismerjék fel az órákon bemutatott, meghallgatott zenei példák, elemzett művek jellegzetes tematikus részleteit.

Tudják definiálni és konkrét példákkal megvilágítani az adott stíluskorszakokhoz, műfajokhoz, művekhez, formaegységekhez szorosan kapcsolódó szakkifejezéseket.

Tudjanak eligazodni a megismert korszakok szerteágazó zenei sajátosságaiban, a társművészetek idevonatkozó legfőbb stiláris jelenségeiben.

Az egyes évfolyamokban elérendő minimális követelményeket a helyi tantervben rögzítse a szaktanár az adott tanévben feldolgozandó anyag célirányainak, szerkezetének, a csoport összetételének, teljesítőképességének figyelembevételével.

IMPROVIZÁCIÓ

Az improvizálás és a komponálás a zenealkotás kétféle lehetősége.

Az improvizáció spontán szerkesztés, gyors reagálás egy zenei problémára, amelynek az azonnaliság ad különös izgalmat; a kompozíció hosszabb ideig tartó szerkesztés eredménye, melyben a gondolat finomítására, csiszolására nyílik lehetőség.

A kétféle tevékenység folyamatos és egyidejű jelenléte segíti a kreatív, problémamegoldó gondolkodás kialakítását, felkelti és fokozza a figyelmet, döntésre késztet és kialakítja a gyors reagálókészséget.

Az improvizáció tantárgy szakirányú feladatai

- Az improvizációs készség kialakításának és fejlesztésének módszeres megvalósítása, kiegészítve kompozíciós feladatokkal, esetleg vizuális - és egyéb - analógiákkal, különös tekintettel az interdiszciplináris kapcsolatokra,
- az improvizációnak a zeneművek interpretációs feladataival párhuzamosan és azokkal összhangban - kölcsönhatás formájában - szerepet kell kapnia a képzés teljes folyamatában,
- a zenei nyelv spontán, önálló elsajátításának és alkalmazásának segítése,
- a zenei hallás és ritmusérzék fejlesztése,
- bizonyos általános képességek (memória, önkontroll, döntési készség, szuggesztivitás) fejlesztése,
- a zenei szerkesztés (összhangzattan, ellenponttan, formatan stb. elemeinek) zeneművekben való felismerése és kreatív alkalmazása,
- tájékozódás a különböző zenei stílusokban, az egyes stílusok mélyebb ismerete és a stílusokban való önálló rögtönzőkészség megszerzése,
- az interpretációs készség fejlesztése,
- a zenei fantázia és a zenei érzékenység fejlesztése,
- a zenei kreativitás és általában a kreatív gondolkodás kialakítása és fejlesztése.

Követelmények a program elvégzése után

Az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló
- ismerje a zene alapelemeit és ezek tulajdonságait,
- ismerje a legfontosabb zenei szerkesztési módokat,

- sajátítsa el a különböző képzési szintek zenei ismeretanyagát, amelyet a szolfézs és a hangszeres tárgyakkal szinkronban tanul,
- ismerje mindazokat a hangszertechnikai problémákat, amelyek nélkülözhetetlenek a meggyőző és hiteles zenei megnyilatkozáshoz,
- ismerje az egyes zenei stílusok lényegét, a jazz- és a népzene sajátos nyelvezetének alapjait,
- legyen képes a közös improvizációkban egymásra figyelve, kreatív módon részt venni,
- ismerje a régi és a mai kottaírás különböző lehetőségeit,
- az ismeretek birtokában - a hétköznapi beszédhez hasonlóan - tudjon önállóan zenei gondolatokat megfogalmazni, törekedve az érzékeny, kifejező zenei megszólaltatásra,
- legyen képes felfedezni zenei tanulmányain keresztül a világban lévő összefüggéseket és törvényszerűségeket, gazdagítva ezáltal saját személyiségét.

„B" tagozatos tanulók számára ezen túlmenően követelmény az évenkénti tananyag - minőségben és mennyiségben egyaránt - maximális szintű elvégzése.

A továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló az alapfok követelményeire építve legyen képes életkorának megfelelő szintű, sajátos zenei megnyilatkozásra és igényes interpretálásra.

A „B" tagozatos tanulók számára követelmény az „A" tagozatos anyag - minőségben és mennyiségben egyaránt - maximális szintű elvégzése.

KAMARAZENE

FAFÚVÓS KAMARA

Az alapfokú művészetoktatási intézményben folyó kamarazene-tanítás - különösen a nem zenei pályára készülő tanulók esetében - az oktató-nevelő munka lényeges, kiemelt elemét jelenti.

A fafúvós kamarazene-tanítás szakirányú feladatai

Fejlessze a tanulók életformájává a kamarazenélést, növelje azok táborát, akik a későbbiekben egyéb tanulmányaik vagy munkájuk mellett szabadidejük egy részét kamaramuzsikálással töltik.

Készítse fel a tanulókat amatőr kamaraegyüttesben való közreműködésre, tegye képessé őket a kamarazene önálló művelésére, a szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására és megszólaltatására.

Használja ki az együttmuzsikálás közösségformáló erejét, teremtsen bensőséges kapcsolatot a kamaraegyüttes tagjai között. Növelje a tanulók egymás iránti felelősségérzetét, ugyanakkor használja ki a társas muzsikálás által nyújtott biztonságérzetet a szorongó tanulók gátlásainak feloldására.

A kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség fejlesztésével járuljon hozzá a tanuló személyiségének, egyéniségének formálásához.

A tananyag megválasztásával a lehetőségekhez mérten igyekezzék sokoldalú képet adni a fafúvós kamarairodalomban fellelhető zenei stílusokról, műfajokról.

Végeztessen rendszeresen intonációs gyakorlatokat.

Gyakoroltassa rendszeresen a lapról olvasást, törekedjék a zenei anyag folyamatos, kottahű, zeneileg igényes megszólaltatására.

Fejlessze a tanulók igényességét a kiegyenlített hangzásra, egységes stílusú előadásra.

Ismertesse meg a tanulókkal a fafúvós hangszercsaládhoz tartozó, illetve a fafúvókhoz leggyakrabban társított egyéb hangszerek sajátosságait.

Tanítsa meg a tanulókat tájékozódni a partitúrában.

A kamaraegyüttesek közreműködésével színesítse az alapfokú művészetoktatási és egyéb intézmények rendezvényeinek műsorát.

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló legyen képes

- önállóan hangolni,
- beintésre-leintésre játékát pontosan megkezdeni és befejezni,
- jól értelmezhetően be- és leinteni,
- pontos ritmusban, biztos tempótartással játszani,
- új tempót felvenni, tempót változtatni a kamarapartner jelzései alapján,
- saját maga jelezni a tempóváltozásokat,
- hiba esetén az összjáték komolyabb mérvű megzavarása nélkül tévedését kiigazítani, szólamában visszatalálni,
- önállóan, tisztán intonálni,
- a tiszta intonáció érdekében szükség esetén lebegés- és vibrato-mentes hangokat képezni,
- figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama között,
- figyelemmel kísérni az együttes összhangzását,
- az életkori sajátosságnak megfelelő szintű kamarazenei anyagot folyamatosan lapról olvasni,
- a nehezebb állásokat otthon kigyakorolni,
- szólamát technikailag és zeneileg igényesen megszólaltatni,
- megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő szólamokat önállóan elsajátítani,
- zenei tanulmányai befejezését követően a kamarazene önálló művelésére.

Rendelkezzék

- a társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképességgel,
- a kamarazenei játékban nélkülözhetetlen alkalmazkodóképességgel a hangképzés, dinamika, artikuláció, stílus stb. terén,
- a játszott művekre vonatkozó formai ismeretekkel,
- minimális partitúraismerettel.

Legyen tisztában

- a fafúvós hangszercsaládhoz tartozó és a fafúvókhoz leggyakrabban társított egyéb hangszerek intonációs sajátosságaival,
- a fafúvós kamarazene-irodalomban szereplő transzponáló hangszerek szólamainak írásmódjával és hangzásával.

Ismerje

- a játszott kamarazenei anyag szerzőinek nevét, a művek címét, valamint tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- az egyes tételtípusok jellegzetességeit.

RÉZFÚVÓS KAMARA

Az alapfokú művészetoktatási intézményben folyó kamarazene-tanítás - különösen a nem zenei pályára készülő tanulók esetében - az oktató-nevelő munka lényeges elemét jelenti.

A rézfúvós kamarazene-tanítás szakirányú feladatai

- Adjon lehetőséget a kamarazene-irodalom megismerésére és a zene aktív művelésére,
- képezzen a közösségi együttmuzsikálásra érzékeny, önálló zenei elgondolással bíró, alkotó muzsikusokat,
- ismertesse meg a közös zenélés alapszabályait,
- fejlessze a zenei hallást, alakítsa és tudatosítsa a kamarazenei hallás fontosságát,
- ismerkedjék meg a különböző zenei stílusokkal és előadási hagyományokkal,
- a rézfúvós hangszerek sajátosságaiból adódó problémák megoldása egyes zeneművekben, a rézfúvós hangzás kialakítása, amely képlékenyen beépül minden hangszer-összeállításba,
- a nem rézfúvós hangszerekkel való együttjáték fejlesztése, ezáltal a tanszakok közötti „átjárhatóság" lehetősége, előkészítve és segítve a zenekari munkát,
- teremtsen lehetőséget a tanulóknak arra, hogy - az egyéni foglalkozásokon elsajátított tudás felhasználásával - érzelmileg harmonikus személyiséggé válhassanak.

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló
- rendelkezzék a saját hangszeres évfolyamának megfelelő elméleti és hangszertechnikai ismerettel,
- szerezzen jártasságot a lapról olvasásban, mely anyagban a kamarazenei szólamához igazodik,
- irányítsa figyelmét a szólamok közötti harmonikus együttjátékhoz,
- szerezzen jártasságot a kamarazenei játék alapismereteinek elsajátításához:
  = intonáció,
  = levegővétel - zenei tagolás,
  = tempóvétel - tempótartás.

Legyen képes
- önállóan hangolni,
- beintésre-leintésre játékát pontosan megkezdeni és befejezni,
- jól értelmezhetően be- és leinteni,
- pontos ritmusban, biztos tempótartással játszani,
- új tempót felvenni, tempót változtatni a kamarapartner jelzései alapján,
- saját maga jelezni a tempóváltozásokat,
- hiba esetén az összjáték komolyabb mérvű megzavarása nélkül tévedését kiigazítani, szólamába visszatalálni,
- önállóan, tisztán intonálni,
- a tiszta intonáció érdekében szükség esetén lebegés- és vibrato-mentes hangokat képezni,
- figyelmét megosztani saját és a többiek szólama között,
- figyelemmel kísérni az együttes összhangzását,
- az életkori sajátosságnak megfelelő szinten kamarazenei anyagot folyamatosan lapról olvasni,
- a nehezebb állásokat otthon kigyakorolni,
- szólamát technikailag és zeneileg igényesen megszólaltatni,
- megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő szólamokat önállóan elsajátítani,
- zenei tanulmányai befejezését követően a kamarazene önálló művelésére.

Rendelkezzék

- a társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképességgel,
- a kamarazenei játékban nélkülözhetetlen alkalmazkodóképességgel a hangképzés, dinamika, artikuláció, stílus stb. terén,
- a játszott művekre vonatkozó formai ismeretekkel,
- minimális partitúraismerettel.

Legyen tisztában
- a rézfúvós hangszercsaládhoz tartozó és a rézfúvókhoz leggyakrabban társított egyéb hangszerek intonációs sajátosságaival,
- a rézfúvós kamarazene-irodalomban szereplő transzponáló hangszerek szólamainak írásmódjával és hangzásával.

Ismerje
- a játszott kamarazenei anyag szerzőinek nevét, a művek címét, valamint tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- az egyes tételtípusok jellegzetességeit.

VONÓS KAMARA

A vonós kamarazene-tanítás szakirányú feladatai

Fejlessze a tanulók életformájává a kamarazenélést, növelje azok táborát, akik a későbbiekben egyéb tanulmányaik vagy munkájuk mellett szabadidejük egy részét kamaramuzsikálással töltik.

Készítse fel a tanulókat amatőr kamaraegyüttesben való közreműködésre, tegye képessé őket a kamarazene önálló művelésére, a szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására és megszólaltatására.

Használja ki az együttmuzsikálás közösségformáló erejét, teremtsen bensőséges kapcsolatot a kamaraegyüttes tagjai között. Növelje a tanulók egymás iránti felelősségérzetét, ugyanakkor használja ki a társas muzsikálás által nyújtott biztonságérzetet a szorongó tanulók gátlásainak feloldására. A kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó- és alkalmazkodóképesség fejlesztésével járuljon hozzá a tanuló személyiségének, egyéniségének formálásához.

A tananyag megválasztásával a lehetőségekhez mérten igyekezzék sokoldalú képet adni a vonós kamarairodalomban fellelhető zenei stílusokról, műfajokról.

Végeztessen rendszeresen intonációs gyakorlatokat.

Gyakoroltassa rendszeresen a lapról olvasást, törekedjék a zenei anyag folyamatos, kottahű, zeneileg igényes megszólaltatására.

Fejlessze a tanulók igényességét a kiegyenlített hangzásra, egységes stílusú előadásra.

Ismertesse meg a tanulókkal a vonós hangszercsaládhoz tartozó, illetve a vonósokhoz leggyakrabban társított egyéb hangszerek sajátosságait.

Tanítsa meg a tanulókat tájékozódni a partitúrában, zongorakivonatban.

A kamaraegyüttesek közreműködésével színesítse az alapfokú művészetoktatási és egyéb intézmények rendezvényeinek műsorát.

Követelmények a program elvégzése után

A kamarazene, mint választható tárgy esetében

A tanuló legyen képes
- önállóan hangolni,

- beintésre-leintésre játékát pontosan megkezdeni és befejezni,
- jól értelmezhetően be- és leinteni,
- pontos ritmusban, biztos tempótartással játszani,
- új tempót felvenni, tempót változtatni a kamarapartner jelzései alapján,
- saját maga jelezni a tempóváltozásokat,
- hiba esetén az összjáték komolyabb mérvű megzavarása nélkül tévedését kiigazítani, szólamába visszatalálni,
- önállóan, tisztán intonálni,
- a tiszta intonáció érdekében szükség esetén lebegés- és vibrato-mentes hangokat képezni,
- figyelmét megosztani saját és a többiek szólama között,
- figyelemmel kísérni az együttes összhangzását,
- az életkori sajátosságnak megfelelő szintű kamarazenei anyagot folyamatosan lapról olvasni,
- a nehezebb állásokat otthon kigyakorolni,
- szólamát technikailag és zeneileg igényesen megszólaltatni,
- megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő szólamokat önállóan elsajátítani,
- zenei tanulmányai befejezését követően a kamarazene önálló művelésére.

Rendelkezzék
- a társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképességgel,
- a kamarazenei játékban nélkülözhetetlen alkalmazkodóképességgel a hangképzés, dinamika, artikuláció, stílus stb. terén,
- a játszott művekre vonatkozó formai ismeretekkel,
- minimális partitúraismerettel.

Legyen tisztában
- a vonós hangszercsaládhoz tartozó és a vonósokhoz leggyakrabban társított egyéb hangszerek intonációs sajátosságaival,
- a vonósokhoz társított transzponáló hangszerek szólamainak írásmódjával és hangzásával.

Ismerje
- a játszott kamarazenei anyag szerzőinek nevét, a művek címét, valamint tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- az egyes tételtípusok jellegzetességeit,
- a kamarazene-irodalom néhány kiemelkedő alkotását.

Kamarazene, mint főtárgy esetében (a fenti követelményeken felül)

Ismerje fel a témabelépéseket és zárlatokat.

A mindenkori vezetőszólamot tudja megkülönböztetni a kísérettől.

Ismerje a barokk zene fontosabb ritmus-konvencióit (nyújtóponthasználat, duola és triola kölcsönös alkalmazkodása, inégal játék) és a gyakoribb barokk ékesítések írás- és játékmódját.

Ismerje és alkalmazza a klasszikus művekben (főként a kísérő szólamokban) szükséges movimento ordinario játékmódot (a hangok elválasztása és határozott indítása), valamint a vonóvibratót (a kötőív alatt staccato ponttal jelölt hangoknak, a zene karakterétől függő, lágy, alig érzékelhető elválasztása).

Legyen képes könnyű kamaramű Urtext kiadású szólamát a többi szólammal összehangoltan, egyszerű ujjrenddel és vonásjelekkel ellátni.

Tudjon kijelölt szólamból könnyebb művet együttesben lapról játszani.

ZENEKAR

A zenekari foglalkozások célja, hogy sajátos eszközeivel teremtsen lehetőséget az alapfok és a továbbképző évfolyamok tanulói számára, hogy - az egyéni foglalkozásokon elsajátított tudás felhasználásával - érzelmileg gazdag, harmonikus személyiséggé válhassanak.

Ösztönözze a tanulókat, hogy a zenekari játék közben megszerzett zenei kifejezőkészséget és technikai eszközöket használják fel az egyéni hangszeres játékban is.

Hozzon létre együttműködést a tanulók tudásának különbözőségéből.

Mutasson utat a közösség erejével a toleráns magatartásra.

Alakítsa ki a kultúra iránti nyitottságot.

Hangsúlyozza a művészetek aktív művelésének fontosságát.

A zenekari foglalkozások szakirányú feladatai

A tanulók megismertetése az alapvető zenekari játékmódokkal

A különböző zenei stílusokban használt előadói hagyományok bemutatása.

A „zenekari hallás” fontosságának alakítása, tudatosítása.

A figyelem időtartamának és elmélyítésének (vertikális-horizontális) fejlesztése.

Az egységes zenekari ritmusjáték kialakítása, tudatosítása.

Az arra alkalmas tanulók felkészítése professzionális együttesben való játékra.

A különböző hangszercsoportoknak megfelelő - a zenekari ülésmódból adódó - helyes hangszerkezelés kialakítása, egységesítése.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje meg

- a zenekar/együttes egyes részeinek különböző funkcióit,
- az alapvető zenekari játékmódokat,
- az egyes zenetörténeti stílusok és hangszerek előadói hagyományait.

Legyen képes

- szólamát helyes tempóban, dinamikában, stílusban, az adott műben a zenekar egészében betöltött funkciója szerint eljátszani,
- a szólamon belüli és a szólamok közötti harmonikus együttjátékra irányítani figyelmét,
- a szólambeosztáshoz igazodó új zenei anyagot lapról játszva is megszólaltatni.

Tudja alkalmazni

- az alapvető egységes zenekari játékmódhoz tartozó hangszertechnikai ismereteket,
- a zenekari hallásfejlesztés közben kialakuló figyelmet a többszólamúságra, a dinamikai és ritmikai folyamatok árnyalására, a tempóvétel és -tartás differenciálására,
- a zenekari kommunikációs lánc (karnagy-zenekar, zenekari szólamok között) folyamatát.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes

- felnőtt amatőr zenekarban játszani,
- részt venni önálló kamarazenekari produkcióban.

Alkalmazza tudatosan

- a zenekari kommunikációs láncot,

- a zenekari rubato játékot.

KÓRUS

A kórusfoglalkozás célja

A kifejező, szép éneklés elsajátítása, az egy- és többszólamú kórusművek tiszta intonálása és stílushű előadása.

A tanulók zenei és közösségi élményhez juttatása.

Közösségformáló ereje által hasson az emberi kapcsolatok fejlődésére, azon belül az egyén személyiségfejlődésére (utazáson, kiránduláson, kórustáborokban a közös éneklés által).

Olyan pozitív élménynyújtás - a zene és az emberi kapcsolatok által -, amely arra ösztönzi a tanulót, hogy felnőtt korában is részt vegyen a kulturális élet különböző vokális művészeti csoportjaiban. Az alapfokú művészetoktatási intézmény és egyéb hangversenyek, ünnepek színessé tétele.

A kórusfoglalkozás szakirányú feladatai

Ösztönözze a tanulót a kórusirodalom, illetve a zeneirodalom megismerésére.

Fejlessze a tanulók
- hallását,
- ritmusérzékét,
- tempó- és dinamikai érzékenységét,
- hangszínek iránti igényét,
- kottaolvasási készségét,
- zenei memóriáját,
- zenei ízlését,
- stílusérzékét,
- formaérzékét,
- hangképző- és intonációs gyakorlatok segítségével a harmonikus hallását.

Ismertesse meg a kórustagokat
- az emberi hang sajátosságaival, kifejezési lehetőségeivel a csoportos hangképzés által,
- a kórusműveken keresztül a zeneirodalom különböző stíluskorszakaival.

Tudatosítsa a tanulókban az alkalmazkodóképesség fontosságát zenei és emberi szempontból is.

Követelmények a program elvégzése után

A kórus legyen képes önálló, élményt adó szereplésre.

Tudjon
- fegyelmezetten viselkedni úgy a próbákon, mint a hangversenyeken,
- „vezénylésre” énekelni.

A tanuló ismerkedjék meg a kórusirodalom számos remekművével.

Tudjon jól tájékozódni a különböző stíluskorszakokban.

Tudja
- helyes légzéstechnikával,
- tiszta intonációval,
- pontos ritmusban,

- érthető szövegmondással,
- helyes tempó- és dinamikai választással,
- művészileg kidolgozottan - stílushű formálással, szuggesztivitással - elénekelni szólamát.

Rendelkezzék
- jó kottaolvasási készséggel,
- zenei memóriával.

Hallgassa a többi szólamot és hangszínével alkalmazkodjék hozzá, ezáltal segítve az egységes kórushangzás megteremtését.

III. Rész

TÁNCMŰVÉSZETI ÁG

I. Fejezet

A MŰVÉSZETI ÁG SPECIÁLIS SZABÁLYOZÁSA

AZ ALAPFOKÚ TÁNCMŰVÉSZETI OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

1. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének és mozgáskultúrájának sokirányú fejlesztésére, fizikai állóképességének, ügyességének, cselekvő biztonságának, ritmusérzékének, hallásának, tér- és formaérzékének fejlesztésére, gazdagítására. Egészséges életmódra, magabiztosságra, határozottságra, érzelmi nyitottságra neveli. Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenység és a művészetek iránt. Kibontakoztatja a tanulók kreativitását, improvizációs képességét, készségét.

2. A program keretében folyó táncművészeti nevelés alkalmat ad a táncművészet különböző műfajai iránt érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását. Figyelembe veszi az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tapasztalataira, folyamatos technikai fejlődésére építve gyarapítja ismereteiket, fejleszti képességeiket és alakítja készségeiket. Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon képességeiktől és a szorgalmuktól függően fejleszthetik tánctechnikai, előadói műveltségüket és különféle szakirányú területeken szerezhetnek jártasságot.

3. A táncművészeti oktatás célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára, illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra. A múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével és megszerettetésével lehetőséget teremt a tanulók számára életkoruknak megfelelő táncművészeti kultúra és műveltség megszerzésére.

AZ ALAPFOKÚ TÁNCMŰVÉSZETI KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

BALETT TANSZAK

A képzés ideje: 12 év
Évfolyamok száma: 12 évfolyam

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Klasszikus balett			2	2	3-4	3-4	3-4	3-4	3-4	3-4	3-4	3-4
Balett-előkészítő gimnasztika	3	3	2	2								
Népi gyermekjáték	1	1										
Tánctörténet									1	1		
Szabadon választható tantárgy					1	1	1	1	1	1		
Köt. vál. tant.					1	1	1	1			1-2	1-2
Összesen	4	4	4	4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A tanszak tantárgyai

Kötelező tantárgyak:
- Klasszikus balett
- Balett-előkészítő gimnasztika
- Népi gyermekjáték
- Tánctörténet

Kötelezően választható tantárgyak:
- Néptánc
- Társastánc
- Modern-kortárs tánc

Szabadon választható tantárgy:
A tanszak bármely, az életkori sajátosságoknak megfelelő gyakorlati tantárgya.

MODERN-KORTÁRS TÁNC TANSZAK

A képzés ideje: 12 év
Évfolyamok száma: 12 év

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Modern tánc tantárgyak												
Táncelőkészítő gimnasztika	4	4										
Esztétikus testképzés			4	4								
Jazz-technika					4	4	4	4				
Graham-technika									1-2	1-2		
Limón-technika											1-2	1-2
Kontakt-technika									1-2	1-2		
Modern jazz-technika											1-2	1-2
Improvizáció									1	1	1	1
Kompozíció											1	1

Tánctörténet									1	1		
Összesen	4	4	4	4	4	4	4	4	4-6	4-6	4-6	4-6
Kortárs tánc tantárgyak												
Kreatív gyermektánc	2	2	2	2								
Kortárs tánc 1					4	4	4	4				
Kortárs tánc 2									1-2	1-2	1-2	1-2
Graham- vagy Limón-technika									1-2	1-2		
Kontakt technika									1	1	1-2	1-2
Improvizáció											1	1
Kompozíció											1	1
Tánctörténet									1	1		
Összesen	2	2	2	2	4	4	4	4	4-6	4-6	4-6	4-6

A tanszak tantárgyai

A modern-kortárs tánc tanszak 12 éves képzése során a tanulók megismerkedhetnek az igen összetett és sokrétű több irányzatot felvonultató modern-kortárs tánc világával.

Az intézmények a modern tánc, illetve a kortárs tánc oktatása közül saját lehetőségeik alapján választhatnak.

Kötelező tantárgyak:
Modern tánc
- Táncelőkészítő gimnasztika
- Esztétikus testképzés
- Jazz-technika
- Graham-technika
- Limón-technika
- Kontakt-technika
- Modern jazz-technika
- Improvizáció
- Kompozíció
- Tánctörténet

Kortárs tánc
- Kreatív gyermektánc
- Kortárs tánc 1.
- Kortárs tánc 2.
- Graham-technika
- Limón-technika
- Kontakt-technika
- Improvizáció
- Kompozíció
- Tánctörténet

NÉPTÁNC TANSZAK

A képzés ideje: 12 év
Évfolyamok száma: 12

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Népi játék, néptánc	2	2	3-4	3-4	3-4	3-4	3-4	3-4	3-4	3-4	3-4	3-4
Folklórismeret					1	1	1	1				
Tánctörténet									1	1		
Kötelezően választható tantárgy											1	1
Szabadon választható tantárgy	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Összesen	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A tanszak tantárgyai

Főtárgy:
- Népi játék, néptánc

Kötelező tantárgyak:
- Folklórismeret
- Tánctörténet

Kötelezően választható tantárgyak:
- Népi ének
- Folklórismeret
- Tánctörténet
- Kinetográfia

Szabadon választható tantárgyak:
A tanszak bármely, az életkori sajátosságoknak megfelelő gyakorlati tantárgya.

TÁRSASTÁNC TANSZAK

A képzés ideje: 12 év
Évfolyamok száma: 12

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok							Továbbképző		
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Társastánc			4	3	3	3	2-3	3	2-3	2-3	3	3
Gyermektánc	2	2										
Klasszikus balett				1	1	1	1	1				
Történelmi társas									1	1	1	1
Viselkedéskultúra							1					
Tánctörténet									1	1		
Szab. vál. tant.			2	2	2	2	1	2	1	1	2	2
Összesen	2	2	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A tanszak tantárgyai

Kötelező tantárgyak:
- Társastánc
- Gyermektánc
- Klasszikus balett
- Történelmi társastánc
- Viselkedéskultúra
- Tánctörténet

Szabadon választható tantárgy a tanszak bármely tantárgya.

A táncművészeti oktatás kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanulók más művészeti ág (zeneművészeti, képző- és iparművészeti, szín- és bábművészeti) képzésébe is bekapcsolódhatnak, illetve azok központilag meghatározott tanítási óráin is részt vehetnek.

AZ ALAPFOKÚ TÁNCMŰVÉSZETI OKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Fejlessze
- a gyerekek és fiatalok mozgáskultúráját,
- testi-lelki állóképességét,
- kapcsolatteremtő képességét.

Neveljen
- egészséges, jó tartású, jó mozgású tanulókat,
- táncművészetet értő közönséget,
- táncot szerető fiatalokat.

Készítsen fel
- a szakirányú továbbtanulásra.

Az alapfokú táncművészeti oktatásnak nem célja a hivatásos és versenytáncos képzés, de célja a tehetséges tanulók pályára irányítása, valamint az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra ösztönzése.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

1. Az alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

2. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait - valamennyi vizsgatantárgy tekintetében - az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni. A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen - egyéni versenyzőként, illetve párban - a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet elérte.

Ha a tanuló már rendelkezik a táncművészeti ág valamelyik tanszakán tánctörténet tantárgyból megszerzett művészeti záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyból a vizsga alól felmentés adható.

4. Előrehozott vizsga

Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.

Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt, egyes vizsgatárgyból első alkalommal tett művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga.

Táncművészeti ágon tánctörténet tantárgyból előrehozott záróvizsga szervezhető.

5. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

II. Fejezet

BALETT TANSZAK

CÉLOK, FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

A balett tanszak célja, hogy a tanuló a klasszikus balett speciális harmóniát igénylő, fegyelmezett, tudatos mozgásnyelvét, tánctechnikáját elsajátítsa.

Feladata

Ismertesse meg a tanulóval

- mozgásszerveinek a funkcióját,
- a különböző mozgásformák összekötését,
- a klasszikus balett lépésanyagát,
- a táncstílusok sokféleségét,
- a különböző tánctechnikák mozgásformáit,
- a tánc történetét.

Fejlessze a tanuló
- technikai adottságait,
- mozgásemlékezetét,
- testi-lelki teherbírását,
- tér- és formaérzékét,
- hallását,
- ritmusérzékét,
- koordinációs készségét,
- dinamikai különbségek iránti érzékét,
- előadási készségét,
- a mozgás pontos zenei kivitelezését,
- magabiztos fellépését.

Alakítsa ki a tanulóban
- a tánc iránti szeretetet,
- az interpretáláshoz szükséges önfegyelmet,
- az önkontrollt és annak tudatos használatát,
- a rendszeres munka igényét,
- a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
- a gondolkodás szükségességének tudatát,
- a művészetek iránti nyitottságot.

Ösztönözze a tanulót
- az igényes munkára,
- a színházi táncesemények látogatására,
- alkalmi eseményeken való szereplésre,
- az érzelmi nyitottságra,
- az egészséges életmódra,
- külső megjelenésének (testtartás, ápoltság, öltözködés) igényességére.

Adjon teret a tanuló
- fantáziájának kibontakozására,
- a kreativitás megnyilvánulására,
- az improvizációs készség kibontására.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánc tanulásán keresztül fejleszti saját
- akaratát,
- ízlését, személyiségét,
- alkalmazkodó képességét.

Irányítsa a tanulót
- szakirányú továbbtanulásra,
- a továbbképző folytatására,
- az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Klasszikus balett
A tanuló ismerje
- a kar- és lábpozíciókat,
- a klasszikus balett alapelemeit,
- a tanult tananyag szakkifejezéseit,
- a szakkifejezések jelentését.
Legyen képes
- a tanult gyakorlatok pontos kivitelezésére,
- a kombinációk használatára,
- a zene és a tánc összhangjának betartására,
- a csoportos munkában való fegyelmezett együttműködésre.

Történelmi társastánc
A tanuló ismerje
- a XIX. századi társastáncok alaplépéseit,
- a XVII. századi Menüett lépéssorát,
- a rokokó Gavotte stílusát,
- a tanult táncokat.
Legyen képes
- a tanult lépések bemutatására,
- az elsajátított történelmi társastáncok előadására.

Néptánc
A tanuló ismerje
- a dunántúli ugrós alapmotívumait,
- a szatmári motívumok figuráit,
- a széki négyes és csárdás lépéseit,
- a táncokhoz tartozó dalokat,
- a tájegységek földrajzi helyzetét.
A tanuló legyen tisztában
- a néptánc elemeinek és motívumainak felépítésével.
Legyen képes
- az ismert motívumok felhasználásával improvizálni.

Modern-kortárs tánc
A tanuló ismerje
- a modern tánctechnikák jellegzetes lépésanyagának alapjait,
- speciális koordinációját, a testközpont szerepét,
- a rögtönzés játékszabályait.
Legyen képes
- az elsajátított tananyag stílusos előadására,
- a klasszikus balettől eltérő mozgásnyelv befogadására.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Klasszikus balett
A tanuló ismerje

- a tanult tananyagot,
- a lépések helyes kivitelezésének szempontjait,
- a tudásszintjének megfelelő nehezebb technikai elemeket és azok szabályait.

Legyen képes
- a balett gyakorlatainak harmonikus, koordinált bemutatására,
- a kombinációk szolisztikus előadására,
- az ismert anyagból önálló gyakorlatok összeállítására.

Társastánc

A tanuló ismerje
- a magyar úri báli tánc lépéseit,
- a modern társastánc alapelemeit.

Legyen képes
- a viselkedésformáknak megfelelően a különböző társastáncok bemutatására.

Néptánc

A tanuló ismerje
- a verbunk, a karikázó, a csárdás lépéseit,
- a páros forgók technikáit,
- a dunántúli és a szatmári táncrendet.

Legyen képes
- a tanult táncok stílusos előadására.

Modern-kortárs tánc

A tanuló ismerje
- a modern és kortárs tánc térszemléletét,
- a dinamikai változások kifejező erejét,
- a Graham-, Limón-, modern jazz-, kontakt-technika lépésanyagát, sajátosságait,
- az improvizáció és kompozíció szabályait,
- a kapcsolatteremtés lehetőségeit a mozgásban.

Legyen képes
- az elsajátított technikák lépésanyagainak gyakorlatsorokban történő bemutatására,
- rövid kompozíciók létrehozására, meggyőző, stílusos előadására,
- kapcsolatteremtő improvizációra.

Tánctörténet

A tanuló ismerje
- az adott évfolyam tananyagát:
  = a táncművészet kimagasló alapműveit,
  = a nagy egyéniségek munkásságát,
  = az egyetemes és nemzeti tánctörténeti folyamatokat.

Legyen képes
- elemezni a táncművészet különböző stílusait,
- a társművészetek iránti érdeklődésre,
- a múlt és jelen értékeinek befogadására.

A BALETT TANSZAK VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgából áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama:
Klasszikus balett 45-50 perc

2. A vizsga tartalma

A gyakorlati vizsga tartalma:
A vizsga anyaga előre kijelölt és a szaktanár által összeállított és betanított gyakorlatokból áll, melyet a tanulók csoportos formában, önállóan mutatnak be.

Klasszikus balett
Rúdgyakorlatok
- technikailag emelkedő nehézségi fokú, több gyakorlatból álló, egymást követő gyakorlatsorok a rúdnál (plié, battement tendu, battement tendu jeté, rond de jambe par terre, fondu, frappé, adagio, grand battement jeté gyakorlatok).

Középgyakorlatok
- különböző dinamikájú, a tananyagban előírt elemekből álló gyakorlatok, gyakorlatsorok középen (battement tendu, jeté, fondu, adagio, grand battement jeté gyakorlatok, a pózok alkalmazásával).

Allegro
- kis ugrások egyszerű kombinációk formájában (temps levé sauté, petit changement, petit échappé, assemblé, petit jeté, sissonne simple, glissade alkalmazásával),
- nagy ugrás (sissonne fermée).

Tourok
- forgások középen és diagonálban (egy tour sur le cou -de- pied II. IV. V. pozícióból, tour sur place középen, tour pas de bourrée diagonálban) választhatóan.

3. A vizsga értékelése

Klasszikus balett gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:
- a gyakorlatok, gyakorlatsorok pontos bemutatása,
- technikai biztonság;
- koordinált, esztétikus előadásmód,
- a gyakorlatok zenével összehangolt kivitelezése,
- fegyelmezett együttműködés a csoportos munkában.

A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.
1.1. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:
Tánctörténet 10 perc

1.2. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama:
klasszikus balett 45-50 perc

2. A vizsga tartalma

2.1. A szóbeli vizsga tartalma:
Tánctörténet
- a köznapi és művészi mozgás,
- a tánc és a társművészetek,
- a tánctörténet főbb korszakai, a tánc társadalmi szerepének változásai:
= a tánc és a vallások, rítusok (őskor, ókor)
= a tánc és a szórakozás, a tánc és a reprezentáció (ókor, középkor, reneszánsz, barokk)
= a színpadi táncművészet kialakulása (udvari balett),
- romantikus balettek,
- klasszikus balettek,
- modern tánc,
- folklórizmus,
- jelentős hazai együttesek, táncosok, koreográfusok jellemzői,
- az egyetemes tánctörténet legjelentősebb alkotói és műveik.

2.2. A gyakorlati vizsga tartalma:
A vizsga anyaga előre kijelölt és a szaktanár által összeállított és betanított gyakorlatokból áll, melyet a tanulók csoportos formában, önállóan mutatnak be.

Klasszikus balett
Rúdgyakorlatok
- technikailag emelkedő nehézségi fokú, több gyakorlatból álló, egymást követő gyakorlatsorok a rúdnál (plié, battement tendu, battement tendu jeté, rond de jambe par terre, fondu, frappé, petits battement, adagio, grand battement jeté gyakorlatok, féltalpra, emelkedés és allongé pózok alkalmazása).

Középgyakorlatok
- különböző dinamikájú és tempójú, a tananyagban előírt elemekből álló gyakorlatok, gyakorlatsorok középen (temps lié formái, battement tendu, fondu - soutenu, adagio, arabesque pózok, grand battement jeté, - pas de bourrée, mint összekötő lépés).

Allegro
- kis ugrások kombinációk formájában (temps levé sauté, petit changement, assemblé, petit jeté, sissonne simple, glissade, ballonné, échappé battu, pas de chat, sissonne ouverte, sissonne tombé alkalmazásával),
- nagy ugrások egyszerű kombinációk formájában (sissonne fermé 90°-on, grand assemblé, jeté entrelacé, grand jeté alkalmazásával).

Tourok
- forgások középen és diagonálban (tour sur le cou-de-pied, tour tire-bouchon középen, tour chainé, tour piqué diagonálban) választhatóan.

3. A vizsga értékelése

3.1. Tánctörténet szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a tánc művészi és közhasználatú formáinak ismerete,
- a táncművészet főbb korszakainak ismerete,
- tájékozottság a táncművészet műfajainak jellegzetességeiről,
- a tánc és a társművészetek kapcsolatának ismerete,
- kiemelkedő alkotók és művek ismerete.

3.2. Klasszikus balett gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:
- a gyakorlatok, gyakorlatsorok pontos bemutatása,
- technikai biztonság,
- koordinált, esztétikus előadásmód,
- a gyakorlatok zenével összehangolt kivitelezése,
- fegyelmezett együttműködés a csoportos munkában.

MODERN TÁNC TANSZAK

CÉLOK, FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

A modern tánc tanszak célja, hogy a tánctechnikák megismerése és az előírt tananyag elsajátítása mellett fejlessze a tanuló önálló, kreatív kapcsolatteremtő képességét, a személyiségét.

Feladata

Ismertesse meg a tanulóval
- a modern táncművészet főbb irányzatait,
- az irányzatok technikai alapelemeit,
- a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
- a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
- a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
- technikai adottságait,
- mozgásmemóriáját,
- koncentrálóképességét,
- muzikalitását,
- tér- és formaérzékét,
- előadói készségét,
- személyiségét,
- kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban
- a modern táncművészet iránti nyitottságot,
- a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
- a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
- a rendszeres munka igényét,
- az önálló gondolkodás igényét,
- az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót
- az igényes munkára,
- tánc és színházi események látogatására,

- érzelmi nyitottságra,
- egészséges életmódra.

Adjon teret
- a tanuló fantáziájának kibontakozására,
- a kreativitás megnyilvánulására,
- az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót
- szakirányú továbbtanulásra,
- az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Esztétikus testképzés

A tanuló ismerje
- a gyakorlatok esztétikus, plasztikus végrehajtását,
- a térirányok, térlépcsők gyakorlati alkalmazását,
- a mozgás esztétikai törvényszerűségeit.

Legyen képes
- a tanult mozgásformák önálló, tudatos, plasztikus végrehajtására,
- a tudatos izomtevékenységre, izommunkára, izomérzékelésre,
- a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek használatára.

Jazz-technika

A tanuló ismerje
- a tanult technika mozgásanyagát,
- a contraction és release tudatos használatát,
- a technika stílusát és előadásmódját.

Legyen képes
- a technika elemeit, gyakorlatait biztonsággal, stílusosan, harmonikusan bemutatni,
- a technika sajátosságainak megfelelő, önálló, csoportos etűdök, kombinációk, koreográfiák előadására.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Graham-technika

A tanuló ismerje
- a technika mozgásanyagát,
- speciális gerinchasználatát,
- a contraction-release használatát,
- a technika dinamikai, ritmikai sajátosságait.

Legyen képes
- a technika mozgásanyagának gyakorlatsorokba foglalt bemutatására,
- a technika sajátosságainak megfelelő önálló és csoportos előadására.

Limón-technika

A tanuló ismerje
- a technika alapelemeit, gyakorlatait,
- jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,

- a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait.

Legyen képes

- a gyakorlatelemek pontos, tiszta kivitelezésére,
- azok kombinálására,
- a technika dinamikai és érzelmi változásainak figyelembevételével egy koreográfia meggyőző előadására.

Kontakt-technika

A tanuló ismerje

- a technika tanult mozgásanyagát,
- improvizációs és kombinációs lehetőségeit.

Legyen képes

- a gördülékeny és puha izomtónus kialakítására és a föld használatára,
- a technikai elemek tánc közbeni előhívására,
- a kreativitás, az improvizáció és kompozíció tudatos használatára.

Modern jazz-technika

A tanuló ismerje

- a technika speciális gyakorlatait, mozgássorait,
- a technikára jellemző harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Legyen képes

- a technika elemeit biztonsággal, stílusosan bemutatni,
- a technika sajátosságainak megfelelő önálló és csoportos előadásra,
- a zene és tánc kapcsolatának megteremtésére.

Improvizáció, kompozíció

A tanuló ismerje

- a tanult technika gyakorlatait,
- a forma, a tér, az idő, a dinamika alkalmazásának lehetőségeit és sajátosságait.

Legyen képes

- a forma, az idő, a tér, a dinamika együttes, komplex alkalmazására,
- kreatív, kapcsolatteremtő improvizációra,
- az improvizáció és kompozíció tudatos használatára.

Tánctörténet

A tanuló ismerje

- az adott évfolyam tananyagát:
  = a táncművészet kimagasló alapműveit,
  = nagy egyéniségeinek munkásságát,
  = az egyetemes és nemzetközi tánctörténeti folyamatokat.

Legyen képes

- elemezni a táncművészet különböző stílusait,
- a múlt és jelen értékeinek befogadására,
- a társművészetek iránti érdeklődésre.

A MODERN TÁNC TANSZAK VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgából áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Jazz-technika 35-40 perc

2. A vizsga tartalma

A gyakorlati vizsga tartalma:
A vizsga anyaga előre kijelölt és a szaktanár által összeállított és betanított gyakorlatokból áll, melyet a tanulók párosan vagy csoportos formában, önállóan mutatnak be.

Jazz-technika
Izolációs gyakorlatsor a gerincoszlop szakaszainak mozgatásával
- fej, váll, törzs izolálása irányokba, körbe, plié beiktatásával külön gyakorlatokban,
- mindhárom testrész izolálása egy gyakorlatban,
- törzshullámok, csípővel, majd fejjel indítva különböző irányokból,
- alulról indított testhullámok - body roll,
- fejfordítások, törzsfordítások karral, plié alkalmazásával, majd törzsdöntésben,
- release - contraction használata, törzsfordításban,
- karnyújtások törzsdöntésben, contraction - release végzésével.

Fekvő és ülő helyzetben végzett gyakorlatok - Giordano tréning
- homorítás - contraction, semleges lüktetés, lábnyújtás fekvésben,
- ruganyozás előre, nyújtott ülésben, felülésben diagonál kartartással,
- törzsív, majd lábemelést alkalmazó gyakorlatok fekvésben,
- törzsnyújtás, contraction terpeszülésben.

Rövid kombináció, amely tartalmazza a tanult mozgásanyagot.

3. A vizsga értékelése

Jazz-technika gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai
- a bemutatott tananyag pontos ismerete,
- a gyakorlatok technikai biztonsága,
- a jazz-technika sajátosságainak stílusos bemutatása,
- a kontrakció és a release tudatos használata.

A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

1.1. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:
Tánctörténet 10 perc

1.2. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama:

Modern tánctechnika, a helyi tantervben megjelöltek szerint választhatóan:

- Graham-technika, vagy
- Limón-technika, vagy
- Kontakt-technika, vagy
- Modern jazz-technika 35-40 perc

2. A vizsga tartalma

2.1. A szóbeli vizsga tartalma:

Tánctörténet

- a köznapi és művészi mozgás,
- a tánc és a társművészetek,
- a tánctörténet főbb korszakai, a tánc társadalmi szerepének változásai,
- a tánc és a vallások, rítusok (őskor, ókor),
- a tánc és a szórakozás, a tánc és a reprezentáció (ókor, középkor, reneszánsz, barokk),
- a színpadi táncművészet kialakulása (udvari balett),
- romantikus balettek,
- klasszikus balettek,
- modern tánc,
- folklórizmus,
- jelentős hazai együttesek, táncosok, koreográfusok jellemzői,
- az egyetemes tánctörténet legjelentősebb alkotói és műveik.

2.2. A gyakorlati vizsga tartalma

A vizsga anyaga előre kijelölt és a szaktanár által összeállított és betanított gyakorlatokból áll, melyet a tanulók párosan vagy csoportos formában, önállóan mutatnak be.

A helyi tantervben megjelöltek szerint választhatóan:

Graham-technika

Talajon végzett gyakorlatok

- bounses, breathing, contraction, spirál, dőlések, hajlások alkalmazásával, különböző testhelyzetekben. Álló középgyakorlatok
- brushes, weight shift, suspension - testsúlyáthelyezések, plié, contraction - release alkalmazásával.

Diagonális - haladó gyakorlatok

- walks, triplets, ugrások helyben, páros lábbal, skip - ugrások haladva.

A tanult anyagból, a tanár által összeállított kombináció bemutatása.

Limón-technika

Talajgyakorlatok fekvő helyzetben

- a fej, kar, láb, majd a gerinc izolációs gyakorlatai, a gördülések különböző fázisainak összekötése folyamatos mozgással.

Talajgyakorlatok ülő helyzetben

- a fej, kar, láb izolációs használatának összekötése, a láb és karpozíciók használata a gerinc szakaszainak mozgásával összekötve, rugók, gördülések spirál alkalmazásával, a gravitáció használata zuhanásokkal.

Álló középgyakorlatok

- átvezetés az állógyakorlatokhoz, izolációk, kisebb zuhanások plié - relevével, lendülések, suspension és oppozició kiemelése.

Diagonális - haladó gyakorlatok:

- folyamatos előrehaladás, kis ugrások, láblengetések, egyik lábról a másik lábra történő átugrások alkalmazásával.

Modern jazz-technika

Bázisgyakorlatok

- paralel - en dehors pozícióváltások, relevé, talon, plié, majd rotációk mellkasból, plié, batement tendu, kontrakció 4 fázisban, battemen tendu jeté,

fej izoláció, port de bras, twist alkalmazásával, rond de jambe par terre, en l'air, váll izoláció, frappé, adagio, grand battement jeté.

Középgyakorlatok

- rond de jambe par terre haladva, tour gyakorlatok, chaîne, developpé, grand battement jeté.

Kis allegrok

- sauté paralel - en dehors váltva, egylábas sauté, assemblé, sissonne.

Diagonálban haladó gyakorlatok

- földhasználattal és ugrásokkal kombinálva.

Rövid kombináció a tanult anyagból.

Kontakt-technika

Alaptechnika

- egyéni és páros gyakorlatok földön, középhelyzetekben, állásban
- gurulások variálása, talajtámaszok, gurulások ugrásból, emelések, társ levitele a földre,
- ugrások elkapással mozgássorok alkalmazásával.

Test tudatossági gyakorlatok

- partner grafika és release, súlyáthelyezések különböző pozíciókba.

Térben haladó gyakorlatok

- ugrások, gurulások, zuhanások alkalmazásával.

3. A vizsga értékelése

3.1. Tánctörténet szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a tánc művészi és közhasználatú formáinak ismerete,
- a táncművészet főbb korszakainak ismerete,
- tájékozottság a táncművészet műfajainak jellegzetességeiről,
- a tánc és a társművészetek kapcsolatának ismerete,
- kiemelkedő alkotók és művek ismerete.

3.2. Modern tánctechnika gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a tanult tananyag pontos bemutatása,
- a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága.

Graham-technikában:

- a Graham-technika speciális gerinchasználatának tudatossága,
- a technika dinamikai, ritmikai sajátosságainak alkalmazása.

Limón-technikában:
- harmonikus, koordinált bemutatás,
- a stílusnak megfelelő előadásmód,
- a technika dinamikai változásainak bemutatása.

Jazz-technikában:
- harmonikus, koordinált, stílusos előadásmód,
- a zene és a tánc összhangjának megteremtése.

Kontakt-technikában:
- gördülékeny, puha izomtónus,
- helyes földhasználat,
- a partnerrel való felelős együttműködés.

KORTÁRS TÁNC TANSZAK

CÉLOK, FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

A kortárs tánc tanszak célja, a kortárs tánctechnikák megismerése és az előírt tananyag elsajátítása mellett, a személyiség fejlesztése, az önálló, kapcsolatteremtő improvizáció, kreativitás kialakítása.

Feladata
Ismertesse meg a tanulóval
- a kortárs táncművészet főbb irányzatait,
- az irányzatok technikai alapelemeit,
- a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
- a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait.

Fejlessze a tanuló
- technikai adottságait,
- mozgásmemóriáját,
- koncentrálóképességét,
- muzikalitását,
- kreativitását,
- tér- és formaérzékét,
- előadói készségét,
- személyiségét,
- kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban
- a kortárs táncművészetek iránti nyitottságot,
- a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
- a szükséges magatartásformát,
- a rendszeres munka igényét,
- az önálló gondolkodás igényét,
- az improvizáció és a kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót
- az igényes munkára,

- a tánc- és színházi események látogatására,
- az érzelmi nyitottságra,
- az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
- fantáziájának kibontakozására,
- a kreativitás megnyilvánulására,
- az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót
- szakirányú továbbtanulásra,
- a továbbképző folytatására,
- az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Kreatív gyermektánc

A tanuló ismerje
- testrészeinek irányított mozgását,
- a test térben való mozgáslehetőségeit,
- az alapvető kapcsolatteremtési formákat.

Legyen képes
- a csoportos munkában való aktív, fegyelmezett közreműködésre,
- a tér, ritmika, dinamika tudatos használatára,
- kapcsolatteremtő improvizációra.

Kortárs tánc 1.

A tanuló ismerje
- a tér, ritmika, dinamika használatát,
- a kapcsolatteremtés technikáit,
- a kortárs tánc lépésanyagát, technikáját.

Legyen képes
- a kortárs tánc mozgásanyagának gyakorlatsorokba foglalt bemutatására,
- a kombinációk használatára,
- kreativitásának, improvizációs készségének kibontakoztatására.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Kortárs tánc 2.

A tanuló ismerje
- a tér, ritmika, dinamika magasabb fokú használatát,
- a kapcsolatteremtés és improvizáció technikáit, a kortárs tánc lépésanyagát, technikáját.

Legyen képes
- a kortárs tánc mozgásanyagának gyakorlatsorokba foglalt bemutatására,
- a kombinációk használatára,
- kreativitásának, improvizációs készségének kibontakoztatására,
- személyiségének és kapcsolatteremtésének megfelelő fejlődésére.

Graham-technika

A tanuló ismerje
- a technika tanult mozgásanyagát,
- a gerinc speciális használatát,
- a contraction-release használatát,
- a technika dinamikai, ritmikai sajátosságait.

Legyen képes
- a technika mozgásanyagának gyakorlatsorokba foglalt bemutatására,
- a technika sajátosságainak megfelelő önálló és csoportos előadására.

Limón-technika

A tanuló ismerje
- a technika alapelemeit, gyakorlatait,
- jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
- a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait.

Legyen képes
- a gyakorlatelemek pontos és tiszta kivitelezésére, azok kombinálására,
- a technika dinamikai és érzelmi változásainak figyelembevételével egy koreográfia meggyőző előadására.

Kontakt-technika

A tanuló ismerje
- a technika tanult mozgásanyagát,
- improvizációs és kombinációs lehetőségeit.

Legyen képes
- a gördülékeny és puha izomtónus kialakítására és föld használatára,
- a technikai elemek tánc közbeni előhívására
- a kreativitás, az improvizáció és a kompozíció tudatos használatára.

Improvizáció, kompozíció

A tanuló ismerje
- a tanult technika gyakorlatait, témaköreit, feladatait,
- a forma, tér, idő, a dinamika alkalmazásának lehetőségeit, sajátosságait.

Legyen képes
- a forma, tér, idő, dinamika együttes, komplex alkalmazására,
- kreatív, kapcsolatteremtő improvizációra,
- az improvizáció és a kompozíció tudatos használatára.

Kompozíció

Legyen képes önálló és csoportos kompozíciók, koreográfiák készítésére.

Tánctörténet

A tanuló ismerje
- az adott évfolyam anyagát:
  = a táncművészet kimagasló alapműveit,
  = a nagy egyéniségek munkásságát,
  = az egyetemes és nemzetközi tánctörténeti folyamatokat.

Legyen képes

- elemezni a táncművészet különböző stílusait,
- a múlt és jelen értékeinek befogadására,
- a társművészetek iránti érdeklődésre.

KORTÁRS TÁNC TANSZAK VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgából áll.

1.1. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Kortárs tánc 1. 35-40 perc

2. A vizsga tartalma

A gyakorlati vizsga tartalma:

A vizsga anyaga előre kijelölt és a szaktanár által összeállított és betanított gyakorlatokból áll, melyet a tanulók párosan vagy csoportos formában, önállóan mutatnak be.

Kortárs tánc 1.

Gerincmozgató fekvő gyakorlatok

- szimmetrikus mozgások, a gerinc szakaszainak izolált mozgatása a természetes S görbülettel harmonizálva és ellentétesen,
- gerincmozgatás és a légzés összehangolásának gyakorlatai.

Testpozíciók bejáratása

- alapvető testpozíciók - emelkedő nehézségű sorrendben történő gyakorlatai fekve, szimmetrikus-aszimmetrikus lépések felhasználása, térdhajlítás, térdelés, demi és grand plié, paralel állás, relevé alkalmazásával.

Törzsgyakorlatok

- vezetett, ejtett, és közepes lendületű mozgások, döntés, hajlítás, nyújtott-hajlított lábon, talpon, féltalpon.

Lábbal végzett gyakorlatok

- tendu, jeté, frappé, rond de jambe típusú mozgások használata, láb- és törzsmunka egyidejű alkalmazása.

Adagio

- balance, irányok használatával.

Ugrásgyakorlatok

- ugrások irányokban, diagonálban, jeté, assemblé, sissonne típusú ugrások alkalmazása, lábról más testrészre és más testrészről lábra, haladó - nem haladó ugrások kombinálása.

Forgásgyakorlatok

- 1/4, 1/2, 3/4, és egész fordulatok, forgások feltámasztási pontok szerint,
- forgások irányok szerint meghatározva, a tanult forgások kombinálása.

3. A vizsga értékelése

Kortárs tánc 1. gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a tananyag pontos ismerete,
- a testtudat megfelelő elsajátítása,
- a gyakorlatsorok stílusos bemutatása,
- technikai biztonság.

A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei
A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

1.1. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama
Tánctörténet 10 perc

1.2. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Kortárs tánc 2. 35-40 perc

2. A vizsga tartalma

2.1. A szóbeli vizsga tartalma:
Tánctörténet
- a köznapi és művészi mozgás,
- a tánc és a társművészetek,
- a tánctörténet főbb korszakai, a tánc társadalmi szerepének változásai,
- a tánc és a vallások, rítusok (őskor, ókor),
- a tánc és a szórakozás, a tánc és a reprezentáció (ókor, középkor, reneszánsz, barokk),
- a színpadi táncművészet kialakulása (udvari balett),
- romantikus balettek,
- klasszikus balettek,
- modern tánc,
- folklórizmus,
- jelentős hazai együttesek repertoárjának jellemző stílusjegyei,
- az egyetemes tánctörténet legjelentősebb alkotói és műveik.

2.2. A gyakorlati vizsga tartalma:
A vizsga anyaga előre kijelölt és a szaktanár által összeállított és betanított gyakorlatokból áll, melyet a tanulók párosan vagy csoportos formában, önállóan mutatnak be.

Kortárs tánc 2.
Fekvő helyzetben végzett gyakorlatok
- felgördülések, a gerinc szakaszos mozdítása, a lábak terhelés nélküli mozgatása, oldalt és hason fekvő helyzetek, spirális elfordulások, izolációk.

Testpozíciókat bejáró gyakorlatok
Gerinc-szakaszokat megmozgató gyakorlatok
Lábízületeket bejáró gyakorlatok, álló helyzetben
- paralelek, en dehors, váltott dinamikával, ritmikával.

Gerinc és lábmozgásokat kombináló gyakorlatok álló helyzetben
- balance helyzetek beiktatása, fordulatok alkalmazása.

Adagio

- off balance helyzetek, fordulatokkal.
Forgások
- helyben és kilépéssel.
Ugrások
- helyben és haladással.
Diagonál gyakorlatok kombinációs formában.

3. A vizsga értékelése

3.1. Tánctörténet szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:
- a tánc művészi és közhasználatú formáinak ismerete,
- a táncművészet főbb korszakainak ismerete,
- tájékozottság a táncművészet műfajainak jellegzetességeiről,
- a tánc és a társművészetek kapcsolatának ismerete,
- kiemelkedő alkotók és művek ismerete.

3.2. Kortárs tánc 2. gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:
- a tananyag pontos ismerete,
- a gyakorlatok stílusos bemutatása,
- a gerinc, a lábmozgás lehetőségeinek ismerete, testtudat,
- a személyiség és kapcsolatteremtés lehetőségeinek használata.

NÉPTÁNC TANSZAK

CÉLOK, FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

A néptánc tanszak célja, hogy a magyar néptánc és népi kultúra iránti érdeklődést elmélyítse a tanulókban. A táncokon keresztül ismerjék meg hagyományainkat, a magyar nép táncait, a táncok lépésanyagát, jellegzetességeit, stílusát.

Feladata
Ismertesse meg a tanulóval
- a hagyományos népi játékokat,
- a három dialektus (nyugati, tiszai, erdélyi) tánctípusait, táncrendjeit,
- a mozgásanyag variációs lehetőségeit,
- a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet,
- a néprajztudomány sajátos megközelítési módját,
- a folklórkutatás tárgyának, az alávetett társadalmi rétegek, a „nép” műveltségének sajátos helyét az egyetemes emberi kultúrában,
- a tánc művészi és közhasznú formáit,
- a társasági táncélet alkalmait,
- a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait,
- az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját,
- az egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alapművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait.
Alakítsa ki a tanulókban
- a rendszeres munka természetes igényét,

- a megfelelő munkafegyelmet,
- a munkájuk tudatos kontrollálását,
- a művészi előadásmód kivitelezését,
- az általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népélet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeiként értelmezi,
- az esztétikai érzéket,
- a művészetek befogadására nyitott attitűdöt,
- fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

Fejlessze a tanuló
- mozgáskultúráját,
- fizikai állóképességét,
- ritmusérzékét,
- hallását,
- zenéhez való alkalmazkodását,
- tér-, forma- és stílusérzékét,
- mozgásmemóriáját,
- koncentráló képességét,
- improvizációs készségét,
- ízlését, kritikai érzékét,
- a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét,
- vizuális memóriáját,
- képzelőerejét.

Ösztönözze a tanulót
- a közösségi alkotás öröme, a közösségi kultúra értékei iránt,
- a néprajzi és általában kultúrtörténeti ismereteinek rendszeres gyarapítására,
- a rendszeres múzeumlátogatásra,
- a rendszeres társasági és színházi táncesemények látogatására,
- a televízió és rádió táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére,
- az aktív részvétel igényét az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (kézműves foglalkozások, játszóházak, táncházak, néprajzi táborok, egyéb táncesemények),
- a környezetében esetleg adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására (helytörténeti hagyományok összeírása, nagyszülők, idős emberek tudásanyagának összegyűjtése).

Tudatosítsa a tanulóban
- a tánctörténeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, az ízlését és fogékonyságát a művészetek, különösen az előadóművészetek iránt.

Hívja fel a tanulók figyelmét
- a korosztályuknak megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánctörténeti irodalomra.

Tegye nyitottá
- a tanuló személyiségét a folklór iránt.

Irányítsa a tanulót
- szakirányú továbbtanulásra,
- a továbbképző folytatására,
- az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Népi játék, néptánc

A tanuló ismerje

- a tanult játékokat (min. 20) és népdalokat (min. 40),
- a tanult táncrendeket, s legalább kettőt magabiztosan improvizáljon, pl.:
  = dél-dunántúli ugrós, kanásztánc (fiúk), karikázó (lányok),
  = rábaközi dús, illetve körverbunk (fiúk),
  = szatmári verbunk (fiúk), hajlikázó (lányok), lassú és friss csárdás,
  = széki négyes, csárdás, sűrű és ritka tempó (fiúk),
  = lőrincrévi páros táncok,
  = sárközi ugrós és csárdás, karikázó (lányok), verbunk (fiúk),
  = dél-alföldi páros ugrós és csárdás.

Legyen képes

- a technikai gyakorlatokat biztosan végrehajtani, összekötni,
- 2/4-es ritmusképletet visszatapsolni, dobogni,
- felismerni és megnevezni az irányokat, arányokat, alakzatokat.

Folklórismeret

A tanuló ismerje

- a folklór mint történeti hagyomány sajátosságait,
- az egyes jeles napok időpontját,
- a jeles napok vallási, hiedelmi funkcióját, magyarázó történetét,
- a hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjait,
- a magyar paraszti világkép legfőbb elemeit, eredetüket, s a hozzájuk fűződő mondákat,
- a parasztság hiedelemvilágának főbb szereplőit, funkciójukat,
- a korévfolyam szintjének megfelelő legfontosabb folklórkiadványokat (könyv, lemez) és intézményeket (múzeumok, gyűjtemények).

Legyen képes

- felidézni az egyes jelenségek konkrét megjelenését, a népszokások idejét és rítusrendjét,
- előadni népdalokat, rítusénekeket és szokásszövegeket.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Néptánc

A tanuló ismerje

- a különböző táncrendek zenéjét, népdalait (min. 100),
- a tanult táncrendeket.

Legyen képes

- a technikai gyakorlatokat biztosan végrehajtani, összekötni,
- 2/4-es ritmusképletet visszatapsolni, dobogni,
- legyen képes felismerni és megnevezni az irányokat, arányokat, alakzatokat.

Folklórismeret

A tanuló ismerje

- a fő népköltészeti műfajok jellegzetességeit,
- a magyar népművészet-kutatás leghíresebb irányzatait, képviselőit,
- a magyar néprajzi csoportok földrajzi elhelyezkedését, kialakulásuk legfőbb történeti momentumait, hagyományos népi kultúrájuk meghatározó jegyeit.

Legyen képes
- rugalmas szemlélettel látni az egyén, a közösség egységét és kölcsönhatását a hagyományos népi kultúrában,
- megkülönböztetni a népi és „magas” kultúra jelenségeit, összehasonlítani jellemzőiket,
- felidézni a prózai népköltészeti alkotások főbb tartalmi csoportjait, témaköreit,
- önálló véleménynyilvánításra a látott művekről.

Kinetográfia
A tanuló ismerje
- a mozdulatelemzés alapényezőit,
- a mozdulat és helyzet típusait.
Legyen képes
- a kinetogrammal lejegyzett motívumokat pontosan leolvasni, és stílusosan előadni.

Tánctörténet
A tanuló ismerje
- az adott évfolyam tananyagát:
  = a táncművészet kimagasló alapműveit,
  = a nagy egyéniségek munkásságát,
  = az egyetemes és nemzeti tánctörténeti folyamatokat.
Legyen képes
- elemezni a táncművészet különböző stílusait,
- a társművészetek iránti érdeklődésre,
- a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

A NÉPTÁNC TANSZAK VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei
A vizsga írásbeli, vagy szóbeli és gyakorlati vizsgarészből áll.

1.1. Az írásbeli vagy szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:
Folklórismeret írásbeli: 30 perc
szóbeli: 5 perc

1.2. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama:
Népi játék, néptánc
- előre kijelölt anyagból, a szaktanár által összeállított és betanított folyamat, ill. koreográfia részletének előadása: csoportosan 5-10 perc
- improvizáció: kis csoportban (maximum 3 pár),
egyénenként, illetve párban, összesen: 4 perc

2. A vizsga tartalma

2.1. Az írásbeli vagy szóbeli vizsga tartalma

A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított folklórismereti témakörökből áll.

Az *írásbeli vizsga* feladatlapja különböző típusú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését, valamint problémamegoldást, néhány mondatos értelmező választ igénylő feladatokat tartalmaz.

A *szóbeli vizsgán* a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról.

Folklórismeret:
- Jeles napok,
- Munkavégző ünnepek,
- Az emberélet fordulói.

2.2. A gyakorlati vizsga tartalma

Koreográfia:

A szaktanár által meghatározott egy vagy két tanult koreográfia (koreográfia részlet, betanított folyamat) csoportos bemutatása.

Improvizáció:

A három táncdialektusból választott és a helyi tantervben szereplő tájegységek tanult táncaiból a nemének megfelelő szerepben kettő előadása kis csoportban (maximum 3 pár), illetve egyénenként párban.

Az egyiket a vizsgázók, a másikat a vizsgáztatók választják - a két tánc ne legyen ugyanabból a dialektusból.

3. A vizsga értékelése

3.1. Az írásbeli vagy szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

Írásbeli vizsga:

A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák. Az osztályzatra a helyben meghatározott ponthatárok szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá.

Szóbeli vizsga
- A szokás elhelyezése az évkörben,
- A szokástartalom ismerete (magyarázata),
- Tájékozottság a hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjairól,
- A megtanított tananyagtartalom elsajátításának mértéke.

3.2. A gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai.
- a koreográfia ismerete,
- a tanult táncanyag tudatos alkalmazása az improvizáció során,
- a táncos mozgás és a zene illeszkedése,
- partneri kapcsolat, páros viszony kialakítása.

A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga írásbeli vagy szóbeli és gyakorlati vizsgarészből áll.

1.1. Az írásbeli vagy szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:

Tánctörténet 5-10 perc

1.2. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama:
Néptánc
- Improvizáció 8-10 perc

2. A vizsga tartalma

2.1. Az írásbeli vagy szóbeli vizsga tartalma:
Tánctörténet
- a köznapi és művészi mozgás,
- a tánc és a társművészetek,
- a tánctörténet főbb korszakai, a tánc társadalmi szerepének változásai:
  = a tánc és a vallások, rítusok (őskor, ókor)
  = a tánc és a szórakozás, a tánc és a reprezentáció (ókor, középkor, reneszánsz, barokk)
  = a színpadi táncművészet kialakulása (udvari balett)
- romantikus balettek,
- klasszikus balettek,
- modern tánc,
- folklórizmus,
- jelentős hazai együttesek profiljának, táncosok pályájának, koreográfusok munkásságának jellemzői,
- az egyetemes tánctörténet legjelentősebb, alkotói és műveik.

2.2. A gyakorlati vizsga tartalma:
Improvizáció:
A helyi tantervben meghatározott dialektusok táncrendjeiből a szaktanár állít össze tételsort. A tételsor legalább négy táncrendet tartalmaz, melyből a vizsgázó a nemének megfelelő szerepben improvizál. Először a kihúzott tétel szerint, majd a vizsgázó által szabadon meghatározott táncrendet.
A tájegység táncrendjén kívül ismerniük kell még a tánctípusok nevét, a kísérő zenekari felállást, a jellegzetes viseleteket.

3. A vizsga értékelése

3.1. Az írásbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:
A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák. Az osztályzatra a helyben meghatározott ponthatárok szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá.

3.2. A szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:
- a táncművészet főbb korszakainak ismerete,
- tájékozottság a táncművészet műfajainak jellegzetességeiről,
- kiemelkedő alkotók és művek ismerete.

3.3. A gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:
- a táncrend ismerete, stílusos előadása,
- a tánc szerkezetének ismerete az improvizáció során,

- a tánc ritmikai, dinamikai, plasztikai megformálása,
- a táncos mozgás és a zene illeszkedése,
- a táncrendhez kapcsolódó táncfolklorisztikai ismeretek.

TÁRSASTÁNC TANSZAK

CÉLOK, FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

A társastánc oktatás célja, hogy törekedjen a táncművészet, azon belül a társastánc minél teljesebb megismerésére, segítse sajátos eszközeivel a tanulók személyiségének formálását.

Feladata

Ismertesse meg a tanulóval
- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban
- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a tanuló
- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrálóképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót
- a társastánccal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi - életben és a társas érintkezésben,
- a táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulókban, hogy a tánctanulás fejleszti
- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Társastánc
A tanuló ismerje
- a standard táncok (angolkeringő, tangó, bécsi keringő, slowfox, quickstep) alapmotívumait,
- a latin-amerikai táncok (samba, cha-cha-cha, rumba, paso doble, jive) alapmotívumait.
Legyen képes
- a tanult táncok pontos, stílusos eltáncolására,
- páros és csoportos feladatok végrehajtására.

Klasszikus balett
A tanuló ismerje
- a klasszikus balett tanult alapelemeit,
- a harmonikus, esztétikus kivitelezés módját.
Legyen képes
- a tanult gyakorlatok pontos kivitelezésére,
- a zene és a tánc összhangjának betartására.

Viselkedéskultúra
A tanuló ismerje
- a mindennapi élet és a társas érintkezés alapszabályait, magatartásformáit.
Legyen képes
- az elsajátított viselkedéskultúra gyakorlati alkalmazására.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Társastánc
A tanuló ismerje
- a nemzetközileg elfogadott stílus szerint a standard és latin-amerikai táncok összetettebb - motívumait és az alaplépések variációit.
Legyen képes
- a standard és latin-amerikai táncok önálló és páros bemutatására,
- a csoportos bemutatási formában figyelmes együttműködésre,
- a tanult társastáncok valamelyikéből vagy azok mixeléséből készített koreográfiák önállóan történő csoportos bemutatására.

Történelmi társastánc
A tanuló ismerje
- a történelmi társastáncok alaplépéseit.
Legyen képes
- a tanult történelmi társastáncok stílusos, önálló és csoportos bemutatására.

A TÁRSASTÁNC TANSZAK VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgából áll.
A gyakorlati vizsga tantárgya, és időtartama:

Társastánc 20-25 perc

2. A vizsga tartalma

A gyakorlati vizsga tartalma:

A vizsga anyaga előre kijelölt, a szaktanár által összeállított és betanított kombinációkból áll, melyet a tanulók párosan és csoportos formában, önállóan mutatnak be.

Társastánc

A standard táncok és latin-amerikai táncok alapmotívumainak bemutatása, technikailag emelkedő nehézségi fokú kombinációk formájában, tánconként maximum 2 percben.

- Angolkeringő (Natural Spin Turn, Reverse Turn, Whisk, Weave from PP, Closed Impetus, Reverse Corte, Back Whisk, Chasse form PP, Hesitation Change, Double Reverse Spin, Progressíve Chassé to Right motívumok alkalmazásával.)
- Tangó (Walk, Progressive Link, Closed Promenade, Open Reverse Turn, Lady in Line, Progressive Side Step Reverse Turn, Natural Twist Turn, Rock Back on Left Foot, and Right Foot, Back Corte motívumok alkalmazásával.)
- Bécsi keringő (Natural Turn, Closed Changes /Forward/, Reverse Turn motívumokkal.)
- Slowfox (Feather Step, Three Step, Natural Turn, Reverse Turn, Closed Impetus and Feather Finish, Change of Direction, Basic Weave, Reverse Weave motívumok alkalmazásával.)
- Quickstep (Quarter Turn to Right, Natural Spin Turn, Progressive Chassé, Forward Lock, Natural Turn, Tipple Chasse to Right, Natural Pivot Turn, Natural Turn with Hesitation, Double Reverse Spin, Chassé Reverse Turn, Natural Turn and Back Lock, Running Finish motívumok alkalmazásával.)
- Cha-cha-cha (Basic Movement, Fan, Hockey Stick, Check from Open CPP, PP /New York/, Three Cha-cha, Spot Turns, Alamana, Hand to Hand, Cuban Breaks, Natural Top, Natural Opening Out Movement, Close Hip Twist motívumok alkalmazásával.)
- Samba (Stationary Samba Walks, Whisks to Left and Right, Promenade Samba Walks, Side Samba Walk, Botafogos /Travelling, Promenade/, Volta Movements motívumok alkalmazásával.)
- Rumba (Open Hip Twist, Fan, Alamana, Hand to Hand, Spot Turns, Natural Top, Spiral, Rope Spinning, Fallaway /Aida/, Cuban Rocks, Advenced Opening Out Movement, Close Hip Twist motívumok alkalmazásával.)
- Paso doble (Appel, Attack, Chasses to Right, Chasses to Left, Promenade Close, Separation, Sixteen, Huit motívumok alkalmazásával.)
- Jive (Basic in Fallaway /Fallaway Rock/, Change of Place Right to Left, Change of Place Left to Right, Stop and Go, Change of Hands Behind Back, American Spin, Link, Whip, Fallaway Throwaway motívumok alkalmazásával.)

3. A vizsga értékelése

3.1. A társastánc gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a standard táncok és a latin-amerikai táncok kombinációinak pontos kivitelezése,
- a zene és a tánc összhangjának betartása,
- technikai biztonság,
- a tánc stílusának megfelelő előadásmód,
- térfegyelem és figyelmes együttműködés a csoportos munkában.

A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga szóbeli és gyakorlati vizsgarészekből áll.

1.1. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:

Tánctörténet 10 perc

1.2. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama:

Társastánc 25-30 perc

2. A vizsga tartalma

2.1. A szóbeli vizsga tartalma:

Tánctörténet

- a köznapi és művészi mozgás,
- a tánc és a társművészetek,
- a tánctörténet főbb korszakai, a tánc társadalmi szerepének változásai:
  = a tánc és a vallások, rítusok (őskor, ókor)
  = a tánc és a szórakozás, a tánc és a reprezentáció (ókor, középkor, reneszánsz, barokk)
  = a színpadi táncművészet kialakulása (udvari balett)
- romantikus balettek,
- klasszikus balettek,
- modern tánc,
- folklórizmus,
- jelentős hazai együttesek profiljának, táncosok pályájának, koreográfusok munkásságának jellemzői,
- az egyetemes tánctörténet legjelentősebb alkotói, és műveik.

2.2. A gyakorlati vizsga tartalma:

A vizsga anyaga előre kijelölt, a szaktanár által összeállított és betanított kombinációkból, koreográfiából áll, melyet a tanulók párosan és csoportos formában, önállóan mutatnak be.

Társastánc

A standard táncok és a latin-amerikai táncok összetettebb motívumainak és az alaplépések variációinak bemutatása, technikailag emelkedő nehézségi fokú kombinációk formájában, tánconként maximum 2 percben.

- Angolkeringő (Weave, Back Lock, Outside Spin, Turning Lock, Left Whisk, Open Telemark, Wing, Fallaway Reverse and Slip Pivot, Contra Check, Double Natural Spin, Open Impetus and Cross Hesitation motívumok és az alapmotívumok alkalmazásával.)
- Tangó (Fallaway Promenade, Open Promenade, Outside Swivel, Promenad Link, Four Step, Brush Tap, Basic Reverse Turn, Fallaway Reverse and Slip Pivot, Oversway, The Chase motívumok és az alapmotívumok alkalmazásával.)
- Bécsi keringő (Natural Turn, Closed Changes /Backward and Forward/, Reverse Turn motívumokkal.)
- Slowfox (Open Impetus, Weave from PP, Natural Weave, Top Spin, Natural Turn to Outside Swivel and Feather Ending, Natural Telemark, Hover Cross motívumok és az alapmotívumok alkalmazásával.)

- Quickstep (V 6, Fish Tail, Impetus, Reverse Pivot, Quick Open Reverse, Four Quick Run, Running Right Turn, Rumba Cross, Closed Telemark motívumok és az alapmotívumok alkalmazásával.)
- Cha-cha-cha (Open Hip Twist, Shoulder to Shoulder, Turkish Towel, Opening Out from Reverse Top, Close Hip Twist Spiral, Sweetheart, Follow My Leader motívumok és az alapmotívumok alkalmazásával.)
- Samba (Argentine Crosses, Reverse Turn, Rocks /Close, Open, Backward/, Corta Jaca, Plait, Botafogos /Shadow, Contral, Rolling off the Arm, Methods of Changing Feet, Natural Roll motívumok és az alapmotívumok alkalmazásával.)
- Rumba (Reverse Top, Opening Out from Reverse Top, Spiral, Continuous Hip Twist, Sliding Doors, Fencing, Three- Threes motívumok és az alapmotívumok alkalmazásával.)
- Paso doble (Promenade, La Passe, Ecan /Fallaway Whisk/, Grand Circle, Syncopated Separation, Banderillas, Fallaway Reverse, Open Telemark, Chasse Cape, Travelling Spins from PP, CPP, Changes of Feet - Syncopated Chasse, Left Foot Variation, Coup de Pique-, Fregolina-incorporating the Farol, Twists motívumok és az alapmotívumok alkalmazásával.)
- Jive (Toe Heel Swivels, Rolling off the Arm, Spanish Arms, Chicken Walks, Simple Spin, Flicks into Break motívumok és az alapmotívumok alkalmazásával.)

Egy szabadon választott táncból 3-5 perces koreográfia bemutatása. (Ebből a táncból a kombinációt nem kell bemutatni!)

3. A vizsga értékelése

3.1. A tánctörténet szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:
- a tánc művészi és közhasználatú formáinak ismerete,
- a táncművészet főbb korszakainak ismerete,
- tájékozottság a táncművészet műfajainak jellegzetességeiről,
- a tánc és a társművészetek kapcsolatának ismerete,
- kiemelkedő alkotók és művek ismerete.

3.2. A társastánc gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:
- a standard táncokból és a latin-amerikai táncokból készített kombinációk és a koreográfia pontos kivitelezése,
- a zene és tánc összhangjának betartása,
- technikai biztonság,
- a tánc stílusának megfelelő előadásmód,
- térfegyelem és figyelmes együttműködés a csoportos munkában.

IV. Rész

KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI ÁG

I. Fejezet

A MŰVÉSZETI ÁG SPECIÁLIS SZABÁLYOZÁSA

AZ ALAPFOKÚ KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

1. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység - nyitottság, igényesség, ízlés, erkölcsi fogékonyság - alakítása mellett a látás kimővelésére és tudatosítására, bővítve a képi műveltséget, a képi emlékezetet és képzeletet. A tervező, konstruáló, anyagformáló, eszközhasználó, tárgykészítő és környezetalakító tevékenységek gyakorlata nemcsak a kézügyességet, technikai érzékenységet fejleszti, hanem kialakítja a képességet a gondolatok, érzések, elképzelések, tapasztalatok vizuális eszközökkel való megjelenítésének gyakorlatára.

2. A program keretében folyó vizuális nevelés alkalmat ad a képző- és iparművészeti tevékenységek iránt érdeklődő és vonzódó tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását. A képzés széles körben segíti a vizuális kultúra iránt fogékony tanulók fejlődését. Figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, vizuális tapasztalataira építve gyarapítja ismereteiket, fejleszti képességeiket és alakítja készségeiket. Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon a tanulók képességeiktől és szorgalmuktól függően fejleszthetik vizuális műveltségüket, és különféle szakirányú területeken szerezhetnek jártasságot.

3. A képző- és iparművészeti oktatás a vizuális kultúra ágait, a műfaj sajátosságait, a művészi kommunikáció megjelenítési módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy a múlt értékeit megszerettesse és továbbéltesse, segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében és a tanulók életkorának megfelelő vizuális műveltség kialakításában.

A KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI OKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI, FELADATAI

Irányítsa a tanuló figyelmét az emberi és a természeti környezet esztétikumára, szépségére.

Ismertesse meg az egyetemes emberi kultúra, az európai műveltség, a nemzeti hagyományok értékeit, az értékmegőrzés formáit.

Ismertesse meg a kommunikáció művészi formáit, a képző- és iparművészet műfaji sajátosságait.

Ösztönözze a tanulót az önkifejezés eszköztárának gazdagítására, és készítse fel a tanult művészi kifejezőeszközök alkalmazására.

Készítse fel a tanulót

- a látvány megfigyelésére, értelmezésére, analízisére,
- a vizuális információk, közlemények megértésére,
- a képi gondolkodásra, a vizuális absztrakcióra,
- tapasztalat, képzelet, emlékezet utáni ábrázolásra,
- a legfontosabb kifejezési eszközök, kompozíciós eljárások ismeretére,
- a kifejezési eljárások használatára,
- élmények, gondolatok, érzelmek vizuális kifejezésére,
- a képi nyelv kifejezési szándék szerinti megválasztására,
- a média által közvetített üzenetek befogadására, értelmezésére,
- a vizuális önkifejezésre, alkotásra,
- tanulmányok, szabadkézi vázlatok, makettek, modellek készítésére,
- tervezésre, konstruálásra,
- a kifejezési technikák, a tárgykultúra anyagainak ismeretére,
- eszközhasználatra, anyagalakításra,
- a baleset- és munkavédelmi előírások betartására,
- tárgykészítésre, környezetformálásra,

- a kézműves tevékenységek gyakorlására,
- a jelentés, az esztétikum felismerésére, értelmezésére,
- a rendeltetés - a szerkezet, a tartalom és a forma összefüggéseinek felfedezésére,
- a mindennapok, a természet szépségének, a művészetek, a műalkotások befogadására,
- a vizuális művészetek, a környezet- és tárgykultúra megismerésére,
- a műelemzési eljárások alkalmazására.

Tegye lehetővé
- a néphagyomány, a népi kultúra élményszerű megismerését.

Alakítsa ki a tanulóban
- az esztétikum iránti igényt,
- az esztétikai élményképességet,
- az alkotó magatartást és ehhez tartozó pozitív beállítódásokat, szokásokat.

Fejlessze a teremtő képzeletet és az improvizációs készséget.

KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

A képzés ideje: 12 év
Évfolyamok száma: 12 évfolyam

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Vizuális alapismeretek	2-4	2-4										
Rajz-festés-mintázás			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Műhely-előkészítő			2	2								
Műhelygyakorlat					2	2	2	2	2	2	2	2
Szabadon választható tantárgy			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Szabad sáv			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Összesen:	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A rajz-festés-mintázás és a műhelygyakorlatok óraszáma 1-3 vagy 3-1 arányban átcsoportosítható.

A képzés tanszakai, tantárgyai

Az előképző komplex művészeti tantárgya:
- Vizuális alapismeretek

Kötelező tantárgyak:
- Rajz-festés-mintázás
- Műhely-előkészítő, műhelygyakorlat

Kötelező műhelygyakorlat választható tanszakai:
- Képzőművészet: grafika, festészet, szobrászat
- Média: fotó-videó
- Iparművészet: bábkészítő, bőrműves, fatárgykészítő, fémműves, kerámia, kézművesség, makett- és papírtárgykészítő, textilműves, tűzzománckészítő

Szabadon választható tantárgyak:

- Művészettörténet
- Népművészet

A szabad sáv keretében a fenti tantárgyak vagy a műhelygyakorlatok bármelyike választható.

A rajz-festés-mintázás tantárgy biztosítja a képző- és iparművészeti alapozást.

A műhely-előkészítő foglalkozások során a tanuló a képzés több területével ismerkedhet meg.

A műhelygyakorlat teszi lehetővé a képző- és iparművészeti szakirányú tevékenységeket.

A képzőművészet, iparművészet és média területén a helyi lehetőségektől függően a fenti műhelyek közül a tanuló érdeklődésének és képességeinek megfelelően választhat.

A képző- és iparművészet-oktatás kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más művészeti ág (zeneművészeti, táncművészeti, szín- és bábművészeti ág) képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok központilag meghatározott tanítási óráin részt vehet.

A MŰVÉSZETI ALAP VIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

1. A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

2. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait - valamennyi vizsgatantárgy tekintetében - az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

Az alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem, felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

A vizsga tantárgyai:

- rajz-festés-mintázás
- műhelygyakorlat

A fentieken felül szabadon választható vizsgatárgy:

- művészettörténet,
- népművészet

A szabadon választható vizsgatárgyak esetén a művészeti alapvizsga és záróvizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészekből áll.

A szabadon választható tantárgyak közül vizsgatantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint amely esetében a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen - egyéni versenyzőként - a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet eléri.

Ha a tanuló már rendelkezik a képző- és iparművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett alapvizsga- vagy záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor felmentés adható rajz-festés-mintázás tantárgyból. A műhelygyakorlat vizsgarész alól felmentés nem adható.

4. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a vizsgatantárgy végső eredmény meghatározásában a műhelygyakorlat tantárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga-tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

II. Fejezet

KÖZÖS KÖTELEZŐ TANTÁRGY

RAJZ-FESTÉS-MINTÁZÁS

CÉLOK, FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

Az alapfokú művészetoktatás 12 évfolyamára a program a következő cél- és feladatrendszert határozza meg:

- a látás és a látványértelmező képesség fejlesztése,
- a látványértelmezésben szerepet játszó tényezők tudatosítása,
- a megjelenítő és a kompozíciós képesség fejlesztése,
- a vizuális gondolkodás képességeinek fejlesztése
  = az elemzés,
  = az elvont gondolkodás,
  = a képi gondolkodás,
  = a képzettársítás és a szintetizálás (sűrítés),
- jártasság a térábrázolásban és a geometria alapelemeiben,
- jártasság kialakítása az anatómiai ismeretekben,
- a plasztikai és a síkművészeti technikák készségszintű elsajátítása,
- az egyes festői és szobrászi technikák, valamint a médiaművészet (intermédia) megismerése, alkalmazása,
- a művészettörténet nagy korszakainak ismerete,
- a vizuális kifejezőkészség fejlesztése.

Követelmények

A tanuló az alapfok végén ismerje

- a rajz-festés-mintázás alapelemeit,

- a vizuális gondolkodás formáit és nyelvezetét,
- a tervezéstől az alkotásig tartó kreatív folyamat részeit,
- a plasztikai, rajzi, festészeti technikák alkalmazásának módjait,
- a sík és tér törvényszerűségeit a képzőművészet világában.

A tanuló legyen képes
- a látványt értelmezni,
- a kompozíciós ismereteket alkalmazni,
- síkban és térben alkotásokat létrehozni,
- a művészettörténet nagy korszakait ismertetni.

A tanuló a továbbképző végén ismerje
- a vizuális nyelv kifejezőeszközeit,
- azok jel- és jelentésrendszerét,
- a sík- és térábrázolás szabályrendszerét,
- az ábrázoló geometria alapelemeit,
- a rajzi, festészeti és plasztikai ábrázolás leggyakrabban használt eljárásait,
- a médiaművészet (film, videó, animáció) kifejezőeszközeit és azok jelrendszerének alapjait,
- a képi konvenciók, a kompozíció jelentéshordozó elemeit,
- az anatómia alapvető törvényszerűségeit, azok ábrázolási konvencióit,
- a művészettörténet nagy korszakait.
- A tanuló legyen képes
- a tanár által vagy önállóan kijelölt témák (korrektúra segítségével történő) feldolgozására,
- a művészeti alkotómunka különböző elemeinek egyidejű alkalmazására,
- sík- és térbeli művek létrehozására,
- konkrét és elvont képi és plasztikai gondolatok megjelenítésére,
- a látvány, illetve a képi megjelenítések elemző értelmezésére, sokrétű feldolgozására (tanári segítséggel),
- a nagy művészettörténeti korok eredményeit saját alkotó munkája során felhasználni.

A RAJZ-FESTÉS-MINTÁZÁS TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A RAJZ-FESTÉS-MINTÁZÁS MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama:
Rajz-festés-mintázás max. 90 perc

2. A vizsga tartalma

A gyakorlati vizsga feladatát az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló vizuális gondolkodása, ábrázoló, kifejező készsége, tervező képessége, képtárgyalkotó tudása.

A feladatmegoldás tükrözze a tanuló látványmegfigyelő, értelmező, megjelenítő, elemző, a gondolati tartalomnak megfelelő átíró, kifejező, alkotó készségét, a képzőművészeti ágakról - grafikáról, festészetről, szobrászatról -, a képzőművészeti ágak műfajairól, a különböző műfajok

esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét, a tanuló képzőművészeti technikákban való jártasságát, képességét.

A rajz festés-mintázás gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

A) Rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott alkotás.

A dokumentáció szemléltesse az intézmény által meghatározott komplex képzőművészeti (rajzi, festési, mintázási elemeket magába foglaló) feladat megoldásának fázisait (tanulmányrajzok, tervvázlatok, színtervek, anyagkísérletek, faktúratanulmányok...). A tanuló által benyújtott alkotás a feladatra adott megoldás vagy megoldások.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén és ideje alatt önállón készített tanulmány.

Az intézmény által meghatározott gondolati tartalom kifejezésére alkalmas, szabadon választott eszközökkel (grafikai, festészeti vagy plasztikai eljárásokkal) készített tanulmány témája lehet:

- természetes forma,
- mesterséges forma,
- forma és mozgás,
- forma, tér, szerkezet.

3. A vizsga értékelése

Rajz-festés-mintázás gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- megfigyelő, látvány- és karaktermegjelenítő képesség,
- gondolati tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő átíró, kifejező készség,
- képzőművészeti technikákban való jártasság,
- kísérletező készség,
- tervező, feladatmegoldó készség,
- kreativitás,
- manuális készség.

A RAJZ-FESTÉS-MINTÁZÁS MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:

Rajz-festés-mintázás max. 120 perc,

2. A vizsga tartalma

A gyakorlati vizsga feladatát az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló vizuális gondolkodása, látványmegfigyelő, -értelmező, a gondolati tartalomnak megfelelő átíró, kifejező készsége, tervező képessége, képtárgyalkotó tudása. A feladatmegoldás tükrözze a tanuló művészeti ismereteit, a képzőművészeti ágakról - grafikáról, festészetről, szobrászatról -, a képzőművészeti műfajokról, a különböző műfajok esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett tudását. A tárgyalkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló képzőművészeti technikákban való jártasságát, képességét, tudását, művészi igényességét.

A rajz-festés-mintázás gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

A) Rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott projektfeladat.

A projektfeladat megoldását bemutató portfolió szemléltesse az intézmény által meghatározott komplex képzőművészeti (rajzi, festési, mintázási elemeket magába foglaló) feladat megoldásának menetét (időterv, folyamatterv), fázisait (tanulmányrajzok, tervvázlatok, szerkezeti rajzok, forma- kompozíció-, és színtervek, anyagkísérletek, faktúratanulmányok, plasztikai kísérletek, makettek, látvány- és arculattervek...), a feladatra adott választ vagy válaszokat.

A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén és ideje alatt önállóan készített tanulmány.

Az intézmény által meghatározott gondolati tartalom kifejezésére alkalmas, szabadon választott (grafikai, festészeti, plasztikai) eljárásokkal készült tanulmány témája lehet:

- természetes formák,
- mesterséges formák,
- külső vagy belső tér,
- térben megjelenő figura,
- portré.

3. A vizsga értékelése

Rajz-festés-mintázás gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- megfigyelő, látvány- és karaktermegjelenítő képesség,
- gondolati tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő átíró, kifejező készség,
- tervező, feladatmegoldó készség,
- képzőművészeti technikákban való jártasság,
- kísérletező készség,
- kreativitás,
- manuális készség,
- művészeti ismeretek,
- esztétikai érzékenység,
- tárgyalkotó készség,
- a feladatmegoldás egyedisége, minősége, összhatása.

III. Fejezet

KÖTELEZŐEN VÁLASZTHATÓ MŰHELYGYAKORLAT

GRAFIKA TANSZAK

CÉLOK, FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

A grafikai műhelygyakorlat tanítási célja az egyedi és sokszorosított grafikai eljárások megismerése.

A grafika két fő területének: a képgrafikusi és az alkalmazott grafikai tevékenységnek megismertetése.

A grafikai műhelygyakorlat célja, hogy a vizuális neveléssel párhuzamosan a tanuló

- ismerkedjen meg a grafikai tevékenységhez szükséges elméleti és gyakorlati tudnivalókkal,
- sajátítsa el a grafikai munkához szükséges technikai eszközök használatát,
- ismerkedjen meg a grafika lehetőségeivel és korlátaival (sokszorosítható grafikák, illusztráció, reklámgrafika stb.),
- tudja kiválasztani és alkalmazni az egyéniségének megfelelő grafikai technikát,
- ismerje a szaknyelvet,
- legyen tájékozott a grafika művészettörténetében,
- tevékenységének végzésében váljon önállóvá,
- legyen nyitott az új médiumok megismerésére (számítógép),
- felkészültsége legyen alkalmas arra, hogy tanulmányait szakirányban tovább folytathassa.

A grafikai műhelygyakorlat feladata, hogy a vizuális neveléssel párhuzamosan a tanulót ismertesse meg

- a grafikai tevékenységhez szükséges technikai anyagok, eszközök, szerszámok működésével, kezelésével,
- a grafikai művészet egy-egy kiemelkedő képviselőjével,
- a segédanyagok tulajdonságaival, használatával,
- a szabványokkal, a méretekkel, az installálási törvényekkel,
- a szakma rövid történetével,
- a képzőművészeti, gyakorlatban, a feladatokban felhasználható vizuális elemekkel (pont, vonal, szín stb.),
- a képépítés törvényszerűségeivel,
- a színelmélet alapjaival.

A grafikai műhelygyakorlat feladata, hogy a tanulóban

- fejlessze ki a feladatok elvégzéséhez szükséges önálló, kreatív, alkotói módszert,
- alakuljon ki véleménynyilvánítási igény és képesség,
- alakuljon ki a készített mű esztétikus megjelenítésének képessége.

Követelmények

A tanuló az alapfok végén ismerje

- a képépítés alapvető szabályait,
- a tanult grafikai technikákat, ezek továbbfejlesztési lehetőségeit és korlátait,
- az egyedi és sokszorosított grafika - különösen a megismert magasnyomási eljárások - sokszínű technikai lehetőségeit,
- a grafika történeti és technikai sajátosságait,
- a nyomtatásra és dúckészítésre alkalmas papírfajtákat, a linó és fém anyagokat.

A tanuló legyen képes

- az eddig megismert grafikai technikák alkalmazására,
- vázlatkészítésre, motívumgyűjtésre, feldolgozásra, átírásra, dúcra dolgozásra,
- az egyedi és sokszorosított grafika - különösen a megismert magasnyomási eljárások - sokszínű technikai lehetőségeinek alkalmazására,
- esztétikus képi megjelenítésre.

A tanuló a továbbképző végén ismerje

- a legújabb nemzetközi és hazai sokszorosított grafikai törekvéseket és azok képviselőit,
- a hazai kortárs grafika eredményeit.

A tanuló legyen képes

- önálló kifejezőkészségre és grafikai komponálásra,
- technikailag tiszta és kevert technikájú lapok létrehozására,
- az iparban használatos reklámhordozók (könyv, lemezborító, plakát) tervezésére,

- klasszikus sokszorosított grafikai faximile reprodukció készítésére,
- önálló gondolatokkal és képi világgal bíró illusztrációk létrehozására,
- kiállításra alkalmas munkák alkotására.

A GRAFIKA TANSZAK VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A GRAFIKA MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:
Rajz-festés-mintázás[2] max. 90 perc
Grafika műhelygyakorlat max. 180 perc
- rajzi, tervezési feladat 50 perc
- grafikakészítés 130 perc

2. A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, alkotó képessége. A tervező feladat tükrözze a tanuló a grafikaművészet anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, az egyedi és a sokszorosított grafikatechnikai lehetőségekről megszerzett ismeretét. Az alkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló grafikai technikákban elért jártasságát, tudását.

A grafika műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:
A) Rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész grafikai alkotás.
A benyújtott vizsgamunka - tanári irányítással - színes rajzi, tervezési munka alapján létrehozott, a tanult grafikai technikák bármelyikének alkalmazásával megvalósított grafikai alkotás, amely lehet:
- alkalmazott grafikai vagy tervezőgrafikai feladat (meghívó, bélyeg...),
- versillusztráció,
- természeti forma tanulmánya, átírása.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.
B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített grafikai alkotás.
Az intézmény által meghatározott vizsgamunka tervvázlat alapján megvalósított egyedi rajz vagy sokszorosításra alkalmas technikával elkészített grafikai alkotás, amely lehet:
- exlibris,
- embléma,
- piktogram,
- illusztráció,
- mintatervezés különböző felületek, faktúrák alapján.

[2] A rajz-festés-mintázás kötelező tárgy alapvizsga vizsgakövetelményét a II. Fejezet tartalmazza.

3. A vizsga értékelése

A grafika műhelygyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:
- rajzi, tervezői készség,
- tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő átíró, kifejező készség,
- alapvető anyag- és eszközhasználati ismeret, jártasság,
- egyedi és sokszorosított grafikatechnikai ismeret,
- színelméleti alapismeretek,
- a kész munka összhatása.

A GRAFIKA MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

1.1. A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:
Rajz-festés-mintázás[3] max. 120 perc
Grafika műhelygyakorlat max. 240 perc
- rajzi, tervezési feladat 60 perc
- grafikakészítés 180 perc

1.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:
Grafika műhelygyakorlat max. 10 perc

2. A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, alkotó képessége. A tervező feladat tükrözze a tanuló látványértelmező, megjelenítő, a tartalomnak megfelelő elemző, átíró, képalkotó képességét, a grafika anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét. Az alkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló grafikai technikákban elért jártasságát, tudását, művészi igényességét.

2.1. A grafikai műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:
A) Rajzi, tervezési dokumentációval, szakmai indoklással együtt benyújtott kész grafikai alkotás.
A benyújtott vizsgamunka - tanári irányítással - színes rajzi tervezési munka alapján megvalósított grafikai alkotás, amely lehet:
- stílustanulmány,
- borítóterv hang- és képanyaghordozókra (CD-, DVD-borító...),
- könyvborító terv, könyvillusztráció,
- naptár.

[3] A rajz-festés-mintázás kötelező tantárgy záróvizsga követelményét a II. Fejezet tartalmazza.

A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti záróvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített grafikai alkotás.

Az intézmény által meghatározott vizsgamunka tervvázlatokból álló, betű és szöveg együttes kompozíciójára és szabadon választott technika alkalmazására épülő grafikai alkotás, amely lehet:

- plakát,
- könyvborító,
- vers- vagy prózaillusztráció.

2.2. A grafika műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:

- a grafika anyagai, eszközei,
- grafikai technikák és technológiák,
- a grafika műfaji sajátosságai,
- a grafikaművészet legjelentősebb alkotásai, alkotói,
- a grafikaművészet stíluskorszakai,
- a magyar grafika jeles képviselői,
- egészség- és környezetvédelmi alapismeretek.

3. A vizsga értékelése

3.1. A grafika műhelygyakorlat gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő megjelenítő, átíró, kifejező készség,
- rajzi, tervező és kivitelező készség,
- a grafikai ismeretek gyakorlati alkalmazásának (egyedi és sokszorosított grafikák, vegyes technikák) szintje,
- eredetiség, egyediség,
- a kész munka összhatása.

3.2. A grafika műhelygyakorlat szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szabatossága, pontossága,
- kommunikációs készség.

FESTÉSZET TANSZAK

CÉLOK, FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

A festészet műhelymunka célja, hogy a tanuló ismerje meg

- azokat az anyagokat és eljárásokat, amelyek a festői munka legfontosabb elemei,
- a színtan egyes alapvető problémáit és azok alkalmazását a festészetben,
- a festészeti technikákat, kifejezési nyelvi eszközeit,
- a szín és fény alapvető összefüggéseit,
- a sík és a szín, a tér és a szín látványban és alkotásban jelentkező összefüggéseit,
- a legkorszerűbb festészeti eljárások alapjait,
- a festészet határát kitágító képzőművészeti eljárásokat.

A festészet műhelymunka feladata, hogy a tanuló
- sajátítsa el a festészeti technikákat, eljárásokat,
- szerezzen ismeretet a festészet mint a képzőművészet egy műfaja jelentőségéről és történetéről.

A tanuló legyen képes festészeti ismeretek elsajátításával az adott műfaj sokféleségében eligazodni, önálló alkotásokat készíteni.

Követelmények

A tanuló az alapfok végén ismerje
- a hagyományos festészeti technikákat,
- a technikák alkalmazásának módozatait,
- a festészet történetének nagy korszakait,
- a festészeti technikák határeseteit (pl. montázs, kollázs, manipulált fotó, festett síkplasztikák),
- a fotó, film, videó, számítógép színalkotó és -visszaadó szerepét.

A tanuló legyen képes
- a megismert festészeti technikákkal műveket készíteni,
- figurákat, tájakat, tárgyakat ábrázolni,
- vázlatokat készíteni, és azok után festményeket alkotni,
- síkban és térben, beállítás után és szabadon festményeket készíteni,
- a festészet határeseteit jelentő műveket (montázs, kollázs, fotómanipuláció, computergrafika) alkotni,
- véleményt alkotni a festészet történetének jelentős műveiről.

A tanuló a továbbképző végén ismerje
- a festészet technikai eljárásait,
- a technikai eljárások alkalmazását különböző feladatokban,
- a kompozíció törvényeit,
- a szabadon értelmezett, de a festészet műfaját nem meghaladó eljárásokat (videofestészet, computer festészet),
- a színház és képzőművészet találkozását jelentő színpadi festészetet (díszlet),
- a festészettörténet nagy alkotásait,
- a festészetnek a művészettörténetben elfoglalt helyét,
- azokat a szakkifejezéseket, melyekkel egy festészeti alkotást jellemezhet, értelmezhet, elemezhet.

A tanuló legyen képes
- önálló festészeti alkotások, festmények és színes dekoratív művek tervezésére és létrehozására,
- saját alkotó tevékenységének következetes nyomon követésére és dokumentálására (portfolió készítése),
- a megismert festészeti technikák változatos és szakszerű alkalmazására,
- önálló véleményformálásra saját és mások műveit illetően,
- véleményének szakszerű kifejezésekkel való interpretálására.

FESTÉSZET TANSZAK VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A FESTÉSZET MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:
Rajz-festés-mintázás[4] max. 90 perc
Festészet műhelygyakorlat max. 180 perc
- rajzi, tervezési feladat 50 perc
- képtárgykészítés 130 perc

2. A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, képalkotó képessége. A tervező feladat tükrözze a tanuló festőművészet anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, képépítési szabályairól, színtani alapjairól megszerzett ismeretét. Az alkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló festészeti technikákban elért jártasságát, tudását.

A festészet műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:
A) Rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész festészeti alkotás vagy alkotássorozat.
A benyújtott vizsgamunka - tanári irányítással - színes rajzi, tervezési munka alapján létrehozott, a tanult festészeti technikák bármelyikének alkalmazásával elkészített festészeti alkotás, amely lehet:
- belső tér egy részletének feldolgozása,
- külső tér egy részletének feldolgozása,
- irodalmi mű illusztrációja,
- emberi, társadalmi vagy művészeti problémára adott válasz,
- érzelmi hangulatot kifejező önarcképsorozat,
- figurális ábrázolás a színek érzelmi hatásainak felhasználásával,
- díszletterv.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.
B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített festészeti alkotás.
A festészeti vizsgatárgy az intézmény által meghatározott gondolati tartalom kifejezésére alkalmas, a tanuló által készített színes tervvázlat alapján, szabadon választott technikával létrehozott színes kompozíció, amely lehet:
- különböző karakterű tárgyak csendéletszerű beállítása,
- a belső tér egy részletének ábrázolása,
- portré vagy önarckép,
- képző- vagy iparművészeti, esetleg irodalmi vagy zenei mű személyes átírása, stílustanulmány.

3. A vizsga értékelése

A festészet műhelygyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:

[4] A rajz-festés-mintázás kötelező tárgy alapvizsga vizsgakövetelményét a II. Fejezet tartalmazza.

- rajzi, tervezői képesség,
- képépítés, kompozíció,
- kifejezőerő, hangulati hatás,
- tartalomhoz illő technika megválasztása,
- a festészeti ismeretek gyakorlati alkalmazásának (telítettség, lokál és valőr színek, kontrasztok, fény-árnyék-szín összefüggései) szintje,
- anyag- és eszközhasználati ismeret, jártasság,
- a kész munka összhatása.

A FESTÉSZET MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

1.1. A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:
Rajz-festés-mintázás[5] max. 120 perc
Festészet műhelygyakorlat max. 240 perc
- rajzi, tervezési feladat 60 perc
- képtárgyalkotás 180 perc

1.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:
Festészet műhelygyakorlat max. 10 perc

2. A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, alkotó képessége. A tervező feladat tükrözze a tanuló látványértelmező, megjelenítő, gondolati tartalomnak megfelelő elemző, átíró, képalkotó képességét, a festészet anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét. Az alkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló festészeti technikákban elért jártasságát, tudását, művészi igényességét.

2.1. A festészet műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két részből tevődik össze.
A) Rajzi, tervezési dokumentációval, szakmai indoklással együtt benyújtott kész festészeti alkotás vagy alkotássorozat.
A benyújtott vizsgamunka - tanári irányítással - színes rajzi tervezési munka alapján megvalósított nagyobb méretű, a tanult technikák bármelyikével elkészített festészeti alkotás, amely lehet:
- csendélet,
- portré,
- lakótér ábrázolása (otthoni környezet, saját szoba ...),
- jelmezterv,
- reklámtéma feldolgozása.

[5] A rajz-festés-mintázás kötelező tantárgy záróvizsga követelményét a II. Fejezet tartalmazza.

A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti záróvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan készített festészeti alkotás.

A vizsgamunka az intézmény által meghatározott gondolati tartalom kifejezésére alkalmas, színes tervvázlatokra épülő, nagyobb méretű, szabadon választott technikával elkészített festészeti alkotás, amely lehet:

- természetes vagy mesterséges forma,
- enteriőrbe elhelyezett figura,
- saját fotó feldolgozása,
- illusztráció,
- elbeszélő képsorozat saját témára.

2.2. A festészet műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:

- a festészet anyagai, technikai eszközei,
- festészet nyelvi kifejezőeszközei (azok jel- és jelentésrendszere), műfajai,
- festészeti technikák és technológiák,
- a festészet műfaji sajátosságai,
- a festőművészet legjelentősebb alkotói és alkotásai,
- a festőművészet stíluskorszakai,
- a magyar festészet jeles képviselői,
- egészség- és környezetvédelmi alapismeretek.

3. A vizsga értékelése

3.1. A festészet műhelygyakorlat gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő megjelenítő, átíró, kifejező képesség,
- a tervező és kivitelező képesség,
- színtani ismeretekben való jártasság,
- a kompozíció törvényeinek ismerete,
- a festészeti eljárások és technikák alkalmazásának szintje,
- eredetiség, egyediség,
- a kész munka összhatása.

3.2. A festészet műhelygyakorlat szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szabatossága, pontossága,
- kommunikációs készség.

SZOBRÁSZAT TANSZAK

CÉLOK, FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

A szobrász műhelymunka célja

- a vizuális műveltség megalapozása, fejlesztése olyan elméleti és gyakorlati ismeretek tanítása és gyakoroltatása által, melyek felkészítik a tanulót a tárgyalkotásra, a plasztikai alakításra, a szakirányú továbbtanulásra.

A szobrász műhelymunka feladata a vizuális neveléssel párhuzamosan olyan alapozó és speciális ismeretek, készségek biztosítása, mely lehetővé teszi a fenti célok megvalósulását.

A műhelymunka feladata, hogy ismertesse meg a tanulót

- a szobrászművészet sajátos nyelvével, kifejezőeszközeivel, megnyilvánulási formáival,
- a tárgyformálás anyagaival, eszközeivel,
- a szobrászműteremmel és felszerelésével,
- a munka során használt anyagok és szerszámok használatával,
- a kéziszerszámok készítésével,
- a klasszikus szobrászat formai megoldásaival, és az azoktól való elszakadás lehetőségeivel,
- az új anyagokkal és azok használatával,
- a kreatív feladatmegoldásokkal a tervtől a kész munkáig.

Követelmények

A tanuló az alapfok végén ismerje

- a szobrászat fontosabb eredményeit, művészettörténeti időrendiségben,
- a kiemelkedő jelentőségű műveket, alkotásokat,
- a szoborkészítés alapjait, a készítés technológiáját,
- a gyakorlatban megismert anyagok jellemző tulajdonságait és felhasználási területét,
- a balesetvédelmi szabályokat,
- a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat.

A tanuló legyen képes

- az anyagismeret birtokában alkalmazni a célnak legmegfelelőbb szobrászi eljárást,
- életkorának megfelelően tapasztalatait, ismereteit beépíteni az alkotás folyamatába,
- a tárgyak elemzésére az anyag-funkció-forma szempontjai szerint,
- felismerni környezetében a pozitív esztétikai minőséget.

A tanuló rendelkezzen

- biztos rajztudással,
- műelemzési készséggel,
- agyagból történő mintázás készségével,
- a gipszmunkák terén alapvető ismeretekkel, gyakorlattal.

A tanuló a továbbképző végén ismerje

- a szoborkészítés anyagait, azok tulajdonságait és felhasználási területét,
- a szobrászat klasszikus műfajait,
- a formai jellemzőket a történeti és kortárs tárgyakon,
- a szobrászműterem szükséges berendezését, felszerelését, az anyagok előírásszerű kezelését,
- a műalkotás és a környezet összefüggéseit a szobor - enteriőr viszonylatában,
- a legfontosabb munkavédelmi teendőket.

A tanuló legyen képes:

- a tervszerű, igényes munkavégzésre,
- önálló tervezésre anyag-funkció-forma egységében,
- terveit igényes műhelyrajzban megjeleníteni,
- megszerzett ismereteit a tárgykészítés folyamatába beépíteni,
- az alkotómunka során pozitív élményeit beépíteni a műbe,
- a feladatokat megfelelő általános műveltsége folytán kreatívan megoldani,
- pozitív formát készíteni agyagból, gipszből,
- a szobrászatban használatos speciális kéziszerszámokat (mintázófa, gipszelő szerszámok...) előállítani,

- arányos kicsinyítésre és nagyításra,
- a természeti és mesterséges formák megmintázására, átírására,
- az alapvető anatómiai ismeretek alkalmazására,
- a szobrászat hagyományos anyagainak (terrakotta, fa, kő, bronz...) használatára,
- a szobrászat segédanyagainak (gipsz, plasztilin...) alkalmazására,
- a megmunkáláshoz szükséges kéziszerszámok és gépek használatára,
- a feladatnak megfelelő váz- és tartószerkezet összeállítására,
- érem, relief, portré, ember- és állatfigura mintázására, faragására,
- biztonsági és balesetvédelmi előírások betartására.

A SZOBRÁSZAT TANSZAK VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama
Rajz-festés-mintázás[6] max. 90 perc
Szobrász műhelygyakorlat max. 180 perc
- rajzi, tervezési feladat 40 perc
- plasztikai tárgykészítés 140 perc

2. A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező plasztikai alkotó képessége. A tervező feladat tükrözze a tanulónak a szobrászat anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, a térépítés szabályairól és formatani ismereteiről megszerzett tapasztalatait. A plasztikai tárgyalkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló szobrászati technikákban elért jártasságát, tudását.

A szobrászat műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:

A) Rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész plasztikai tárgy vagy tárgycsoport.

A benyújtott vizsgamunka - tanári irányítással - rajzi, tervezési munka alapján megvalósított alkotás, amely lehet:
- mintázott vagy vésett dombormű, terrakottából vagy gipszből,
- mintázott körplasztika, égetett agyagból vagy gipszből, festve vagy patinázva,
- drótból, fából vagy egyéb szobrászati anyagokból készített plasztika.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített plasztika.

[6] A rajz-festés-mintázás kötelező tantárgy alapvizsga vizsgakövetelményét a II. Fejezet tartalmazza.

Az intézmény által meghatározott szobrászati vizsgatárgy tervvázlat alapján, agyagból vagy egyéb szobrászati anyagból, szabadon választott mintázási, konstruálási technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- mintázott plakett vagy dombormű meghatározott témára, természeti tanulmány vagy illusztráció,
- szobrászatban használatos mintázási, formálási eljárással készült körplasztika.

3. A vizsga értékelése

A szobrász műhelygyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:

- rajzi, tervezési, plasztikai tárgyformáló készség,
- alapvető anyag-, eszköz- és szerszámhasználati ismeret, jártasság,
- a szobrászat alapvető technikáinak (mintázás, gipszmunkák, faragás) ismerete, gyakorlati alkalmazása,
- térépítés, kompozíciós készség,
- egyszerű festési, patinázási eljárások ismerete,
- a tartalomnak megfelelő anyag, forma, technika és kifejezésmód megválasztása,
- a kész munka összhatása.

A SZOBRÁSZAT MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

1.1. A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:

Rajz-festés-mintázás[7] max. 120 perc
Szobrász műhelygyakorlat max. 240 perc

- rajzi, tervezési feladat 50 perc
- plasztikai tárgyalkotás 190 perc

1.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:

Szobrász műhelygyakorlat max. 10 perc

2. A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, plasztikai alkotó, konstruáló készsége. A tervező feladat tükrözze a tanuló gondolati tartalomnak megfelelő elemző, átíró, formaértelmező készségét, a szobrászat anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét. A plasztikai tárgyalkotó feladat megoldásában mutassa be a tanuló szobrászati technikákban elért jártasságát, tudását, művészi igényességét.

2.1. A szobrász műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

A) Rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész plasztikai tárgy vagy tárgyegyüttes.

[7] A rajz-festés-mintázás kötelező tantárgy záróvizsga vizsgakövetelményét a II. Fejezet tartalmazza.

A benyújtott vizsgamunka - tanári irányítással - rajzi, tervezési munka alapján megvalósított alkotás, amely lehet:

- mintázott vagy vésett dombormű, terrakottából vagy gipszből,
- mintázott körplasztika, égetett agyagból vagy gipszből, festve vagy patinázva,
- drótból, fából vagy egyéb szobrászati anyagokból készített plasztika,
- épülethez készült szobrászati díszítőelem.

A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti záróvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített plasztika.

Az intézmény által meghatározott szobrászati vizsgatárgy tervvázlat alapján, agyagból vagy egyéb szobrászati anyagból, szabadon választott mintázási, konstruálási technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- mintázott plakett vagy dombormű meghatározott témára,
- természeti tanulmány vagy illusztráció,
- szobrászatban használatos mintázási, formálási eljárással készült körplasztika,
- építészeti díszítőelem.

2.2. A szobrász műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:

- a szobrászat anyagai, eszközei, műfajai,
- szobrászati technikák és technológiák,
- a szobrászat műfaji sajátosságai,
- a szobrászat legjelentősebb alkotásai, alkotói,
- a szobrászat stíluskorszakai,
- a szobrászat és az építészet kapcsolata,
- a magyar szobrászat jeles képviselői,
- egészség- és környezetvédelmi alapismeretek.

3. A vizsga értékelése

3.1. A szobrász műhelygyakorlat gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő megjelenítő, átíró, kifejező készség,
- rajzi, tervezői, plasztikai tárgyformáló, kivitelező készség,
- formatani ismeretekben való jártasság,
- térszervezés, a kompozíció törvényeinek ismerete,
- műalkotás és környezet összefüggéseinek ismerete,
- a szobrászati technikák és eljárások alkalmazásának szintje,
- egyszerű festési, patinázási eljárások ismerete,
- kreativitás, egyediség,
- a kész munka összhatása.

3.2. A szobrász műhelygyakorlat szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szabatossága, pontossága,
- kommunikációs készség.

FOTÓ-VIDEÓ TANSZAK

CÉLOK, FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

A fotó-videó műhelymunka célja, hogy a vizuális neveléssel párhuzamosan a tanuló

- ismerje meg a fényképezés és a mozgófilm-készítés történetét, az amatőr célokra ma használatos fotó-videó eszközöket, azok működését és alkalmazásuk lehetőségeit,
- sajátítsa el az emlékképek és felvételek készítéséhez elengedhetetlen minimális ismereteken túl a kreatív munkához szükséges ismereteket és gyakorlati fogásokat,
- igazodjon el a fotográfia és a film sajátos formanyelvén, tudjon önálló elképzelés alapján fotóillusztrációkat, sorozatokat, riportot, illetve rövidfilmeket készíteni.

A fotó-videó műhelymunka feladata, hogy a vizuális neveléssel párhuzamosan a tanuló

- ismerje meg a fényképezés és a videózás eszközeit (fényképezőgépek, objektívek, felvételi segédeszközök, nagyítógép, diavetítő, kamkorderek, kazetták, lejátszók, monitorok, világítóberendezések), anyagait (filmek, nagyítópapírok, kidolgozó vegyszerek, laborfelszerelések),
- legyen fogalma a fotók és mozgóképfelvételek felhasználásának módjairól (sajtó, nyomdaipar, reprodukciós és szemléltetési célok, információtárolás, helyi, regionális és országos tévéműsorokban való részvétel, egyéni és csoportos kiállítások, valamint részvétel hazai és nemzetközi pályázatokon),
- a tájékozottság szintjén ismerje a legmodernebb információrögzítési, tárolási és továbbítási rendszereket (pl. digitális mágneses képrögzítés CD-re, műholdas képtovábbítás és vétel, internet),
- ismerje és alkalmazza az álló- és mozgókép létrehozásához szükséges optikai és világítástechnikai alapismereteket, elsősorban azonban ismerje meg a saját maga által használt kamerát,
- tudja önállóan a helyes nézőpontot kiválasztani, az expozíciót meghatározni és komponálni,
- tudja alkalmazni a kép felvétel közbeni és utólagos átalakításának fogásait (fotó: alul- és túlexpozíció, szűrőzés, többes expozíció, rávilágítás, kitakarás; videó: jelenetfelbontás, vágásos rendezés, inzertezés, utóhangosítás).

A tanulók a mese- és egyéb jelenetek képekre bontásával, többszöri felvételével, majd az elkészült képsorok kiválogatásával, lerövidítésével és összeillesztésével gyakorolják a filmkészítést.

Követelmények

Fotó

A tanuló az alapfok végén ismerje meg és alkalmazza

- a következő labortechnikai eszközöket és eljárásokat: nagyítógép, a fekete-fehér nagyítás kidolgozó eszközeit és vegyszereit,
- a kész negatív értékelését,
- az egyszerű fekete-fehér nagyítás készítését,
- a fényképszárítást, -fényesítést,
- a színes negatív-pozitív eljárás hozzáférhető technológiáját (tanulmányozza a színes minilabort működés közben),
- az optikai leképezés alapfogalmait,
- a kompozíció alapelemeit (pont, vonal, folt, tér, forma, szín).

Legyen jártas

- a csendélet, a csoportkép, a tájkép, a városkép és az életkép készítésében és értékelésében.

A tanuló legyen képes

- biztonságosan és tudatosan használni a fényképfelvételek készítéséhez szükséges alábbi eszközöket: kamera, fekete-fehér és színes negatív filmek, állvány, világítási eszközök (lámpák, villanó).

A továbbképző végére a tanuló ismerje a felvételi területek közül

- a portrét, a sport- és akciófotót, a közelfelvételeket, a fotóriportot, az esszét és az illusztrációt.

Legyen jártas az alapozó szakaszban tanultakon túl a következőkben:

- a felvételezés
  = a tükörreflexes kamera használata,
  = a csereobjektívek és sajátosságaik,
  = megvilágításmérés,
  = a felvételi segédeszközök (szűrők, előtétek, közgyűrűk) alkalmazása, összetettebb világítási szituációk és a derítés alkalmazása;
- labortechnika
  = alkalmazza rendszeresen az exponáló órát,
  = tudjon kiegyenlített fekete-fehér negatívot hívni,
  = mindig készítsen csíkmásolatot,
  = legyen képes igényesebb, nagyméretű (maximum 30×40 cm) ff nagyítás készítésére és kisebb retusálására,
  = tudjon lényeges képrészletet kiválasztani, részletnagyítást készíteni,
  = alkalmazza tudatosan a képlágyítás-keményítés, valamint a rávilágítás-kitakarás fogásait a jobb képminőség elérése érdekében,
  = tanuljon meg képet keretezni (paszpartu);
- fotóelmélet és esztétika
  = ismerje a fényértéket és a feketedési görbét,
  = legyen tisztában a túl- és alulexpozíció jelentőségével,
  = alkalmazza tudatosan a mélységélességet,
  = tudja befolyásolni a kép kontrasztját,
  = ismerje és alkalmazza a kompozíciós rendszereket (aranymetszés, szimmetria-aszimmetria, átlós elrendezés, nyitott és zárt kompozíciók),
  = ismerje fel és alkalmazza a lényeg kiemelésének eszközeit (élesség, tértagolás, elhelyezés, képkivágás).

A tanuló legyen képes

- felvételi tervet és ahhoz illeszkedő vázlatot készíteni,
- kritikus elemzésre és önértékelésre.

Videó

A tanuló az alapfok végén ismerje

- kamerája működését és az optikai képalkotás fogásait.

Ismerje és alkalmazza

- a képkivágások (plánok) képalakító hatását (premier plán, szekond plán, bőszekond plán, amerikai plán, kistotál plán, nagytotál plán), közeli (inzert).

Legyen jártas

- a kameramozgásokban,
- a jelenetek képsorokra bontásában,
- a kész képsorok szükséges mértékben való lerövidítésében és megszerkesztésükben.

A tanuló legyen képes

- helyesen használni az állványt a rezdülésmentes felvételek készítése érdekében,
- önállóan nézőpontot kiválasztani,
- egyszerűbb forgatási tervet készíteni, és annak alapján filmet forgatni,
- kamerával önállóan feliratot készíteni.

A tanuló a továbbképző végére ismerje

- az igényesebb és bonyolultabb kamerák (S-VHS és a digitális kamkorderek) működését.

Ismerje és alkalmazza

- a plánok összekapcsolásának szabályait,
- a szubjektív kamerás felvételsorokat,
- az utólagos száj-hangszinkronizálást (stúdiófelvétel).

Legyen jártas

- a különböző hosszúságú jelenetek (snittek) ritmusképző tulajdonságának tudatos alkalmazásában,
- a vágóképek tudatos megtervezésében és használatában,
- többszörös jelenetforgatás, a túlforgatás, a gépátállás, a követés és a kocsizás alkalmazásában, az egyszerűbb elektronikus vágóasztal kezelésében,
- a filmes utómunkálatoknál a képi inzertezésben, a számítógépes feliratozásban és az utóhangosításban.

A tanuló legyen képes

- forgatási vázlatot készíteni, és abból egyszerűbb forgatókönyvet írni,
- rövid, feszesen vágott, technikai hibáktól mentes, szépen fényképezett és montírozott, igényes hanganyaggal ellátott filmet készíteni,
- számítógépes programok és fejlettebb montázsasztal segítségével alkalmazni egyszerűbb videotrükköket a képi hatás fokozása érdekében (áttűnés, képfordulás, átlyukasztás, blue-box).

A tanuló legyen képes a saját maga és mások által készített fotókat, filmeket értelmezni és elemezni, ismerje fel azok erényeit és hibáit.

Az elsajátított alapismeretek és tapasztalatok birtokában tudjon eligazodni a képi információs rendszerek között.

A FOTÓ-VIDEÓ TANSZAK VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A FOTÓ-VIDEÓ MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:
Rajz-festés-mintázás[8] max. 90 perc
Fotó-videó műhelygyakorlat max. 240 perc
- rajzi, tervezési feladat 50 perc
- fotó-videómunka készítése 190 perc

2. A vizsga tartalma

[8] A rajz-festés-mintázás kötelező tárgy alapvizsga vizsgakövetelményét a II. Fejezet tartalmazza.

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, alkotó képessége. A tervező feladat tükrözze a tanulónak a fotó-videóművészet anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét. Az alkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló fotóvideótechnikai jártasságát, tudását.

A fotó-videó műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:

A) Rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész fotó-videóalkotás.

A benyújtott vizsgamunka - tanári irányítással - rajzi és szöveges tervezési munka alapján, a tanult technikai ismeretek segítségével megvalósított fotó-videóalkotás, amely lehet:

- fotogram,
- mozgás érzetének visszaadása képi eszközökkel,
- egyszerű szituáció ábrázolása képsorokban,
- képsorozat készítése azonos kompozíciós elv alapján,
- storyboard készítése.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan készített fotó-videóalkotás.

Az intézmény által meghatározott fotó-videó vizsgamunka tervvázlatok vagy képes forgatókönyv alapján elkészített alkotás, amely lehet:

- tárgyfotó,
- környezetfotó,
- kockázással készült rövid tárgyanimáció,
- asszociációs montázzsal elkészített rövid filmetűd.

3. A vizsga értékelése

A fotó-videó műhelygyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:

- labortechnikai eszközök és eljárások ismerete,
- a fényképezés és videózás eszközeinek és anyagainak ismerete, tudatos használata,
- a kompozíció alapelemeinek ismerete, alkalmazása,
- a képkivágások képalakító eljárások ismerete,
- önállóság, eredetiség,
- dokumentáció.

A FOTÓ-VIDEÓ MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

1.1. A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:

Rajz-festés-mintázás[9] max. 120 perc

Fotó-videó műhelygyakorlat - max. 240 perc

- rajzi, tervezési feladat 60 perc

[9] A rajz-festés-mintázás kötelező tantárgy záróvizsga követelményét a II. Fejezet tartalmazza.

- fotó-videómunka készítése 180 perc

1.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:
Fotó-videó műhelygyakorlat max. 10 perc

2. A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, alkotó képessége. A tervező feladat tükrözze a tanulónak a fotó-videóművészet anyagairól, eljárásairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, megszerzett ismeretét. Az alkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló fotó-videótechnikai jártasságát, tudását, művészi igényességét.

2.1. A fotó-videó műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két részből tevődik össze.
A) Rajzi, tervezési dokumentációval, szakmai indoklással együtt benyújtott kész fotó-videóalkotás.
A benyújtott vizsgamunka - tanári irányítással - rajzi és szöveges tervezési munka alapján, a tanult technikai ismeretek segítségével megvalósított alkotás, amely lehet:
- portrésorozat különböző megvilágításban,
- a kollázs, montázs, frottázs, kemogram lehetőségeit kihasználó újszerű, egyéni próbálkozás,
- ritmusképzés ön- és vetett árnyékkal,
- reklámparódia.

A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.
B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan készített fotó-videóalkotás.
Az intézmény által meghatározott fotó-videó vizsgamunka tervvázlatok vagy képes forgatókönyv alapján elkészített alkotás, amely lehet:
- portréfotó,
- reklámfotó,
- mikro- vagy makrovilágot bemutató fotó,
- kamerában vágott, mozgást kifejező mikrotörténet,
- kétszereplős jelenet nyersanyagának megszerkesztése a szereplők szemszögéből.

2.2. A fotó-videó műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:
- az álló- és mozgókép létrehozásának anyagai, eszközei és műfajai,
- a fotózás és a videózás technikái, technológiái,
- a fotóművészet legjelentősebb alkotásai, alkotói,
- a fényképezés és a mozgófilmkészítés története,
- a magyar fotóművészet jeles képviselői,
- egészség- és környezetvédelmi alapismeretek.

3. A vizsga értékelése

3.2. A fotó-videó műhelygyakorlat gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:
- labortechnikai ismeretek,
- lényegkiemelés eszközeinek és módjainak ismerete,
- a képi kontrasztok ismerete,

- képkivágások képalakító hatásának alkalmazása,
- kompozíciós rendszerek ismerete és alkalmazása,
- felvételi terv és ahhoz illeszkedő vázlatok készítésének képessége,
- jelenetek képsorokra bontásának képessége,
- rövid, feszesen vágott technika alkalmazása.

3.2. A fotó-videó műhelygyakorlat szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:
- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szabatossága, pontossága,
- kommunikációs készség.

BÁBKÉSZÍTŐ TANSZAK

CÉLOK, FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

A bábkészítő műhelymunka célja, hogy a vizuális neveléssel párhuzamosan a tanuló
- váljon képessé a művészetekről tanult ismereteit felhasználni,
- legyen képes látványteremtésre, mondanivalója bábokkal való kifejezésére és a bábok alapmozgásainak elsajátítására,
- ismerje meg az ősi formavilágot, és legyen képes azt újjávarázsolva megfelelő jelrendszert kialakítani, használni.

A bábkészítő műhelymunka feladata, hogy a vizuális neveléssel párhuzamosan a tanuló
- ismerje meg a bábkészítés és bábjátszás történetét,
- legyen képes megkülönböztetni a bábok alapvető típusait,
- sajátítsa el a legfontosabb bábtípusok elkészítési módját,
- értelmezze a bábok karakterét, speciális ruházatát, plasztikáját,
- tanulja meg a bábmozgatást, bábjátszást,
- anyagismereti tudásával tárja fel az alkalmazható anyagokat,
- ismerje meg a szerszámok, gépek biztonságos használatát.

Követelmények

A tanuló az alapfok végén ismerje
- a bábtörténet legfontosabb vonulatait (képmutogatástól a legbonyolultabb mechanikákig),
- a darab mondanivalójának és a kiválasztott bábtípusnak a kapcsolatrendszerét,
- a felhasználható anyagok tulajdonságait és célszerű felhasználhatóságukat,
- a bábművészet szintetizáló képességét az irodalom, a képzőművészet, a zene és a mozgásművészetek között.

A tanuló legyen képes
- a képzőművészet lehetőségeit, eszközeit felhasználva olyan tárgyakat, figurákat készíteni, amelyek színpadon a „színész” feladatait látják el,
- tartalmat adni az egyszerű tárgyaknak, eszközöknek,
- a célnak megfelelően az egyszerű és az összetettebb képzőművészeti megoldásokat megtalálni,
- megbízható szerkezeteket konstruálni, amelyek stabillá és biztonságossá, ugyanakkor megfelelően mozgathatóvá teszik a figurákat,
- játszani a műfaj adta átváltozási lehetőségekkel,

- különböző módszerekkel plasztikussá tenni a kiszemelt tárgyat, vagy kialakítani a báb plasztikáját,
- kosztümöt készíteni a plasztikára és azt megfelelő módon felerősíteni, elősegítve az átváltozásokat és a játék könnyedségét.

A tanulóknak alapvetően tisztában kell lenni azzal a ténnyel, hogy mozgatható, színpadra állítható bábot kell készíteniük, nem pedig kiállítható képzőművészeti alkotást.

A tanuló a továbbképző végére az alapozó szakaszban tanultakon túl ismerje
- a játéktér lehetőségeit,
- a dramaturgia alapvető szabályait, különös tekintettel a bábműfajra,
- az emberi test anatómiáját,
- a karakteres mozgás lényegét,
- az animáció lényegét,
- a fényhatás kifejező erejét, a fény tulajdonságait.

A tanuló legyen képes
- különböző típusú bábokat megtervezni, elkészíteni, bemozgatni,
- a tartalomhoz megválasztani a legkifejezőbb bábtípust (technikát), anyagot, zenét, teret,
  = egyszerű etűdöt bemutatni.

A BÁBKÉSZÍTŐ TANSZAK VIZSGA KÖVETELMÉNYEI

A BÁBKÉSZÍTŐ MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:
Rajz-festés-mintázás[10] max. 90 perc
Bábkészítő műhelygyakorlat max. 180 perc
- rajzi, tervezési feladat 50 perc
- tárgykészítés 130 perc

2. A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgytervező, tárgyalkotó képessége. A tárgytervező feladat tükrözze a tanuló funkciónak, gondolati tartalomnak megfelelő bábtervező, bábkészítő képességét, a bábkészítés, bábjátszás műfaji sajátosságairól, a bábművészet szintetizáló hatásáról megszerzett ismereteit. A tárgyalkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló bábkészítésben megszerzett ismeretét, jártasságát.

A bábkészítő műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:
A) Rajzi, tervezési, dramaturgiai dokumentációval együtt benyújtott kész bábok.

A tanári irányítással megvalósított vizsgamunka dokumentációja tartalmazza a 2-3 szereplős darab kiválasztását, a zeneválasztást, a színpad- és díszletterveket, a szereplők formájának,

[10] A rajz-festés-mintázás kötelező tantárgy alapvizsga vizsgakövetelményét a II. Fejezet tartalmazza.

karakterének terveit, a ruhaterveket, a bábok és a kosztümök szabásmintáját, a szabadon választott bábtechnikával készülő bábok szerkezeti vázlatát, szerelési rajzát.

A tervezési munka alapján anyagban megvalósított báb lehet:
- pálcás,
- wayang,
- gyűszű- vagy kesztyűs báb.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önálló rajzi-tervezési munka alapján elkészített díszlet és báb.

A díszlet az intézmény által megadott mű dramaturgiájára elkészített színpadképterv eleme. A báb ezen darab egyik figurája, melyet a tanuló az általa tervezett műhelyvázlat alapján készít.

A báb többek között lehet:
- rögtönzött báb,
- árnybáb.

3. A vizsga értékelése

A bábkészítő műhelygyakorlat gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:
- dramaturgiai készség,
- látványtervező készség,
- karaktermegjelenítő képesség,
- tárgytervező képesség,
- formaalkotó és kifejező készség,
- manuális és konstruáló készség,
- anyag- és eszközhasználati ismeret, jártasság,
- bábkészítési alapismeret,
- bábjátszási alapismeret,
- műfaji sajátosságok megfelelő alkalmazása,
- a vizsgamunka összhatása.

A BÁBKÉSZÍTŐ MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

1.1. A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:
Rajz-festés-mintázás[11] max. 120 perc
Bábkészítő műhelygyakorlat max. 240 perc
- rajzi, tervezési feladat 60 perc
- tárgyalkotás 180 perc

1.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:

[11] A rajz-festés-mintázás kötelező tantárgy záróvizsga követelményét a II. Fejezet tartalmazza.

Bábkészítő műhelygyakorlat max. 10 perc
- etűd bemutatása max. 2 perc

2. A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgytervező, tárgyalkotó képessége. A tárgytervező feladat tükrözze a tanuló funkciónak, gondolati tartalomnak megfelelő formatervező, kifejezőkészségét, a bábkészítés anyagairól, azok felhasználási lehetőségeiről, a bábkészítés munkafolyamatairól, a játéktér lehetőségeiről, a dramaturgia szabályairól, az animáció lényegéről, a bábjátszás műfaji sajátosságairól, hagyományairól megszerzett ismereteit. A tárgyalkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló báb- és animációs játékkészítésben megszerzett technikai jártasságát, szakmai tudását, művészi igényességét.

2.1. A bábkészítő műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

A) Rajzi, tervezési, dramaturgiai dokumentációval, szakmai indoklással együtt benyújtott báb- vagy animációs játékra alkalmas tárgycsoport.

A tanári irányítással megvalósított vizsgamunka dokumentációja tartalmazza a többszereplős darab kiválasztását, a zeneválasztást, a háttérelemek terveit, a szereplők és játékelemek formájának terveit, bábok esetében a bábfigurák karakterének terveit, a ruhaterveket, a bábok és a kosztümök szabásmintáját, a szabadon választott bábtechnikával készülő szereplők szerkezeti vázlatát, szerelési rajzát.

A tervezési munka alapján anyagban megvalósított báb többek között lehet:
- kézi báb,
- wayang báb,
- marionett báb.

A tervezési munka alapján megvalósított animációs játék többek között lehet:
- tárgyjáték.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt önálló rajzi-tervezési munka alapján elkészített díszlet és szerepjátszásra alkalmas báb.

A díszlet az intézmény által megadott mű dramaturgiára elkészített színpadképterv eleme. A báb ezen darab egyik figurája, melyet a tanuló az általa tervezett műhelyvázlat alapján készít.

A színes tervvázlat alapján elkészített báb többek között lehet három ujjra és tenyérre, gyűszűvel, fejjel, végtagokkal kialakított kosztümös kesztyűsbáb.

2.2. A bábkészítő műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:
- a bábjátszás története,
- a bábművészet szintetizáló képessége az irodalom, képzőművészet, zene- és mozgásművészet között,
- a bábok típusai,
- a bábkészítés anyagai,
- a játéktér lehetőségei,
- a dramaturgia alapvető szabályai,
- az animáció lényege,

- a bábkészítés egészség- és környezetvédelmi alapismeretei.

A szóbeli vizsga emellett tartalmazza a dramaturgiába illő egyszerű etűd bemutatását az elkészített bábbal.

3. A vizsga értékelése

3.1. A bábkészítő műhelygyakorlat gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- dramaturgiai készség,
- látványtervező készség,
- funkciónak, műfaji sajátosságoknak megfelelő tervező, modellező készség,
- karaktermegjelenítő készség,
- formaalkotó és kifejezőkészség,
- a terv egyedisége,
- konstruáló készség,
- anyag- és eszközhasználati ismeret, jártasság,
- bábkészítési alapismeret, jártasság,
- a dramaturgiának megfelelő bábtípus, karakter alkalmazása,
- a báb mozgathatósága,
- a műfaji sajátosságok megfelelő alkalmazása,
- a vizsgamunka összhatása.

3.2. A bábkészítő műhelygyakorlat szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szabatossága, pontossága,
- bábjátszási ismeret, a báb és a bábmozgatás összhangja,
- kommunikációs készség.

BŐRMŰVES TANSZAK

CÉLOK, FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

A bőrműves műhelymunka célja

- a vizuális nevelés ismereteire alapozva, azzal párhuzamosan, azt erősítve és kiegészítve a tanulókkal megismertetni a bőrművesség azon elméleti és gyakorlati tudnivalóit, melyek képessé teszik őket az önálló tárgyalkotásra, környezetalakításra a tervezéstől a kivitelezésig,
- a hagyományos népi kultúra ezen, területének továbbéltetése, átörökítése, valamint a múlt értékeinek beépítése a mai tárgykultúrába, tárgyalkotó tevékenységbe,
- a manuális képességek fejlesztése, az értékteremtésre, -megőrzésre nevelés, a természetes anyag feldolgozásával a természetközeli szemlélet mélyítése, az esztétikai, művészi, konstruktív érzékenység kialakítása,
- e nagy múltú szakma történeti és jelenkori megismerése,
- a természetes bőr hagyományos kézműves megmunkálási módjainak elsajátítása,
- a bőrműves műhelymunka iránti nyitottság kialakítása.

A bőrműves műhelymunka feladata

- a bőr felhasználásának, bőrtárgyak készítéstörténetének (szakmatörténetének) megismertetése,

- a bőrből készíthető tárgyak körének megismerése a népművészetben, a viselettörténetben és a mai használatban,
- alap kellék- és segédanyagok megismerése,
- kéziszerszámok, gépek megismerése, használata,
- a bőr feldolgozásának műveletei, technikái,
- tárgytervezési alapismeretek elsajátítása - a tervezés forrásai, a felhasználási célból kiinduló tervezés, vázlatok, szerkesztett minták, makett, modell készítése, az elkészült munka elemzése,
- díszítmények formakincse - anyaggyűjtés, másolás, kiemelés, tervezés,
- a kézműves tevékenységhez szükséges elméleti és gyakorlati tudnivalók biztosítása,
- élményszerű megismerés és tapasztalatszerzés a tananyaggal kapcsolatban (múzeumlátogatás, irányított gyűjtőmunkák, megfigyelések végzése...),
- igényes kézműves termékek létrehozásával az értékek megbecsülése, a munkára nevelés,
- a bőrműves szakirodalom bemutatásával az önművelés lehetőségének megalapozása.

A feladat a fentiek alapján azoknak az alapozó és speciális ismereteknek az elsajátítása és begyakorlása, melyek biztosítják a tanulók számára a meghatározott célú alkotómunka elvégzését a tervezéstől a kivitelezésig.

A műhelyprogram feladata a balesetmentes, munkavédelmi előírásoknak megfelelő jártasság kialakítása az eszközhasználatban. Irányított tárgyelemzéseken és tervezési folyamaton keresztül a tárgy, a környezet és a használó ember összhangjára, harmóniájára való figyelemfelhívás, ezzel az esztétikai érzék és ítélőképesség mélyítése, árnyaltabbá tétele.

Követelmények

A tanuló az alapfok végén ismerje

- az alkalmazott anyagok tulajdonságait, papírok szálirányát, hajlásirányát, bőrök eltérő felületi tulajdonságait,
- a ragasztók használati tulajdonságait,
- a cérnák használati tulajdonságait, a kéziszerszámok használatát,
- a motívum-, mintagyűjtés forrásait, másolási módszereket,
- az egyszerű nyomtatási technikákat (krumplidúc, papírdúc, parafa dugóba szúrt szegek...),
- a batikolást papírra, textilre, bőrre,
- a tervezés folyamatát,
- a bőrfestést, pácolást,
- az égetéses bőrformázást,
- a domborítást, metszést,
- a rátétes díszítéseket filcen, vékony bőrön,
- a bőrből készített tárgyak körét a népművészetben, viselettörténetben, a mai használatban,
- a szíjhasítás szerszámait, módszereit,
- a bőrvágó kés helyes használatát.

Legyen jártas

- az anyagok pontszerű, hálós vagy teljes felületű ragasztásában,
- egyenes hajtások képzésében különféle anyagokon, biegelés, riccelés a kartonok hajtásánál, behajtás képzése papíron, textilen, műbőrön, bőrön,
- hímző öltések készítésében,
- fűzéses összeerősítésben (fonallal, vékony bőrszíjjal),
- három- és többágú lapos és gömbölyű fonatok készítésében zsinórral, bőrszíjakkal,
- egyszerű tárgyak vázolásában, látszatrajzok, szerkezeti rajzok készítésében, alkatrészek műszaki rajzának szerkesztésében és a mintavágásban.

A tanuló legyen képes

- ollóval egyenes és ívelt vonalakat pontosan vágni,
- egyszerű kézi varrásokkal összeerősíteni filcet, vékony bőrt,
- a készítendő tárgyak használati céljait megfogalmazni, elemezni az elkészült darabokat használati, esztétikai, kivitelezési szempontokból.

A tanuló a továbbképző végén ismerje

- a szakmatörténetet (a bőr feldolgozásához kapcsolódó kézműves mesterségeket, azok kialakulását, történetét, tevékenységi körüket),
- a bőr felhasználási lehetőségeit, a bőrműves termékek fajtáit,
- a bőrműves mesterségekhez fűződő anyagok eredetét, feldolgozási módjait, fajtáit, tulajdonságait,
- a bőr szerkezetét, felépítését, kikészítését, topográfiáját, a kiegészítő és díszítőanyagok fajtáit (csont, fa, fém, gyöngy...), kiegészítők alkalmazási lehetőségeit,
- a tárgykészítés munkafolyamatait
  = a tervezéshez elképzeléseiknek plasztikus megjelenítéséhez szükséges eszközrendszert,
  = a sík- és térábrázolás törvényszerűségeit,
  = a színelmélet alapjait,
  = a stilizálás, ornamentikaképzés, kompozícióépítés követelményeit,
  = a tervezés szempontjait,
  = alap- és szabásminták elkészítését,
  - a szabás eszközeit, módjait, szempontjait (anyagra helyezés, gazdaságosság, jelölés),
  = az összeállítás előkészítő folyamatait,
  = az összeállítás módjait, varrások, fonások, fűzések fajtáit,
  = a díszítési módokat, technikákat, szironyozás, domborítás, festés, batikolás, metszés, rátétek, bőrhímzés alkalmazását,
- a viselettörténetet, különös tekintettel a bőrből készült öltözetkiegészítőkre,
- a múzeumokban bemutatott bőrös vonatkozású tárgyakat,
- a szakirodalmat,
- a népművészet bőrműves emlékeit
  = a bőrműves munkákhoz kapcsolódó eszközöket, használatukat, a szerszámok helyes kezelését,
  = az alapvető gépek (tűzőgép, vékonyítógép) kezelését,
- a munka- és balesetvédelmi szabályokat.

Legyen jártas

- a bőrdíszítési módszerek alkalmazásában (metszés, domborítás, rátétes díszítés, szironyozás, batikolás, égetés, szélezés, poncolás, festés, pácolás),
- a műhelyben található gépek, szerszámok használatában (varrógép, lemezolló, köszörű, vékonyítógép),
- a tervezés folyamatában,
- a tárgyak mintáinak megszerkesztésében, mintavágásban,
- csont-, fakellékek elkészítésében.

A tanuló legyen képes

- gondolatait, elképzeléseit alkotó módon, tárgyi formában megjeleníteni,
- a megszerzett ismereteket saját munkájába konstruktív módon beépíteni,
- munkájában a funkció-forma-díszítés harmóniáját megteremteni,
- a bőrműves munkafolyamatok igényes elvégzésére, esztétikus termékek létrehozására,
- a tárgyak fajtájának ismeretében a megfelelő alapanyagok kiválasztására,

- arányos méretezésre,
- a bőr eltérő területi tulajdonságainak megfelelően szabni,
- késsel egyenes és ívelt vonalakat pontosan szabni különféle vastagságú anyagokon,
- a tárgyhoz és az anyaghoz megfelelő összeillesztési és díszítési technika kiválasztására,
- különböző anyagokat pontszerű, hólos és teljes felületen ragasztani,
- behajtásokat képezni egyenes, domború, homorú vonalakon,
- különféle anyagokat összeerősíteni varrópadon kézi varrással, két tűvel, fűzéssel, varrógéppel,
- gömbölyű és lapos fonatok készítésére,
- gombkötésre,
- szíjhasításra,
- a készítendő tárgyak vázlat-, szerkezeti, nézeti, műszaki rajzának készítésében és a mintavágásban,
- a hagyományos kézműves mesterségek értékeit a modern kor követelményeihez igazítva továbbéltetni,
- munkájában a munkavédelmi, balesetvédelmi előírások betartására.

A BŐRMŰVES TANSZAK VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A BŐRMŰVES MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:
Rajz-festés-mintázás[12] max. 90 perc
Bőrműves műhelygyakorlat max. 180 perc
- rajzi, tervezési feladat 30 perc
- tárgykészítés 150 perc

2. A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgytervező, tárgyalkotó képessége. A tárgytervező feladat tükrözze a tanuló funkciónak, gondolati tartalomnak megfelelő formatervező készségét, a bőrművesség műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismereteit. A tárgyalkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló bőrművességben megszerzett technikai jártasságát, szakmai tudását.

A bőrműves műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:
A) Rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész bőrműves tárgy vagy tárgycsoport.

A benyújtott - tanári irányítással tervezett és kivitelezett - színes rajzi, tervezési munka alapján, szabadon választott díszítési és összeállítási technikával (metszéssel, festéssel, lyukasztással, poncolással, domborítással, rátéttel, díszítővarrással, hímzéssel, fűzéssel, fonatokkal, gyöngyökkel, posztóval vagy filccel ...) készített vizsgamunka lehet:
- használati tárgy (irattartó, könyvborító, tároló doboz...),

[12] A rajz-festés-mintázás kötelező tantárgy alapvizsga vizsgakövetelményét a II. Fejezet tartalmazza.

- ajándéktárgy.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan tervezett és elkészített bőrműves tárgy.

A bőrműves vizsgatárgy az intézmény által meghatározott használati funkcióra alkalmas, a tanuló által készített színes tervvázlat alapján, szabadon választott bőrműves technikával létrehozott alkotás (névjegytartó, tolltartó, szemüvegtok...).

3. A vizsga értékelése

A bőrműves műhelygyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:
- tárgytervező képesség,
- formaalakító készség,
- kifejezőkészség,
- anyag- és eszközhasználati ismeret, jártasság,
- bőrműves alapismeret,
- műfaji sajátosságok megfelelő alkalmazása,
- a vizsgamunka összhatása.

A BŐRMŰVES MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

1.1. A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:
Rajz-festés-mintázás[13] max. 120 perc
Bőrműves műhelygyakorlat max. 240 perc
- rajzi, tervezési feladat 40 perc
- tárgyalkotás 200 perc

1.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:
Bőrműves műhelygyakorlat max. 10 perc

2. A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgytervező, tárgyalkotó képessége. A tárgytervező feladat tükrözze a tanuló funkciónak, tartalomnak megfelelő formatervező készségét, a bőrművességhez tartozó anyagok tulajdonságairól, felhasználási lehetőségeiről, a bőrművesség munkafolyamatairól, a bőrdíszítési módszerek műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, hagyományairól, a népművészet bőrműves emlékeiről megszerzett ismereteit. A tárgyalkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló bőrművességben megszerzett technikai jártasságát, szakmai tudását, művészi igényességét.

[13] A rajz-festés-mintázás kötelező tantárgy záróvizsga követelményét a II. Fejezet tartalmazza.

2.1. A bőrműves műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két vizsgarészből tevődik össze:

A) Rajzi, tervezési dokumentációval, szakmai indoklással együtt benyújtott kész bőrműves tárgy vagy tárgycsoport.

A benyújtott - tanári irányítással tervezett és kivitelezett - színes rajzi, tervezési munka alapján (vázlat-, szerkezet-, nézet-, műszaki rajzi dokumentáció), szabadon választott díszítési és összeállítási technikával (metszéssel, festéssel, pácolással, lyukasztással, poncolással, domborítással, rátéttel, díszítővarrással, hímzéssel, fűzéssel, fonatokkal, gyöngyökkel, filccel, irhával, szaruval ...) valódi bőrből létrehozott vizsgamunka lehet:

- öltözet- vagy viseletdarab (lábbeli, kesztyű, sapka, mellény...),
- ékszerkollekció (hajdísz, karkötő, medál...),
- öltözetkiegészítő kollekció (öv...),
- a lakáskultúra eleme (doboz, tükör, irattartó...).

A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan készített bőrműves tárgy.

A bőrműves vizsgatárgy az intézmény által meghatározott funkcióval rendelkező, a tanuló által készített terv alapján tetszőleges bőrműves díszítő technikával megoldott alkotás (öltözetkiegészítő, ékszer ...).

2.2. A bőrműves műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:

- a bőrművesség alapanyagai,
- a bőr felhasználási lehetőségei, területei,
- a tárgytervezés és -készítés szempontjai,
- bőrműves technikák, technológiák,
- bőrműves díszítési módok,
- jelentéstartalom a tárgyakon,
- a bőrműves mesterségek története, szakosodása (tímár, varga, csizmadia, szűcs, szíjgyártó ...),
- a magyar pásztorművészet,
- a hagyományok továbbéltetésének lehetőségei,
- a bőrművesség egészség- és környezetvédelmi alapismeretei.

3. A vizsga értékelése

3.1. A bőrműves műhelygyakorlat gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- funkciónak, műfaji sajátosságoknak megfelelő tervező, szerkesztő, modellező készség,
- díszítő, stilizáló készség,
- a tervezéshez szükséges magyarázó-közlő rajz szintje,
- a megfelelő munkafolyamatok megválasztása,
- a bőrműves ismeretek gyakorlati alkalmazásának (szabás, összeállítás, díszítés) szintje,
- műfaji sajátosságok megfelelő alkalmazása,
- a bőrműves tárgy összhatása, a funkció - forma - díszítmény összhangja.

3.2. A bőrműves műhelygyakorlat szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szabatossága, pontossága,
- kommunikációs készség.

FATÁRGYKÉSZÍTŐ TANSZAK

CÉLOK, FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

A fatárgykészítő műhelymunka célja, hogy a vizuális neveléssel párhuzamosan a tanuló
- széles körű elméleti és gyakorlati ismeretekre tegyen szert a fa megmunkálása terén,
- sajátítsa el azokat az alapozó és speciális ismereteket, készségeket, melyek képessé teszik a műhelygyakorlaton előforduló feladatok átlátására, kivitelezésére,
- ismerje meg a famíves tárgyak sokféle funkcióját és azon túlmutató humán értékeiket,
- szerezzen olyan alapismereteket és készségeket, amely alkalmassá teszik fatárgyak készítésére,
- legyen képes felelősségteljes, pontos munkavégzésre, kitartó összpontosításra, az általa készített tárgy, tárgycsoport, a hozzá kapcsolódó dokumentáció esztétikus megjelenítésére,
- pályaválasztását, továbbtanulását elősegítse,
- alkotó gondolkodását megalapozza és kialakítsa.

A fatárgykészítő műhelymunka feladata, hogy a vizuális neveléssel párhuzamosan a tanuló
- ismerje meg a faművesség jelentőségét a szerves kultúrában, lehetőségeit a mai városi polgári kultúrában,
- szerezzen tapasztalatot a leghasználatosabb hazai fafajták tulajdonságait, megmunkálhatóságát illetően,
- ismerje meg a tárgykészítéshez szükséges szerszámok, eszközök, berendezések működését, használatát, kezelését,
- ismerje a tárgyformáláshoz kapcsolódó tervezési, dokumentációs rajzkészítési módszereket, megközelítési módokat, szemléleti elvárásokat,
- ismerje a készítési eljárások alapműveleteit,
- ismerje a tárgykészítési műveletek célját, folyamatát, különböző módjait,
- legyen képes használni a tárgyalt témákhoz, a készített tárgyakhoz kapcsolódó szakirodalmat,
- életkori szintjének megfelelően alakuljanak ki mindazok a tervező, átíró, tárgyalkotó, teremtő, anyagformáló, munkaszervező képességek, melyek az igényes alkotómunkához szükségesek,
- ismerje a tűz- és baleseti veszélyforrásokat, elhárításuk módjait, szabályait.

Követelmények

A tanuló az alapfok végén ismerje
- a fa általános műszaki tulajdonságait,
- a fa szerkezetét, a leghasználatosabb puha- és keményfa jellemző tulajdonságait,
- a magyar pásztorélet szokásait, jellegzetességeit,
- a pásztorfaragások jellemzőit,
- a paraszti ülőalkalmatosságok közül a széket, kupásszéket, a felvidék néhány áttört faragású ülőbútorát,
- a faipari szerszámok, gépek működési elvét, veszélyforrásait,
- a fakötések, illesztések néhány változatát,
- a népi építészet boronaépítkezéses változatát,
- az ácsolt láda szerkezetét, funkcióját,
- az intarziakészítés elvét,
- az asztalos-, a bognár- és a kádármesterség főbb jellemzőit,
- néhány fából készült népi hangszer elkészítésének elvét.

A tanuló legyen képes

- egyszerű vesszőfonási műveletre,
- helyes, biztonságos szerszámfogásra,
- derékszögű, sima felületek kialakítására,
- szögelésre,
- diófapácolásra,
- viasz- és olajbevonat készítésére,
- karcolozás, spanyolozás, domborfaragás egyszerűbb változatainak igényes kivitelezésére,
- fakanál, kupásszék létrehozására vájó szerszámokkal,
- sarokollós csapolású szögtengely mentén nyitható fedelű dobozka készítésére,
- végtagjait mozgató, rétegelt lemezfigura készítésére,
- gurulós fajáték kialakítására,
- ácsolt láda vagy ládika készítésére,
- támlás paraszti szék készítésére,
- szétszedhető kecskelábas asztal (vagy modelljének) elkészítésére,
- több rekeszes játékbútor létrehozására (nem csapolásos illesztéssel),
- vésett geometriai díszítések, áttört faragások, egyszerű intarzia megalkotására.

A tanuló a továbbképző végén ismerje
- a Kapoliak munkásságának lényegét,
- az asztalos-, a bognár- és a kádármesterség főbb jellemzőit,
- a fából készült népi hangszerek készítésének elvét,
- a paraszti gazdálkodás néhány faeszközét,
- a magyar népművészet formáit, jeleit, szimbólumait,
- a busójárást mint népszokást,
- a kéregedény-készítés elvét,
- a népi építészet főbb jellemzőit,
- az erdélyi köríves nyilatú kiskapuk némelyikét,
- az intarziakészítés több változatát,
- festett erdélyi, dunántúli parasztbútorokat,
- a földfestékes túróenyv-kötőanyagú festésmódot,
- a Szórakaténusz Játékmúzeum jelentőségét,
- az esztergályozás elvét.

A tanuló legyen képes
- mozgatható karú-lábú fababu elkészítésére,
- deszkából kivágott hiányzó részek összeforgatásából formák megjelenítésére,
- fa álarc létrehozására,
- kereplő hangszer készítésére,
- ivócsanak vagy sótartó vájószerszámokkal való előállítására; egyéb pásztorkészség tartozékainak előállítására a pásztorművészet technikai eljárásaival,
- domborfaragású bot, tükörkeret megalkotására,
- asztalka, szék kifűrészelésére (egy fahasábból játék céljaira),
- asztal (vagy modelljének) elkészítésére,
- több fiókos kisszekrény (vagy modelljének) létrehozására,
- talicska (vagy modelljének) elkészítésére,
- ácsolt kiskapu összeállítására,
- igényes intarziamunka megalkotására,
- bölcső vagy szekrény készítésére, földfesték alapú túróenyv kötőanyagú festésére hagyománykövető jelekkel.

A FATÁRGYKÉSZÍTŐ TANSZAK VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A FATÁRGYKÉSZÍTŐ MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:
Rajz-festés-mintázás[14] max. 90 perc
Fatárgykészítő műhelygyakorlat max. 180 perc
- rajzi, tervezési feladat 30 perc
- tárgykészítés 150 perc

2. A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgytervező, tárgyalkotó képessége, tárgy- és környezetkultúra iránti érzékenysége. A tárgytervező feladat tükrözze a tanuló gondolati tartalomnak megfelelő konstruáló, formatervező készségét, kreativitását, a fatárgykészítés műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, hagyományairól megszerzett ismereteit. A tárgyalkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló fatárgykészítés során megszerzett technikai jártasságát, szakmai tudását.

A fatárgykészítő műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:

A) Rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész faműves tárgy vagy tárgycsoport.

A benyújtott - tanári irányítással tervezett és kivitelezett - színes rajzi, tervezési munka alapján szabadon választott díszítési és összeállítási technikával készített (anyagdarabolással, fűrészeléssel, hasítással, vájással, marással alakított; reszeléssel, csiszolással tisztázott; fakötéssel, ragasztással, szegeléssel, csavarozással összeállított; karcolozással, spanyolozással, áttört- vagy domborfaragással, intarziával díszített; felületkezelt, pácolt, viaszolt...) fatárgy lehet:
- fajáték,
- hagyománytárgy,
- lakberendezési tárgy, bútor (doboz, szék ...).

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített faműves tárgy.

A faműves vizsgamunka az intézmény által meghatározott funkcióval rendelkező tárgytípus díszítése a tanuló által készített színes tervvázlat alapján, szabadon választott faműves technikával (előkészített, kiszabott fa alapra, adott funkció függvényében, a forma - díszítmény összhangjának figyelembevételével).

3. A vizsga értékelése

A faműves műhelygyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:
- tárgytervező képesség,

[14] A rajz-festés-mintázás kötelező tantárgy alapvizsga vizsgakövetelményét a II. Fejezet tartalmazza.

- formaalkotó és díszítményképző készség,
- anyag- és eszközhasználati ismeret, jártasság,
- faműves alapismeret,
- megfelelően alkalmazott faműves technikák,
- a vizsgamunka összhatása.

A FATÁRGYKÉSZÍTŐ MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

1.1. A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:
Rajz-festés-mintázás[15] max. 120 perc
Fatárgykészítő műhelygyakorlat max. 240 perc
- rajzi, tervezési feladat 40 perc
- tárgyalkotás 200 perc

1.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:
Fatárgykészítő műhelygyakorlat max. 10 perc

2. A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgytervező, tárgyalkotó képessége, tárgy- és környezetkultúra iránti elkötelezettsége. A tárgytervező feladat tükrözze a tanuló funkciónak, gondolati tartalomnak megfelelő formatervező készségét, kreativitását, a faművesség anyagairól, tárgyalkotó technikáiról, felületdíszítési módozatairól, a faművesség műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, hagyományairól megszerzett ismereteit. A tárgyalkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló fatárgykészítő műhelygyakorlat során megszerzett technikai jártasságát, szakmai tudását, művészi igényességét.

2.1. A fatárgykészítő műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:
A) Rajzi, tervezési dokumentációval, szakmai indoklással együtt benyújtott kész faműves tárgy vagy tárgycsoport.

A benyújtott - tanári irányítással tervezett és kivitelezett - színes rajzi, tervezési munka alapján (vázlat-, szerkezet-, nézet-, műszaki rajzi dokumentáció) szabadon választott díszítési és összeállítási technikával készített (anyagdarabolással, fűrészeléssel, hasítással, vájással, marással, esztergályozással, faragással; fakötéssel, ragasztással, szegéléssel, csavarozással összeállított; reszeléssel, csiszolással gyalulással tisztázott; karcolozással, spanyolozással, áttört- vagy domborfaragással, intarziával, festéssel díszített; felületkezelt, pácolt, viaszolt...) fatárgy lehet:
- fajáték,
- munkaeszköz,
- népi hangszer,
- hagyománytárgy

[15] A rajz-festés-mintázás kötelező tantárgy záróvizsga követelményét a II. Fejezet tartalmazza.

- lakberendezési tárgy, bútor.

A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített faműves tárgy.

A vizsgafeladat az intézmény által meghatározott funkcióval rendelkező tárgytípus (bot, tükörkeret, kazetta ...) díszítése, a tanuló által készített tervvázlat alapján, szabadon választott faműves technikával (előkészített, kiszabott fa alapra, adott funkció függvényében, a funkció - forma - díszítmény összhangjának figyelembevételével).

2.2. A fatárgykészítő műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:

- a fatárgykészítés anyagai, az anyagok tulajdonságai,
- a fatárgykészítés eszközei, műveletei,
- a tervezés szempontjai,
- a díszítés módjai (karcolozás, spanyolozás, domborfaragás, áttört faragás, intarzia ...),
- felületkezelési eljárások,
- a faművesség alkalmazási területei, tárgyi emlékei,
- jelentéstartalom a tárgyakon,
- pásztorfaragások,
- fajátékok,
- népi hangszerek,
- paraszti bútorok (ülőalkalmatosságok, asztalok, ácsolt és festett ládák ...),
- a népi építészet fából készült elemei, szerkezetei (boronaépítkezés, kapuk ...),
- a paraszti gazdálkodás fából készült eszközei,
- a faművesség történeti fejlődése, technikai változásai,
- az asztalos, bognár- és kádármesterség főbb jellemzői,
- a hagyományok továbbéltetésének lehetőségei,
- a fatárgykészítés egészség- és környezetvédelmi alapismeretei.

3. A vizsga értékelése

3.1. A fatárgykészítő műhelygyakorlat gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- tárgytervező képesség,
- formaalkotó és díszítményképző készség,
- anyag- és eszközhasználati ismeret, jártasság,
- faműves alapismeret,
- a tervezéshez szükséges magyarázó-közlő rajz szintje,
- a terv egyedisége,
- a megfelelő faműves műveletek, munkafolyamatok kiválasztása,
- a faműves technikák műfaji sajátosságainak megfelelő alkalmazása,
- a forma és a díszítmény összhangja, a vizsgamunka összhatása.

3.2. A fatárgykészítő műhelygyakorlat szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szabatossága, pontossága,
- kommunikációs készség.

FÉMMŰVES TANSZAK

CÉLOK, FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

A fémműves műhelymunka célja, hogy a vizuális és plasztikai tanulmányokhoz kapcsolódva az esztétikai nevelés segítségével járuljon hozzá a sokoldalú, kreatív személyiség kialakításához, a foglalkozások keretében fejlessze a tanuló

- anyaghoz kapcsolódó konstruáló készségét, kreativitását,
- a tervezési folyamatok végigvezetésével helyzetfelismerő, véleményalkotó és problémamegoldó képességét,
- a szaktörténeti és szakelméleti ismeretek tudatos beépítésével értelmező-elemző látásmódját, a kortárs tárgy- és környezetkultúra iránti érzékenységét.

A fémműves műhelymunka feladata, hogy a tanulót ismertesse meg

- az elmúlt korok fémműves hagyományaival,
- a fémművesség sajátos nyelvével, az anyagra jellemző technikai és formai megoldásokkal,
- a tárgykészítéshez kapcsolódó alapfokú tervezési módszerekkel,
- a fémek alapvető jellemzőivel, a megmunkáláshoz szükséges egyszerű eszközökkel, technikákkal, díszítési módokkal,
- a vonatkozó munkavédelmi előírásokkal.

Követelmények

A tanuló az alapfok végén ismerje

- a fémművesség történetének fejlődési szakaszait,
- a technikai fejlődés főbb állomásait,
- az ötvösség történetének jellemző alkotásait,
- az önálló kifejezés, megjelenítés anyagait, eszközeit,
- a sík- és téralakítás eszközhasználatát, technikai műveleteit,
- a díszítés különböző módjait.

A tanuló a fentiek birtokában legyen képes az anyag, eszköz és technikai módszerek olyan fokú alkalmazására, hogy azzal saját gondolatait - életkorának megfelelő szinten - tárgyiasult formában meg tudja valósítani.

A tanuló a továbbképző végén ismerje

- a színes fémek, könnyűfémek, nemesfémek anyagára jellemző fizikai és kémiai tulajdonságokat,
- a metallográfia ismeretében a fémek viselkedését a különböző megmunkálási műveletek során,
- a sík- és téralakítás legkülönbözőbb módjait, azok törvényszerűségeit,
- a felületek díszítésének módozatait,
- a műhely szakszerű használatát.

A tanuló legyen képes

- a fémek hidegalakító eljárásainak,
- a kovácsolás alapműveleteinek,
- a filigránkészítés,
- láncfűzés,
- azsúrozás,
- zománcozás,
- drágakőfoglalás,

- térbeli lemezalakító módok (domborítás, cizellálás, felhúzás, fémnyomás),
- forgácsolás (esztergálás, fúrás, marás),
- öntés különböző módozatainak,
- a gumiforma-készítés,
- öntvénymegmunkálás technikáinak,
- és a különböző felületkezelési módoknak olyan szintű alkalmazására, hogy a technikák ismeretében saját terveit önállóan meg tudja valósítani.

A FÉMŰVES MŰHELYGYAKORLAT VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A FÉMMŰVES MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:
Rajz-festés-mintázás[16] max. 90 perc
Fémműves műhelygyakorlat max. 180 perc
- rajzi, tervezési feladat 30 perc
- tárgykészítés 150 perc

2. A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgytervező, tárgyalkotó képessége, tárgy- és környezetkultúra iránti igényessége. A tárgytervező feladat tükrözze a tanuló funkciónak, gondolati tartalomnak megfelelő konstruáló, formatervező készségét, kreativitását, a fémművesség műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, hagyományairól megszerzett ismereteit. A tárgyalkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló fémművességben megszerzett technikai jártasságát, szakmai tudását.

A fémműves műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:
A) Rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész fémműves tárgy vagy tárgycsoport.
A benyújtott - tanári irányítással tervezett és kivitelezett - színes rajzi, tervezési munka alapján az alábbi műveletek valamelyikével vagy azok kombinációjával - lemezalakítással (kalapálás, nyújtás, hajlítás, fűrészelés, fémnyomás), öntéssel (homokformázott vagy viaszveszejtéses öntés), forgácsolási eljárásokkal, rögzítésekkel (oldható és oldhatatlan kötésekkel) - elkészített vizsgamunka lehet:
- zománcozott,
- traszírozott, domborított, cizellált,
- maratással díszített tárgy (doboz, ékszer...).

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.
B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített fémműves tárgy.

[16] A rajz-festés-mintázás kötelező tantárgy alapvizsga vizsgakövetelményét a II. Fejezet tartalmazza.

A fémműves vizsgatárgy az intézmény által meghatározott használati funkcióra alkalmas, a tanuló által készített színes tervvázlat alapján, szabadon választott fémműves technikával létrehozott, funkció - forma összhangjára törekvő alkotás.

3. A vizsga értékelése

A fémműves műhelygyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:
- problémamegoldó és tárgytervező képesség,
- formaalkotó és kifejező készség,
- anyag- és eszközhasználati ismeret, jártasság,
- fémműves alapismeret,
- megfelelő felületek és díszítmények kialakítására való képesség,
- műfaji sajátosságok megfelelő alkalmazása,
- a vizsgamunka összhatása.

A FÉMMŰVES MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

1.1. A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:
Rajz-festés-mintázás[17] max. 120 perc
Fémműves műhelygyakorlat max. 240 perc
- rajzi, tervezési feladat 40 perc
- tárgyalkotás 200 perc

1.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:
Fémműves műhelygyakorlat max. 10 perc

2. A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgytervező, tárgyalkotó képessége, tárgy- és környezetkultúra iránti elkötelezettsége. A tárgytervező feladat tükrözze a tanuló funkciónak, gondolati tartalomnak megfelelő formatervező készségét, a fémművesség anyagairól, sík- és téralakítási módjairól, felületdíszítési módozatairól, a fémművesség műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, hagyományairól megszerzett ismereteit. A tárgyalkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló fémműves technikákban megszerzett jártasságát, szakmai tudását, művészi igényességét.

2.1. A fémműves műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:
A) Rajzi, tervezési dokumentációval, szakmai indoklással együtt benyújtott kész fémműves tárgy vagy tárgyegyüttes.
A benyújtott - tanári irányítással tervezett és kivitelezett - színes rajzi, tervezési munka (vázlat-, szerkezet-, nézet-, műszaki rajzi dokumentáció) alapján, szabadon választott technikával - hideg

[17] A rajz-festés-mintázás kötelező tantárgy záróvizsga követelményét a II. Fejezet tartalmazza.

és melegalakító műveletek valamelyikével, vagy azok kombinációjával - lemezalakító műveletekkel (nyújtással, hajlítással, fűrészeléssel, vágással, lyukasztással, fémnyomással), kovácsolással, öntéssel, forgácsolási eljárásokkal, rögzítésekkel (oldható és oldhatatlan kötésekkel) megvalósított vizsgamunka lehet:

- természetes anyagokkal (szaru, csont, fa, gyöngyház, ásvány...), szintetikus kövekkel,
- filigránnal,
- zománccal,
- traszírozással, domborítással, cizellálással,
- maratással díszített tárgy.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített fémműves tárgy.

A fémműves vizsgatárgy az intézmény által meghatározott tárgytípus, a tanuló által készített tervvázlat alapján, a funkció-forma-díszítmény összhangjára törekvő alkotás (hengerléssel, dróthúzással, láncszemek kialakításával, összekapcsolásával létrehozott nyaklánc, karkötő vagy ásványok befoglalásával készített ékszer...).

2.2 A fémműves műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:

- a fémművesség anyagai,
- a fémalakítás műveletei (hideg- és melegalakítási eljárások),
- sík- és téralakítás,
- fémdíszítési módok,
- felületkezelési eljárások,
- a fémművesség legjelentősebb tárgyi emlékei, alkotói, műhelyei,
- a fémművesség fejlődési szakaszai, technikai vonulatai, stíluskorszakai,
- a fémművesség egészség- és környezetvédelmi alapismeretei.

3. A vizsga értékelése

3.1. A fémműves műhelygyakorlat gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- problémamegoldó és tárgytervező képesség,
- formaalkotó és kifejező készség,
- anyag- és eszközhasználati ismeret, jártasság,
- a tervezéshez szükséges magyarázó-közlő rajz szintje,
- a terv egyedisége,
- a fémműves ismeretek gyakorlati alkalmazásának szintje,
- megfelelő felületek és díszítmények kialakítására való képesség,
- műfaji sajátosságok megfelelő alkalmazása,
- a forma és díszítmény összhangja, a vizsgamunka összhatása.

3.2. A fémműves műhelygyakorlat szóbeli vizsga értékelésének szempontjai:

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szabatossága, pontossága,
- kommunikációs készség.

KERÁMIA TANSZAK

CÉLOK, FELADATOK SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

A kerámia műhelymunka célja, hogy a vizuális neveléssel párhuzamosan tegyen szert a tanuló alapvető mesterségbeli tudásra, rendszerezze és közvetítse azokat az ismereteket, melyeknek birtokában a tanuló számára lehetségessé válik a művészeti szakközépiskolára való felkészülés.

A kerámia műhelymunka feladata, hogy a vizuális neveléssel párhuzamosan a tanulót ismertesse meg

- a kerámiaművészet sajátos nyelvével, kifejező eszközeivel, formakincsével, megnyilvánulási formával,
- a tárgyformálás anyagaival, eszközeivel,
- egyes technológiai eljárások kivitelezésével és azok alkalmazási területével,
- kerámiatárgyak készítésének folyamatával a tervtől a kész munkáig,
- a kerámiakészítés környezet-, tűz- és balesetvédelmi szabályaival.

Követelmények

A tanuló az alapfok végén ismerje

- a kerámiakészítés alapjait, a felhasznált anyagok tulajdonságait, a készítés technológiáját,
- a forma és díszítmény összhangjára vonatkozó esztétikai követelményeket,
- a kerámiatörténet fontosabb állomásait,
- a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat.

A tanuló legyen képes

- a tárgyalkotás folyamatában a forma és díszítmény összhangját megteremteni,
- elképzeléseit rajzban rögzíteni, ezeket igényesen megoldani,
- a helyes munkamenetet betartani,
- tapasztalatait, ismereteit - életkori szintjének megfelelő önállósággal - a tárgykészítés folyamatába beépíteni,
- műalkotások értő befogadására,
- felismerni környezetében a pozitív esztétikai minőséget,
- a megismert munkavédelmi szabályok következetes betartására.

A tanuló a továbbképző végén ismerje

- a kerámia alapanyagait, azok tulajdonságait és felhasználási területét,
- egyes tárgytípusok formái és rendeltetése közötti összefüggéseket,
- a forma és díszítmény összhangjának jelentőségét,
- a kerámiatörténet fontosabb állomásait,
- a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat.

A tanuló legyen képes

- önálló tervezésre a forma és funkció szoros kapcsolatának szem előtt tartásával,
- terveit látványszerű és formaértelmező rajzokban igényesen megjeleníteni,
- megszerzett ismereteit a tárgykészítés folyamatába beépíteni,
- a szakmai elméleti és gyakorlati ismeretek birtokában a tervet megvalósítani,
- a cél és az eredmény összevetésére,
- a rendeltetés, forma és díszítmény szempontjai szerint a műtárgyak elemzésére,
- a megismert munkavédelmi szabályok következetes betartására.

A KERÁMIA TANSZAK VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A KERÁMIA MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:
Rajz-festés-mintázás[18] max. 90 perc
Kerámia műhelygyakorlat max. 180 perc
- rajzi, tervezési feladat 50 perc
- tárgykészítés agyagból 130 perc

2. A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgytervező, tárgyalkotó képessége. A feladat tükrözze a tanuló kerámiaművészet műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét. A tárgyalkotó feladat megoldásában mutassa be a tanuló kerámiatechnikai jártasságát, tudását.

A kerámia műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:
A) Rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész kerámiatárgy vagy tárgycsoport.
A benyújtott vizsgamunka - tanári irányítással - színes rajzi, tervezési munka alapján megvalósított, égetett és/vagy festett, mázazott alkotás, amely lehet:
- felrakással vagy korongozással készült egyszerűbb használati tárgy vagy díszedény,
- mintázott, festett vagy mázazott plasztika.
A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.
B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan készített kerámiatárgy.
A kerámia vizsgamunka az intézmény által meghatározott tárgytípus, színes tervvázlat alapján agyagból, választott technikával, nyomhagyásos, pecsételt vagy plasztikus felületdíszítések alkalmazásával létrehozott alkotás, amely lehet:
- korongozott tálka vagy edény,
- felrakással készült edény,
- lapból épített, kerek vagy szögletes alaprajzú edény,
- a kerámiában használatos kézi formázási, mintázási eljárásokkal készült plasztika.

3. A vizsga értékelése

A kerámia műhelygyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:
- rajzi, plasztikai, tárgytervező készség,
- alapvető eszköz- és szerszámismeret,
- felrakott, korongozott és lapból épített edénykészítés fázisainak, azok helyes sorrendjének ismerete,
- alapvető díszítési eljárások ismerete,
- egyszerű festési, mázazási módok ismerete,
- forma és díszítmény összhangja,

[18] A rajz-festés-mintázás kötelező tantárgy alapvizsga vizsgakövetelményét a II. Fejezet tartalmazza.

- a tárgyak színezésének, színvilágának harmóniája.

A KERÁMIA MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

1.1. A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama

Rajz-festés-mintázás[19] max. 120 perc
Kerámia műhelygyakorlat max. 240 perc
- rajzi, tervezési feladat 60 perc
- tárgykészítés agyagból 180 perc

1.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:

Kerámia műhelygyakorlat max. 10 perc

2. A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgytervező, tárgyalkotó képessége. A feladat tükrözze a tanuló gondolati tartalomnak megfelelő elemző, átíró, formaértelmező készségét, a kerámiaművészet műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét. A tárgyalkotó feladat megoldásában mutassa be a tanuló kerámiatechnikai jártasságát, tudását, művészi igényességét.

2.1. A kerámia műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

A) Rajzi, tervezési dokumentációval, szakmai indoklással együtt benyújtott kész kerámiatárgy vagy tárgyegyüttes.

A benyújtott vizsgamunka - tanári irányítással - színes rajzi, tervezési munka alapján megvalósított, égetett és/vagy festett, mázazott alkotás, amely lehet:

- felrakással, korongozással vagy a kézi formázási technikák kombinációjával készített használati tárgy vagy díszedény, dombormű, csempe vagy mintázott, festett, mázazott plasztika,
- gipszforma segítségével préselt edény,
- öntőforma segítségével öntött edény.

A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti záróvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan készített kerámiatárgy.

A kerámia vizsgamunka az intézmény által meghatározott tárgytípus, színes tervvázlat alapján, agyagból, választott technikával, plasztikus felületdíszítések alkalmazásával létrehozott alkotás, amely lehet:

- korongozott tál vagy edény,
- felrakással készült edény,
- lapból épített edény,
- dombormű, csempe,
- kézi formázási módok kombinációjával készített tárgy,

[19] A rajz-festés-mintázás kötelező tantárgy záróvizsga vizsgakövetelményét a II. Fejezet tartalmazza.

- a kerámiában használatos mintázási eljárásokkal készült plasztika.

2.2. A kerámia műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:
- a kerámia anyagai,
- a kerámiaformázás műveletei, technológiái,
- díszítési eljárások,
- égetési módok,
- a kerámiaművészet fejlődési korszakai,
- a magyar agyagművesség,
- egészség- és környezetvédelmi alapismeretek.

3. A vizsga értékelése

3.1. A kerámia műhelygyakorlat gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:
- rajzi, plasztikai, tárgytervező készség,
- a rajzi tervezés és a kivitelezés pontossága,
- a tárgykészítési technikák alapvető ismerete,
- alapvető díszítési eljárások ismerete,
- kerámiafestési, -mázazási módok ismerete,
- forma és díszítmény összhangja,
- a tárgyak színezésének, színvilágának harmóniája.

3.2. A kerámia műhelygyakorlat szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:
- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szabatossága, pontossága,
- kommunikációs készség.

KÉZMŰVES TANSZAK

CÉLOK, FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

A kézműves műhelymunka tanításának célja

A kézműves tevékenységek megismertetésével a hagyományos népi kultúra ezen területének átörökítése, a múlt értékeinek beépítése a mai tárgykultúrába, tárgyalkotó tevékenységbe.

A természetes anyagok felhasználásával a természetközeli szemlélet kialakítása és megerősítése, a környezetharmonikus életvitel, a környezetalakítás képességének megalapozása, az értékteremtés és -megőrzés igényének létrehozása.

A kézműves műhelymunka feladata

- a manuális és konstruáló képesség, a kreativitás fejlesztése, az esztétikai érzékenység mélyítése, a hagyományos kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása,
- a hagyományos tárgyi és szellemi kultúra összekapcsolódásának bemutatása,
- a hagyományok megismertetésével múltunk, népi örökségünk megbecsülése, megszerettetése, a hovatartozás-tudat mélyítése,
- a hagyományos kézműves tevékenységek szerepének és alkalmazási lehetőségeinek feltárása a mindennapi életben és a modern viszonyok között,
- a tárgy, a környezet, a létrehozó és használó ember viszonyának, harmóniájának felfedeztetése tárgyelemzéseken és a tárgyalkotó tevékenységen keresztül,

- a természethez, környezethez való kötődés mélyítése élmény-, ismeret- és tapasztalatszerzés által,
- azoknak az elméleti és gyakorlati ismereteknek a nyújtása, melyek a tervezéstől a kivitelezésig biztosítják a meghatározott célú alkotómunka elvégzését,
- az önkifejezés, az önmegvalósítás lehetőségének felfedeztetése a kézműves tevékenységen keresztül,
- a felhasznált anyagok megfigyelése, elemzése, az alakításukhoz szükséges eszközök megismerése, jártasság kialakítása balesetmentes használatukban,
- a kézügyesség, a technikai érzék, a tervező-teremtő fantázia fejlesztése,
- az értékteremtésen és -megőrzésen keresztül a munkára nevelés.

Követelmények

Az alapfok végén a tanuló

- ismerje a hagyományos kézműves tevékenységek minél szélesebb körét,
- alakuljon ki benne a kézművesség iránti nyitottság, érdeklődés,
- tudjon pozitívan viszonyulni a természethez és a múlt értékeihez.

Rendelkezzen ismeretekkel

- a természetes anyagokról és felhasználási lehetőségeikről,
- a tárgyalkotás szerepéről, területeiről, szempontjairól.

Legyen jártas

- a kézművesség eszközeinek segítségével elképzelései, ötletei megvalósításában,
- egyszerű technológiájú tárgyak készítésében,
- a felhasznált anyagok megfigyelésében,
- a kézműves munkafolyamatok alkalmazásában (tervezés, anyag- és technikaválasztás, kivitelezés, díszítés),
- a gazdaságos munkavégzésben,
- a munkafolyamatokhoz szükséges eszközök megfelelő, balesetmentes használatában,
- a tárgyak elemzésében.

Legyen képes

- a megszerzett elméleti és gyakorlati ismeretek alkalmazására,
- az önálló tárgyalkotásra, esztétikus, igényes kivitelezésű termékek létrehozására.

Fedezze fel

- a tárgyakban rejlő esztétikumot,
- a hagyományos kézművesség szerepét a modern körülmények között és saját életében.

A KÉZMŰVES MŰHELYGYAKORLAT VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A KÉZMŰVES MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama.

Rajz-festés-mintázás[20] max. 90 perc

[20] A rajz-festés-mintázás kötelező tantárgy alapvizsga vizsgakövetelményét a II. Fejezet tartalmazza.

Kézműves műhelygyakorlat max. 180 perc
- rajzi, tervezési feladat 30 perc
- tárgykészítés 150 perc

2. A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgytervező, tárgyalkotó képessége. A tárgytervező feladat tükrözze a tanuló funkciónak, gondolati tartalomnak megfelelő formatervező, környezetalakító készségét, a kézművesség hagyományos anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismereteit. A tárgyalkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló kézművességben megszerzett jártasságát, szakmai tudását.

A kézműves műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:

A) Rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott hagyományos kézműves eljárással készített tárgy vagy tárgycsoport.

A benyújtott - tanári irányítással tervezett és kivitelezett - színes rajzi, tervezési munka alapján szabadon választott technikával (természetes alapanyagokból készített, formázással, festéssel, fonással, fűzéssel, szövéssel, nemezeléssel, domborítással, varrással...) alakított és díszített kézműves alkotás lehet:

- használati tárgy,
  = gyermekjáték,
  = népi hangszer,
  = hagyománytárgy...,
- ajándéktárgy.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kézműves tárgy.

A kézműves vizsgatárgy az intézmény által meghatározott használati funkcióra alkalmas, a tanuló által készített színes tervvázlat alapján, természetes anyagokból, szabadon választott kézműves technikával létrehozott alkotás (gyermekjáték, maszk ...).

3. A vizsga értékelése

A kézműves műhelygyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:

- tárgytervező képesség,
- formaalkotó és díszítményképző készség,
- anyag- és eszközhasználati ismeret, jártasság,
- kézműves alapismeret,
- a műfaji jellegzetességek megfelelő alkalmazása,
- a vizsgamunka összhatása.

A KÉZMŰVES MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

1.1. A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:
Rajz-festés-mintázás[21] max. 120 perc
Kézműves műhelygyakorlat max. 240 perc
- rajzi, tervezési feladat 40 perc
- tárgyalkotás 200 perc

1.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:
Kézműves műhelygyakorlat max. 10 perc

2. A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgytervező, tárgyalkotó képessége. A tárgytervező feladat tükrözze a tanuló funkciónak, tartalomnak megfelelő formatervező, környezetalakító készségét. A kézművességhez tartozó anyagok tulajdonságairól, felhasználási lehetőségeiről, a kézművesség munkafolyamatairól, a díszítési módszerek műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, hagyományairól, a népművészet kézműves emlékeiről megszerzett ismereteit. A tárgyalkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló kézművességben megszerzett technikai jártasságát, szakmai tudását, művészi igényességét.

2.1. A kézműves műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:
A) Rajzi, tervezési dokumentációval, szakmai indoklással együtt benyújtott kész kézműves tárgy vagy tárgycsoport.

A benyújtott - tanári irányítással tervezett és kivitelezett - színes rajzi, tervezési munka alapján (vázlat-, szerkezet-, nézet-, műszaki rajzi dokumentáció) szabadon választott díszítési és összeállítási technikával (ásványi, növényi vagy állati eredetű anyagokból készült, formázással, fonással, szövéssel, nemezeléssel, domborítással, varrással, faragással, batikolással...) létrehozott vizsgamunka lehet:
- használati tárgy
  = lakástextil, öltözetkiegészítő,
  = népi gyermekjáték,
  = népi hangszer,
  = hagyománytárgy ...,
- ajándéktárgy.

A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan készített kézműves tárgy.

A kézműves vizsgatárgy az intézmény által meghatározott funkcióval rendelkező, a tanuló által készített terv alapján, hagyományos kézműves anyagokból, tetszőleges kézműves technikával megoldott alkotás (öltözetkiegészítő, ékszer...).

2.2. A kézműves műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:
- a kézművesség anyagai,

[21] A rajz-festés-mintázás kötelező tantárgy záróvizsga követelményét a II. Fejezet tartalmazza.

- kézműves technikák, technológiák,
- kézműves díszítési módok,
- tárgyakhoz kapcsolódó hagyományok, jelentéstartalom a tárgyakon,
- a kézműves mesterségek kialakulása, szakosodása,
- a kézművesség tárgytípusai,
- a kézművesség legjelentősebb tárgyi emlékei, alkotói, műhelyei,
- a hagyományok továbbéltetésének lehetőségei,
- a kézművesség egészség- és környezetvédelmi alapismeretei.

3. A vizsga értékelése

3.1. A kézműves műhelygyakorlat gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:
- funkciónak, műfaji sajátosságoknak megfelelő tervező, szerkesztő, modellező készség,
- manuális és konstruáló készség,
- díszítő, stilizáló készség,
- a tervezéshez szükséges magyarázó-közlő rajz szintje,
- a terv egyedisége, kreativitása,
- az anyag- és eszközhasználat szintje,
- a kézműves ismeretek gyakorlati alkalmazásának (szabás, összeállítás, díszítés...) szintje,
- a megfelelő kézműves műveletek, munkafolyamatok kiválasztása,
- a vizsgatárgy összhatása, a funkció - forma - díszítmény összhangja.

3.2. A kézműves műhelygyakorlat szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai
- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szabatossága, pontossága,
- kommunikációs készség.

MAKETT- ÉS PAPÍRTÁRGYKÉSZÍTŐ TANSZAK

CÉLOK, FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

A makett és papírtárgy műhelymunka tanításának célja
- az anyagi minőségek, esztétikai értékek iránti fogékonyság fejlesztése,
- a tanulók problémaérzékenységének, manuális készségének és igényességének kialakítása,
- a tanulók mesterségbeli tudásának megalapozása.

A műhelymunka célja, hogy a vizuális neveléssel párhuzamosan
- olyan alapozó és speciális ismeretek nyújtása, amelyek elsajátítása és begyakorlása révén a tanuló képes lesz a papírból önálló tervező és kivitelező munka révén művészi tartalmú alkotásokat létrehozni,
- az anyag széles körű ismerete folytán könnyítse meg a tanuló munkáját a különböző művészeti területeken.

A papírtárgykészítő műhelymunka feladata, hogy a vizuális neveléssel párhuzamosan ismertesse meg a tanulót
- a papír kultúrtörténeti jelentőségével,
- a papírművészet műfajaival,
- a papírkészítés folyamatával,
- a tárgyalkotás anyagaival, eszközeivel,

- a gazdaságos és sokrétű felhasználás módozataival,
- az alkotó folyamat fázisaival,
- a munkafogásokkal,
- az eszközök balesetmentes használatával,
- a tárolás és konzerválás módjaival.

Alakítsa ki és mélyítse el a tanulóban
- azokat a tulajdonságokat, amelyek révén képessé válik a tanultakat adaptálni és alkotó munkát végezni,
- az igényt az általa készített tervek, leírások, alkotások pontos, esztétikus kivitelezésére, bemutatására,
- a véleménynyilvánítás igényét és képességét,
- rendszeres, céltudatos gondolkodást, készséget a gazdaságos megoldások keresésére.

Követelmények

A tanuló az alapfok végén ismerje
- a papír történetét, gyártási folyamatát, eszközeit,
- a papírfajtákat, azok tulajdonságait, felhasználási lehetőségeit, szabványos méreteit (A sorozat),
- a papírmegmunkálás eszközeit,
- a munkafolyamatok sorrendiségének jelentőségét,
- a gyakorlatban elsajátított technika hibalehetőségeit, törekedjen ezek elkerülésére, és tudja a jelenségek magyarázatait,
- néhány tárgy elemzésén keresztül a forma és funkció jelentőségét,
- a forma és díszítmény szerepét, törekedjen ezek egységének a megteremtésére,
- a betűírás történetét, a betűtípusokat,
- néhány papírjáték készítését, használatát,
- az origami történetét, a papírhajtogatás szimbólumait, alapfogásait,
- a sárkánykészítés történetét, az aerodinamika alaptörvényeit,
- a papírnak más anyagokkal történő társítási lehetőségeit,
- a makett és modell közötti különbséget.

A tanuló legyen képes
- a tanult elméleti és gyakorlati ismereteit alkotó módon alkalmazni,
- az eszközök rendeltetésszerű használatára,
- gyakorlati tapasztalatai birtokában egyszerűbb tárgyakból variációsorozatot készíteni,
- a műhelyrajzokat értelmezni, igényesen megvalósítani,
- az elkészült munkát elemezni, megítélni.

A tanuló a továbbképző végén a fentieken felül ismerje
- a papírfajtákat, azok tulajdonságait, felhasználási lehetőségeit, szabványos méreteit (A és B sorozat),
- a papír felhasználásával, megmunkálásával kapcsolatos tipikus feladatokat, feladatcsoportokat és azok megoldási lehetőségeit,
- az anyagismeret birtokában alkalmazni a célnak megfelelő eljárásokat,
- saját ötleteit a technológiához igazítani és megvalósítani azokat,
- a betűírás és a nyomtatás történetét, különböző módozatait,
- néhány jellegzetes papírjáték készítését, használatát,
- a papírhajtogatás szimbólumrendszerét,
- a tervezés ergonómiai szempontjait,

- a papírnak más anyagokkal való társítási lehetőségeit, azok korlátait,
- a könyvkötés alapfogásait, eszközeit,
- a papírművesség irányzatait, jelentős alkotóit és munkásságukat,
- az aktuális feladathoz kapcsolódó területek elméleti és gyakorlati követelményeit,
- a jelentésre, rendeltetésre utaló formai jellemzőket történeti és kortárs tárgyakon,
- a papír szakszerű tárolásának feltételeit,
- a papír konzerválásának és restaurálásának anyagait, eszközeit és műveleteit.

A tanuló legyen képes

- a feladatok megoldásához szükséges rajzi, tervezési és műhelyrajzok értelmezésére, igényes elkészítésére, bemutatására,
- a papír megmunkálásához használt eszközök, gépek, berendezések rendeltetésszerű használatára,
- a papírfajtákat, a megmunkálás módjait a feladatnak, az igényeknek legmegfelelőbben kiválasztani és alkalmazni,
- a művészeti háttér és elméleti ismeretek integrálására, alkalmazására a feladat megoldásában, a pozitív esztétikai minőségeket környezetében felismerni,
- a feladat megoldásával kapcsolatban kreatív módon ötletekkel, elképzelésekkel előállni, azok mellett érvelni.

A MAKETT- ÉS PAPÍRTÁRGYKÉSZÍTŐ MŰHELYGYAKORLAT VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A MAKETT- ÉS PAPÍRTÁRGYKÉSZÍTŐ MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:
Rajz-festés-mintázás[22] max. 90 perc
Makett- és papírtárgykészítő műhelygyakorlat max. 180 perc
- rajzi, tervezési feladat 50 perc
- tárgykészítés 130 perc

2. A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgytervező, tárgyalkotó képessége, tárgy- és környezetkultúra iránti igényessége. A tárgytervező feladat tükrözze a tanuló funkciónak, gondolati tartalomnak megfelelő konstruáló, formatervező készségét, kreativitását, igényességét, a makett- és papírtárgykészítés műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismereteit. A tárgyalkotó feladat megoldásában mutassa be a tanuló makett- és papírtárgykészítő műhelygyakorlat során megszerzett manuális készségét, technikai jártasságát, szakmai tudását.

[22] A rajz-festés-mintázás kötelező tantárgy alapvizsga vizsgakövetelményét a II. Fejezet tartalmazza.

A makett- és papírtárgykészítő műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:

A) Rajzi, tervezési dokumentációval és műhelyrajzokkal együtt benyújtott makett, papírtárgy vagy tárgycsoport. A benyújtott - tanári irányítással tervezett és kivitelezett - színes rajzi, tervezési munka alapján szabadon választott összeállítási és díszítési technikával készített, papír vagy makettezésre alkalmas anyag felhasználásával kialakított tárgy vagy tárgycsoport lehet:

- játék vagy szerepjátszást elősegítő tárgy,
- használati tárgy,
- épületmakett vagy tárgymodell,
- mobilszobor.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan tervezett és elkészített makett vagy papírtárgy.

A vizsgatárgy az intézmény által meghatározott funkcióra alkalmas, a tanuló által készített színes tervvázlat alapján, szabadon választott technikával (festett, nyomtatott, batikolt anyagból, anyagtársítással...) alakított és (a funkciónak megfelelően kép és szöveg alkalmazásával...) díszített alkotás (képeslap, boríték...).

3. A vizsga értékelése

A makett- és papírtárgykészítő műhelygyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a tervek és műhelyrajzok igényessége,
- tárgy- és formatervező képesség,
- konstruáló készség, kreativitás,
- díszítményképző készség,
- anyag- és eszközhasználati ismeret,
- a papír kínálta formai, alkalmazási követelmények figyelembevétele,
- a vizsgamunka összhatása.

A MAKETT- ÉS PAPÍRTÁRGYKÉSZÍTŐ MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

1.1. A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:

Rajz-festés-mintázás[23] max. 120 perc

Makett- és papírtárgykészítő műhelygyakorlat max. 240 perc

- rajzi, tervezési feladat 60 perc
- tárgyalkotás 180 perc

1.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:

Makett- és papírtárgykészítő műhelygyakorlat max. 10 perc

[23] A rajz-festés-mintázás kötelező tantárgy záróvizsga követelményét a II. Fejezet tartalmazza.

2. A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgytervező, tárgyalkotó képessége, tárgy- és környezetkultúra iránti elkötelezettsége. A tárgytervező feladat tükrözze a tanuló funkciónak, gondolati tartalomnak megfelelő formatervező készségét, a makett- és papírtárgykészítés anyagairól, sík- és téralakítási módjairól, felületdíszítési módozatairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismereteit. A tárgyalkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló műhelygyakorlat során megszerzett technikai jártasságát, szakmai tudását, művészi igényességét.

2.1. A makett- és papírtárgykészítő műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

A) Rajzi, tervezési dokumentációval, szakmai indoklással együtt benyújtott kész makett, papírtárgy vagy tárgycsoport.

A benyújtott - tanári irányítással tervezett és kivitelezett - színes rajzi, tervezési munka alapján (vázlat-, szerkezet-, nézet-, műszaki rajzi dokumentáció), szabadon választott díszítési és összeállítási technikával készített vizsgamunka lehet:

- csomagolóanyag, csomagolási eszköz (tasak, zsák, doboz ...),
- használati tárgy,
- épületmakett, tárgymodell,
- könyv, mappa,
- térkonstrukció,
- relief vagy szobor.

A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített makett- vagy papírtárgy.

A vizsgatárgy az intézmény által meghatározott funkcióval rendelkező, a tanuló által készített terv alapján tetszőleges technikával (festett, nyomtatott, batikolt anyagból, agyagtársítással...) alakított és (a funkciónak megfelelően kép és szöveg alkalmazásával...) díszített alkotás (egyedi mappa, névjegykártya...).

2.2. A makett- és papírtárgykészítő műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:

- a makett- és papírtárgykészítés anyagai, az anyagok tulajdonságai,
- a papírkészítés folyamata,
- a papírművészet, területei, műfajai,
- a könyv, a betűírás története,
- a papírművészet technológiái, eszközei,
- a tervezés ergonómiai szempontjai,
- az alkotói folyamat fázisai,
- díszítési módok, anyagtársítási lehetőségek,
- a papír tárolásának, konzerválásának, restaurálásának anyagai, eszközei, műveletei,
- a makett- és papírtárgykészítés egészség- és környezetvédelmi alapismeretei.

3. A vizsga értékelése

3.1. A makett- és papírtárgykészítő műhelygyakorlat gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a tervek és műhelyrajzok szintje,
- a terv egyedisége,
- tárgy- és formatervező képesség,
- konstruáló képesség,
- díszítményképző készség,
- anyag- és eszközhasználati ismeret,
- a papír kínálta formai, alkalmazási követelmények figyelembevétele,
- a műfaji sajátosságok megfelelő alkalmazása,
- a megfelelő műveletek, munkafolyamatok kiválasztása,
- a vizsgamunka összhatása.

3.2. A makett- és papírtárgykészítő műhelygyakorlat szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szabatossága, pontossága,
- kommunikációs készség.

TEXTILMŰVES TANSZAK

CÉLOK, FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

A textilműves műhelymunka célja, hogy a tanuló

- a megismert műfaji lehetőségeket egyéniségének megfelelően tudja használni, alkalmazni,
- tudjon bánni a megszerzett ismeretekkel, anyagokkal, technikákkal,
- legyen képes a tervezési feladat megoldására (rajz-, szín- és formaismeret, kompozíciós készség) és a terv kivitelezésére,
- legyen képes textiles feladatok elkészítésére, kivitelezésére, esztétikus megjelenítésére.

A textilműves műhelymunka feladata, hogy ismertesse meg a tanulóval

- a textilt, mint anyagot,
- a textil felhasználhatóságának sokszínűségét,
- a textil sajátosságait,
- a természetes és a mesterséges szálasanyagokat,
- az őstextileket,
- a szövést előkészítő műveleteket (felvetés, leszövés, szövés stb.),
- a textilnyomás technikáját (dúcnyomás, filmnyomás, sablonkészítés, hengernyomás),
- a gobelinszövést,
- a varrás és a hímzés fajtáit, alkalmazási lehetőségeit,
- a rátétkészítést, a textilplasztikát,
- a vegyszereket, festékeket,
- a gépi és kézi varrást,
- a textil történetét az őskori textilemlékektől a mai modern - hazai és külföldi - textilművészeti törekvésekig.

Követelmények

A tanuló az alapfok végén ismerje

- a tanult egyszerűbb textiltechnikákat,
- az eszközöket, anyagokat,
- a textiltörténet jelentősebb állomásait a művészettörténet folyamatában,
- a textil felhasználásának sokszínűségét.

A tanuló legyen képes
- alkalmazni a tanult technikákat,
- a művészettörténeti, múzeumi, népművészeti anyagra támaszkodva tervezési feladatok megoldására,
- esztétikai minőségek felismerésére,
- önálló munkák létrehozására.

A tanuló a továbbképző végén ismerje
- az anyag, forma, funkció összefüggéseit,
- a szövési technikákat,
- a szövéshez használt eszközöket, anyagokat,
- a XX. századi magyar és külföldi textil törekvéseket.

A tanuló legyen képes
- a megszerzett elméleti és gyakorlati ismeretanyag feldolgozására és alkalmazására,
- önálló gondolatok kifejezésére és megvalósítására,
- tervek készítésére,
- művészi érték létrehozására,
- saját képek, szőnyegek elkészítésére,
- a textil és más anyag „ötvözésére", egymással való alakítására,
- társai és saját munkáit, művészi alkotásokat elemezni, véleményezni.

Alakuljon ki a tanulóban
- a teremtéshez, alkotáshoz szükséges készség,
- az igényesség és a mesterségbeli alázat.

A TEXTILMŰVES MŰHELYGYAKORLAT VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A TEXTILMŰVES MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:
Rajz-festés-mintázás[24] max. 90 perc
Textilműves műhelygyakorlat max. 180 perc
- rajzi, tervezési feladat 50 perc
- tárgykészítés 130 perc

2. A vizsga tartalma

[24] A rajz-festés-mintázás kötelező tantárgy alapvizsga vizsgakövetelményét a II. Fejezet tartalmazza.

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgytervező, tárgyalkotó képessége. A tárgytervező feladat tükrözze a tanuló funkciónak, gondolati tartalomnak megfelelő formatervező, környezetalakító készségét, a textilművesség természetes alapanyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismereteit. A tárgyalkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló textilművességben megszerzett jártasságát, szakmai tudását.

A textilműves műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:

A) Rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész textilműves tárgy vagy tárgycsoport.

A benyújtott - tanári irányítással tervezett és kivitelezett - színes rajzi, tervezési munka alapján szabadon választott műveletekkel (szövéssel, nemezeléssel...) létrehozott tárgy vagy a vásárolt textil meghatározott funkció szerinti alakításával (szabás, varrás...), díszítésével (szálhúzás, hímzés, batikolás, festés, nyomódúcos mintázás, applikálás, kollázsszerű anyagtársítás...) létrehozott vizsgamunka lehet:

- használati tárgy,
  = textilbáb,
  = öltözetdarab, öltözetkiegészítő,
  = lakástextil...,
- textilplasztika.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan tervezett és elkészített textilműves tárgy.

A vizsgamunka az intézmény által meghatározott használati funkcióra alkalmas, a tanuló által készített színes tervvázlat alapján, szabadon választott textilműves technikával létrehozott alkotás. A textilműves tárgy többek között lehet asszociációra, motívumképzésre alkalmas formák átírásával, különféle eljárással díszített öltözködési vagy lakástextil.

3. A vizsga értékelése

A textilműves műhelygyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:

- tárgytervező képesség,
- formaalakító és díszítményképző készség,
- kifejező készség,
- anyag- és eszközhasználati ismeret, jártasság,
- textiles alapismeret (alapanyag- és anyagalakítási ismeret, jártasság),
- műfaji sajátosságok megfelelő alkalmazása,
- a vizsgamunka összhatása.

A TEXTILMŰVES MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

1.1. A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:

Rajz-festés-mintázás[25] max. 120 perc
Textilműves műhelygyakorlat max. 240 perc
- rajzi, tervezési feladat 40 perc
- tárgyalkotás 200 perc

1.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:
Textilműves műhelygyakorlat max. 10 perc

2. A vizsga tartalma

2.1. A textilműves műhelygyakorlat gyakorlati vizsga tartalma:

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgytervező, tárgyalkotó képessége. A tárgytervező feladat tükrözze a tanuló funkciónak, gondolati tartalomnak megfelelő formatervező készségét, a textilművesség természetes alapanyagairól, műfaji sajátosságairól, tárgyköreiről, a hagyományos és kortárs textilek, a lakás- és öltözködéskultúra esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismereteit. A tárgyalkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló textilművességben megszerzett jártasságát, mesterségbeli tudását, művészi igényességét.

A) Rajzi, tervezési dokumentációval, szakmai indoklással együtt benyújtott kész textilműves tárgy vagy tárgyegyüttes.

A benyújtott - a tanári irányítással tervezett és kivitelezett színes rajzi, tervezési munka alapján szabadon választott műveletekkel - szövéssel (torontáli, szumák, ógobelin, erdélyi festékes), nemezeléssel - létrehozott tárgy vagy a vásárolt textil meghatározott funkció szerinti alakításával (szabás, varrás...), díszítésével (szálhúzás, hímzés, batikolás, festés, nyomódúcos mintázás, applikálás, kollázsolt anyagtársítás...), illetve a felsorolt műveletek kombinációjával létrehozott vizsgamunka lehet:

- használati tárgy,
  = textilbáb,
  = öltözetdarab, öltözetkiegészítő (kalap, táska, öv...),
  = lakástextil...,
- textilplasztika.

A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan tervezett és elkészített textilműves tárgy.

A textilműves vizsgatárgy az intézmény által meghatározott használati funkcióra alkalmas, a tanuló által készített színes tervvázlat alapján, szabadon választott textilműves technikával létrehozott alkotás.

A vizsgamunka többek között lehet szabad anyagtársításokkal létrehozott használati tárgy.

2.2. A textilműves műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:

- a textilművesség természetes alapanyagai,
- a textilművesség vegyszerei,
- textilt létrehozó eszközök, technikák,

[25] A rajz-festés-mintázás kötelező tantárgy záróvizsga követelményét a II. Fejezet tartalmazza.

- a textil fajtái, a textilfajták szerkezete,
- textilműves díszítési módok,
- a társműfajok (grafika, festészet) megjelenése a textilen, a textilművesség ágai,
- szőttesek, szőnyegek,
- a textilművesség legjelentősebb tárgyi emlékei,
- népi textíliák,
- textilképek, textilplasztikák a kortárs művészetben,
- divattörténet,
- textilművesség egészség- és környezetvédelmi alapismeretei.

3. A vizsga értékelése

3.1. A textilműves műhelygyakorlat gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:
- funkciónak, műfaji sajátosságoknak megfelelő tervező, szerkesztő, modellező készség,
- tárgyformáló, díszítő, stilizáló készség,
- a tervezéshez szükséges magyarázó-közlő rajz szintje,
- a terv egyedisége,
- a műfaji lehetőségek egyéni alkalmazása,
- a műveletek, munkafolyamatok helyes alkalmazása,
- az alkalmazás szintje,
- a textilműves tárgy összhatása, esztétikuma.

3.2. A textilműves műhelygyakorlat szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:
- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szabatossága, pontossága,
- kommunikációs készség.

TŰZZOMÁNCKÉSZÍTŐ TANSZAK

CÉLOK, FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

A tűzzománcozó műhelymunka célja, hogy a vizuális neveléssel párhuzamosan, összetett tevékenységrendszerével fejlessze

- mindazokat a megjelenítő, ábrázoló, konstruáló, tárgytervező képességeket, amelyek nagy szerepet játszanak a látás, a kézügyesség, a technikai érzékenység, az ízlés és a vizuális műveltség kialakításában,
- problémamegoldó feladataival szolgálja a kreativitás fejlődését.

A tűzzománcozó műhelymunka feladata

Ismertesse meg a tanulóval

- a zománcművészet sajátos nyelvével, kifejezőeszközeivel, formakincsével, konvencióival, műfajaival, esztétikai törvényszerűségeivel,
- a képalkotás, tárgyformálás anyagaival, eszközeivel,
- a technika munkafogásaival, alkalmazási lehetőségeivel,
- a tűzzománcozott dísz- és használati tárgy készítésével,
- a zománckészítés, környezet-, tűz- és balesetvédelmi szabályaival.

Alakítsa ki a tanulóban

- mindazokat a tervező, átíró, kifejező, tárgyalkotó, teremtő, szerszámhasználó, díszítő, anyagformáló, munkaszervező képességeket, amelyek az igényes alkotómunkához szükségesek.

Követelmények

A tanuló az alapfok végén ismerje

- a zománcművészet példáit,
- a tervezés fázisait, munkafolyamatait,
- a zománcozás alapismereteit: a zománcanyag és a zománcozható fém tulajdonságait; a tűzzománcozás technikai feltételeit; a zománcbevonás, díszítés technikáit; a szárítás, égetés műveleteit; a zománcozás munkavédelmi előírásait.

A tanuló legyen képes

- zománcozási műveletek végzésére: a fémek, zománcok előkészítésére; a fémek formára alakítására; a fémek zománccal való bevonására; homogén és bolygatott felületek kialakítására, textúra és faktúraképzésre, kitakarásra, lefedésre, visszakaparásra, ráfestésre; zománcgrafika kialakítására; játékos zománcdíszek, táblák, muráliák készítésére.

A tanuló a továbbképző végén ismerje

- a tervezéshez, gondolatai képi-plasztikai megjelenítéséhez szükséges eszközrendszert: a sík- és térábrázolás, -alakítás törvényszerűségeit; a színelmélet alapjait; a színtervezés lehetőségeit; a betűírás, alakítás módjait; a stilizálás, ornamentikaképzés formai követelményeit; az átírás, komponálás gazdag variációit; a vonal, folt, szín, ritmus, méretarány kiemelő, kifejező szerepét,
- a zománcművészet fogalmát, díszítő szerepét; a zománcművészet legjelentősebb tárgyi emlékeit, alkotóit, műhelyeit; a zománcművészet fejlődési szakaszait, technikai vonulatait, stíluskorszakait; a zománcművészet kifejező eszközeit; az ipari és iparművészeti zománctechnikát,
- a zománcozáshoz szükséges tudnivalókat: a zománcozás anyagait; a zománcműhely berendezéseit; a zománcozás gépi és kézi eszközeit, szerszámait; a fémalakítás, megmunkálás műveleteit; a fémek vegyi kezelését,
- a zománcozás műveleteit: a különböző zománctechnikákat, technológiákat (a zománcfestészet, a rekesz-, sodrony-, süllyesztett, mélyvágású és azsúrzománc technikáit); a zománcdíszítési módokat (az egyedi és az ipari sokszorosító díszítés eljárásait); a felhordott zománc szárítását, égetését; az égetés utáni műveleteket; a kész zománcalkotás feldolgozásának kívánalmait.

A tanuló legyen képes

- a megszerzett ismereteket zománckészítő munkájába beépíteni,
- a zománckészítő feladathoz kapcsolódó tér, forma, színtanulmányokat; betű, ornamentika és zománcterveket; maketteket; magyarázó és műszaki rajzokat készíteni,
- a forma-funkció, a forma-díszítmény összhangjának megteremtésére,
- a zománcozási művelet előkészítésére: a zománcozáshoz szükséges anyagok mennyiségének, méretének kiszámítására; a szükséges anyagok, technológiai megválasztására; a fémek zománcozásra való előkészítésére (méretre, formára vágásra; fűrészelésre, fúrásra; a felület széleinek eldolgozására, a felület egyengetésére, csiszolására, polírozására; a fém lágyítására, edzésére; a felület tapadóképességének kialakítására; rekesz- és sodronykészítésre),
- a zománcozás műveleteinek elvégzésére: zománcbevonásra, díszítésre, az égetés és az égetés utáni műveletek elvégzésére,
- a zománcozás eszközeinek balesetmentes használatára,
- alkalmazott zománcművek, cégérek, címerek, épületdíszek, lakberendezési tárgyak, ruhakiegészítők, ékszerek készítésére,

- a tervszerű, igényes munkavégzésre.

A TŰZZOMÁNCKÉSZÍTŐ MŰHELYGYAKORLAT VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A TŰZZOMÁNCKÉSZÍTŐ MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:
Rajz-festés-mintázás[26] max. 90 perc
Tűzzománc műhelygyakorlat max. 180 perc
- rajzi, tervezési feladat 50 perc
- tárgykészítés 130 perc

2. A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgytervező, tárgyalkotó képessége. A tárgytervező feladat tükrözze a tanuló gondolati tartalomnak megfelelő képalkotó és formatervező készségét, a zománcművészet anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismereteit. A tárgyalkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló zománctechnikai jártasságát, szakmai tudását.

A tűzzománckészítő műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:

A) Rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész tűzzománcozott tárgy vagy tárgycsoport.

A benyújtott - tanári irányítással tervezett és kivitelezett - színes rajzi, tervezési munka alapján alapozott vagy alapozatlan lemezre a tanult zománcbevonási, díszítési technikák alkalmazásával létrehozott vizsgamunka lehet:
- zománcozott kép,
- zománcbetét,
- zománcozott ékszer vagy zománcozott ruhakiegészítő.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan tervezett és elkészített zománcozott tárgy.

A zománcozott vizsgatárgy az intézmény által meghatározott funkcióra, gondolati tartalom kifejezésére alkalmas, a tanuló által készített színes tervvázlat alapján megtervezett, lealapozott lemezre az alábbi zománcműves technikával vagy azok kombinációjával (visszakaparás, rászitálás, csurgatás, borzolás, ráfestés, átégetés, glicerines megoldás...) létrehozott zománcalkotás.

A munka kivitelezésénél a kiégetés fázisához szaktanári felügyeletre van szükség.

3. A vizsga értékelése

[26] A rajz-festés-mintázás kötelező tantárgy alapvizsga vizsgakövetelményét a II. Fejezet tartalmazza.

A tűzzománckészítő műhelygyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:
- látványmegfigyelő képesség,
- a gondolati tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő átíró képesség,
- tárgytervező képesség,
- anyag- és eszközhasználati ismeret, jártasság,
- zománcozási alapismeret (zománcfelvitel, szárítás, égetés),
- zománcdíszítési ismeret,
- megfelelően alkalmazott műfaji sajátosságok,
- a zománcozott tárgy összhatása.

A TŰZZOMÁNCKÉSZÍTŐ MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

1.1. A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:
Rajz-festés-mintázás[27] max. 120 perc
Tűzzománckészítő műhelygyakorlat max. 240 perc
- rajzi, tervezési feladat 60 perc
- tárgyalkotás 180 perc

1.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:
Tűzzománckészítő műhelygyakorlat max. 10 perc

2. A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgytervező, tárgyalkotó képessége. A tárgytervező feladat tükrözze a tanuló látványértelmező, gondolati tartalomnak megfelelő elemző, átíró, képalkotó, formatervező készségét, a zománcművészet anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismereteit. A tárgyalkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló zománctechnikai jártasságát, mesterségbeli tudását, művészeti igényességét.

2.1. A tűzzománckészítő műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két vizsgarészből tevődik össze:

A) Rajzi, tervezési dokumentációval, szakmai indoklással együtt benyújtott kész tűzzománcozott tárgy vagy tárgycsoport.

A benyújtott - tanári irányítással tervezett és kivitelezett - színes rajzi, tervezési munka (tanulmányrajz, tervvázlat, szerkezet-, nézet-, műszaki rajzi dokumentáció) alapján vörösréz lemezre ipari- vagy ékszerzománc használatával készített, festőzománc vagy ötvöszománc (filigrán-, rekesz-, sodrony- vagy azsúr-) technikával díszített tűzzománcozott tárgy vagy tárgyegyüttes lehet:
- címer, cégér,
- ékszerkollekció (függő, medál, melltű, hajdísz, gyűrű, karperec ...),
- ruhakiegészítő kollekció (gombok, csatok, öv- és táskarátétek ...),
- lakberendezési tárgy (kép, díszdoboz, szelence, tálka, kisplasztika ...),

[27] A rajz-festés-mintázás kötelező tantárgy záróvizsga követelményét a II. Fejezet tartalmazza.

- épületdísz (portál, murália, névtábla, címer ...).

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan tervezett és elkészített zománcozott tárgy.

A zománcozott vizsgatárgy az intézmény által meghatározott funkcióra, gondolati tartalom kifejezésére alkalmas, a tanuló által készített színes tervvázlat alapján megtervezett, lealapozott lemezre létrehozott tűzzománc alkotás.

A vizsgamunka többek között lehet zománcgrafika vagy zománcfestmény.

2.2. A tűzzománckészítő műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:

- a zománcművészet műfaji sajátosságai,
- a zománcozás anyagai,
- a fémalakítás műveletei,
- zománctechnikák és műveletek,
- zománcdíszítési módok,
- a zománcművészet legjelentősebb tárgyi emlékei, alkotói, műhelyei,
- a zománcművészet fejlődési szakaszai, technikai vonulatai, stíluskorszakai,
- a magyar zománcművészet,
- a zománcozás egészség- és környezetvédelmi alapismeretei.

3. A vizsga értékelése

3.1. A tűzzománckészítő műhelygyakorlat gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a gondolati tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő megjelenítő, átíró, kifejező készség,
- a tervezéshez szükséges magyarázó-közlő rajz szintje,
- a terv egyedisége,
- a zománcozási műveletek, munkafolyamatok ismerete,
- a zománcozási ismeretek gyakorlati alkalmazásának (zománcozás, szárítás, égetés, égetés utáni műveletek) szintje,
- a zománcozott tárgy összhatása, esztétikuma.

3.2. A tűzzománckészítő műhelygyakorlat szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szabatossága, pontossága,
- kommunikációs készség.

IV. Fejezet

SZABADON VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK

MŰVÉSZETTÖRTÉNET

CÉLOK, FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

A művészettörténet oktatás szorosan kötődik a művészeti képzés programjához, a rajz-festés-mintázás órákon, valamint a műhelyekben folyó elméleti és gyakorlati tudnivalók elsajátításával párhuzamosan nyújt ismereteket, ugyanakkor igyekszik kapcsolatot találni a társművészetek felé is.

A tantárgy tanításának célja, hogy

- keltse fel a tanuló érdeklődését, tegye érzékennyé és nyitottá a műalkotások által nyújtott vizuális élmény befogadására,
- a tanuló sajátítsa el a vizuális nyelv alapelemeit, tanuljon meg olvasni a műalkotásokból,
- a közösen végzett és egyéni műelemzéseken keresztül ismerje meg az egyes korokra jellemző legfontosabb stílusirányzatokat,
- a már megismert művészettörténeti korokat új összefüggésbe helyezze, vizsgálja azok formanyelvét és stílusjegyeit,
- kiemelten foglalkozzék a korok-korszakok kapcsolataival, a kölcsönhatásokkal, egymásra épülésekkel, ellentétekkel, szakításokkal az összehasonlító elemzések során,
- biztosítsa az eligazodást a művészettörténet emlékanyagában, valamint az ismeretek beépülését, felhasználhatóságát a tanuló életébe és munkájába,
- az ábrázolási és kifejezési módok tanulmányozásával, az anyagok, műfajok, technikák, eljárások megismerésével váljon képessé az önálló, alkotó jellegű műelemzésre.

A tantárgy tanításának feladata, hogy

- nyújtson művészettörténeti, művészetelméleti és műfaji ismereteket az őskortól napjainkig,
- foglalkozzék a világkép és a képzőművészet viszonyával,
- mutassa be a művészet folytonosságát és korról korra változó jellegét;
- mutassa be a művészeti ágak kapcsolatát,
- ismertesse a művészettörténet nagy alkotóit és jellemző alkotásait az őskortál napjainkig,
- végezze el az egyes művészettörténeti korok jellemző stílusjegyeinek összehasonlítását,
- értelmezze a kortárs művészet hagyományokhoz való viszonyát,
- foglalkozzék a tárgy- és környezetkultúra történetével,
- ismertesse a tárgy- és környezetkultúra alkotásait a művészettörténeti korokban, a népi kultúrákban és a városi folklórban.

A tanulóval ismertesse meg

- a művészetek formanyelvének alapvető elemeit,
- a művészet ábrázolás- és kifejezésbeli sajátosságait,
- a legjellemzőbb kifejezőeszközöket és komponálásmódokat a műalkotásokban,
- a tárgyi környezet elemeit és az esztétikai minőségek kifejeződését a látványokban,
- alakítsa ki a tanulóban az önálló tájékozódás képességét, az ismeretszerzés igényét jelentős műemlékek,
- múzeumok, gyűjtemények felkeresésével, kiállítások látogatásával,
- értelmezze a művészet helyét a kultúrában és a társadalomban,
- fejlessze a képi-plasztikai önkifejezés képességét a megismert alkotó eljárások igénybevételével,
- használja a legkülönbözőbb és legkorszerűbb művészeti médiumokat,
- érzékeltesse a műfajhatárok elmosódását,
- ismertesse a műfajok közötti közlekedés lehetőségeit.

Követelmények

A tanuló az alapfok végén ismerje

- az elemi kifejezési eljárásokat és ábrázolási módozatokat (konvenciókat), s ismerje fel azokat konkrét műalkotásokban,

- a művészettörténeti korok (korszakok), irányzatok főbb stílusjegyeit és legkiemelkedőbb alkotóit, alkotásait.

A tanuló tudjon

- műalkotásokat olvasni a témák és stíluselemek szempontjából,
- eligazodni és szelektálni a tárgy- és környezetkultúra világában,
- megismert stílusjegyeket az egyéni alkotómunkában felhasználni; az egyes művészettörténeti korokra jellemző kifejezésmódok, utánzások alkalmazásával.

A tanuló legyen képes

- az egyes művészettörténeti korokra jellemző stílusjegyek felismerésére,
- művészeti, esztétikai élmények kifejtésére szóban, írásban és kompozíciós vázlatokban,
- a megismert művészettörténeti korok időrendi áttekintésére,
- a művészettörténeti ágak kapcsolatainak és kölcsönhatásainak felismerésére,
- a környezet és a mindennapok vizuális hatásainak feldolgozására,
- műalkotások értelmezésére, elemzésére egyéni véleményalkotással,
- a tanult kifejezési formák és ábrázolásmódok alkotó alkalmazására.

A tanuló a továbbképző végén ismerje

- a művészettörténeti korok lényeges sajátosságait a legfontosabb alkotók és legjellemzőbb alkotások tükrében,
- tudja olvasni, elemezni a tanult műalkotásokat,
- értse meg a természeti és mesterséges környezet viszonyát és azok kölcsönhatásait.

A tanuló tudjon

- összehasonlító elemzéseket végezni jellemző példák, műalkotások segítségével,
- alkotó módon használni megismert kifejezési eljárásokat és ábrázolási konvenciókat személyes élmények kifejezésére,
- reálisan értékelni - önmaga és mások munkáját, eredményeit.

A tanuló legyen képes

- összefüggések megértésére a kor és a műalkotások kapcsolatában,
- tájékozódni a művészettörténet nagy korszakaiban,
- ismertetni az adott kor kiemelkedő alkotóinak munkásságát és elemezni alkotásaikat,
- észlelni és megítélni esztétikai minőségeket tájban, épített környezetben és tárgyakban,
- felismerni koronként jellemző alkotásokat a tárgy- és környezetkultúra világából,
- önállóan dönteni az alkotó munkában alkalmazandó technikák, anyagok és eszközök megválasztásában.

A tanulónak alakuljon ki önálló, alkotószellemű műelemző készsége a vélemények ütköztetésével, a vitakészség fejlesztésével.

A MŰVÉSZETTÖRTÉNET TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll.

1.1. Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama:

Művészettörténet max. 45 perc

1.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:
Művészettörténet max. 15 perc

2. A vizsga tartalma

2.1. Művészettörténet írásbeli vizsga tartalma:
Az írásbeli vizsga feladatát az intézmény úgy határozza meg, hogy az írásbeli dolgozatból mérhető legyen a tanuló művészettörténeti ismerete, műelemzési jártassága, az építészetről, a képzőművészeti ágakról - grafikáról, festészetről, szobrászatról -, a képzőművészeti ágak műfajairól, a különböző műfajok esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett tudása, ismeretszerző igénye, egyéni kutatómunkája.

A művészettörténeti írásbeli vizsga két vizsgarészből tevődik össze:
A) Műalkotásokkal, tanulmányrajzokkal illusztrált műelemzés, műleírás.
A tanuló által készített írásbeli munka szemléltesse az intézmény által meghatározott komplex műelemző, műleíró feladat megoldásának fázisait, a feladatra adott egyéni választ, válaszokat.
A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.
B) Az intézmény által összeállított művészettörténeti kérdéseket tartalmazó tesztlap kitöltése a vizsga helyszínén és ideje alatt.

2.2. Művészettörténet szóbeli vizsga tartalma:
- művészettörténeti alapfogalmak,
- a művészettörténet helye és szerepe a tudományok között,
- a művészet vizuális nyelve,
- a képző- és iparművészet ágai, műfajai,
- a képzőművészeti ágak és műfajok kapcsolata, kölcsönhatása,
- a művészet kezdetei, az őskori művészet,
- az ókori Egyiptom, Mezopotámia művészete,
- Kína, Japán, India, Afrika művészete,
- a prekolumbiánus művészet,
- Kréta, Mükéné művészete, a görög művészet szellemisége,
- etruszk és római művészet, Bizánc művészete,
- a népvándorlás korának művészete,
- a román és gótikus kor művészete,
- a reneszánsz művészete,
- a barokk és rokokó művészete,
- a klasszicizmus, romantika és realizmus művészete,
- az impresszionizmus és posztimpresszionizmus művészete,
- a századforduló építészete és képzőművészete,
- a 20. század első felének művészete,
- a két világháború közötti és az 1945 utáni művészet.

A szóbeli vizsgafeladatokat az intézmény úgy határozza meg, hogy a feleletekből mérhető legyen, hogy a tanuló milyen szinten:
- ismeri az egyes művészettörténeti korok, korstílusok kifejezési szándékát és módját,
- tud eligazodni a tárgy- és környezetkultúra világában,

- tudja kifejezni művészeti és esztétikai élményeit,
- ismeri fel a művészettörténeti ágak kapcsolatát,
- képes a műalkotások önálló értelmezésére, elemzésére.

3. A vizsga értékelése

3.1. A művészettörténet írásbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:
- befogadó, megfigyelő, értelmező, eligazodó készség,
- analizáló és szintetizáló készség,
- összehasonlító készség,
- tervező, feladatmegoldó készség,
- műelemző készség,
- műfaj- és stílusismeret,
- műtárgyismeret,
- fogalomismeret.

3.2. Művészettörténet szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:
- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szabatossága, pontossága.

A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll.

1.1. Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama:
Művészettörténet max. 60 perc

1.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:
Művészettörténet max. 20 perc

2. A vizsga tartalma

2.1. Művészettörténet írásbeli vizsga tartalma:

Az írásbeli vizsga feladatát az intézmény úgy határozza meg, hogy az írásbeli dolgozatból mérhető legyen a - tanuló művészettörténeti ismerete, műelemzési jártassága, elemző, összehasonlító képessége, az építészetről, grafikáról, festészetről, szobrászatról, azok műfajairól, alkotóiról, a különböző műfajok esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett tudása, ismeretszerző igénye, egyéni kutatómunkája.

A művészettörténeti írásbeli vizsga két vizsgarészből tevődik össze:

A) Műalkotásokkal, tanulmányrajzokkal illusztrált műelemzés, műleírás.

A tanuló által készített írásbeli munka szemléltesse az intézmény által meghatározott komplex műelemző, műleíró feladat megoldásának fázisait, a feladatra adott egyéni választ, válaszokat.

A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az intézmény által összeállított művészettörténeti kérdéseket tartalmazó tesztlap kitöltése a vizsga helyszínén és ideje alatt.

2.2. Művészettörténet szóbeli vizsga tartalma:
- primitív művészet egykor és ma,
- népművészet, városi folklór,
- naiv művészet,
- az antikvitás és hatásai a művészettörténetben,
- hiedelemvilág és művészet,
- vallás és művészet,
- ideológiák és művészet,
- hivatalos művészet és az avantgárd,
- művészet és kommunikáció,
- kortárs művészet.

A szóbeli vizsgafeladatokat az intézmény úgy határozza meg, hogy a feleletekből mérhető legyen, hogy a tanuló milyen szinten:
- ismeri művészettörténeti korok lényeges alkotóit és alkotásait,
- ismeri a művészettörténeti korok sajátosságait,
- tudja elemezni a megismert műalkotásokat,
- tud összehasonlító elemzéseket végezni,
- tud eligazodni a tárgy- és környezetkultúra világában,
- tudja kifejezni művészeti és esztétikai élményeit.

3. A vizsga értékelése

3.1. A művészettörténet írásbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:
- befogadó, megfigyelő, értelmező, eligazodó készség,
- analizáló és szintetizáló készség,
- összehasonlító készség,
- tervező, feladatmegoldó készség,
- műelemző készség,
- műfaj- és stílusismeret,
- műtárgyismeret,
- fogalomismeret.

3.2. Művészettörténet szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:
- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szabatossága, pontossága,
- kommunikációs készség.

NÉPMŰVÉSZET

CÉLOK, FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

A népművészet tantárgy tanításának célja

A népi kultúra átfogó rendszerének megismertetése, a múlt öröksége iránti tisztelet, megbecsülés kialakítása. A hagyomány értékeinek bemutatásával a múlt és a jelen

összefüggéseinek felfedeztetése, mindezzel a személyiség formálódásának pozitív irányba terelése.

A népművészet tantárgy tanításának feladata

- a tárgy iránti nyitottság kialakítása, a hagyományos világszemlélet, a másként gondolkodás elfogadtatása,
- a népi kultúra komplex rendszerének, az élet minden területét átfogó összhangjának példaként állítása a tanuló elé,
- a mindennapi élet kérdéseire, problémáira való válaszkeresés, a régi és a mai szemlélet egymás mellé állításával,
- az ember és a természet, az ember és a társadalom kapcsolatának elemzése, az egyén helyének, szerepének tudatosítása,
- a hagyományos kultúra és értékrendszer bemutatásával a közösségi érzés mélyítése, a humánus magatartás, az elfogadás, a tolerancia kialakítása, fejlesztése,
- az általános néprajzi ismeretek átadása mellett saját környezetük, lakóhelyük hagyományainak vizsgálata, tanulmányozása, ezáltal a hovatartozás-tudat, a szülőföldhöz való kötődés erősítése,
- élményszerű megismerés, tapasztalatszerzés a tananyaggal kapcsolatban (gyűjtés személyektől, szakirodalomból, múzeum-, illetve tájházlátogatások...),
- értelmi és érzelmi ráhatással a személyiség fejlesztése, az esztétikai etikai élmény- és ítélőképesség mélyítése.

Követelmények

A tanuló a program végén ismerje

- a néprajz fogalmát, területeit,
- az egyén és a közösség viszonyát, a hagyomány fogalmát,
- a tárgyi és a szellemi kultúra kapcsolatát,
- a népművészet mibenlétét, ágait, a népi tárgyalkotás területeit,
- a magyar népművészet táji, történeti tagolódását,
- a díszítőművészet eszközrendszerét,
- az alapvető néprajzi szakirodalmat.

A tanuló legyen képes

- a népművészet tárgyainak vizsgálatára, elemzésére adott szempontok szerint,
- az egyes tárgyak funkcióját, helyét a népéletben meghatározni,
- megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunkára,
- az empátiára, a sajátjától eltérő kultúra, gondolkodásmód elfogadására.

A NÉPMŰVÉSZET TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A NÉPMŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll.

1.1. Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama:

Népművészet max. 45 perc

1.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:

Népművészet max. 15 perc

2. A vizsga tartalma

2.1. A népművészet írásbeli vizsga tartalma:

Az írásbeli vizsga feladatát az intézmény úgy határozza meg, hogy az írásbeli dolgozatból mérhető legyen a tanuló néprajzi ismerete: népszokásokról, népköltészetről, hitvilágról, életmódról, a hagyományos tárgyalkotásról megszerzett tudása.

A népművészet írásbeli vizsga két vizsgarészből tevődik össze:

A) Rajzokkal illusztrált néprajzi gyűjtőmunka.

A tanuló által készített írásbeli munka szemléltesse az intézmény által meghatározott feladat megoldásának lépéseit, a tanuló adott témában szerzett ismereteit, egyéni gyűjtőmunkáját.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Népművészeti kérdéseket tartalmazó tesztlap kitöltése a vizsga helyszínén és ideje alatt.

Az írásbeli vizsga feladatát az intézmény úgy határozza meg, hogy az írásbeli dolgozatból mérhető legyen a tanuló népszokásokról, népköltészetről, hitvilágról, életmódról megszerzett ismerete.

2.2. A népművészet szóbeli vizsga tartalma:

- a néprajz kutatási tárgya, a népi kultúra fogalma,
- a hagyományozódás kérdésköre, az egyén és közösség viszonya,
- a népköltészet, ágai (népmesék, népmondák, közmondások, találós kérdések, mondókák...),
- népszokások (jeles napok, az emberélet fordulói),
- népi hitvilág, világkép,
- gyermekjátékok,
- természetharmonikus életmód, földművelés, állattartás,
- közösségi munkamegosztás, munkaalkalmakhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek,
- népi építészet, a paraszthá̧z berendezése, bútorai, a belső terek funkciói,
- hagyományos tárgyalkotás.

A szóbeli vizsgafeladatokat az intézmény úgy határozza meg, hogy a feleletekből mérhető legyen, hogy a tanuló az életkori sajátosságainak megfelelően milyen szinten:

- tud eligazodni a népköltészet világában,
- ismeri a szokások helyét és szerepét a népéletben,
- ismeri a karácsonyi, húsvéti és pünkösdi ünnepkör alapjait,
- ismeri az emberélet fordulóihoz kapcsolódó szokásokat,
- ismeri a munkaalkalmakat, a hozzájuk kapcsolódó szokásokat, népköltészeti alkotásokat, hiedelmeket,
- tájékozott a népi építészet, a hagyományos tárgy- és környezetkultúra világában,
- ismeri fel az összefüggéseket.

3. A vizsga értékelése

3.1. A népművészet írásbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

- megfigyelő, értelmező készség,
- összehasonlító, összegző készség,
- feladatmegoldó készség,
- tárgyismeret,
- helyes fogalomhasználat,
- tárgyelemző készség.

3.2. A népművészet szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:
- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szabatossága, pontossága.

A NÉPMŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll.

1.1. Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama:
Népművészet max. 60 perc

1.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:
Népművészet max. 20 perc

2. A vizsga tartalma

2.1. A népművészet írásbeli vizsga tartalma:
Az írásbeli vizsga feladatát az intézmény úgy határozza meg, hogy az írásbeli dolgozatból mérhető legyen a tanuló népművészeti ismerete: a népművészetről, a hagyományos tárgyalkotásról (vessző-, sás-, gyékény-, szalma-, csuhé-, fa- és bőrmunkák, népi kerámiák, textilek, viseletek) megszerzett tudása.

A népművészet írásbeli vizsga két vizsgarészből tevődik össze:
A) Rajzokkal illusztrált tárgyelemzés, műleírás.
A tanuló által készített írásbeli munka szemléltesse az intézmény által meghatározott tárgyelemző feladat megoldásának lépéseit, a tanuló adott témában megszerzett ismereteit, egyéni gyűjtőmunkáját, tárgyleírását.
A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.
B) Népművészeti kérdéseket tartalmazó tesztlap kitöltése a vizsga helyszínén és ideje alatt.
Az írásbeli vizsga feladatát az intézmény úgy határozza meg, hogy az írásbeli dolgozatból mérhető legyen a tanuló népművészeti ismerete, tárgyelemző jártassága, a népművészet ágairól, azok esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett tudása.

2.2. A népművészet szóbeli vizsga tartalma:
- a népművészet fogalma, a népművészet korszakai,
- a hagyományos tárgyalkotás természeti, társadalmi, gazdasági meghatározói,

- a hagyományos tárgyak esztétikuma, a tárgyak megjelenését meghatározó összetevők (funkció, anyag, méret, technika, forma, díszítés) összefüggései,
- a népművészet motívumrendszere, a tárgyakkal kifejezett jelentéstartalom,
- vessző-, sás-, gyékény-, szalma-, csuhé- és famunkák a magyar népi kultúrában,
- a parasztfaragás és pásztorfaragás sajátos tárgyai, a tárgyak motívumkincse,
- a fazekasság tárgytípusai, hagyománytárgyai, a magyar lakta területek fazekas központjai,
- bőr- és szűcsmunkák,
- mézesbábosság, tojásfestés,
- szőttesek, népi hímzések, kékfestés,
- a népviselet fogalma, a viselet elemei, a viselet jelentéstartalma,
- a népi kultúra táji tagolódása,
- a Dunántúl, Alföld, Felföld és Erdély legfontosabb tájegységeinek népművészete,
- a népművészet továbbélése, hagyományápolás.

A szóbeli vizsgafeladatokat az intézmény úgy határozza meg, hogy a feleletekből mérhető legyen, hogy a tanuló milyen szinten:
- ismeri népművészet mibenlétét, motívumrendszerét, korszakait, ágait és alkotásait,
- ismeri a fa, bőr, textil és népi kerámia jellemzőit,
- ismeri a magyar nyelvterület legfontosabb tájegységeinek népművészetét,
- tud eligazodni a tárgy- és környezetkultúra világában,
- tudja elemezni a megismert tárgyakat,
- tud összehasonlító elemzéseket végezni,
- tudja rendszerezni a népi kultúráról megszerzett ismereteit,
- tudja kifejezni művészeti és esztétikai élményeit.

3. A vizsga értékelése

3.1. A népművészet írásbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:
- megfigyelő, értelmező készség,
- összehasonlító, összegző készség,
- feladatmegoldó készség,
- tárgyismeret,
- fogalomismeret,
- tárgyelemző készség.

3.2. A népművészet szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:
- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szabatossága, pontossága,
- kommunikációs készség.

V. Rész[28]

SZÍNMŰVÉSZETI-BÁBMŰVÉSZETI ÁG

I. Fejezet

A MŰVÉSZETI ÁG SPECIÁLIS SZABÁLYOZÁSA

AZ ALAPFOKÚ SZÍNMŰVÉSZETI-BÁBMŰVÉSZETI KÉPZÉS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

1. Az alapfokú művészetoktatás keretében folyó színházi-bábszínházi nevelés - figyelembe véve a tanulók érdeklődését, életkori sajátosságait, előzetes színházi-dramatikus tapasztalatait - lehetőséget biztosít a színművészet-bábművészet iránt vonzódó tanulók képességeinek fejlesztésére; ismereteik gyarapítására, művészeti kifejező készségeik kialakítására, a művészeti szakterületen való jártasság megszerzésére és gyakorlására.

2. A képzés lehetővé teszi a színművészet területén

- minél változatosabb dramatikus tevékenységformákban való részvételt;
- a színpadi megjelenítés törvényszerűségeinek megismerését;
- differenciált feladatokon keresztül a dramatikus technikák és a színházi konvenciók megismerését, azok széles körű alkalmazását;
- az alapvető színpadtechnikai eljárások megismerését;
- a színjáték kulturális tradícióinak megismerését;
- a tanulók drámával és színházzal kapcsolatos fogalmi készletének, aktív szókincsének bővítését;
- azt, hogy a tanulók az élet más területein elsajátított ismereteiket, készségeiket a színjátékban is alkalmazni tudják;
- minél több élő és felvett színházi előadás, köztük társaik által készített produkciók megtekintését;
- a színházi-drámai formával való kísérletezést, továbbá a színjátéknak mint művészi kommunikációs formának megtapasztalását;
- azt, hogy a tanulók egyénileg és csoportosan előadást tervezhessenek, létrehozhassanak, illetve a létrejött előadást bemutathassák; a közös alkotómunka örömteli együttlétét;
- az önkifejezést;
- az önértékelést annak érdekében, hogy a tanulók képessé váljanak saját eredményeik felismerésére, és azokat a színházi tanulmányaik során hasznosítani is tudják.

3. A képzés lehetővé teszi a bábművészet területén

- minél változatosabb bábos tevékenységformákban való részvételt;
- a bábos és maszkos játékok kulturális tradícióinak megismerését;
- a bábszínpadi megjelenítés törvényszerűségeinek megismerését (tér, idő, kép, ritmus, tempó stb.);
- az alapvető bábszínpadi technikák megismerését;
- a bábjátékos technikákkal való kísérletezést, továbbá a bábjáték mint művészi kommunikációs forma megtapasztalását;
- a tanulók bábjátékkal kapcsolatos fogalmi készletének, aktív szókincsének bővítését;
- a tanulók képesség és adottság szerinti differenciált foglalkoztatását;
- az önkifejezést;
- az önértékelést annak érdekében, hogy a tanulók képessé váljanak saját eredményeik felismerésére, és azokat bábos tanulmányaik során hasznosítani is tudják;
- a tanulók másutt szerzett ismereteinek (tánc- és mozgásművészet, dráma, történelem, irodalom, vizuális kultúra stb.) alkalmazását, esetenként integrálását;

- azt, hogy a tanulók egyénileg és csoportosan előadást tervezhessenek, létrehozhassanak, illetve a létrejött előadást bemutathassák;
- minél több élő és felvett bábelőadás, köztük társaik által készített produkciók megtekintését.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

A képzés tanszakai:
- színjáték tanszak
- bábjáték tanszak

SZÍNJÁTÉK TANSZAK

A képzés ideje: 12 év
Évfolyamok száma: 12 évfolyam

Óraterv (óraszámok heti bontásban)

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy Drámajáték	2	2	2	2	2	2	2	2				
Színjáték									2	2	3	3
Kötelező tantárgyak Beszédgyakorlatok			0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	1	1		
Mozgásgyakorlatok			0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	1	1		
Kötelezően választható tantárgyak			1	1	1		1	1	1	1	1	1
Szabadon választható tantárgyak	(2)	(2)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Összesen	2-(4)	2-(4)	4-*5*	4-5	4-5	4-5	4-5	4-5	4-6	4-6	4-6	4-6

Megjegyzés: a fenti táblázat Összesen rovatában az első számok a minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő dőlt számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak.

A képzés tantárgyai

Főtárgy:
- drámajáték (2) + (1-6. évfolyam),
- színjáték (7-10. évfolyam).

Megjegyzés: a főtárgy neve ott és akkor változik, amikor a színjáték nevelésben való felhasználása - a drámai-színházi nevelés - mellett hangsúlyossá válhat a színházi (technikai) képzés.

Kötelező tantárgyak:
- beszédgyakorlatok (1-8. évfolyam),
- mozgásgyakorlatok (1-8. évfolyam).

Kötelezően választható tantárgyak

Megjegyzés: A 7-8. évfolyamon a kötelező tantárgyak magas óraszáma miatt nincs választási kötelezettség (az alábbi tantárgyak - természetesen - választhatók).

- vers- és prózamondás (az 1. évfolyamtól választható),
- bábjáték (a 4. évfolyammal bezárólag választható),
- tánc- és mozgásszínházi tréning (az 5. évfolyamtól választható),
- kreatív zenei gyakorlat (az 1. évfolyamtól választható),
- színházismeret (a 3. évfolyamtól választható),
- beszédtechnika (a 3. évfolyamtól választható).

Szabadon választott tantárgyak (a helyi igények és lehetőségek függvényében)

Néhány javaslat

- pantomim (a 4. évfolyamtól) - a bábjáték tanszak azonos elnevezésű tantárgya,
- színháztörténet (az 5. évfolyamtól),
- színháztechnika (szcenika) (a 7-10. évfolyam),
- zenés színházi képzés (a 7. évfolyamtól),
- dramaturgiai-rendezői ismeretek (9-10. évfolyam),
- drámajáték-vezetői ismeretek (9-10. évfolyam).

BÁBJÁTÉK TANSZAK

A képzés ideje: 12 év

Évfolyamok száma: 12 évfolyam

Óraterv (óraszámok heti bontásban)

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy Bábjáték	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgyak Bábmozgatás			0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	1	1	1	1
Bábkészítés			0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5				
Beszéd és ének			1	1	1							
Kötelezően választható tantárgyak			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Szabadon választható tantárgyak	(2)	(2)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Összesen	2-(4)	2-(4)	4-*6*	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Megjegyzés: a fenti táblázatok Összesen rovatában az első számok a minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő dőlt számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak.

A képzés tantárgyai

Főtárgy:

- bábjáték (2) + (1-10. évfolyam)

Kötelező tantárgyak:

- bábmozgatás (1-10. évfolyam),

- bábkészítés (1-6. évfolyam),
- beszéd és ének (1-3. évfolyam).

Kötelezően választható tantárgyak

Megjegyzés: Az 1-2-3. évfolyamon a,kötelező tantárgyak magas óraszáma miatt nincs választási kötelezettség (az alábbi tantárgyak - természetesen - választhatók).

- vers- és prózamondás (az 1. évfolyamtól) - a színjáték tanszak azonos elnevezésű tantárgya,
- bábszínházismeret (a 3. évfolyamtól) - a színjáték tanszak színházismeret elnevezésű tantárgya, bábszínházi kiegészítéssel,
- beszédtechnika (a 3. évfolyamtól választható) - a színjáték tanszak azonos elnevezésű tantárgya,
- pantomim (a 4. évfolyamtól),
- kreatív zenei gyakorlat (a 4. évfolyamtól) - a színjáték tanszak azonos elnevezésű tantárgya,
- bábszínészet (7-10. évfolyam),
- báb- és díszlettervezés (7-10. évfolyam),
- színpadtechnika (szcenika) (7-10. évfolyam).

Szabadon választott tantárgyak (a helyi igények és lehetőségek függvényében)

Néhány javaslat

- választott bábtechnika,
- bábtörténet,
- tánc- és mozgásszínházi tréning - a színjáték tanszak azonos elnevezésű tantárgya,
- drámajáték - a színjáték tanszak azonos elnevezésű tantárgya.

A színművészeti-bábművészeti oktatás kötelezően előírt tantárgyainak és azok óraszámainak a figyelembevétele mellett, a tanuló más művészeti ág (zeneművészeti, táncművészeti, képző- és iparművészeti ág) képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok központilag meghatározott tanítási óráin részt vehet.

A SZÍNMŰVÉSZETI-BÁBMŰVÉSZETI OKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

A színművészet területén

Készítse fel a tanulót

- drámai szövegek értő - színészi szempontokat figyelembe vevő - olvasására,
- különböző színészi technikák tudatos alkalmazására,
- színházi improvizációra,
- karakterábrázolásra mozgásos, nyelvi, beszédtechnikai eszközökkel,
- egyes színházi stílusoknak megfelelő színészi játékra,
- különféle szerepek megformálására,
- a rendezői instrukciók mentén végzett munkára,
- más művészeti ágak területéről származó ismereteinek alkalmazására a szerepalkotás során,
- színházi előadások elemzésére, értékelésére.

Ismertesse meg a tanulóval

- a színházi alapfogalmakat/szakkifejezéseket,
- a drámai/színházi konvenciókat, azok alkalmazását,
- a legfontosabb történeti és/vagy kortárs színházi stílusokat,

a színházi műfajokat,

- a szöveg- és előadáselemzés szempontjait,

- a színészi játék alapvető iskoláit,
- a színészi alkotómunka fázisait, főbb összetevőit,
- a színház jelenkori közösségi, társadalmi szerepét,
- napjaink színházi struktúráját.

A bábművészet területén

Készítse fel a tanulót

- a bábjáték alkotófázisaiban való részvételre,
- a partnerekkel való alkotó együttműködésre,
- a színpadi szituációnak megfelelő improvizációra,
- a bábjáték komplexitásában rejlő lehetőségek felismerésére és alkalmazására,
- arra, hogy átlássa egy-egy bábtechnika és színpadtechnika alkalmazási lehetőségeinek határait,
- annak felismerésére, hogy egy-egy téma milyen bábtechnikai és színpadtechnikai keretek között bontható ki leginkább,
- arra, hogy önálló feladatmegoldás esetén témaválasztását és a technikai megoldás melletti döntését indokolja, s azt (tanári segítséggel) a megvalósításig végigvezesse,
- a tanári/rendezői instrukciók mentén végzett munkára,
- jelenet vagy jelenetsor gyakorlás útján történő eljátszására és reprodukálására,
- különféle szerepek megformálására,
- az előadás/próba folyamán szükség szerinti háttérmunkára, munkája során a színpad iránti alázatra,
- egyes színházi stílusoknak megfelelő játékmódra.

Ismertesse meg a tanulóval

- a bábszínházi alapfogalmakat/szakkifejezéseket,
- az animáció útján történő kifejezés sajátosságait,
- a főbb báb- és színpadtechnikák elméletét, gyakorlatát,
- a bábszínpadi konvenciókat,
- a bábjáték kultúrtörténeti szerepét, tradícióit,
- a darab-, szerep- és előadás-elemzés szempontjait,
- a bábjátékos tevékenység összetevőit, azok egymásra épülését, alkalmazását,
- a rögzített előadásmód és az improvizációs technika közti különbséget, alkalmazási lehetőségeiket, a különböző játékstílusokat,
- a társművészetekkel való kapcsolódás lehetőségeit,
- az egyes működési struktúrákat.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

1. A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

2. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait - valamennyi vizsgatantárgy tekintetében - az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja

figyelembevételével kell meghatározni. A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

Azoknál a vizsgatantárgyaknál, amelyeknél a vizsga tartalmában csoportos gyakorlatsor szerepel, ott a szaktanár a megadott gyakorlatok köréből kiválasztott három különböző gyakorlatsort állít össze, amelyből a vizsgán a vizsgabizottság által kijelölt egy gyakorlatsort kell elvégezniük a tanulóknak csoportos formában, a szaktanár irányításával.

Vizsgatantárgyak a színjáték tanszakon

A művészeti alapvizsga tantárgyai:
- drámajáték,
- beszédgyakorlatok vagy mozgásgyakorlatok.

A művészeti záróvizsga tantárgyai:
- színjáték,
- egy választott tantárgy az alábbiak közül
  = beszédgyakorlatok,
  = mozgásgyakorlatok,
  = vers- és prózamondás,
  = tánc- és mozgásszínházi tréning,
  = kreatív zenei, gyakorlat,
  = színházismeret,
  = beszédtechnika.

Vizsgatantárgyak a bábjáték tanszakon

A művészeti alapvizsga tantárgyai:
- bábjáték,
- bábkészítés vagy beszéd és ének.

A művészeti záróvizsga tantárgyai:
- bábjáték,
- egy választott tantárgy az alábbiak közül
  = bábmozgatás,
  = vers- és prózamondás,
  = bábszínházismeret,
  = beszédtechnika,
  = pantomim,
  = kreatív zenei gyakorlat,
  = bábszínészet,
  = báb- és díszlettervezés,
  = színpadtechnika (szcenika).

Színjáték és bábjáték tanszakon a fent megjelölt választható tantárgyak közül vizsgatantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint amely esetében a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen - egyéni versenyzőként - a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet eléri.

Ha a tanuló már rendelkezik a színművészeti és bábművészeti ág valamelyik tanszakán vers- és prózamondás, kreatív zenei gyakorlat vagy beszédtechnika tantárgyakból megszerzett művészeti záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

4. Előrehozott vizsga

Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.

Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt, egyes vizsgatárgyból első alkalommal tett művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga.

Színjáték tanszakon beszédgyakorlatok, valamint mozgásgyakorlatok tantárgyból előrehozott záróvizsga, bábjáték tanszakon beszéd és ének tantárgyból előrehozott alapvizsga szervezhető.

5. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

A színházismeret és bábszínházismeret vizsgatantárgyak osztályzatát az előzetesen elkészített írásbeli feladat és a a szóbeli vizsgarész osztályzatának számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a vizsgatantárgy végső osztályzatának meghatározásában a szóbeli vizsgarész osztályzata a döntő.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti, alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

II. Fejezet

SZÍNJÁTÉK TANSZAK

A DRÁMAJÁTÉK TANTÁRGY CÉLJA, FELADATA, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

A drámajáték főtárgy célja, hogy a különböző dramatikus tevékenységformákon, képességfejlesztő gyakorlatokon és improvizációs feladatokon keresztül fejlessze a tanuló érzelmi, értelmi, szociális és fizikai képességeit, készségeit, gazdagítsa önkifejezési formáit,

illetve az egyéni és csoportos kreatív folyamatokon keresztül segítse elő a tanulók szocializációjának folyamatát.

A folyamatos fejlesztés eredményeképpen a tanuló váljon képessé a dráma és a színház értő befogadására, értelmezésére, illetve művészi együttműködésen keresztül tanulótársaival együtt drámai és színházi produktumok létrehozatalára.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes

- figyelme tudatos összpontosítására, fegyelmezett feladatvégzésre,
- társai, önmaga és a felnőtt világ érzékeny megfigyelésére,
- a verbális, vokális és nonverbális kommunikációs csatornák tudatos használatára,
- a bizalom átélésére, az empátiás képesség működtetésére társas helyzetekben,
- érzelmi emlékek felszínre hozására és a szerepjátékokban való kreatív alkalmazására,
- érzékeny kapcsolatteremtésre és annak megtartására,
- tiszta és kifejező verbális és gesztusnyelvi megnyilatkozásokra,
- pontos és érzékletes szerepjátékra társaikkal és egyénileg,
- kreatív dramatizálásra, a dramatizálás alapvető eszköztárának önálló alkalmazására,
- saját teste, mozgásai, illetve a tér és a térben mozgó társak differenciált és pontos érzékelésére, a tér kreatív használatára,
- egyre növekvő intenzitású, tudatosságé és mélységű részvételre a szerepjátékokban, csoportos improvizációkban,
- különböző - felidézett, illetve az emberi világban tapasztalt - érzelmek verbális, vokális, mozgásos, mimikai és a társművészetek eszköztárát is bevonó eszközökkel történő kifejezésére,
- összetett művészi üzenetek közlésére különböző anyag-, tér- és mozgásformák együttes alkalmazásán keresztül,
- a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazására saját ötletei, gondolatai kidolgozásában, illetve egy kötött drámai szöveg megjelenítésének előkészítésében.

Ismerje

- saját teste lehetőségeit, illetve érzékszervei hatékonyságát,
- a különböző verbális és gesztusnyelvi megnyilatkozásokat, illetve saját eszköztára ez irányú fejlettségének mértékét,
- a különböző, szerepjátékokban alkalmazható mozgásformákat, illetve saját eszköztára ez irányú fejlettségének mértékét,
- figyelme tudatos összpontosításának szerepét és módját, a fegyelmezett feladatvégzés feltételeit,
- társai, önmaga és a felnőtt világ megfigyelésének módjait, ennek szerepét á szerepjátékok során és az improvizációkban,
- a verbális, vokális és nonverbális kommunikációs csatornák adta lehetőségeket, használatuk lehetséges módjait,
- az empátiás képesség szerepét társas helyzetekben, kortársaival és másokkal való kapcsolatában,
- az érzelmi emlékezet szerepét, alkalmazásának lehetőségeit a szerepjátékokban,
- a kreatív dramatizálás alapvető eszköztárát, a dramatizálás egyes lépéseit,
- összetett művészi üzenetek közlésének különböző anyag-, tér- és mozgásformák, illetve a szerepjáték lehetőségeit,
- a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazásának lehetőségeit saját ötletei, gondolatai kidolgozásában, illetve egy kötött drámai szöveg megjelenítésének előkészítésében.

A DRÁMAJÁTÉK TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Drámajáték
- improvizáció 2-3 perc
- színpadi produkció
    jelenet 3-5 perc
    vagy
    előadás 15-25 perc

2. A vizsga tartalma

A drámajáték gyakorlati vizsga két részből tevődik össze.

Improvizáció
Az improvizáció megadott instrukciók (pl. a jelenet témája, figurái, tárgyai, helyszíne, időpontja) alapján rögtönzött szöveges vagy szöveg nélküli *kétfős* jelenet lehet.

A szaktanárnak a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, legalább tíz tételből álló tételsort kell összeállítania. A tételsor tartalmazhat szöveg nélküli vagy szöveges feladatokat. Az egyes tételeknek tartalmaznia kell a jelenet eljátszásához szükséges instrukciókat.

A vizsgán a tanulók szabadon vagy a szaktanár irányításával párokat alkotnak, és közösen húznak a feladatokat tartalmazó tételek közül.

A felkészülési idő 5 perc.

Színpadi produkció
A produkció szabadon választott drámai vagy dramatizált mű, illetve rögzített improvizáció alapján készített *prózai* színházi produkció (2-3 fős jelenet/csoportos előadás) vagy szerkesztett játék lehet.

A tanuló a csoportban, közös akciókban, együttes játékban közreműködve, illetve egyéni színpadi feladatok megoldásával egyaránt számot adhat a tanulmányai során megszerzett képességeiről, jártasságáról.

3. A vizsga értékelése

A drámajáték gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai
Improvizáció:
- az instrukciók megértése, követése,
- együttműködés (közös jelenetépítés, társak ötleteinek elfogadása, cselekménybe illesztése),
- színpadi jelenlét,
- figyelem, koncentráció (játékban maradás képessége, egyértelmű szerepbe lépés, szituációban maradás, egyértelmű kilépés a szerepből),
- sűrítés képessége,

- a jelenet szerkezete, íve (a jelenet nyitása, zárása, jelenetépítés),
- a színjáték intenzitása,
- színjátszói kifejezőeszközök,
- karakterábrázolás (a karakter tipikus jegyeinek kiemelése, karakter tartása).

Színpadi produkció:
- a színpadi helyzetek megértése, az önálló játékok közös játékba illesztése,
- együttműködés (a partner impulzusainak elfogadása, erős impulzusok a partner felé, közös cselekményvezetés, társakkal összehangolt váltások, közös játékstílus kialakítása, tartása),
- figyelem, koncentráció,
- színpadi jelenlét,
- ritmusérzék (a jelenet tempójának közös kialakítása, együttes tempóváltás),
- a színjáték intenzitása,
- színjátszói kifejezőeszközök,
- karakterépítés (a karakter tartása, tipikus jegyeinek kiemelése),
- atmoszférateremtés.

A BESZÉDGYAKORLATOK TANTÁRGY CÉLJA, FELADATA, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

A beszédgyakorlatok tanításának célja, hogy hozzásegítse a tanulókat beszédük oldottá, természetessé válásához és maradásához, az adottságaiknak és képességeiknek megfelelően - dramatikus és színpadi munkájukban egyaránt - könnyen érthetővé és élvezhetővé fejlesztéséhez.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes
- a beszédfolyamat részeinek és egészének tudatos irányítására az adottságainak legjobban megfelelő beszédállapot elérése érdekében,
- a követendő és az elvetendő beszédpélda felismerésére hallás alapján,
- a durva légzéstechnikai, hangadási és artikulációs hibák felismerésére mások és saját beszédében.

Ismerje
- a lazító és koncentrációs játékokat és gyakorlatokat,
- légző-, hang- és artikulációs játékokat, gyakorlatokat hangokkal, mechanikusan sorolható szavakkal és irodalmi szövegekkel,
- a fejlesztő és kondicionáló beszédtechnikai játékokat, gyakorlatokat,
- az általában érvényes hangsúlyszabályokat,
- az artikuláció ritmus- és tempóformáló szerepét.

Követelmények a tantárgyi program elvégzése után

A tanuló legyen képes (az előbbieken kívül)
- ismert karakterek hangzásának hiteles létrehozására,
- dramatikus és színpadi munkájában az e tantárgy keretében tanultak alkalmazására.

Ismerje (az előbbieken kívül)
- a beszéd dallamának változatait és kifejező hatását,
- a beszéd váltásait (erő, magasság, tempó),
- a szövegek tagolásának, földolgozásának lehetőségeit.

A BESZÉDGYAKORLATOK TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Beszédgyakorlatok
- csoportos gyakorlatsor 10-20 perc
- egyéni hangsúly- és hanglejtés-gyakorlat 2-3 perc

2. A vizsga tartalma
A beszédgyakorlatok vizsga két részből tevődik össze.

Csoportos gyakorlatsor
Légző-, hang-, artikulációs, ritmus- és tempógyakorlatok (játékok) köréből a szaktanár által kiválasztott és összeállított gyakorlatsor.

Egyéni hangsúly- és hanglejtés-gyakorlatok
A szó- és mondathangsúly, a hanglejtés, valamint a hangsúly- és hanglejtés-variációk köréből a szaktanár által kiválasztott és összeállított gyakorlatok.
A szaktanárnak 10 tételből álló tételsort kell összeállítania egyénileg elvégezhető feladatokból.

3. A vizsga értékelése

A beszédgyakorlatok vizsga értékelésének általános szempontjai:
- a gyakorlatok, illetve játékok ismerete,
- a gyakorlatok végrehajtásának pontossága,
- koncentráció,
- együttműködés.

A vizsgabizottság nem értékelheti a beszédállapotot.

A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A művészeti záróvizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Beszédgyakorlatok
- csoportos gyakorlatsor 10-20 perc
- egyéni hangsúly- és hanglejtés-gyakorlat 3 perc

2. A vizsga tartalma
A beszédgyakorlatok vizsga két részből tevődik össze.

Csoportos gyakorlatsor

Légző-, hang-, artikulációs, ritmus- és tempógyakorlatok (játékok) köréből a szaktanár által kiválasztott és összeállított gyakorlatsor.

Egyéni hangsúly- és hanglejtés-gyakorlat

Ismeretlen prózai szöveg (részlet) felolvasása a hangsúly és hanglejtés szabályainak alkalmazásával.

A felolvasásra szánt szöveget a szaktanár jelöli ki.

3. A vizsga értékelése

A beszédgyakorlatok vizsga értékelésének általános szempontjai

Csoportos gyakorlatsor:

- gyakorlatok, illetve játékok ismerete,
- a gyakorlatok végrehajtásának pontossága,
- koncentráció,
- együttműködés.

A vizsgabizottság nem értékelheti a beszédállapotot.

Egyéni hangsúly- és hanglejtés-gyakorlat (blattolás):

- a szöveg tagolása,
- a hangsúlyszabályok alkalmazása,
- a hanglejtésszabályok alkalmazása,
- a lényeg kiemelése,
- érdekesség.

A MOZGÁSGYAKORLATOK TANTÁRGY CÉLJA, FELADATA, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

A tantárgy célja

- a tanuló felkészítése a csoportos dráma- vagy színjáték-foglalkozásokon történő részvételre;
- az alapvető technikai elemek, a bemelegítés részeinek és folyamatának elsajátíttatása és elméleti megismertetése;
- a próbaállapot elérése csoportkohéziós, speciális mozgásos feladatok, illetve a koncentrációt és a kondíciót fejlesztő gyakorlatok révén;
- az esetleges sérülésektől, az ütközéstől, eséstől, az érintéstől való félelem, illetve tartózkodás kialakulásának megelőzése, elkerülése vagy feloldása a mozgás eszközeivel.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes

- a mozgástréning gyakorlatainak koncentrált és pontos elvégzésére,
- a megfelelő próbaállapot elérésére a tréning gyakorlatainak végrehajtása során,
- általános bemelegítés megtervezésére és levezetésére.

Ismerje

- a bemelegítés menetének élettani hatásait,
- a gyakorlatok egymásra épülésének logikai menetét, lehetőségeit,
- a különböző gyakorlattípusok egymás mellé rendelésének főbb módozatait.

Követelmények a tantárgyi program elvégzése után

A tanuló legyen képes (az előbbieken kívül) egy adott színházi feladatnak megfelelő mozgástréning összeállítására, körültekintő levezetésére.

Ismerje

- a mozgástechnikai tréning fontosabb irányzatait, tréningstílusokat,
- a mozgástechnika tréning szerepét a megfelelő próbaállapot elérésében.

A MOZGÁSGYAKORLATOK TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Mozgásgyakorlatok 10-20 perc

2. A vizsga tartalma

Csoportos gyakorlatsor

Bemelegítő, térformáló, térérzékelő, dinamikai, egyensúly- és vezetéses, bizalom-, ugrás-, esés- és talajgyakorlatok (játékok) köréből a szaktanár által kiválasztott és összeállított gyakorlatsor.

3. A vizsga értékelése

A mozgásgyakorlatok vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a gyakorlatok, illetve játékok ismerete,
- a gyakorlatok végrehajtásának pontossága (koncentráció, térhasználat, mozgásritmus, mozgáskoordináció, együttműködés).

A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A művészeti záróvizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Mozgásgyakorlatok 10-20 perc

2. A vizsga tartalma

Csoportos gyakorlatsor

Lépés járás-, futás-, ugrás- esés-, talaj-, emelés- és támaszgyakorlatok, dinamikai gyakorlatok (játékok) köréből a szaktanár által kiválasztott és összeállított gyakorlatsor.

3. A vizsga értékelése

A mozgásgyakorlatok vizsga értékelésének általános szempontjai

- a gyakorlatok, illetve játékok ismerete,
- a gyakorlatok végrehajtásának pontossága (koncentráció, térhasználat, mozgásritmus, mozgáskoordináció, együttműködés).

A SZÍNJÁTÉK TANTÁRGY CÉLJA, FELADATA, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

A színjáték főtárgy elsődleges célja, hogy a színházművészet - ezen belül is elsősorban a színjáték - iránt érdeklődő tanulók számára lehetőséget biztosítson a színjátékon keresztül történő önkifejezésre, a színpadi munka alapjainak elsajátítására, valamint a színházi szakmák tevékenységi körének megismerésére. Törekednünk kell arra, hogy az oktatást a tanulók életkori sajátosságaihoz, adottságaihoz, és képességeihez igazítsuk. Mindez természetesen nem azt jelenti,

hogy a képzéssel szemben ne lennének tartalmi és formai vonatkozású minőségi követelmények. Éppen ellenkezőleg: a színjáték főtárgy tanításán keresztül a tanárnak arra kell törekednie, hogy a fiataloknak a színházi és színjátékos ismereteket a számukra legérvényesebb és leghatékonyabb módon közvetítse.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után
A tanuló legyen képes
- a különböző színészi technikák tudatos alkalmazására,
- karakterábrázolásra mozgásos, nyelvi, beszédtechnikai eszközökkel,
- egyes színházi stílusoknak megfelelő színészi játékra,
- más művészeti ágak területéről származó ismereteik alkalmazására a szerepalkotás során,
- színházi improvizációra,
- különféle szerepek megformálására,
- drámai szövegek értő - színészi szempontokat figyelembe vevő - olvasására,
- színházi előadások elemzésére, értékelésére,
- a rendezői instrukciók mentén végzett munkára,
- a valóságon keresztül értelmezni a színházat, illetve a színházon keresztül a valóságot.

Ismerje
- a drámai/színházi konvenciókat, azok alkalmazását,
- az alapvető színházi szakkifejezéseket,
- a legfontosabb kortárs és/vagy történeti színházi stílusokat, színházi műfajokat,
- a szöveg- és előadáselemzés szempontjait és módszereit,
- a színészi játék alapvető iskoláit,
- a színészi alkotómunka fázisait, főbb összetevőit,
- a színház jelenkori társadalmi szerepét, napjaink színházi struktúráját.

A SZÍNJÁTÉK TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A művészeti záróvizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Színjáték
- improvizáció 3-5 perc
- színpadi produkció
  jelenet 5-7 perc
  vagy
  előadás 15-40 perc

2. A vizsga tartalma

A színjáték gyakorlati vizsga két részből tevődik össze.

Improvizáció

Az improvizáció megadott instrukciók (pl. a jelenet témája, figurái, tárgyai, helyszíne, időpontja) alapján rögtönzött szöveges és szöveg nélküli *kétfős* jelenet lehet.

A szaktanárnak - a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő - legalább tíz kétfős improvizációs feladatból álló tételsort kell összeállítania. A tételsornak szöveggel és szöveg nélkül elvégzendő feladatokat egyaránt kell tartalmaznia. Az egyes tételekben meg kell adni a jelenet eljátszásához szükséges instrukciókat.

A vizsgán a tanulók szabadon vagy a szaktanár irányításával párokat alkotnak, és közösen húznak a feladatokat tartalmazó tételek közül.

Az etűd bemutatása után a vizsgabizottság instrukciók alapján variációk bemutatását kéri.

A felkészülési idő 5 perc.

Színpadi produkció

A produkció szabadon választott drámai vagy dramatizált mű, illetve rögzített improvizáció alapján készített prózai színházi produkció (2-3 fős jelenet/csoportos előadás) vagy szerkesztett játék lehet.

A produkcióban a tanulónak egyéni feladatok, önálló akciók végrehajtásával kell közreműködnie.

3. A vizsga értékelése

A színjáték gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai

Improvizáció:

- Az instrukciók megértése, követése,
- a színpadi megjelenítés alapvető szabályainak alkalmazása (érthetőség, láthatóság),
- együttműködés (közös jelenetépítés, társak ötleteinek elfogadása, cselekménybe illesztése, rugalmasság - reakció váratlan történésekre),
- stílusérzék (közös játékstílus kialakítása, a választott stílus megtartása, illetve együttes stílusváltás, vagy a játékstílusok tudatos ütköztetése a kifejezés érdekében, az egyes elemek - gesztus, beszédmód, nyelv, mozgás - egysége),
- figyelem, koncentráció,
- karakterábrázolás (a karakter tartása, a karakter tipikus jegyeinek kiemelése, a karakterépítés eszköztárának gazdagsága),
- a színjáték hitele (az ábrázolás mélysége, igazságtartalma, személyessége, a figurák közti viszonyok, viszonyváltozás érzékletes ábrázolása),
- az improvizáció „dramaturgiája” (a jelenet indítása, jelenet zárása, cselekményépítés, sűrítés képessége, feszültségteremtés, fordulatok),
- atmoszférateremtés,
- színjátszói kifejezőeszközök, intenzitás,
- fantázia ötletesség, humor.

Színpadi produkció (előadás, jelenet):

- koncentráció, figyelem,
- együttműködés (a jelenet tempójának közös kialakítása, a partner impulzusainak elfogadása, erős impulzusok küldése a partner felé, közös cselekményvezetés, társakkal összehangolt váltások, közös játékstílus kialakítása, tartása),
- hiteles játékmód (nyelvi és nem nyelvi kifejezőeszközök hiteles alkalmazása, személyessége, életélmények, tapasztalatok játékká formálása, a figurák közti viszonyok, viszonyváltozás érzékletes ábrázolása),

- a játék intenzitása,
- karakterábrázolás (a karakter tartása, a karakter tipikus jegyeinek kiemelése, a karakterépítés eszköztárának gazdagsága, a karakterábrázolás elmélyítése, személyessé tétele),
- stílusérzék (alkalmazkodás a produkció játékstílusához, közös stílushoz illeszkedő színjátékos kifejezőeszközök),
- ritmusérzék (a játék tempójának érzékelése, tartása, pontos, társakhoz igazodó tempóváltás),
- feszültségteremtés,
- atmoszférateremtés.

A TÁNC- ÉS MOZGÁSSZÍNHÁZI TRÉNING TANTÁRGY CÉLJA, FELADATA, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

A tantárgy célja
- a tanulók megismertetése fizikai jelenlétük lehetőségeivel, korlátaival s az ezekből adódó feladatokkal;
- a mozgáskoordináció és a fizikai képességek fejlesztésén keresztül az önelfogadás lassú folyamatának segítése;
- a nonverbális közlésmód, valamint a testbeszéd megértetése és használhatóvá tétele;
- a test alkalmassá tétele különböző érzelmi állapotok és helyzetek megjelenítésére s az ez iránt való érzékenységre;
- a mozgásban fellelhető szabadságérzet megtapasztaltatása;
- színházi helyzetekben történő, mozgásra épülő feladatok ellátására való alkalmasság megteremtése.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után
A tanuló legyen képes
- az adott színházi helyzetnek megfelelő mozgásszínházi eszközök megválasztására,
- karakterábrázolásra a mozgás eszközeivel,
- mozgásimprovizációra, az improvizáció esetleges rögzítésére.
Ismerje
- az alapvető mozgásművészeti szakkifejezéseket.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után
A tanuló legyen képes (az előbbieken kívül)
- a különböző tánc- és mozgásszínházi technikák tudatos alkalmazására,
- színészi jelenlét felmutatására mozgásszínészi játékban,
- tánc- és mozgásszínházi előadások elemzésére és értékelésére,
- rendezői instrukció követésére, az adott szituáció mozgásban történő megoldására.
Ismerje (az előbbieken kívül)
- a tánc- és mozgásszínház működésének struktúráját, alkalmazási területeit,
- a legfontosabb történeti és kortárs tánc- és mozgásszínházi stílusokat,
- a tánc- és mozgásszínházi előadás elemzésének szempontjait,
- a mozgásszínészi alkotómunka főbb összetevőit, fázisait és menetét,
- a tánc- és mozgásszínház helyét és szerepét a színházi struktúrában.

A TÁNC- ÉS MOZGÁSSZÍNHÁZI TRÉNING TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A művészeti záróvizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Tánc- és mozgásszínházi tréning
- etűd 5-7 perc

vagy
- előadás 15-25 perc

2. A vizsga tartalma

Tánc- és mozgásszínházi produkció

A produkció választott irodalmi mű vagy zenemű mozgásszínházi adaptációjával, illetve rögzített improvizációval készített két-három fős mozgásetűd vagy csoportos előadás lehet.

A produkcióban a tanulónak egyéni feladatok, önálló akciók végrehajtásával kell szereplőként közreműködnie oly módon, hogy a tanulmányai során megszerzett képességeiről, jártasságáról számot tudjon adni.

3. A vizsga értékelése

A tánc- és mozgásszínházi tréning gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:
- mozgástechnika,
- karakterábrázolás, hangulatteremtés,
- hitelesség (jelenlét),
- koncentráció, együttműködés.

A SZÍNHÁZISMERET TANTÁRGY CÉLJA, FELADATA, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

A tantárgy a színjáték tanszak célkitűzései közül minél több élő és felvett színházi előadás megtekintésére, a tanulók drámával és színházzal kapcsolatos fogalmi készletének, aktív szókincsének bővítésére nyújt kiemelt lehetőséget. A tanszak általános célkitűzéseinek szellemében a tantárgy lehetőséget teremt arra, hogy a tanulók felkészült nézőkké, tudatos színjátékosokká váljanak.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes
- felismerni, hogy saját befogadói élményeiket milyen színházi hatások befolyásolják,
- a színházi előadással kapcsolatos élményeiket, véleményüket világosan, érvekre támaszkodva megfogalmazni,
- a megismert fogalmi készlet alapján megfogalmazni egy-egy színházi előadás legfontosabb sajátosságait, jellegzetességeit,
- a mások által készített előadások tanulságait saját tevékenységükre (is) adaptálni,
- a saját csoportjuk által létrehozott előadások sajátosságait leírni,

- az előadás készítése közben felmerült problémákat összefüggésbe hozni a színházi előadás általánosabb problémáival.

Ismerje

- azt az alkotói folyamatot, amelyben egy-egy értékes előadás létrejön,
- a legfontosabb „színházi mesterségeket”,
- az előadás különböző közreműködőinek szerepét, részvételi módját az alkotói folyamatban,
- azt, hogy saját tevékenységének hol a helye, továbbá mi a szerepe az egész előadás hatásmechanizmusában,
- a színházi előadás legfontosabb alkotórészeit, legyen tudatában annak, hogy ezek az elemek miként kapcsolódnak egymáshoz, hogyan képesek befolyásolni a nézői élményt,
- a színházművészet megközelítésére alkalmas fogalmi készlet legfontosabb elemeit.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes (az előbbieken kívül)

- felismerni egy-egy színházi előadás meghatározó alkotóelemeit, azok sajátosságait, felhasználási, kapcsolódási módját,
- a színházi előadást a benne érvényesülő (műfaji, stiláris, illetve formai) konvenciórendszer szerint vizsgálni, értékelni,
- a megismert fogalmi készletet saját csoportja színházi tevékenységére is alkalmazni, azaz a saját munkája során felmerülő problémákra elméletileg is reflektálni,
- egy-egy színházi előadást átfogóan értékelni, eljutni az előadás jellemzőinek leírásától, összetevőinek elemzésétől a színházi műalkotás értelmezésig.

Ismerje (az előbbieken kívül)

- a színházművészet legfontosabb kifejezőeszközeit,
- a műfaji, stiláris, illetve formai konvenciórendszereknek a legfontosabb sajátosságait, felhasználási lehetőségeit,
- a konkrét előadások elemzésében, értelmezésében felhasznált fogalmakat, azok meghatározásait, kapcsolódásukat, továbbá helyüket, szerepüket a különféle színházi konvenciórendszerekben, illetve más művészeti, irodalmi, esztétikai fogalmakkal való összefüggéseiket,
- az előadás alkotóelemeinek hatásmechanizmusait, azok miként befolyásolják a nézői élményt, hogyan szolgálják az előadás jelentését.

A SZÍNHÁZISMERET TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A művészeti záróvizsga előzetesen elkészített írásbeli feladatból és szóbeli vizsgarészből áll.

A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

Színházismeret 10 perc

2. A vizsga tartalma

Előadáselemző esszé

A tanulónak a szaktanárral egyeztetett lista alapján választott előadásról előadáselemző esszét kell készítenie. Az előadás hivatásos társulat, színházi műhely vagy diák- illetve gyermekszínjátszó csoport választott előadása lehet. Az esszét a szóbeli vizsgarész megkezdése előtt legalább 15 nappal be kell nyújtania a vizsgát szervező intézménynek.

A tanuló csak akkor bocsátható szóbeli vizsgára, ha előadáselemző dolgozata megfelelt.

A színházismeret szóbeli vizsga tartalma

A tanuló a szaktanár által összeállított legalább tíz tételből álló tételsorból húz a vizsgán. A tételek tartalma az alábbiakra épül:

- a színházi előadások összetevői, kapcsolatuk és szerepük az előadásban, az összetevők jelentéshordozó szerepe,
- színpadtípusok,
- színházi stílusok, műfajok,
- a színházi előadások létrejöttének folyamata,
- fontosabb színházi mesterségek,
- a színházi előadások különböző közreműködőinek szerepe az előadás létrejöttének folyamatában.

3. A vizsga értékelése

Az előadáselemző esszé értékelésének általános szempontjai:

- a feladat megértése,
- az ismeretek gazdagsága,
- a téma kidolgozottsága,
- megszerkesztettség, nyelvhelyesség.

A színházismeret szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a kérdés megértése,
- az ismeretek gazdagsága,
- a téma kifejtettsége,
- a kifejezés pontossága, érthetősége.

A BÁBJÁTÉK TANTÁRGY CÉLJA, FELADATA, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

A tantárgy tanításának célja, hogy a tanulók a bábjátékot mint komplex kifejezési formát ismerjék meg a bábkészítés, a bábmozgatás, a (színpadi) játék stb. szintéziseként. Az 1-2-3. évfolyamokon az egyszerű mozgatási és színpadtechnikai módok megismerése és azok játékos alkalmazása a cél, míg a 4. évfolyamokon a kísérletező, kutató munka és a nagyobb technikai tudást igénylő, esetleg bemutatóval végződő felkészülés a jellemző.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes

- tanári/rendezői instrukciók mentén végzett munkára,
- jelenet vagy jelenetsor gyakorlás útján történő eljátszására és reprodukálására,
- színpadi szituációnak megfelelő improvizációra,
- a partnerekkel való alkotó együttműködésre,
- a bábjáték komplexitásában rejlő lehetőségek felismerésére és alkalmazására,

- önálló feladatmegoldás esetén témaválasztásának és a technikai megoldás melletti döntésének az indoklására, s arra, hogy azt (tanári segítséggel) a megvalósításig végigvezesse.

Ismerje

- az animáció útján történő kifejezés sajátosságait,
- a bábjátékos tevékenység összetevőit, azok egymásra épülését, alkalmazását,
- az alapvető bábszínpadi konvenciókat,
- az alapvető szakkifejezéseket,
- a főbb báb- és színpadtechnikákat.

BÁBJÁTÉK TANSZAK

A BÁBJÁTÉK TANTÁRGY CÉLJA, FELADATA, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

A tanszak általános céljain és feladatain belül az előkészítő képzés speciális célja, hogy a tanulók - a kisiskoláskor életkori sajátosságainak megfelelően - játékos gyakorlatok keretében sajátítsák el a legalapvetőbb bábos, drámai kifejezésformákat, törekedve az expresszív alkotóképesség megőrzésére, illetve fejlesztésére; megtapasztalhassák a bábkészítés, a figurateremtés lehetőségeit; a megszemélyesítő, önkifejező játék által fejlődjön manipulációs készségük; a bábok mozgatásával, térbe helyezésével fejlődjön mozgáskoordinációjuk, térérzékelő, kommunikációs és kapcsolatteremtő képességük.

Az alapfokú képzés során a tanulók a bábjátékot mint komplex kifejezési formát ismerjék meg a bábkészítés, a bábmozgatás, a (színpadi) játék stb. szintéziseként. Az 1-2-3. évfolyamokon az egyszerű mozgatási és színpadtechnikai módok megismerése és azok játékos alkalmazása a cél, míg a 4-5-6. évfolyamokon a kísérletező, kutató munka és a nagyobb technikai tudást igénylő, esetleg bemutatóval végződő felkészülés a jellemző.

A bábjáték tantárgy célja és betöltendő feladata, hogy az egyes részterületekre szakosodott tanulók tevékenységének érvényesüléséhez teret adjon, évfolyamonként legalább egy bemutatásra szánt (vizsga-) előadásban összefogja azt, és mindezt a jól megalapozott mesterségbeli tudás művészi szint felé közelítésének, a művészi érzékenység és látásmód kialakításának szándékával.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes

- a tanári/rendezői instrukciók mentén végzett munkára,
- jelenet vagy jelenetsor gyakorlás útján történő eljátszására és reprodukálására,
- színpadi szituációnak megfelelő improvizációra,
- a partnerekkel való alkotó együttműködésre,
- a bábjáték komplexitásában rejlő lehetőségek felismerésére és alkalmazására,
- annak felismerésére, hogy egy-egy téma milyen báb- és színpadtechnikai keretek között bontható ki leginkább,
- arra, hogy átlássa egy-egy báb- és színpadtechnika alkalmazási lehetőségeinek határait,
- önálló feladatmegoldás esetén témaválasztásának és a technikai megoldás melletti döntésének indoklására, s arra, hogy azt (tanári segítséggel) a megvalósításig végigvezesse.

Ismerje

- az animáció útján történő kifejezés sajátosságait,
- a bábjáték kultúrtörténeti szerepét, tradícióit,
- a bábjátékos tevékenység összetevőit, azok egymásra épülését, alkalmazását,

- a bábszínpadi konvenciókat,
- az alapvető szakkifejezéseket,
- a főbb báb- és színpadtechnikák elméletét, gyakorlatát.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes (az előbbieken kívül)
- az emberi és technikai tényezők összehangolt alkalmazására,
- különféle szerepek megformálására,
- az előadás/próba folyamán szükség szerinti háttérmunkára, munkája során a színpad iránti alázatra,
- a bábjáték alkotófázisaiban való részvételre,
- elméleti és gyakorlati tudása összekapcsolására,
- egyes színházi stílusnak megfelelő játékmódra.

Ismerje (az előbbieken kívül)
- a darab-, szerep- és előadás-elemzés módszereit,
- a rögzített előadásmód és az improvizációs technika közti különbséget, alkalmazási lehetőségeiket, a különböző játékstílusokat,
- a társművészetekkel való kapcsolódás lehetőségét,
- az egyes működési struktúrákat.

A BÁBJÁTÉK TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Bábjáték
- egyéni 3-5 perc
  vagy
- páros 5-10 perc
  vagy
- csoportos 10-20 perc

2. A vizsga tartalma

Bábszínpadi produkció

A produkció drámai, dramatizált vagy szerkesztett mű alapján, illetve zenei vagy képzőművészeti alkotás bábszínpadi adaptációjával vagy rögzített improvizációval készített jelenet vagy előadás lehet. A tanuló produkciójában *szabadon választott bábtechnikát* alkalmazhat.

3. A vizsga értékelése

A bábjáték gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- bábmozgatás,
- nyelvi kifejezőeszközök használata,
- az animációval történő kifejezés ereje, hitelessége,
- a bábmozgatás, a díszletek, kellékek használata és használatuk összhangja,
- együttműködés (páros vagy csoportos produkció esetén), koncentráció.

A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A művészeti záróvizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Bábjáték
- egyéni 5-10 perc vagy
- páros 10-20 perc vagy
- csoportos formában 15-30 perc

2. A vizsga tartalma

Bábszínpadi produkció

A produkció drámai, dramatizált vagy szerkesztett mű alapján, illetve zenei vagy képzőművészeti alkotás bábszínpadi adaptációjával vagy rögzített improvizációval készített jelenet vagy előadás lehet. A tanulónak produkciójában *legalább két különböző választott bábtechnikát kell* alkalmaznia.

3. A vizsga értékelése

A bábjáték gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:
- bábmozgatás,
- nyelvi kifejezőeszközök használata,
- az animációval történő kifejezés ereje, hitelessége,
- a bábmozgatás, a díszletek, kellékek használata és használatuk összhangja,
- más művészeti ágban szerzett ismeretek alkalmazása,
- együttműködés (páros vagy csoportos produkció esetén), koncentráció.

A BÁBMOZGATÁS TANTÁRGY CÉLJA, FELADATA, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

Az alapfokú képzés célja, hogy lehetőséget biztosítson a tanulók számára tárgy-bábok és általában a holt anyag mozgás-mozgatás általi „életre keltésének”, valamint a tradicionális bábtechnikák működési elvén készíthető egyszerűbb kivitelezésű bábok mozgatásának tanulmányozására, továbbá a természetes mozgások (ember, állat, növények, természeti jelenségek) megfigyelés alapján történő utánzására, a mozgások stilizált vagy realista ábrázolására.

A továbbképző célja és feladata ezen ismeretek elmélyítése, a technikai tudás tökéletesítése. A továbbképző évfolyamokon a tanulók érdeklődésük és képességeik szerint orientálódhatnak az

előadó-művészet (bábszínészet) vagy a manuális tevékenységek (báb- és díszletkészítés, díszlettervezés) irányába, de mindkettő esetében alapvető a bábmozgatásban való jártasság.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes

- a tanári instrukciók mentén végzett munkára,
- bemutatott és/vagy önállóan megtervezett mozdulatsor gyakorlás általi elsajátítására, reprodukálására,
- egyszerű bábmozgatási technikák színpadi tartalomnak megfelelő alkalmazására,
- az ismert bábtechnikák, illetve azok mozgatási elvének tudatos alkalmazására,
- a megismert mozgatási technikák improvizáció során történő alkalmazására.

Ismerje

- a bábmozgatással kapcsolatos alapvető szakkifejezéseket,
- az általuk használt bábu felépítését, alkotórészeinek elnevezését.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes (az előbbieken kívül)

- az általuk készített bábu színpadi tartalomnak megfelelő mozgatására,
- bonyolult mozgatási technikájú bábu működtetésére,
- kifejező, karakternek megfelelő bábmozgatásra.

Ismerje (az előbbieken kívül)

- az egyes bábtechnikák használatára vonatkozó konvenciókat, azok alkalmazását,
- az egyes bábtechnikák lehetséges színpadtechnikai alkalmazását.

A BÁBMOZGATÁS TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A művészeti záróvizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A bábmozgatás gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Bábmozgatás

- mozdulatsor kesztyűsbábokkal és marionett technikával 3-6 perc
- rögtönzött tárgyanimáció 2-3 perc

2. A vizsga tartalma

A bábmozgatás gyakorlati vizsga két részből tevődik össze.

Mozdulatsor kesztyűsbábokkal és marionett technikával

A tanulónak két mozdulatsort kell bemutatnia technikánként 2-3 perc időtartamban

- kétkezes játékkal, kesztyűsbábokkal, két-három karakter szerepeltetésével, kellék- és díszlethasználattal,
- bonyolultabb marionett technikával (legalább 6 ponton irányított bábbal), díszlethasználattal.

A mozdulatsort a tanulónak a kötelező mozgáselemek felhasználásával kell a vizsgát megelőzően megterveznie és begyakorolnia.

Kötelező mozgáselemek: járás, hajlás, leülés, lefekvés, felülés, felállás, térdelés, bukfenc, mászás, ugrás.

Rögtönzött tárgyanimáció

A tanuló egy vagy több szabadon választott tárgy animálásával etűdöt készít és mutat be.

A vizsga helyszínén biztosítani kell a tanulók létszámának megfelelő, de legalább tizenöt darab környezetünkben található használati tárgyal (pl. cipó, üvegek, konyhai eszközök).

A felkészülési idő 10 perc.

A vizsgán a tanuló a bábmozgatás valamennyi feladatát bemutathatja szöveggel vagy szöveg nélkül, illetve zene vagy hangeffektusok beépítésével. Szükség szerint igénybe vehet segítőt (pl. kellékhasználatához, zenei, illetve hangtechnikai eszközök, hangeffektusok alkalmazásához). Az „untermann" személyéről a tanulónak kell gondoskodnia.

3. A vizsga értékelése

A bábmozgatás gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai

- karakterek, állapotok, érzelmek megformálása a báb kifejező mozgatásával,
- a mozdulatok kivitelezésnek pontossága,
- a mozgássor folyamatossága,
- a gesztusok kifejezőereje,
- kontaktus a bábok között, a két kéz összehangolt játéka (kétkezes játéknál),
- a tekintet tudatos irányítása,
- a kézmozgás általi közvetett vagy közvetlen kifejezőkészség,
- játékos és kellékes együttműködése, a mozgató kéz és a kellék együttes mozgása,
- a zene vagy hanghatások és a mozgás összhangja,
- a bábok nézőkkel való kommunikációja.

A rögtönzött tárgyanimációnál az előbbieken túl:

- absztraháló képesség,
- kreativitás,
- fantázia.

A BÁBKÉSZÍTÉS TANTÁRGY CÉLJA, FELADATA, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

A bábkészítés tantárgy a bábjáték főtárggyal összhangban, a tanulók politechnikai előképzettségét, eltérő fejlődési ütemét figyelembe véve kívánja a bábtervezés és a kivitelezés alapismereteit elsajátíttatni. A tantárgy a tanulók fejlődését leginkább az egyre igényesebb kivitelezés, a technológiai megoldások alkalmazása, továbbá a stílusérzék és a globális tervezői látásmód kialakítása terén szolgálja: A tantárgy keltse fel a tanulók figyelmét e sajátos kifejezési forma iránt, nyújtson megfelelő alapot a továbbképző évfolyamok tanulmányaihoz.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes

- térben, arányokban és színekben gondolkodni,
- a különböző bábtechnikák között biztonsággal eligazodni,
- egyes bábtechnikák, technológiák alkalmazási lehetőségét felmérni,
- a szükséges anyagokat, technológiákat alkalmazni,
- a báb működési rendszerét az esztétikai megjelenéssel összhangban elkészíteni,

- a tervezési és kivitelezési munka fázisait megtervezni,
- a színpadtechnikai és bábmozgatási követelményeknek megfelelő, a bábjátékban meghatározott célokat szolgáló bábut készíteni,
- megfelelő stílusú bábut készíteni, egy adott produkción belül a stílusegységet megtartani,
- az általa készített bábut a bábjáték során használni,
- az esetleges meghibásodásokat, sérüléseket kijavítani,
- a tanár útmutatásait követni, a csapatmunkához alkalmazkodni,
- saját elképzeléseit megvalósítani.

Ismerje
- az alapvető szakkifejezéseket,
- az egyes bábtechnikák működési elvét,
- az egyes bábtechnikák elkészítésének egyszerűbb és bonyolultabb változatait,
- a tervezés és kivitelezés alapvető szempontjait,
- az alapanyagok fontosabb fizikai-kémiai tulajdonságait,
- a kivitelezéshez szükséges eszközöket, technikákat,
- az elkészített bábu alkalmazási lehetőségeit,
- a baleset-megelőzés, munkavédelem szabályait,
- az alapanyagok, munkaeszközök tárolásának rendjét.

A BÁBKÉSZÍTÉS TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Bábkészítés 60 perc

2. A vizsga tartalma

Botosbáb készítése és használata

A vizsgán a tanulónak típusfigurát (pl. király, bohóc, tündér, boszorkány) kell megalkotnia, rögtönzött módon megvalósítva.

Az elkészített bábot a tanuló a játéktérbe helyezve, a báb karakterének megfelelően egyszerű, három elemből álló mozgássor (pl. járás, forgás, dőlés) bemutatásával megmozgatja, láthatóvá téve használhatóságát és vizuális jellemzőit.

A bábkészítéshez szükséges anyagokat és eszközöket a szaktanár által összeállított lista alapján a vizsgaszervező intézménynek kell biztosítania.

3. A vizsga értékelése

A bábkészítés gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai.
- karakterábrázolás (színek, formák, arányok, eredetiség, anyagválasztás),
- műfaji sajátosságok figyelembevétele,
- arcelemek megjelenése esetén azok kifejező elhelyezése,
- lényegkiemelés, tárgyalkotó képesség,

- ötletesség, stilizáltság,
- anyag- és eszközismeret,
- használhatóság,
- manuális és konstruáló képesség,
- bábjátszói alapismeretek,
- művészi hatás.

A BESZÉD ÉS ÉNEK TANTÁRGY CÉLJA, FELADATA, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

A tantárgy célja hozzásegíteni a tanulókat beszédük oldottá, természetessé válásához és maradásához, az adottságaiknak és a képességeiknek megfelelően - dramatikus és színpadi munkájukban egyaránt - könnyen érthetővé és élvezhetővé fejlesztéséhez; olyan zenei képzést nyújtani, amely (az évek során) a tanulókat képessé teszi maradandó zenei értékek befogadására, reprodukálására, illetve a zenei megnyilvánulási formák újrafogalmazásával kreatív zenei tevékenységek folytatására.

Követelmények a tantárgyi program elvégzése után

Beszéd:

A tanuló legyen képes

- hallás alapján fölismerni a követendő és az elvetendő beszédpéldát,
- a durva légzéstechnikai, hangadási és artikulációs hibákat felismerni mások és a saját beszédében.

A tanuló ismerje

- a lazító- és koncentrációs játékokat és gyakorlatokat,
- a légző-, hang- és artikulációs játékokat, gyakorlatokat hangokkal, mechanikusan sorolható szavakkal,
- a fejlesztő és kondicionáló beszédtechnikai játékokat, gyakorlatokat.

Ének:

A tanuló legyen képes

- tisztán énekelni egyénileg és csoportosan,
- rövidebb zenei részleteket hallás után visszaénekelni,
- egyenletes lüktetés mellett kísérettel énekelni,
- rövid zenei részletre mozgáskompozíciót rögtönözni,
- kötött verses szövegre egyszerű, kis ambitusú dallamot létrehozni.

A tanuló ismerje

- a karácsonyi és húsvéti ünnepkör szokásdallamait.

A BESZÉD ÉS ÉNEK TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Beszéd és ének
- beszéd 8-10 perc
- ének 8-10 perc

2. A vizsga tartalma

A beszéd és ének gyakorlati vizsga két részből tevődik össze.

Beszéd: csoportos gyakorlatsor
Légző-, hang-, artikulációs, ritmus- és tempó-, hangsúly- és hanglejtésgyakorlatok (játékok) köréből a szaktanár által kiválasztott és összeállított gyakorlatsor.

Ének: csoportos gyakorlatsor vagy zenés dramatikus játék
A *csoportos gyakorlatsor* mozgás és zene vagy ének összehangolására irányuló, valamint ritmus- és dallamimprovizációs gyakorlatok köréből a szaktanár által kiválasztott és összeállított gyakorlatsor.
A *zenés dramatikusjáték* alapját képezik a táncos vagy dramatikus játékok a magyar népi szokásanyagból vagy más népek hangszerkíséretes, illetve *a capella* játékaiból. Követelmény, hogy a csoport tagjai szólóban és együttesen énekelve is megmutatkozzanak a produkcióban. Tartózkodni kell a könnyű műfajú darabok adaptálásától és a play-back technikától.

3. A vizsga értékelése

A beszéd és ének gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai
Beszéd:
- a gyakorlatok, illetve játékok ismerete,
- a gyakorlatok végrehajtásának pontossága,
- koncentráció,
- együttműködés.

A vizsgabizottság nem értékelheti a beszédállapotot.
Ének:
- tiszta intonáció,
- stílushű előadásmód,
- a mozgás és az ének összehangolása,
- ritmus- és dallaminvenció,
- együttműködés.

A BÁBSZÍNHÁZISMERET TANTÁRGY CÉLJA, FELADATA, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

A tantárgy a bábjáték tanszak célkitűzései közül minél több élő és felvett bábszínházi, színházi előadás megtekintésére, a tanulók bábszínházzal, színházzal és drámával kapcsolatos fogalmi készletének, aktív szókincsének bővítésére nyújt kiemelt lehetőséget. A tanszak általános célkitűzéseinek szellemében a tantárgy lehetőséget teremt arra, hogy a tanulók felkészült nézőkké, tudatos bábjátékosokká váljanak.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes

- felismerni, hogy saját befogadói élményeit milyen színházi hatások befolyásolják,
- a bábszínházi előadással kapcsolatos élményeit, véleményét világosan, érvekre támaszkodva megfogalmazni,
- a megismert fogalmi készlet alapján egy-egy bábszínházi előadás legfontosabb sajátosságait, jellegzetességeit megfogalmazni,
- a mások által készített előadások tanulságait saját tevékenységére (is) adaptálni,
- a saját csoportja által létrehozott előadások sajátosságait leírni,
- az előadás készítése közben felmerült problémákat összefüggésbe hozni a bábszínházi előadás általánosabb problémáival.

Ismerje

- a bábművészet megközelítésére alkalmas fogalmi készlet legfontosabb elemeit,
- azt az alkotói folyamatot, amelyben egy-egy értékes előadás létrejön,
- a legfontosabb „bábszínházi mesterségeket”,
- az előadás különböző közreműködőinek szerepét, részvételi módját az alkotói folyamatban,
- a bábszínházi előadás legfontosabb alkotórészeit,
- azt, hogy saját tevékenységének hol a helye, továbbá mi a szerepe az egész előadás hatásmechanizmusában.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes (az előbbieken kívül)

- felismerni egy-egy bábszínházi előadás meghatározó alkotóelemeit, azok sajátosságait, felhasználási, kapcsolódási módját,
- a bábszínházi előadást a benne érvényesülő (műfaji, stiláris, illetve formai) konvenciórendszer szerint vizsgálni, értékelni,
- a megismert fogalmi készletet saját csoportja színházi tevékenységére is alkalmazni, azaz a saját munkája során felmerülő problémákra elméletileg is reflektálni,
- egy-egy bábszínházi előadást átfogóan értékelni, eljutni az előadás jellemzőinek leírásától, összetevőinek elemzésétől a színházi műalkotás értelmezéséig.

Ismerje (az előbbieken kívül)

- a bábművészet legfontosabb kifejezőeszközeit,
- a műfaji, stiláris, illetve formai konvenciórendszerek legfontosabb sajátosságait, felhasználási lehetőségeit,
- a konkrét előadások elemzésében, értelmezésében felhasznált fogalmakat, azok meghatározásait, kapcsolódásukat, továbbá helyüket, szerepüket a különféle bábszínházi konvenciórendszerekben, illetve más művészeti, irodalmi, esztétikai fogalmakkal való összefüggéseiket,
- az előadás alkotóelemeinek hatásmechanizmusait (azok miként befolyásolják a nézői élményt, hogyan szolgálják az előadás jelentését).

A BÁBSZÍNHÁZISMERET TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A művészeti záróvizsga előzetesen elkészített írásbeli feladatból és szóbeli vizsgarészből áll.

A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama
Bábszínházismeret 10 perc

2. A vizsga tartalma

Előadáselemzés
A tanulónak a szaktanárral egyeztetett lista alapján választott előadásról előadáselemző esszét kell készítenie. Az előadás hivatásos társulat, színházi műhely vagy diák-, illetve gyermekszínjátszó csoport választott bábszínházi előadása lehet. Az esszét a szóbeli vizsgarész megkezdése előtt legalább 15 nappal be kell nyújtani a vizsgát szervező intézménynek.
A tanuló csak akkor bocsátható szóbeli vizsgára, ha előadáselemző dolgozata megfelelt.

A bábszínházismeret szóbeli vizsga tartalma
A tanuló a szaktanár által összeállított legalább tíz tételből álló tételsorból húz a vizsgán. A tételek tartalma az alábbiakra épül:
- a bábszínházi előadás összetevői, kapcsolatuk és szerepük az előadásban, az összetevők jelentéshordozó szerepe,
- bábtechnikák, színpadtípusok,
- a bábszínházi stílusok, műfajok,
- a bábszínházi előadás létrejöttének folyamata,
- fontosabb bábszínházi mesterségek,
- a bábszínházi előadás különböző közreműködőinek szerepe az előadás létrejöttének folyamatában.

3. A vizsga értékelése

Az előadáselemző esszé értékelésének általános szempontjai:
- a feladat megértése,
- az ismeretek gazdagsága,
- a téma kidolgozottsága,
- megszerkesztettség, nyelvhelyesség.

A bábszínházismeret szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:
- a kérdés megértése,
- az ismeretek gazdagsága,
- a téma kifejtettsége,
- a kifejezés pontossága, érthetősége.

A PANTOMIM TANTÁRGY CÉLJA, FELADATA, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

A tantárgy célja
- a pantomimtechnika mozgásművészeti értékű elsajátítása a mozgásszínházi, akrobatikus és a kiegészítő mozgástechnikai elemek közel azonos szintű ismerete mellett;
- a megjelenítés előtérbe helyezése a lejelzéssel, illusztrációval szemben;
- a hiteles belső játék szervesítése a pontos, kifejező testtechnikai jelenléttel;
- a tárgy alkalmazhatóságának, lehetőségeinek ismeretéből adódó feladatok pontosítása;
- a képzési anyag nyújtotta megjelenítő képesség megteremtése és felmutatása.
Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes
- a pantomimes testtechnika tudatos alkalmazására,
- egy adott dráma arra alkalmas részletének pantomimes eszközökkel történő megoldására,
- karakterábrázolásra a pantomim eszközeivel,
- bármely témában való rögtönzésre,
- szuggesztív előadásmódra az üres térben,
- adott téma lényegi pontjainak kiemelésére, valamint motívumba sűrítésére,
- pantomim és egyéb mozgásművészeti előadások elemző értékelésére,
- a pantomim technikai kelléktárának egyéni módon való interpretálására a csönd, illetve a zene adta, lehetőségek figyelembevételével.

Ismerje
- az alapvető pantomimes és mozgásművészeti szakkifejezéseket,
- a pantomim testtechnikai rendszerét és technikai kelléktárát,
- egy adott téma pantomimben való feldolgozásának kritériumait és módszerét,
- a pantomim előadó-művészet működésének mozgástechnikai, térbeli és dramaturgiai elemeit, illetve feltételeit,
- a pantomim kialakulása és fejlődése szempontjából meghatározó színháztörténeti korszakokat,
- a pantomim és más mozgásművészeti ágak kapcsolatát,
- a pantomim mint képzési terület szerepét a színházi munkában.

A PANTOMIM TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A művészeti záróvizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Pantomim 5-10 perc

2. A vizsga tartalma

A pantomim gyakorlati vizsga két részből tevődik össze.

Technikai etűd
A technikai etűd szabadon választott pantomimtechnikai elemek felhasználásával, kombinációjával összeállított és begyakorolt mozgássor lehet 3-5 perc terjedelemben.

Drámai etűd
A drámai etűd önálló témaválasztás mellett a sűrítés, absztrahálás szempontjainak figyelembevételével előzetesen elkésztett pantomimjáték lehet 3-5 perc terjedelemben.

3. A vizsga értékelése

A pantomim gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai
Technikai etűd:

- az etűd szerkezete, íve,
- a választott technikai elemek nehézségi foka,
- technikai kivitelezés,
- a tónus és az egyensúly minősége.

Drámai etűd:
- az etűd szerkezete, íve,
- absztrahálás,
- sűrítés,
- a technikai elemek kivitelezése,
- karakterábrázolás,
- az előadó színpadi jelenléte.

A BÁBSZÍNÉSZET TANTÁRGY CÉLJA, FELADATA, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

A képzés célja, hogy mindazok számára, akik az alapfokú képzés során - a bábjáték komplexitásán keresztül - megismerkedtek a bábszínpadi munka színészére, a bábjátékos-animátorra háruló feladatokkal, és gondolataik közvetítéséhez megfelelő eszköznek tartják a bábot, biztosítsa technikai tudásuk és előadói képességeik fejlesztését.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes
- a szerepelemzési, szerepépítési módszereket gyakorlatban alkalmazni,
- élettelen anyag közvetítésével érzelmi, gondolati tartalmakat kifejezni,
- színészi munkáját a bábjáték egészébe illeszteni, annak céljait és szándékát szolgálni,
- rendezői instrukciók mentén dolgozni,
- részterületeken, illetve a társművészetekben szerzett ismereteit a bábszínészi munkában egyesíteni,
- a választott vagy reá bízott szerepet eljátszani,
- a szerepalkotásban önálló gondolatait, egyéniségét érvényesíteni,
- különböző stílusokban játszani.

Ismerje
- a bábszínész/bábjátékos tradicionális játékokban való szerepét,
- az egyes bábtechnikáknak megfelelő játékstílusokat,
- a különféle bábtípusok színészi lehetőségeit,
- a bábszínészi szerepalkotás módszereit,
- a bábszínész munkájának a színház más ágazataival, műfajával azonos vagy azoktól eltérő eszközeit.

A BÁBSZÍNÉSZET TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A művészeti záróvizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Bábszínészet 5-10 perc

2. A vizsga tartalma

Bábszínpadi produkció

A produkció drámai, dramatizált vagy szerkesztett mű alapján, illetve zenei vagy képzőművészeti alkotás bábszínpadi adaptációjával vagy rögzített improvizációval készített jelenet vagy előadás lehet. A tanulónak egyéni szöveges jelenet(ek)et vagy előadást kell bemutatnia *választott bábtechnika alkalmazásával, kellék- és díszlethasználattal.*

A vizsgán a tanuló szükség szerint igénybe vehet segítőt (pl. kellékhasználatához, zenei, illetve hangeffektusok, hangtechnikai eszközök alkalmazásához). Az „untermann" személyéről a tanulónak kell gondoskodnia.

3. A vizsga értékelése

A bábszínészet gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:
- a figura hiteles megteremtése a báb közvetítésével,
- a beszéd és a mozgatás összhangja, hanggal és mozgatással való ábrázolás ereje,
- nyelvi kifejezőeszközök használata,
- a bábmozgatás kifejezőereje, pontossága, a mozdulatsorok folyamatossága,
- kapcsolatteremtés a közönséggel,
- kettős színészi feladat ellátásánál a bábu és az animátor viszonya,
- koncentráció,
- térhasználat.

A BÁB- ÉS DÍSZLETTERVEZÉS TANTÁRGY CÉLJA, FELADATA, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

A díszlet és a báb - a drámai gondolat és hatás mellett - az előadás ritmusát, folyamatosságát is szolgálja (könnyű díszletváltások: kifejező mozgású, karakteres, egyszerűen elkészíthető és használható bábok stb.), ezért a tervezőnek jó csapatjátékosként, rugalmasan kell alkalmazkodnia a rendező, a színház és a műhely elképzeléseihez, az előadás stílusához stb.

A fentiek miatt a tantárgyat választó tanulóknak a kreativitásuk, manuális készségeik, szín- és formaérzékük fejlesztése mellett szükséges, hogy vizuálisan is képesek legyenek kifejezni magukat, továbbá a báb- és díszletkészítés folyamatában is részt tudjanak venni. A tantárgy célja mindezek elősegítése.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után
A tanuló legyen képes
- a műhelymunkák során alkalmazott anyagokat, technikákat biztonságosan és gazdaságosan használni,
- minden bábtípust elkészíteni,
- alkalmazkodni a rendező elképzeléseihez, a műhely lehetőségeihez,
- a szakrajz, a színterv, illetve a díszlettervezési gyakorlatok során elképzeléseit közölni a megfelelő díszlettípusokhoz makett segítségével,

- ítéletet alkotni az általa látott előadásról,
- elkészíteni, illetve használni a saját maga által tervezett bábot.

Ismerje
- a színpadon, a díszlet-, illetve bábkészítés során használatos technikákat,
- a történeti stílusokat és a kortárs törekvéseket,
- a bábelőadás létrehozásának fázisait, munkamenetét,
- a színpadi és műhely használatának rendjét, biztonsági előírásait,
- a rokon szakmák (pirotechnikus, sminkes stb.) feladatát, lehetőségeit.

A BÁB- ÉS DÍSZLETTERVEZÉS TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A művészeti záróvizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészből áll.

1.1. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Báb- és díszlettervezés

1.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama
Báb- és díszlettervezés 10 perc

2. A vizsga tartalma

2.1. A báb- és díszlettervezés gyakorlati vizsga tartalma
A gyakorlati vizsga két részből tevődik össze.
Megadott jelenet
- díszleteinek elkészítése makett formájában a játéktér jelzésével,
- egy bábfigurájának elkészítése színtervvel és szakrajzzal.

A tanulónak önállóan kell elkészítenie a szaktanár által megadott jelenethez a vizsgamunkát, amelyet a szóbeli vizsgarész előtt 15 nappal be kell nyújtania a vizsgát szervező intézménynek.

A tanuló akkor bocsátható szóbeli vizsgára, ha a gyakorlati vizsgamunkája megfelelt.

2.2. A báb- és díszlettervezés szóbeli vizsga tartalma
A vizsga tartalma a tanuló gyakorlati vizsgamunkájához kapcsolódva:
- a tervezés és készítés szempontjai,
- a megvalósítás eljárásai,
- díszletmegoldások,
- a paravánok és a bábtechnikák összefüggései,
- a színpad részei.

A tanuló a vizsgán a kérdező tanár által a vizsgamunkával kapcsolatban feltett kérdésekre válaszol.

3. A vizsga értékelése

3.1. A báb- és díszlettervezés gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:
- az alapanyag és a megjelenítés összhangja (technika, stílus stb.)

- a makett, a báb, a színterv és a szakrajz kivitelezésének igényessége, pontossága,
- a báb/díszlet képzőművészeti megjelenítése, karaktere, stilizáltsága, mozgathatósága,
- formaalkotó, kifejező, konstruáló, karaktermegjelenítő képesség,
- a méretek és arányok egymáshoz való viszonya,
- a darab témája és a díszlet kapcsolata,
- saját elképzelések kifejezése a vizualitás nyelvén.

3.2. A báb- és díszlettervezés szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a kérdés megértése,
- tájékozottság
  = a bábtechnikákban,
  = a színpadok, paravánok típusaiban,
  = a tartalom és a bábtechnikák összefüggéseiben,
  = a tartalom és a bábszínpadi látványelemek összefüggéseiben,
- a fontosabb szakkifejezések alkalmazásának helyessége.

A SZÍNPADTECHNIKA (SZCENIKA) TANTÁRGY CÉLJA, FELADATA, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

A szcenikus segít a szín- és látványtervet lefordítani szerkezeti megoldásokra, anyagokra, technikákra. Összehangolja a műhelymunkát a színpadi próbafolyamattal, gondoskodik a kivitelezés biztonságáról, folyamatosságáról, a színpadi berendezések működéséről, a díszletek szállításáról, összeszereléséről stb. Többféle anyaggal kell dolgoznia, többféle mesterségbe kell bepillantást nyernie az asztalosmunkától a lakatoson keresztül a bábmechanizmusok kivitelezéséig.

A képzés célja a felsoroltakhoz szükséges ismeretek és képességek elsajátíttatása, illetve kialakítása.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes

- értelmezni, illetve elkészíteni a díszlet- és bábtervek kivitelezési és szerkezeti rajzait,
- használni a szerszámokat és berendezéseket,
- a gyakorlati feladatok megoldása során felhasználni a színháztörténet és a színházi stílusok kapcsán tanultakat,
- alkalmazkodni a tanár/rendező, díszlet- vagy bábtervező elképzeléseihez,
- alkalmazkodni a színház, illetve az iskola gazdasági feltételeihez,
- egy megadott báb- és díszlettervhez műszaki leírást, szerkezeti rajzot, kivitelezési tervet készíteni,
- a díszlettervhez homlokzati rajzot, alaprajzot (méretarányosan), járástervet, világítási tervet készíteni.

Ismerje

- a színpadok, bábszínpadok történetét, a szcenika fejlődését,
- a különböző bábfajták mechanikai tulajdonságait, a mozgatás módjait, lehetőségeit,
- a színházban használt fontosabb szakkifejezéseket,
- a színpadi munka tűz- és balesetvédelmi előírásait.

A SZÍNPADTECHNIKA (SZCENIKA) TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A művészeti záróvizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészből áll.

1.1. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Színpadtechnika (szcenika)

1.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

Színpadtechnika (szcenika) 10 perc

2. A vizsga tartalma

2.1. A színpadtechnika (szcenika) gyakorlati vizsga tartalma

A gyakorlati vizsga két részből tevődik össze.

Megadott díszlettervhez

- elölnézeti és alaprajz készítése méretarányosan,
- bábtervhez szerkezeti rajz, kivitelezési terv készítése.

A tanulónak önállóan kell elkészítenie a szaktanár által megadott díszlettervhez, a vizsgamunkát, amelyet a szóbeli vizsga előtt 15 nappal be kell nyújtania a vizsgát szervező intézménynek.

2.2. A színpadtechnika (szcenika) szóbeli vizsga tartalma

A vizsga tartalma a tanuló gyakorlati vizsgamunkájához kapcsolódva:

- a bábszínházi megjelenítés sajátosságai,
- a bábszínházi stílusok,
- a különböző bábfajták mechanikai tulajdonságai,
- a fontosabb szakkifejezések ismerete,
- a színpadi/műhelymunka során alkalmazott anyagok, eljárások, eszközök, berendezések ismerete, színpadtechnikai tudnivalók,
- tűzbiztonsági feltételek és balesetvédelem.

A tanuló a vizsgán a kérdező tanár által a vizsgamunkával kapcsolatban feltett kérdésekre válaszol.

3. A vizsga értékelése

3.1. A színpadtechnika (szcenika) gyakorlati vizsga értékelésének szempontjai.

- a rajzok és a kivitelezési terv megfelelése a megadott terveknek,
- a kivitelezés igényessége, pontossága.

3.2. A színpadtechnika (szcenika) szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a kérdés megértése,
- tájékozottság
  = a bábszínházi stílusokban,
  = a színpadok, paravánok fajtáiban,
  = a színpadtechnikában,
  = a különböző bábfajták mechanikájában,
  = a tűz- és balesetvédelemben,

= a színpadi/műhelymunka során alkalmazott anyagok, eljárások, eszközök, berendezések terén,
- a fontosabb szakkifejezések alkalmazásának helyessége.

A TANSZAKOK KÖZÖS TANTÁRGYAI

A VERS- ÉS PRÓZAMONDÁS TANTÁRGY CÉLJA, FELADATA, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

A tantárgy tanításának célja, hogy a tantárgy megismertesse a tanulókkal
- azokat a pódiumon előadható népköltészeti és (különböző stílusirányzatokhoz, műfajokhoz tartozó) irodalmi alkotásokat, amelyek a mindenkori tanulók érdeklődésére számot tarthatnak, előadhatóak és üzenethordozóak,
- azokat az eljárásmódokat és műelemzési metodikákat, kommunikációs folyamatokat, amelyek eredményeként eljuthatnák a művek üzenetének megfejtéséhez és a helyes közvetítéshez,
- a művészi beszédnek és a nonverbális kifejezésnek azokat az eszközeit, amelyek tudatos működtetésével a tanuló a közönség számára is élménnyé transzponálhatja a megszólaltatott művet,
- a különféle előadói stílusirányzatok jellegzetességeit és markáns képviselőik jeles teljesítményét,
- a szónoki beszéd, előadás dramaturgiáját, eszközeit és fogásait,
- a szerkesztés szabályait, a színjátékká formálás törvényszerűségeit,
- a szakrális és profán szertartásokat és azok összetevőit,
- a pódiumi rendezés eszközeit, a látvány, akusztika és térszervezés lehetőségeit;
továbbá ösztönözze a tanulókat arra, hogy
- műveket válogassanak, irodalmi műsort szerkesszenek, szertartásjátékot komponáljanak,
- faggassák, elemezzék a műveket, nekik és koruknak szóló üzenetet keresvén bennük,
- próbálják ki önmagukat különféle nyilvános fórumokon, vers- és prózamondó versenyeken,
- vegyenek részt kommunikációs készségüket fejlesztő drámapedagógiai gyakorlatozásokon,
- járjanak előadóművészi estekre, szertartásokra, oratórikus előadásokra, s keressék az alkalmat, hogy minél több ilyen témájú lemezt és videót hallgassanak, nézzenek.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után
A tanuló legyen képes
- alkalmazni a légző, artikuláló, beszédtechnikai gyakorlatokat,
- alkalmazni a művészi beszéd és a testnyelv kifejező eszközeit, hogy az olvasás során megértett költői, írói üzenetet sajátjukként tudják átadni a hallgatóknak, a közönségnek,
- a szöveget elemezni és azt megfogalmazni, miért fontos neki a választott alkotás, és mit kíván azzal üzenni a befogadónak,
- előadni kb. 20 szabadon választott művet, önállóan és verskompozícióban is (verset és prózát - népköltészeti és különböző stílusirányzatokhoz, műfajokhoz tartozó irodalmi alkotásokból válogatva),
- egymás teljesítményét elemezni, körültekintően értelmezni.
Ismerje
- azokat az irodalmi kommunikációs módszereket, amelyek segítségével képes megfejteni a szöveg rejtett, metaforikus üzenetét,

- a lírai és az epikus művek előadásmódja közötti különbségeket (azok érzelmi-gondolati és eseményes-cselekményes voltának függvényében),
- azokat az improvizatív, kreatív gyakorlatokat, amelyeket az előkészület stádiumában játszanak a kommunikációs készség fejlesztése érdekében,
- a hatásos előadói beszéd komponenseit, készítésének és előadásának szabályszerűségeit.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes (az előbbieken kívül)
- megfogalmazni szóban és írásban, hogy az adott mű megírására miféle gondolati, érzelmi szándék késztette a költőt, írót, s mi az, ami a közvetítő-előadót inspirálja a mű tolmácsolására,
- újabb műveket megszólaltatni,
- megalkotni szerkesztésen alapuló egyszemélyes színjátékukat, továbbá partner segítségével pódiumi térbe helyezni azt (az oratórikus rendezés kívánalmai szerint).

Ismerje (az előbbieken kívül)
- a szerkesztés dramaturgiai és rendezői szabályait, s legyen képes azokat alkalmazni saját szerkesztői, rendezési gyakorlatában,
- a szertartás funkcióját, szertartásokat, a szertartás játék összetevőit, s mindezek alkalmazási lehetőségeit, módjait,
- a szertartás-színház jeles hivatásos és amatőr produkcióit.

A VERS- ÉS PRÓZAMONDÁS TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A művészeti záróvizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Vers- és prózamondás
- szerkesztetlen összeállítás 5-7 perc

vagy
- szerkesztett összeállítás 10 perc

2. A vizsga tartalma

A tanulónak az alábbi összeállítások egyikét alkalmazva kell elkészítenie és bemutatnia egyéni produkcióját.

Szerkesztetlen összeállítás

A tanuló szabadon választott öt művel (vers, monológ, prózai mű részlet vegyesen) készül, a művek összeállításakor nem kell egységes szerkesztői elvet követnie.

A vizsgán a tanulónak a vizsgabizottság által választott produkció(ka)t kell előadnia.

Szerkesztett összeállítás

A tanulónak szabadon választott szerkesztési elvnek megfelelő önálló műsort kell összeállítania. Az összeállítás alapulhat a magyar és a világirodalom alkotásain, dokumentum- és

más híranyagokon egyaránt, tartalmazhat zenét és mozgáskoreográfiát. Az anyagválogatást és a szerkesztést a tanulónak önállóan kell végeznie.

Zene-, illetve hangeffektusok, egyéb technikai eszközök alkalmazása esetén a vizsgán igénybe vehető segítő, akinek személyéről a tanulónak kell gondoskodnia.

3. A vizsga értékelése

A vers- és prózamondás gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai

- előadásmód,
- beszédtechnika,
- anyagválogatás, szerkesztés (szerkesztett összeállítás esetén).

A KREATÍV ZENEI GYAKORLAT TANTÁRGY CÉLJA, FELADATA, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

A tantárgy célja

- elfogulatlan, felszabadult, ugyanakkor kritikus zenei légkör teremtése, az ösztönös zenei tehetség kibontakoztatása, a zenei készség és széles tájékozottság megteremtése;
- az érzés- és gondolatvilág szavakkal nem megfogalmazható rétegeinek kifejezésre juttatása;
- a zene - mint szavak fölötti hangzó nyelv - sajátos összetevőinek megismertetése;
- a zenei nevelés egyik fő területeként olyan készenléti állapot megteremtése (elsősorban folyamatos ismétlődő gyakorlatok útján), amely hozzásegít a próbához szükséges elmélyült, koncentrált állapot eléréséhez;
- a zenei nevelés másik fő területeként a tulajdonképpeni zenei képzés, amely az évek során a tanulókat képessé teheti maradandó zenei értékek befogadására, reprodukálására, illetve a zenei megnyilvánulási formák újrafogalmazásával kreatív zenei tevékenységek folytatására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes

- a tiszta, kifejező, karakteres éneklésre,
- könnyű, három- és négyszólamú művek eléneklésére (kotta segítségével),
- egyszerű ritmuskíséret rögtönzésére,
- meghatározott stílusban dallam improvizálására.

Ismerje

- a magyar népszokások dallamanyagát,
- a főbb zenei stílusokat.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes (az előbbieken kívül)

- a különböző népzenei dialektusok szerinti előadásmódra,
- nehezebb, polifon vokális művek eléneklésére (kotta segítségével),
- bonyolultabb ritmuskíséret rögtönzésére,
- egy szituáció hangeffektusainak megtervezésére,
- hangok, hangszerek felhasználására egy hangulat, kép megteremtése érdekében,
- egy történet valódi vagy stilizált hangokkal történő kísérésére (hangaláfestés konvenció).

Ismerje (az előbbieken kívül)

- a különböző népzenei dialektusokat, díszítésmódjukat, jellegzetességeiket,

- a 20. század főbb zenei irányzatait,
- az egyszerűbb, házilag is elkészíthető hangszereket.

A KREATÍV ZENEI GYAKORLAT TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A művészeti záróvizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Kreatív zenei gyakorlat
- csoportos gyakorlatsor vagy zenés színpadi etűd 10-17 perc
- szólóéneklés vagy dallam-improvizáció 3-7 perc

2. A vizsga tartalma

A kreatív zenei gyakorlat vizsga két részből tevődik össze.

Csoportos gyakorlatsor vagy zenés színpadi etűd
A *csoportos gyakorlatsort* a szaktanár állítja össze. Az összeállítás adjon lehetőséget a zenéhez kötődő színpadi képességek minél színesebb bemutatására:
- a ritmus-, metrum-gyakorlatok során a láb, a kéz és a metrikus ének/beszéd egymástól való függetlenítése,
- az akusztikus drámagyakorlatokban ritmus- és/vagy dallamhangszerek segítségével egy akciósor lekövetése, ellenpontozása,
- egy többszólamú kórusmű szituációba illesztése.

A *zenés színpadi etűd* tartalmazhat prózai, illetve mozgásszínházi elemeket, az összeállítás azonban hangsúlyosan zenei fogantatású legyen.

Szólóéneklés vagy dallam-improvizáció
Szólóéneklés: a tanuló tíz szabadon választott dal előadásával készül. A dalanyag kiválasztásánál ügyelni kell a műfaji sokrétűségre (elbeszélő, illetve lírai műfajú, nép-, illetve műdalok). A vizsgán a tanulónak a vizsgabizottság által választott dal(oka)t kell bemutatnia. Az előadásához igénybe vehető élő hangszeres kíséret, amelyről a tanulónak kell gondoskodnia.

Dallam-improvizáció: dallam rögtönzése rövid verses és prózai műre (részletre). A tanulónak a szaktanár által összeállított - rövid, verses, illetve prózai részletekből álló - tételsorokból kell egyet-egyet választania.

3. A vizsga értékelése

A kreatív zenei gyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai
- gyakorlatsor esetén: az elemek ismerete, pontos végrehajtása;
- etűd esetén: a kompozíció íve, megformálása, az együttműködés minősége;
- hangszerhasználat esetén: pontosság, kreativitás, kooperáció;
- éneklés esetén: tiszta intonáció, stílushű előadásmód, szövegérthetőség, prozódiai pontosság (dallamimprovizáció).

A BESZÉDTECHNIKA TANTÁRGY CÉLJA, FELADATA, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

A tantárgy tanításának a célja, hogy megismertesse a tanulókkal a beszéd elméleti alapjait, a magyar nyelv hangzásának követelményeit. A technikai és kommunikációs gyakorlatok segítségével alakítson ki tiszta, érthető és élvezhető beszédállapotot. Beszédhallásuk és -elemző képességük fejlesztésével tegye alkalmassá a tanulókat szóbeli kifejezőképességük fejlesztésére és az elért beszédállapot megőrzésére. Produkciós helyzetben a tanulók a beszédet célszerűen és magas színvonalon használják.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után
A tanuló legyen képes
- a beszédfolyamat részeinek és egészének tudatos irányítására,
- a helyes színpadi beszédre dramatikus és színpadi munkájában egyaránt,
- versek, prózai anyagok, szöveges színpadi feladatok igényes, színvonalas megoldására.

Ismerje
- a lazító és a koncentrációs gyakorlatokat,
- a szöveg nélküli és a szöveges légző-, hang- és artikulációs gyakorlatokat,
- a fejlesztő és a szinten tartó beszédgyakorlatokat,
- a hangsúlyszabályokat,
- a hanglejtés változatait.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után
A tanuló legyen képes (az előbbieken kívül)
- a helyes színpadi beszédre bármilyen szerephelyzetben,
- szöveges feladatainak elmondására jó technikával, sokszínű kifejezőeszközökkel,
- mondanivalójának célszerű és élvezhető elmondására.

Ismerje (az előbbieken kívül)
- a korrekciós beszédgyakorlatokat,
- a hangerő, a hangszín, a hangmagasság és a beszédtempó váltásait,
- a gyakori beszédhibákat és a beszéd ritmusának zavarait,
- a főbb dialektusokat,
- a kifejezés nem szóbeli eszközeit,
- a mondanivaló tagolásának lehetőségeit és eszközeit (szünet, váltás, hangsúly, hangszín).

A BESZÉDTECHNIKA TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A művészeti záróvizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Beszédtechnika
- csoportos gyakorlatsor 10-20 perc
- kommunikációs gyakorlatok 5-10 perc

2. A vizsga tartalma

A beszédtechnika gyakorlati vizsga két részből tevődik össze.

Csoportos gyakorlatsor

Légző-, hang-, ritmus- és tempó-, valamint artikulációs gyakorlatok köréből a szaktanár által kiválasztott és összeállított gyakorlatsor.

Kommunikációs gyakorlatok egyéni, illetve párosformában

A tanulónak legalább egy egyéni és egy páros feladatot kell elvégeznie. A gyakorlatokat a szaktanár állítja össze az alábbi gyakorlatok köréből.

- szinkronizálási gyakorlatok ismert szövegekkel, a kifejezés valamennyi eszközének alkalmazásával;
- helyzetgyakorlatok a testi és a lelki közérzet megszólaltatására, a technikai szövegek felhasználásával;
- blattolás a kifejezés megismert és begyakorolt eszközeinek hatékony alkalmazásával.

A szaktanár legalább tíz egyéni, valamint legalább tíz páros kommunikációs feladatból álló tételsort állít össze, amelyből a tanuló a feladatokat húzhatja.

A páros feladatoknál a tanulók szabadon vagy a szaktanár irányításával párokat alkotnak, és közösen húznak a páros feladatokat tartalmazó tételek közül.

3. A vizsga értékelése

A beszédtechnika gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai

Csoportos gyakorlatsor:

- a gyakorlatok ismerete,
- a gyakorlatok végrehajtásának pontossága,
- koncentráció,
- együttműködés.

Kommunikációs gyakorlatok:

- verbális és nem verbális közlemények hitelessége,
- kapcsolatteremtés, együttműködés.